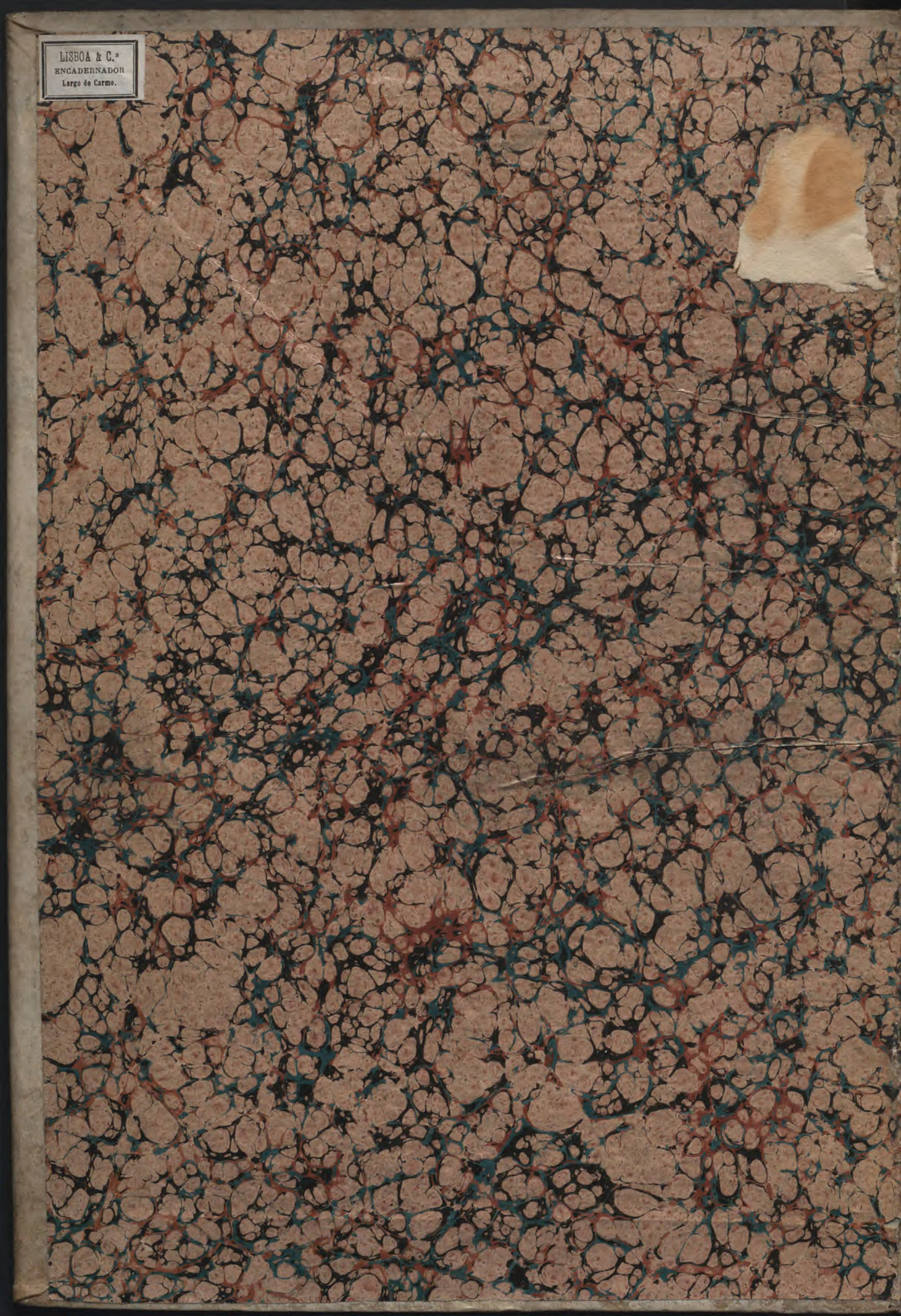
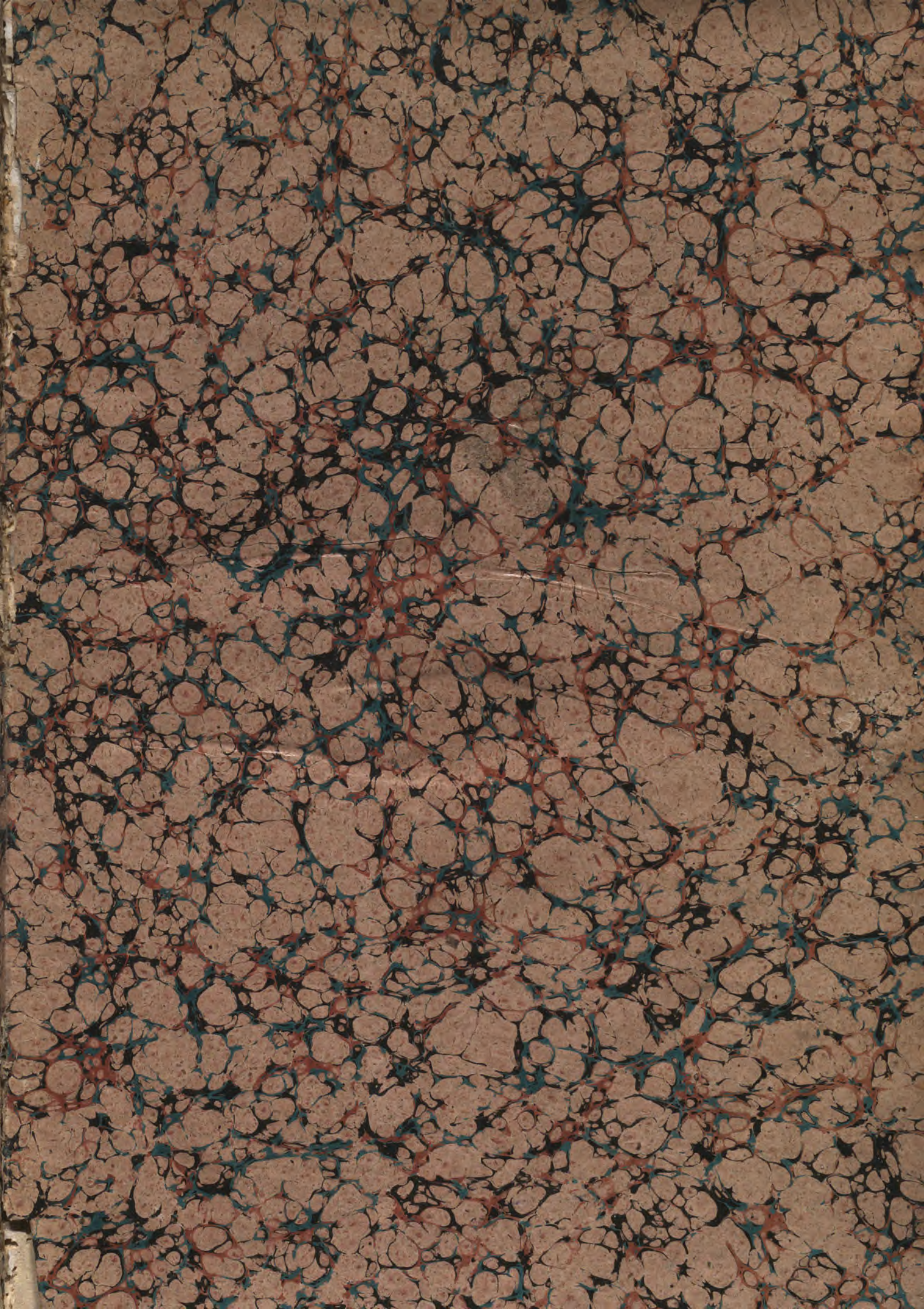

6

LISBOA & C.^a
ENCADERNADOR
Largo do Carmo.

Page 211

Inc
956

836

2, 3, 3

6

40

Metaphysica Avicē,
ne sine eius prima
philosophia.

Inc
956

Philosophical
Library
of the
University of
Cambridge

Incipit liber anticē de pbia p^a sūre scia diuina
Caplm primū de inquisitione subiecti prime pbie ad
hoc vt ostendatur ipsa esse de numero scientiarum.

Quā auxiliō vel expleuimus tractare de intentionibus sciaz logicaliū & naturaliu & doctrinaliu. cōuenientius est accedere ad cognitionē intētionū sapiērialiū. Incipiamus g̃ auxiliāre deo & dicamus q̃ scie philoso- pbice sicut iā inuimus i aliis

libris diuidunt in speculatiuas & actiuas & iam inuimus differentiam inter eas. & diximus q̃ speculatiue sunt illę i quibus q̃rit p̃fici virtus anime speculatiua. per acquisitionē intelligentie in effectu. s. per adeptio- nem scientie ymaginatiue & creditiue. de rebus q̃ nō sunt nra opa nec nre dispositiōes. In hiis g̃ finis est certitudo scie & opinionis. Sntia enim & opinio non sunt ex qualitate nostri operis. nec ex qualitate incii operis s̃m q̃ est incium nostri operis.

Ractice vero sunt ille in q̃bus primū q̃rit p̃fici virtus a se speculatiua p̃ adeptiōnē scie ymaginatiue & creditiue. de rebus que sunt nra opa ad h̃ vt vario pueniat p̃fectio vtutis practice in moribus & diximus q̃ speculatiue p̃prehendunt in tres pres i naturales. s. & doctrinales & diuinas. & q̃d suum s̃m naturaliu est corpa s̃m q̃d mouent & quiescunt & q̃ de eis inquiri est accidentalīa q̃ accidit eis p̃prie s̃m hūc modū. & s̃m suū s̃m doctrinaliu est vel q̃d est q̃ritas pure vel q̃ h̃ns q̃ritatē. Et dispositiō- nes eius q̃ inquirunt in eis. sunt ea q̃ accidūt q̃ritati ex h̃ q̃ est q̃ritas in diffinitione quaz nō inuenit spēs materiel nec virtus motus. & q̃ diuine scie nō inq̃rūt nisi res separatas a materia s̃m existētia & diffinitionē.

Quā etiā audisti q̃ scia diuinalis in q̃ q̃rūt de pri- mis causis naturalis esse & doctrinalis esse & de eo q̃ pendet ex hiis. & de cā causaz & de p̃ncipioz q̃d est deus excelsus & h̃ est q̃d ponisti attingere ex li- bris tractatis ex q̃bus tū nō plene paruit tibi q̃d cer- tissime sit diuine scie nisi aliquātula intuitionē q̃ trā- curri in libro logice de analiticis posterioribus si me ministrū. Et q̃ in ceteris scientiis est aliqd q̃d est s̃m & q̃ aliq̃ sunt q̃ inq̃runt in eis & q̃ p̃ncipia aliq̃ conce- dunt in eis ex q̃bus p̃ponit demonstratio. Sed tū p̃ h̃ non vere certificatus es q̃d sit s̃m huius scie. s̃ an sit essentia p̃mi p̃ncipii ad h̃ vt id q̃d q̃rimus in ea sit co- gnitio p̃prietatū & actionū eiꝝ vel an sit alia itentio & etiā iam audisti q̃ h̃ est pbia certissima & pbia p̃^a & q̃ ipsa facit acq̃rere verificationem p̃ncipioz ceteraz sciaz & q̃ ipsa est sapia certissime. iam ēt audisti sepe q̃ sapia est excellentior scia ex oibus scientiis ad sciē- dū id q̃ excellentius scitū & iterū q̃ sapia est cognitio que est certior & uenientior & iterū q̃ ipsa est scia p̃maz causaz totius & tū nō intellexisti q̃d esset h̃ pbia vel h̃ sapia. neq̃ si hec tres diffinitiones vel p̃prietates sint vnius artis vel diuersaz quaz vnaq̃q̃ dicatur sapia. Nunc aut nos manifestabimus q̃ h̃ scia in cuius via sumus est pbia p̃^a & q̃ ipsa est sapia absolute & q̃ tres p̃prietates p̃ q̃s describit sapia. s̃nt p̃prietates vnius magisterii & q̃ ipsa est ipsum magisteriū. **C**onstat aut q̃ oīs scia habet s̃m suū p̃pziū. Inq̃ramus g̃ q̃d sit s̃m huius scie & p̃sideremus an s̃m huius scie sit ipse deus excelsus. sed nō est. imo ipse est vnū de hiis que q̃runt in hac scia. **D**ico g̃ impossibile esse vt ipse

deus sit s̃m huius scie. q̃m s̃m oīs scie est res q̃ p̃ce- ditur esse & ipsa scia nō inquiri nisi dispositiones illius s̃bi & h̃ notū est ex aliis locis. Sed nō potest cōcedi q̃ deus sit in hac scia vt s̃m imo q̃sitū in ea. s̃ q̃ non est q̃sitū in ipsa imo p̃cessum. **Q**uā si ita nō est tunc nō p̃t esse q̃m sit vel p̃cessum in hac scia & q̃sitū i alia vel p̃cessum in ista & non q̃sitū in alia. Sed vt r̃uq̃q̃ falsum ē q̃m ipositi vt sit q̃sitū i alia eo q̃ alie scie s̃nt vt mora- les vt ciuiles vt nāles vt doctrinales vt logice & nul- la scia sapie est ex hac diuisione. In nulla aut eaz q̃rit an sit deus q̃ nō p̃t esse h̃ vt in eis q̃rat & tu scies h̃ parua ispeculatione. ex hiis q̃ multoties sculcamus. **N**ec etiā p̃t esse vt nō sit q̃sitū in alia ab eis scia. tūc .n. eēt nō q̃sitū i scia vllō mō. **I**git aut ē māifestū p̃ se aut despatū p̃ se. q̃ nō possit manifestari vlla specula- tione. **N**ō est aut manifestū p̃ se nec est despatū posse māifestari q̃ sig^a h̃emus de eo. **A**mp^a z^a rō: omne id cuius manifestatio despat: quō p̃t p̃cedi esse eius? **R**estat g̃ vt ipsum inquirere nō sit nisi huius scie. de eo aut inq̃sitio fit duobus modis. vnus est quo inqui- ritur an sit. alius est quo inquirunt eius p̃prietates: postq̃ aut inq̃rit in hac scia an sit tūc nō p̃t esse s̃m huius scie nulla. n. sciaz debet stabilire esse suū s̃m. In primo etiā ostendā q̃ an sit nō p̃t q̃ri nisi in hac scia. **M**anifestum est. n. ex dispositione huius scie q̃ ipsa inq̃rit res separatas oīno a mā. **I**am etiā significa- ti tibi in nālibus q̃ deus est non corpus nec virtus corporis. sed est vnū sepatū a mā. & ab oī cōmixtione oīs motus. **I**git inq̃sitio de eo debet fieri i hac scia & q̃ de h̃ apprehendisti in nālibus erat ētncum a nāli- bus q̃ q̃ de h̃ tractabat in eis non erat de eis. sed vo- lumus p̃ h̃ accelerare hoīem ad tenendū esse primū principū vt p̃ h̃ augeret desiderū addiscendi scias & pueniendi ad locū in quo certius possit cognosci.

Quā aut necesse est vt h̃ scia s̃m habeat & mōstratū est illud q̃d putabat esse s̃m eius non esse suū s̃m tūc q̃ramus an s̃m eius sint vlt^e cause eoz q̃ sunt an oēs q̃tuor simul an vna tū. Sed h̃ nō debet dici q̃uis iam h̃ q̃dā putauerūt. **N**ā p̃sideratio de oibus q̃tuor causis nō p̃t esse an sit de illis iquātū h̃nt esse. vel inq̃rūt sunt cause ab- solute. vel inq̃rūt vnaq̃q̃ eaz q̃tuor est illiꝝ modi q̃ p̃pzius est sibi. s. vt p̃sideratio de illis sit s̃m q̃ vna est agens & alia paciēs. & illa alia est. aliud vel s̃m q̃ sit ex p̃iunctionē illaz. dico aut q̃ si bene p̃sideret nō p̃t esse s̃m huius scie inq̃rūtū sunt cāe absolute ita vt intē- tio huius sciētie sit p̃siderare ea q̃ accidūt causis iquā- tū sunt cause absolute & h̃ paret multis modis quoz vnus est. s. q̃z hec scia inquiri intentiones q̃ nō sunt ex accidentibus p̃pziis ipsaz causaz inquantū sunt cause. **I**nquiri. n. vlt^e & p̃riculare potentiā & affectū possibile & necesse ēt. manifestissimū est autem q̃ h̃ ca- pitula sunt in se q̃ inq̃sitio p̃ se debet fieri de illis. nec sunt ex accidentibus q̃ sunt p̃pzia rebus nālibus nec doctrinalibus nec cadūt inter acc^a q̃ sunt p̃pzia sciaz practicaz. **R**estat igit vt inq̃sitio sit de illis in scia q̃ est ex p̃dictā diuisione & illa est h̃ scia & etiā q̃z scia de causis absolute acquiri post sciam q̃ stabiliumt cause rez causas h̃ntiū. dū. n. nos nō stabilierimus esse cau- saz rez causataz a rebus aliis. sic vt esse causaz pen- deat ex eo q̃d p̃cedit inesse nō sequet apud intellectū esse cause absolute. Sed h̃ est cā vna q̃uis sensus in- ducat vt due cause p̃currāt. Sed licet p̃currāt nō mi- nus tū vna debet esse cā alterius p̃uasio. n. q̃ adue- nit a se ex assiduitate sensus & exp̃ientie nō est cogens

sicut scisti nisi p cognitionem q in pluribus ex rebus q sunt naturales r electionis contingit h. r h certe est appositum ad stabiliendum causas. Queder e. n. esse cas r occasiones no est manifestu primum sed pbabile. iam aut scisti diam inter h duo. Nam si no pene fuerit manifestu p se apud intelligentia q qcqd cepit. hz pncipiū aliqd. ideo debet esse manifestu p se sicut multa ex rebus geometricis p q pbat cetera i lib^o euclidis. deinde demonstratiua manifestatio no est ita i ceteris scientiis. vñ debet esse i hac scia. quo igit pot esse vt illud sit subiectu scie inter cuius inquisitiones qrant dispositioes eius cuius ee est qstitū i ea. Ad cu ita sit manifestu est q no est inquisitio de illis etiā inqatū vnaqz earz hz esse prūū vt h sit qstitū i hac scia. Nec est etiā inqatū sunt iunctio aliq r oio no dico cōiunctū. nec vlt eo q p̄sideratio de p̄ibus iunctiois por est q̄ p̄sideratio de iunctioe quāuis no sit ita i p̄icularibus vltis fm respectū quē nosti. vñ oportet h̄i p̄siderationē de p̄ibus. Sed vlt i hac scia r tūc pueniens eēt eas esse subm eius vel in alia. Sed in alia scia esse no pot. Nulla. n. alia iqr̄it de causis vltimis nisi ista scia. Si aut p̄sideratio de causis fuerit inqatū hnt esse r de oi eo qd accidit eis fm hunc modū. oportebit tunc vt ens inqatū est ens sit subiectū qd est puenientius. Demonstrata est igit destructio illius opinionis q bz q subiectū huius scie. sunt cause vltimē. Sed tamen debes scire qz hec sunt cōpletio r qstitū eius.

Capitulum secundū de stabiliendo subiectū huius scie:

Oportet igit vt monstremus qd sit subiectū huius scie sine dubio ad h vt pateat nobis q sit intentio huius scie. Dico aut q suū subiectū scie naturalis est corpus no inqatū est ens. nec i quātū est s̄ba nec inqatū est compositū ex suis duobus pncipiis q sunt yle r for^a sed iquātū est subiectū motui r quieti. Scie vero q sunt sub scia naturali remotiores sunt ab h sit r morales. **C** Subm s̄o scie doctrinalis est mensura siue intellecta absq materia siue intellecta i materia r numerus siue intellecta absq materia siue intellectus in materia. Ad. n. inq̄rit stabilire an mensura vel numerus intelligat absq materia vel i materia. Sed p̄sideratio de h̄is est de dispositioibus earz q accidunt eis postpositū earz huius. Scie s̄o q no sunt sub disciplinabilibus puenientius est vt p̄siderent nisi de accidentalibus p̄tibus posita: q sunt minus cōia q̄ ipsa posita. **C** Subm vero logice sicut scisti sunt intentiones intellecte s̄o q apponunt intentionibus p̄ intellectis fm h q per eas puenit de cognito ad incognitū no inqatū ipse sunt intellecte r hz esse intelligibile q esse nullo mō pender ex materia vel pender ex materia. sed no corpore. Ad fuerunt aut alie scie p̄ter has. **C** Deinde p̄sideratio de suba iquātū est ens vlt est suba vel de cor^a iquātū est suba r de mensura r numero inqatū hnt esse r quō hnt ee r de rebus formalibus q no sunt i materia vel si sunt i materia no tñ corpea r quō sunt ille r q̄s modulus est maḡ p̄p̄rius illis. separim p se debet h̄i. no. n. pot esse vt sit alicuius sciaz de sensibilibus. nec alicuius sciarū de eo q haber esse i sensibilibus. Nam estimatio est expoliatio a sensibilibus. h aut sunt de vltimate earz q hnt esse separata a materia manifestū. est. n. q ee sube i quātū est suba tñ no pender ex materia. alioqn non esset suba nisi sensibilibus. Nam etiā accidit esse i sensibilibus r in no sensibilibus. vñ numerus inqatū nu-

merus est no pender ex sensibilibus nec ex insensibilibus. mensura etiā cōe nomen est quia mensura vel intelligitur dimensio q p̄stituit corpus naturale vel intelligitur quāritas p̄tinua q bz de linea r superficie r cor^a terminato. Tu aut iā scisti diam iter h duo. Nulla aut earz est separata a materia mēsurā. s̄o fm p̄mā acceptio nem q̄uis no sit separata a materia est tñ pncipiū essen di corpa naturalia. Nec tñ ob h pot esse vt p̄stitutio earz pender ex ea q̄si ipsa det eis cōstitūtionē ipsam. tūc. n. pcederet in esse ipsa sensibilia sed no est ita. sig^a ēt accidentale r p̄mittās ee m^a postq̄ subat corpus finitū cuius spaciū est superficies finita cōmitates etiā sunt sub mensura inqatū materia p̄ficat p illas r postea p̄mittant. postq̄ aut ita est tūc figura no habet ee nisi i materia nec est p^a cā m^a veniendi ad effectū. mēsurā s̄o fm acceptioē scōam p̄siderat fm ee suū r fm sua accidentalia. Sed p̄sideratio de ea fm esse suū. si de q no eēndi r de q̄ diuisione eēndi sit no est ēt vt p̄sideratio de eo qd pender ex materia. Subm etiam lo gice fm se manifestū est ee p̄ter sensibilia: manifestū ē igit q h oia cadunt i scientiā q p̄ficet id cuius p̄stitutio no pender ex sensibilibus. **C** Sed no pot poni eis subm cōe vt illoz oīum sint dispositioes r accidentalia cōia nisi ee. Quedā. n. earz sunt sube r qdā q̄ritates r qdā alia p̄dicamēta q no pnt h̄ze cōem intentionē q certificant nisi intentionē eēndi. Sitr ēt sunt res q debet diffiniri r verificari i aīa q sunt cōes i scientiis. nulla tñ earz tractat de eis sicut est vñ iquātū est vñ et multū inqatū est multū. pueniens r icōducniens. s̄rū r̄. De h̄is. n. mentionē tñ faciūt r inducūt diffinitiones earz nec tñ loquit de mō eēndi earz qz h sunt. nec accidentalia p̄p̄ria alicui s̄boz harz sciaz p̄iculariū nec sūt de rebus q hnt ee nisi p̄p̄rietates esse eēntialit. Nec sunt ēt de p̄p̄rietatibz q sunt cōes omni rei sic vt vñ qdōz earz sit cōe oi rei. nec pnt esse p̄p̄ria alicuius p̄dicamenti nec pnt ee accidentalia alicui nisi ei qd est ee iquātū est ee. Igit oīsum est tibi ex h̄is oībus q est ens inqatū est ens cōe est oībus h̄is r q̄ ip̄ium debet poni subm huius magisteriū r qz no eget inq̄ri an sit r qd sit q̄si alia scia p̄ter h̄ac debeat assignat̄ dispositioē eius ob h q̄ incōueniens est vt stabiliat suum subm an sit r certificet qd sit scia cuius ip̄m est subm sed potius oportet pceder tñ qz est r qd est. p^a subm huius scie est ens inqatū est ens et ea q̄ inq̄rit sūt p̄sequētia ens inqatū est ens sine p̄titione quoz qdā sunt ei q̄si spēs vt suba quāritas r q̄litas. quoniam ee no eget diuidi in alia p̄tū q̄ in ista. sicut suba eget diuidi in alia anteq̄ p̄tūentat ad diuidi in boēm et no boēm. r ex h̄is qdā sunt ei quasi accidentalia p̄p̄ria sicut vñ r multū potētia et effectus vlt r p̄ticulare. possibile r necesse. per h aut q̄ ens recipit h accidentalit̄ r coapat̄ illis. no est necesse illud p̄p̄rie fieri vel naturale vel disciplinale vel morale vel aliqd horum.

Rest at̄ q̄s diceat q postq̄ ens ponit subm huius scie tunc no pot esse vt ipsa stabiliat ee p̄ eēndi. Inquisitio. n. oīs scie no est de pncipiis sed de cōsequētibz pncipioz. **C** Ad qd r̄ndemus q̄ speculatio de pncipiis no est nisi inquisitio de p̄sequētibz huius subiecti qz ens h vel illud inqatū est pncipiū non p̄stituit ab eo nec p̄hibet fm compationem nature entis absolute est quoddā accidētale ei. r est de p̄sequētibz q̄ sunt ei p̄p̄ria p̄ncipiū. n. non est cōius q̄ ens q̄si p̄sequat̄ cetera p̄secutione p^a. Nec etiā necesse est vt eius sit naturale vel disciplinale vel aliqd aliud ad h vt accidat ei esse p̄n-

Ine
956

elpiū. Beinde principū nō est principū oīum entū.
 si. n. oīum entū esset principū. tunc erit principū sui
 ipsius. ens aut in se absolute nō habet principū. Sed
 habet principū vnūquodq; esse qd scit. principū igit est
 principū aliq̄bus entibus qz pp h scia nō erit inq̄rens
 pnci^a entis absolute. sed pnci^a alicuius entū sicut pnci
 pia ceteraz sciaz particulariū. quīs. n. cetera scietia
 nō pbent esse pncipioz suoz cōiū (hnt. n. pnci^a in qui
 bus cōicat oēs de qbus vnaquaq; eaz tractat) ipse tū
 pbāt esse pncipioz eaz rez q̄ sunt in eis. ¶ Sequit
 ḡ necessario vt h scia diuidat in pres quaz qdā iqui
 rit causas vltimas inquātū sunt cause oīs rei causate
 inquātū est eē et inq̄rit eām pnci^a ex q̄ fluit oē eē cau
 satū inquātū est eē causatū. nō inquātū est eē mobile vel
 q̄ritatiū et qdā alie inq̄rit dispositiones q̄ accūt eē et
 qdā inq̄ritū principia sciaz particulariū. principia. n.
 vniuscuiusq; sciaz minus cōiū qōnes sunt i scia cōiō
 ri sicut pnci^a medicine in naturali et principia mēsurā
 tionis in geometria. ¶ Cōtingit igit vt in hac scia mon
 strent pnci^a singulariū sciaz q̄ inq̄rit dispositiones
 vniuscuiusq; eē. ¶ Igit h scia inq̄rit dispositiones eē et
 ea q̄ sunt ei q̄s pres et spēs quousq; puenit ad appro
 priationem ex qua puenit sōm naturalis. igit pmitti
 mus illā appropiationē ei. Et appropiationē ex q̄
 puenit sōm disciplināle pmittamus ei. et silt^r ceteris.
 id aut qd pcedit illud sōm et est ei sicut principū nos in
 quiramus et stabiliemus eius dispositiones. igit qō
 nes huius scie qdā sūt cause eē inquātū est esse causa
 tū et qdā sunt accidētia esse. et qdā sunt pnci^a sciaz sin
 gulariū. et scia hoz q̄rit in h magisterio et h est pnci^a p^a
 qz ipsa est scia de p^a cā eē. et h est p^a cā. sed p^a cā vni
 uersitatis est esse et vnitas et est etiam sapia q̄ est nobi
 lior scia qua apprehendit nobilius scitū. Nobilior vō
 scia qz est certitudo veritatis et nobilius scitum qz est
 deus. et cause q̄ sunt post eū et etiā cognitio causaz vl
 timaz oīs cause et cognitio dei. et p̄pterea diffinit scia
 diuina sic q̄ est scia de rebus separatis a materia diffi
 nitione et diffinitionibus qz ens inquātū est ens et pnci^a
 eius et accidētia eius inquātū sunt sicut iam patuit
 nullum eoz est nisi pcedens materiā. nec pendet esse
 eius ex esse illius. Cū aut inq̄rit i hac scia de eo q̄ nō
 pcedit materiā. non inq̄rit in ea nisi fm h q̄ eius esse
 nō eget materiā. ¶ Eoz aut q̄ inq̄rit in ea q̄ritoz
 sunt quoz qdā sunt separata a materiā et ab appendi
 cits materie oīno. et quedā sunt cōmixta materie sed
 ad modū quo cōmiscetur causa p̄stituens et pcedens.
 materia. n. nō est p̄stituēs illa et qdā sunt q̄ inueniunt
 in materia et non in materia. sicut causalitas et vnitas
 q̄propter ea q̄ hnt cōitē inquātū sunt talia sunt lq̄ ad
 certificationē sui non est opus eē materiā. oīa aut cō
 municāt in h q̄ esse eoz nō eē materiale. s. vt esse eoz
 sit ex materia et qdā sunt res materiales sicut motus
 et quies. sed de eis non inq̄rit in hac scia fm q̄ sunt
 in materia. sed fm esse qd hnt. Cū igit h pars diuisio
 nis accepta fuerit cū aliis p̄tibus diuisiois tūc oēs
 cōicant in h q̄ inq̄ritio de his non est nisi fm modū
 quo esse eoz non est existēs p materiā et sicut in scien
 tiis disciplinalibus ponūt id qd est terminatū p ma
 teriā et inq̄ritio et p̄sideratio de eo est illius modi fm
 quē id qd q̄ritur de eo pendet ex materia et h inq̄ritio
 non est disciplinalis sic est dispositio h. monstratū
 est q̄ sit intentio in hac scia. ¶ Nec aut scia cōicat
 cū topica et sophistica simul in aliq̄bus et differt ab eis
 simul in aliq̄bus et differt ab vnaquaq; eaz in aliqui
 bus. cōicat. n. cū eis in h q̄ de eo h inq̄rit. nullus

actor singulari sciaz tractat nisi topicus et sophisticus.
 differt vō ab eis simul in h q̄ p̄hs p̄mus inquātū est
 p̄hs p̄mus nō loquit de qōnibus singulari sciaz. isti
 vō loquunt. differt etiā a topico p se i fortitudine vel
 potentia eo q̄ v̄bis topici acq̄rit opinionē nō certitudi
 nem sic nosti ex magisterio logice. Differt etiā a so
 phistico in voluntate eo q̄ h querit ipsam veritatem.
 ille vō querit putari sapiens indictione veritatis q̄
 uis non sit sapiens.

¶ Caplm tertium de vtilitate huius scientie et ordi
 ne et eius nomine.

Ebes meminisse q̄ i scientiis q̄ pcedūt hāc
 d iani cognouit q̄ sit dīa iter vtile et bonū et
 nociū et malū qm vtile i se est occasio p̄i
 eta. q̄ p se ducit ad bonū. vtilitas vō est intentio q̄ p
 ducit de malo ad bonū. Nocitiū vō in se est occasio q̄
 p se ducit ad malū. ¶ Nocitiū vō est intentio q̄ pro
 ducit de bono ad malū. postq̄ aut h ita est tūc iā scis
 q̄ oēs scie cōicant in vna vtilitate. s. q̄ est acq̄sitio p̄fe
 ctionis humane aie i effectu p̄parātis eā ad futuram
 felicitatē. Cū aut de vtilitate inq̄rit in pncipiis sciaz
 eaz nō est intentio eaz pducendi ad h. s. vt adiūnet se
 adinnicem. ad h vt vtilitas pueniat p q̄ certificet scia
 alia ab ea. vtilitas igit fm hāc intentionē dī absolute
 et dī p̄prie absolute. s. vt sit adducēs ad certificationē
 alterius scie quocūq; mō. p̄prie vō vt sit adducēs ad
 excellentiorē q̄ est ei sicut finis qz est pp eā sed non cō
 uertit. Si igit accepimus vtilitatē absolute p̄fecto h
 scia vtilitatē habet. Sed si p̄prie certe h scia adeo al
 ta est q̄ ipsa nō dignat esse vtilis aliis scientiis. Cete
 re vō scie p̄ficiūt in ea. Cū aut vtilitas absoluta diui
 ditur in duas diuisiones. necessario diuiditur in trita.
 quoz vnū est id ex quo puenit aliud melius. eo. aliud
 ex quo puenit aliqd sibi egle. aliud vō ex quo puenit
 aliqd inferius eo. Et h tertū p̄dest p̄fectioni eius qd
 est infra se. Cū vō inquisierimus nomē p̄p̄tū huius
 tertū. pueniētius est vt dicat effluxio et p̄fectus vt do
 minatio vel p̄curatio vel alia hiis silita cū fecerimus
 inductionē de dictionibus puenientioribus huic ca
 pitulo excepta causalitate. vtilitas aut p̄pa pene ser
 uitius est. sed vtilitas q̄ p̄uenit ex nobiliorē ignobi
 lius nō est similis seruituti. ¶ Tu. n. scis q̄ futens. vti
 lis est ei cui seruit et ille cui seruitur vtilis est futenti
 seruituti si vtilitas accipiat absolute p̄p̄ria. n. mane
 ries cuiusq; vtilitatis et proprius modus eius est alia
 maneries. ¶ Vtilitas igit huius scie cuius moduz
 iam demonstrauimus est p̄fectus certitudinis p̄nci
 pioz sciaz particulariū et certitudo eaz que sunt
 eis cōia quid sint quīs illa non sint principalia cau
 salia. Est igit sicut vtilitas regentis ad id q̄ regitur
 et sicut eius cui seruit ad seruiētē. qm cōparatio hu
 ius scie ad alias scias particulares est sicut cōpara
 tio eius cuius cognitio inq̄rit in hac scia ad id cui
 us cognitio inq̄rit in aliis scientiis. Sicut. n. h scia
 est principū sciendi illas sic scia huius est principū
 certitudinis sciendi illas. ¶ Ordo vō huius scie est
 vt discatur post scias naturales et disciplinales. Sed
 post naturales ideo qz multa de his q̄ pceduntur in
 ista sunt de illis q̄ iam pbata sunt in naturali sicut ge
 neratio et corruptio et alteritas et locus et tempus et q̄
 omne qd mouet ab alio mouet. et que sunt ea que mo
 uentur ad p̄mū motozem et. post disciplinales vero
 ideo qz intentio vltima i hac scia est cognitio guber
 a iiii

natoris vel altissimi et cognitio angelorum spiritualium et ordinum suorum et cognitio ordinatio in operatione circulari ad quam sciam impossibile est perveniri nisi per cognitionem astrologie. ad sciam vero astrologie nemo potest pervenire: nisi per sciam arithmetice et geometrie. musica vero et particularis disciplinalium et morales et civiles viles sunt non necessarie ad hanc sciam. **¶** Porro autem aliquis proponere dicens quod si principia sece naturalis et disciplinalium non probant nisi in hac scia et rationes utrarumque sciarum probant per principia earum rationes vero earum sunt principia huius. tunc hanc argumentatio est circularis et per ultimum eius fit manifestatio sui ipsius. **¶** Contra hanc autem rationem debet respondere id quod iam dictum est et ostensum est in libro demonstrationis de quo tamen nos repetemus hoc quod sufficit. Dico igitur quod principium sece non est principium sic ut omnes rationes pendeant ex eo ad demonstrandum eas in actu vel in potentia. sed fortasse accipiet principium in demonstratione aliquid. possibile est etiam esse rationes in scientiis in quibus demonstrationibus non admittunt ea que posita sunt principia villo modo quod non admittunt nisi propositiones que non probant ad hoc ut principium sece sit principium verissimum per quod ad ultimum accipiat certissima veritas sic est illa que accipit ex causa. Si autem non accipit causam: non dicitur principium sece sic sed aliquid. quod fortasse dicitur principium sic sensus solent dici principium eo modo quo sensus in quantum est sensus non acquirit nisi esse tamen. Soluta est igitur quod quoniam principium naturalis potest esse manifestum per se et potest esse ut manifestet in propria parte per id quod non fuerat probatum antea. sed per hoc in illa probant alie rationes. ita quod est propositum in scia altiori ad inferendum in ratione illud principium. nec in hoc assumat principium adcludendum illud sed assumat alia propositio. **¶** Possibile est etiam ut scia naturalis et disciplinalis acquirat nobis demonstrationem de qua re est. Sed hanc scia acquirit nobis demonstrationem de qua re est et precipue in causis finalibus remotis. manifestum est igitur.

¶ Capitulum quartum de questionibus sece naturalis.

Manifestum est igitur id quod est principium huius
 m sece aliquo modo vel non manifestabit ex principiis que manifestant in hac scia. sed ex principis que sunt per se nota vel manifestabit ex principis que sunt rationes in hac scia. sed non revertuntur ut fiant principia illarum earumdem rationum. sed aliarum. vel illa principia erunt principia aliarum huius sece que significarunt illud esse de quo queritur manifestari in hac scia que re est. **¶** Ostendat quod cum ita sit non erit predicta probatio circularis villo modo. ita ut ipsa sit probatio in qua aliquid idem accipiat in probatione sui ipsius. **¶** Debemus etiam scire quod in ipsis rebus est via que ostenditur quod intentio huius sece non est ponere aliquid esse principium nisi postquam probatum fuerit in alia scia postea vero manifestabit tibi inveniendum quod nos habemus via ad stabilendum primum principium non ex via testificationis sensibiliu. Sed ex via propositionum veriu intelligibiliu per se notarum que facit necessarium quod ens habet principium quod est necessesse esse et prohibet illud esse variabile et multiplex villo modo et facit debere illud esse principium totius et quod totum debet esse per illud secundum ordinem totius sed nos per infinitatem naturarum aliarum non possumus incedere per ipsam via de monstratiuam que est progressus ex principis ad sequentia et ex causa ad causatum nisi in aliis ordinibus universitatis eorum que sunt sine discretione. **¶** Igitur ex merito huius sece in se est ut ipsa sit altior omnibus scientiis. que tamen vero ad nos posteriorat post omnes scias. **¶** Nam igitur locuti sumus de ordine huius sece inter omnes scias. **¶** Nomen vero hu-

ius sece est quod ipsa est de eo quod est post naturam. **¶** Intelligit autem natura status que est principium motus et quietis. imo universitatis eorum accidentiu que perveniunt ex materia corporali est virtus. **¶** Iam autem dictum est quod natura est corporis naturalis quod habet naturam. Corpus vero naturale est corpus sensibile cum eo quod habet de proprietatibus et accidentibus. quod vero dicitur post naturam hanc posteritas est in respectu que tamen ad nos. primum. n. quod principium de eo quod est sece eius dispositiones est hoc quod presentat nobis de hoc esse naturali vni quod meretur vocari hanc sciam considerata in se hoc est ut dicat quod est scia de eo quod est ante naturam. **¶** Ea. n. de quibus inquit in hac scia per eadem sunt ante naturam. **¶** Porro autem aliis dicere quod res disciplinales prime que speculat arithmetica et geometria. sunt etiam ante naturam et principium numerus cuius esse non pendet ex natura villo modo. **¶** Invenit. n. in non natura. **¶** Igitur scia de numero debet esse scia post naturam. **¶** Igitur debemus dicere hanc rationem hoc est quod in geometria si quequid speculamur de illa non fuerit nisi in lineis superficiebus et corporibus. **¶** stat tunc quod subiectum eius non erit separatum a natura in existentia. **¶** Igitur accidentia que committant illud minus remota erunt ab ea. **¶** Sed si fuerit subiectum eius mensura absoluta vel id in quo invenit mensura absoluta sic ut sit adaptabile cuilibet propositioni hanc certum non est mensure equatum est principium naturalium et formam. sed in quantum est accens. **¶** Nam autem cognita est ex hiis que diximus in logicis et naturalibus. **¶** dicitur inter mensuram absolutam que est post rationem et iter mensuram que est que tamen. et quod nomen mensure pervenit eis dicitur. **¶** Cum igitur hoc ita sit tunc non erit subiectum geometrie verissimum. mensura que constituit corporis naturalis. **¶** Sed mensura que dicitur de linea superficie et corpore et hoc est quod adaptari potest proportionibus diversis. **¶** De numero autem maior est quod quoniam videtur sufficienter quod scia de numero sit de scia post naturam nisi scia post naturam intelligat aliud. s. quod est scia. de eo quod omnimodo separatum est a natura. et tunc nominabitur hanc scientia ab eo quod est dicitur gnus in ea. s. vocabitur hanc scia. scia divina. **¶** Cognitio. n. dei. finis est huius sece. multe. n. res appellantur ab eo quod est in eis dignius vel a pre digniore vela pre que est eis. q. finis. erit igitur hanc scia que est eius perfectio et cuius pars aliquid nobilior et cuius principia intentio est cognitio eius quod separatum est a natura omnimodo. **¶** Cum igitur appellata fuerit secundum hanc intentionem. tunc scia de numero non communicabit intentionem huius nominis hoc modo. **¶** Sed manifestatio verissima qua probat scia de numero non esse de scia post naturam. hanc est. **¶** Ostendat. n. quod subiectum eius non est numerus omnimodo. **¶** Numerus. n. iam invenit in rebus separatim et iam invenit in rebus naturalibus et iam contingit ipsam poni in estimatione expoliarum ab omni quod sibi accidit que non sit possibile numerum esse nisi accidat alicui earum que sunt. **¶** Id autem quod de numero fuerit tale cuius esse sit in rebus separatim illud probetur esse subiectum proportionis cuiuslibet in augmento et diminutione sed erit secundum quod erit tantum. **¶** Non. n. potest procedi ipsum sic poni receptibilem cuiuslibet augmenti et cuiuslibet proportionis nisi cum fuerit in materia corporum que in potentia est omnis in aia numerarum et tunc cum fuerit in estimatione vel in utrisque dispositionibus non est separatim a natura. **¶** Igitur scia de numero in quantum considerat numerum non speculat in eo. nisi secundum respectum quo accidit ei esse in natura. quod videtur quod principium sue considerationis secundum quod ipse est in estimatione sit huiusmodi quod estimatio sit accepta ex dispositionibus naturalibus que habent aggregari et disgregari vni et dividi. **¶** vni scia de numero non est speculo de essentia numeri

nec de accidentibus numeri quāntū numerus est absolu-
te sed de accidentibus eius quāntū sit receptibilis eius
q̄ assignauimus et tunc est materialis vel estimabilis
innixus materie. Speculatio vero de essentia nume-
ri et de eo q̄ accidit ei s̄m q̄ nō pendet ex materia nec
est innixus in ea est in hac scientia.

Capitulum quintum de vniuersitate eorū de quibus
tractat h̄ scientia.

Portet nos in h̄ magisterio scire dispositio-
nem cōparationis rei et essentis ad p̄dicamēta
et dispositionē priuationis et dispositionē ne-
cessitatis in esse necessario et eius condiciones et dispo-
sitionē possibilitatis et eius certitudinē et q̄ ipsamet est
speculatio de potentia et effectu et vt cōsideremus di-
spositionē eius qd̄ est per essentiā et eius q̄ est per ac-
cidens et dispositionē sube quot modis diuidit. Sed
q̄ ad h̄ vtens sit suba non eget esse naturale vel disci-
plinale h̄. n. sunt s̄be alie p̄ter illas ideo debemus scire
dispositionē sube q̄ est sicut yle et an est quomōd̄ est et
si est separata an nō est separata vel p̄ueniens in sp̄e cū aliis
vel non et q̄ habet cōparationē ad formā et quomōd̄ est
suba formalis et an sit separata an nō et que est dispositio
p̄posita sube et quomōd̄ est dispositio vtriusq̄ s̄m duas
diffinitiones et q̄ cōparationē habent inter se diffinitio-
nes et diffinita. Sed q̄ oppositū est sube aliq̄ mo-
do ideo oportet vt in hac sc̄ia faciamus sciri numerū
accidentis et eius species et qualiter ex accidentibus
fiūt descriptiones et faciamus cognosci dispositionem
cuiusq̄ p̄dicamentorū de accidentibus et numerabimus
accidentalitatem eius q̄ p̄t̄ putari esse suba et non est
suba. et faciemus sciri ordines oīum subarū aliarū ap̄d
alias inesse sicut prius et posterius. Et faciemus sciri
similiter dispositiones accidentiū. q̄gruit ēt huic loco
vt scias dispositionē vltis et particularis et totis et p̄tis
et quō est esse naturarū vniuersaliū et si h̄nt esse in pri-
cularibus singularibus. et quō est eorū in anima. Et si
h̄nt esse separata a singularibus et ab aīa et tūc scias di-
spositionē generis et speciei et similiū. Sed q̄ eē ad h̄
vt sit cā vel causatū nō eget naturale vel disciplinale
vel aliqd̄ aliorū. ideo cōueniens est vt exequimur h̄ lo-
quendo de causis et generibus et dispositionibus earū
et quō debet esse dispositio inter illas et causata. et fa-
ciamus cognosci d̄iam inter principiū agens et cetera
ab eo etiam loquamur de actione et passione et de b̄ia
inter formā et finem et de occasionibus cuiusq̄ earū et q̄
ipse in omni ordine p̄ueniunt ad primā cām et de b̄ia
inter iniciū et inceptionē et deinde de prius et posterius
et de eo q̄ incipit et modos et species eius et p̄prietatē
cuiusq̄ specierū et qd̄ bus natura et qd̄ posterius apud
intelligentiā et qualiter cōuenit responderi neganti h̄.
vnde q̄ ex h̄is fuerit sn̄ia p̄babilis diuersa tamē a ve-
ritate p̄dicemus ei. h̄ igit et p̄simile est p̄ns ad esse iquā-
tū est. Sed q̄ vnū p̄ficat ad esse. sequit̄ ēt vt p̄side-
remus de vno. Cū aut p̄sideremus de vno oportet
bit ēt vt p̄sideremus de multo ad h̄ vt sciamus oppo-
sitū que est inter vtrunq̄ et tunc oportebit ēt vt p̄side-
remus de numero. et q̄ cōparationē habet ad ea q̄ sunt.
et q̄ cōparationē habet cōtinua q̄ritas q̄ ei opposita aliq̄
mō ad ea q̄ sunt. et inducemus oēs sc̄ias falsas de h̄et
faciemus sciri q̄ nihil horū est separata nec est principiū
eorū q̄ sunt et stabiliemus acc̄ntale q̄ accidit numeris
et quātitatibus cōtinuis sicut fiḡ. et ab h̄is. Sed q̄
de p̄ntibus vnū sunt s̄le et equale et p̄ueniens et omo-

geneū p̄figuratio et talitas et idētitas ideo oportet vt
loquamur de vnoq̄q̄ istorū et de oppositis eorū eo q̄
cōparant multitudini sicut dissimile nō eiusdē generis ine-
quale diffiguratio et alietas oīno et diuersitas et oppo-
sitio cū suis speciebus et qd̄ est vera p̄rietas et post h̄
p̄cedemus ad loquendū de iniciis eorū q̄ sunt et stabi-
liemus primū principiū et q̄ est vnū veritas in vlti-
mitate glorie et notificabimus quot modis est vnū et
quot modis est veritas et q̄liter ipsa scit oīa et qd̄ ipm
est potens sup̄ oīa et quis est sensus de h̄ q̄ dicit scire
et posse et q̄ est b̄psit. et q̄ ipsum est pax. s. bonitas pu-
ra diligenda p̄pter se et q̄ ipsum est vera suauitas et
apud ipsum est vera pulchritudo et destinemus sn̄ias
eorū qui de eo dixerunt et putauerūt sn̄ia veritati. de-
inde monstrabimus quō est cōparatio eius ad ea q̄ ab
ipso sunt et q̄ primū est ex h̄is q̄ per ipsum h̄nt esse et
quō ordinata sunt p̄ ipsum ea q̄ sunt primū. s. sube. an-
gelice intelligibiles. et deinde sube angelice aīales. de-
inde sube circulares celestes deinde ellemēta postea
generata ex eis postea h̄. et quō h̄ oīa redeūt ad ipm
et quō est eis principiū agens et principiū p̄ficiens et q̄
erit dispositio anime humane postq̄ soluta fuerit liga-
tio q̄ est inter ipsam et numerū et qd̄ ordo erit sui esse et i-
ter h̄ significabimus magnitudinē q̄re p̄phetice et de-
bitū nostrū obediendū ei et q̄ ipsa debet esse a deo. De-
inde de moribus et de opibus quibus eget aīe huma-
ne cū sapientiā ad p̄merendā futurā felicitatē et facie-
mus sciri qui sunt digni felicitate et p̄ueniemus ad
hunc locū p̄ficietur liber noster auxiliante deo.

¶ Finit liber primus. Incipit secundus.

Capitulum primū de assignatiōe rei et essentis et de eorū
p̄ntis diuisionibus ad h̄ vt extiteris ad intelligentiā eorū.

¶ Incipimus igit q̄ ens et res et necessē
talia sunt q̄ statim ip̄sumunt in aīa p̄
d p̄missione q̄ nō acquir̄t̄ ex aliis notiori-
bus se sicut credulitas q̄ h̄ p̄ncip̄
ex q̄bus ipsa p̄uenit p̄ se et est alia ab
eis sed p̄pter ea. ¶ H̄is. n. prius subin-
trauerit aīum vel nisi fuerit sub intellectu qd̄ signifi-
cat p̄ verbū. s. p̄re credulitatis nō poterit cognosci id
qd̄ significat p̄ illā q̄uis cognitio q̄ trāsīt p̄ aīum vel
q̄ intelligit ex significatione q̄bi nō sit adducens ad acq̄-
sitionē sc̄ie q̄ in nā hoīs nō est. sc̄ie dico intelligendi q̄
vult signare loquens et q̄ int̄dit. ¶ Aliq̄n sit p̄p̄
minus notas i se q̄ sit id qd̄ vult fieri notū. h̄ p̄ aliqd̄
aliud vlt p̄ interpretatiōē aliq̄ fiūt p̄ctores. s̄it̄ i yma-
ginationibus s̄it̄ multa q̄ sunt p̄ncip̄ ymaginādū q̄ ymagi-
nant p̄ se. Sed cū voluerim⁹ ea signare nō faciem⁹ p̄
ea certissimē coḡsci ignotū. h̄ fiet assigna° aliq̄. trāsīt⁹
ille p̄ aīam nolē vlt signo q̄ aliq̄n erit i se min⁹ notū q̄
illd̄ h̄ p̄ aliq̄ rē vlt aliq̄ dispositionē fiet notū i signifi-
catiōē. Cū igit fr̄quentauerit illd̄ nomē vlt signū. faciet
aīam p̄cipe q̄ ille intellect⁹ trāsītens p̄ aīam est illud qd̄
vult intelligi et nō aliqd̄. q̄uis illd̄ signū nō faciat sciri illd̄
certissimē. Si aut oīs ymaginatio egeret alia p̄cedēt
ymaginatione p̄cederet hoc i finitū vel circulariter.
¶ De aut p̄ncip̄iora s̄it̄ ad ymaginādū p̄ seipsa
q̄ s̄it̄ ea q̄ p̄missa s̄it̄ oīb⁹ reb⁹ sic res et ens et
vnū et. et tō nullo mō p̄t̄ manifestari aliqd̄ ho-
rū p̄batē q̄ nō sit circularis vlt p̄ aliqd̄ qd̄ sit notū illd̄.
vn̄ q̄s̄ voluerit disc̄utē d̄ illd̄. icidet i voluerit sic. ille
q̄ d̄it q̄ certitudo eēt̄ ē vlt q̄ agēs vlt paciēs. q̄uis h̄
diuissio sit eēt̄. S̄z tñ ens noci⁹ ē q̄ agēs vlt paciēs.

Omnes. n. hoies ymaginant certitudinem entis. sed
 ignozant an debeat esse agens vel patiens ⁊ mihi q̄q̄
 vsq̄ nūc nō paruit h̄ nisi argumentatione tm̄. q̄lis ē ḡ
 iste qui id q̄ est manifestū laborat facere notū p̄ pprie
 tatē q̄ adhuc opus est p̄bari vt p̄set esse illius. Simi
 liter est et̄ h̄ q̄ d̄ q̄ res est id de quo p̄t aliqd̄ vere
 enūciari certe p̄t aliqd̄. minus notū est q̄ res ⁊ ve
 re enūciari. minus notū est q̄ res. Igit̄ quō p̄t h̄ esse
 declaratio. Ad. n. p̄t cognosci qd̄ sit. p̄t aliqd̄ vel v̄e
 enūciari nisi in agendo de vno quoz̄ eaz̄ dicat q̄ est
 res vel aliqd̄ vel qd̄ vel illud ⁊ h̄ oia multiuoca sunt
 nomini rei. Quō ḡve p̄t sciri res p̄ aliqd̄ qd̄ non p̄t
 sciri nisi p̄ eā. sed fortasse h̄ ⁊ p̄ simile erit inuitio aliq̄
 nā cū dicis q̄ res est id de quo v̄e p̄t aliqd̄ enūciari
 idē est q̄si dicens q̄ res est res. de q̄ v̄e p̄t aliqd̄ enū
 ciari nā id ⁊ illud ⁊ res eiusdē sensus sunt. Iā igit̄ po
 suisti rē in diffinitione rei q̄uis nos nō negamus q̄ h̄
 et p̄ illa cū sint vitiosa tm̄ aliq̄ designatio rei sunt. Vi
 co ḡ q̄ intentio essentis ⁊ intētio rei ymaginant in aīa
 bus due intentiones. ens v̄o ⁊ aliqd̄ sunt nota multi
 uoca vnus intentionis. Nec dubitabis qm̄ intentio
 istoz̄ nō sit iā ipressa in aīa legentis hunc libru. Sed
 res ⁊ q̄qd̄ equipollet ei. significat etiā aliqd̄ aliud i oī
 bus liguis. vnaq̄q̄. n. res habet certitudinem q̄ est id
 qd̄ est. sicut triangulus habet certitudinē q̄ est triangu
 lus ⁊ albedo habet certitudinē q̄ est albedo et h̄ est q̄
 fortasse appellamus esse p̄p̄iū nec intendimus p̄ illō
 nisi intētionē esse affirmatiuē q̄ v̄bū ens signat et̄ mul
 tas intētionēs ex q̄bus est certitudo q̄ est vnaq̄q̄ res
 ⁊ est scit̄ esse p̄p̄iū rei. ¶ Redeamus igit̄ ⁊ dicam⁹
 q̄ de his q̄ manifesta sunt est h̄ q̄ vnaq̄q̄ res h̄ certi
 tudinē p̄p̄iā q̄ est eius q̄dditas. ⁊ notū est q̄ certitu
 do cuiusq̄ rei est p̄p̄ia ei est p̄ter esse q̄ multiuocū est
 cū aliquid. Quō cū dixeris q̄ certitudo talis rei est in
 singularib⁹ vel in aīa vel absolute ita vt cōicet v̄trisc̄
 erit tūc h̄ intentio apprehensa ⁊ intellecta. Sed dum
 dixeris q̄ certitudo huius vel certitudo illi⁹ est cer
 titudo erit sup̄flua enūciatio ⁊ inutilis. Si aut̄ dice
 res q̄ certitudo huius est res erit etiā h̄ enūciatio in
 utilis ad id qd̄ ignorabamus. Quō igit̄ v̄tilius est dice
 re h̄ ē scilicet vt dicas q̄ certitudo est res sed h̄ res in
 telligit̄ ens. sicut si d̄es q̄ certitudo huius est certitu
 do q̄ est. Quō. n. dixeris q̄ certitudo de. a. est aliq̄ res ⁊
 certitudo de. b. est aliqua res. nō erit verū. nec acqui
 ret aliqd̄ nisi p̄posueris in aīa tua q̄ vna eaz̄ est res
 p̄pe diuersa ab alia re. sicut si diceris q̄ certitudo de
 .a. est certitudo. ⁊ certitudo de. b. est alia certitudo. si
 aut̄ non fuerit h̄ p̄positū ⁊ h̄ p̄iunctio v̄triusq̄ nō sciet̄
 qd̄ sit res eius q̄rimus intētionē nec sepabit̄ a p̄co
 mitantia intelligendi ens cū illa v̄llo mō qm̄ intellect⁹
 de essente semp̄ comitabit̄ illā q̄ illa. f. res habet esse
 vel in singularibus vel in estimatione vel intellectu.
 Si aut̄ nō est ita tunc nō esset res q̄ nō diceret̄ res ni
 si id de quo aliqd̄ d̄vere. ¶ Beinde qd̄ d̄ cū h̄ q̄ res
 p̄t esse id qd̄ nō est absolute. debemus loq̄ de h̄. si. n.
 intelligit̄ nō esse id qd̄ nō est in singularibus h̄ p̄t cō
 cedi q̄ sit ita. p̄t. n. res h̄e esse in intellectu ⁊ non esse
 in exterioribus. Si aut̄ aliud intelligit̄ p̄ter h̄ erit fal
 sum. nec erit enūciatio v̄llo modo nec erit scita nisi q̄
 est ymaginata in aīa tm̄. Sed vt ymaginet̄ in anima
 tali forma que designat aliq̄ rem exteriorē nō nec p̄t
 enūciari eo q̄ enūciatio semp̄ est de eo qd̄ certifica
 tū est in intellectu. v̄n de nō esse absolute nō enūciat̄
 aliqd̄ affirmatiue. Sed si enūciat̄ aliqd̄ negatiue etiā
 certe iam posuerit̄ ei esse aliquo mō i intellectu. ¶ Ita

aut̄ dictio. f. est continet̄ in se designationē. Designari
 vero nō esse q̄ nullo mō habet formā in intellectu. im
 possibile est quō enim de nō esse potest enūciari res.
 Sensus. n. nostre dictionis q̄ nō est tale est q̄ talis v̄i
 spositio aduenit in nō esse nec est differentia inter ad
 uenire ⁊ esse. ⁊ ideo idē est q̄si d̄zemus q̄ h̄ proprietatē
 habet esse in nō esse. Vicemus igit̄ q̄ id qd̄ d̄ de non
 esse ⁊ p̄dicat̄ de eo necesse est vt vel sit ⁊ habeat a non
 esse vel nō sit. nec habeat a nō esse. Si aut̄ fuerit ⁊ ha
 beat a nō esse tunc nō p̄t esse qui vel sit in se aliqd̄ vt
 nichil. Si vero fuerit in se aliqd̄ tunc nō esse habebit
 p̄p̄rietatē q̄ est. Si vero p̄p̄rietatē fuerit aliqd̄ tūc id
 de quo illa dicit̄ erit vel esset aliqd̄ sine dubio. ergo nō
 esse erit aliqd̄ ⁊ h̄ est impossibile. Si aut̄ p̄p̄rietatē illa
 fuerit nihil tunc id qd̄ nihil est in se quomō erit in ali
 quo. qm̄ qd̄ nihil est in se impossibile est esse in aliquo.
 p̄t aut̄ esse vt id qd̄ est aliqd̄ in se nō sit in alio. Si ve
 ro forma nō fuerit in nō esse tunc remota est forma a
 nō esse. Cū aut̄ remouerimus formā a nō esse erit cō
 positū huic. Iam igit̄ forma erat in eo ⁊ h̄ est falsum.
 Nec dicemus nos h̄e scientiā de nō esse nisi q̄ inten
 tio habet in aīa tantū. Credulitas vero q̄ cōtingit̄ est
 de h̄ q̄ ymaginamur ipsum esse in aīa tantū. Sed q̄ i
 nā huius sciri est posse h̄e cōpationem ad intellectu
 ad exteriora in illa hora certe h̄ nō est. Igit̄ qd̄ nō est
 absolute nō erit scitū post illā. Sed apud homines q̄
 tenent hanc sn̄iam fm̄ qd̄ scit̄ ⁊ annūciatur de illo. f.
 nō esse. sunt res q̄ nō h̄nt similitudinē cū eo q̄ debent
 loqui de nō esse. Quō qui scire voluerit legat in anima
 verba eoz̄ que non merent̄ inspici. Illi aut̄ nō incide
 runt in errozē illū nisi p̄pter ignozantiā suam de h̄ q̄
 enūciationes nō sunt nisi ex intentionibus q̄ habent
 esse in anima q̄uis sint de nō esse ita tm̄ vt enūciatio
 fiat de illis fm̄ h̄ q̄ habent cōpationem aliq̄ ad sin
 gularia verbi gr̄a. Si dixeris q̄ resurrectio erit intel
 lexisti resurrectionē ⁊ intellexisti erit. ⁊ predicasti erit
 qd̄ est in anima de resurrectione. Sed h̄ intentio non
 p̄t esse vera nisi de alia intētionē intellecta etiā que
 intelligat̄ vt in hora futu^a de ea dicatur intentio ter
 tia intellecta q̄ est intentio. f. ⁊ fm̄ hanc cōsideratio
 nem similiter est in p̄terito. manifestū est igit̄ q̄ id qd̄
 enūciat̄ de eo. f. nō esse. necesse est vt aliquo mō ha
 beat esse in anima. enūciationes. n. ⁊ vera non sunt
 nisi p̄ id qd̄ habeat esse in anima. ⁊ fm̄ accidens sunt
 p̄ id qd̄ est in exterioribus. Iam igit̄ intellexisti nunc
 qualiter d̄zant ⁊ id qd̄ intelligit̄ de esse ⁊ qd̄ intelligit̄
 de aliquid q̄uis h̄ duo sint comitantia. ¶ Significa
 tum est tm̄ mihi esse hoies q̄ d̄nt q̄ aliqd̄ est aliqd̄ q̄
 uis nō habeat esse ⁊ q̄ aliqd̄ est forma rei que non est
 res nec q̄ est. nec q̄ nō est ⁊ q̄ q̄ vel q̄ non significant
 res. Isti aut̄ non sunt de vn̄uersitate eoz̄ qui cogno
 scunt. Quos cū coegerimus discernere inter h̄ ver
 ba fm̄ intellectu suū detegent̄. ¶ Vicemus igit̄ nūc
 q̄ q̄uis ens sicut scisti nō sit genus nec p̄dicatū equa
 liter de his q̄ sub eo sunt. tm̄ est intentio in qua coue
 niunt fm̄ prius ⁊ posterius primū aut̄ est quidditatē
 que est in suba. beinde ei q̄ est post ipsum postq̄ aut̄
 vna intentio est ens fm̄ h̄ qd̄ assignauimus sequit̄ il
 lud accidentalē que ei sunt p̄p̄ia sicut supra docui
 mus. ⁊ ideo eget aliqua scia in qua tractet̄ de eo sicut
 omni sanatiuo necessaria est aliq̄ scientia. ¶ Difficile
 est autem declarare dispositionem necessariā ⁊ possi
 bilis ⁊ impossibilis certissima cognitione nisi per si
 gna. q̄qd̄. n. dictū est ab antiquis de ostensione isto
 rum implerit̄q̄ reducit̄ ad circularē mō q̄ ipsi sicut

si in logicis cū volunt diffinire possibile assumūt eius diffinitione necessariū vel impossibile nec hnt iū modū nisi hē. Cū autē volunt diffinire necessariū sumūt in eius diffinitione: possibile vel impossibile. si volunt diffinire impossibile assumūt in eius diffinitione necessariū vel impossibile verbi grā. Cū diffinitione possibile dicūt aliqñ q est non necessariū vel q est. qd non est in presenti cuius tñ esse in quacumq; ueris hora futura nō est impossibile. Deinde volunt diffinire necessariū. dicūt q necessariū est. q nō possibile poni nō esse vel q id est qd si aliter ponit quā est est impossibile. sic igitur accipiūt in diffinitione eius aliqñ possibile aliqñ impossibile et in diffinitione possibilis accipiūt impossibile vel necessariū. Deinde cū volunt diffinire impossibile accipiūt in eius diffinitione necessariū dicentes qd impossibile est id q est necessariū nō esse vel ponūt possibile dñtes. qd nō est possibile eē. et aliq; doctores legis secunt h. Similiter etiā dñt q impossibile est id qd nō est possibile eē vel id qd necesse est nō esse et q possibile est qd nō est impossibile esse vel nō esse. vel q non est necesse esse vel nō esse. h autē totū sicut cū vides manifeste circulare est. Sed detectio huius manifeste in h. quod iam nō si in analectis q ex hīs tribus id qd dignius est. intelligi est necesse qm necesse significat vehementiam essendi esse vō nocius est q non esse. esse. n. cognoscit per se. Nō esse vō cognoscit p esse aliquo modo. Cū autē nota fecerimus tibi h oia tunc erit tibi certa destructio snie illius q dicit q nō esse reducit qz ipm est de quo primū annūciat esse. Nō esse autē cū reducit debet esse dña inter ipm et id qd est tale. si inueniret aliud vice eius et si fuerit tale qle illud tūc nō est ipm. Nō est. n. illud qd priuatū erat et in dispositione priuationis erat h aliud ab eo. Igitur non esse iam sit esse fm modū quē ante assignauimus. Cū autē non esse reductū fuerit oportebit vt oēs pprietates qbus erat id qd erat reducant. Sed de pprietatibus eius est hora eius. Cū autē reduxeris horā eius tūc non esse erit non reductū qz reductū est id qd inuenit in secūda hora. Si. n. nō esse fuerit tale. vt in eius reductione reducant oia priuata que fuerūt eū eo et hora tūc ipm vel est aliqd qd habet certitudinem esse quo iam priuatū est: vel puenientiā essendi aliqd accidentiū sicut notū est ex intentione eoz. Igitur potest esse vt reducat hora et dispositiones et tūc nō erit hora et hora q nec erit reductio. qñuis intellectus effugiat h ne inquirat eius probationem. quicquid. n. dicit de h est extra viam doctrine.

Caplin secundū de initio loquendi de necesse esse et de possibile esse et q necesse esse non habet cām et q possibile esse est causatum et q necesse esse nulli est coequale in esse nec pendet ab alio in esse.

Edemus ad id in quo eramus et dicamus q necesse eē et possibile esse vnūqd; habet pprietates. Dicemus igit q ea que cadūt sub esse pnt in intellectu diuidi in duo. Quoz vnū est q cū consideratū fuerit p se eius esse non est necessariū et palā est etiā q eius esse nō est impossibile alioquin nō cadet subesse et h est in termino possibilitatis. alterū est. q cū consideratū fuerit p se eius eē erit necesse. Dicemus igit q necesse esse per se nō habet cām et q possibile esse p se habet cām. et q necesse esse per se est necesse oibus suis modis et q impossibile est vt esse

eius qd est necesse eē sit coequale ad esse alterius. ita vt vnūqd; eoz sit egle alteri in necessitate essendi vel cōmitteret. et impossibile est etiā vt esse eius qd est necesse eē pūgat ex multitudine et impossibile est etiā vt in certitudine quā habet necesse est. pūcet ei aliqd aliud. Cū certificauerimus sequet q necesse eē non est rektm. nec mutabile nec multiplex nec cōicat ei aliqd aliud in suo eē qd est ei ppriū. Cū autē necesse eē nō habet cām manifestū est. Si. n. necesse eē haberet cām sui eē pfecto eius eē eēt p illam. Quicqd autē est cuius eē p aliqd cū consideratū fuerit p se nō habebit esse necessariū. qcqd autē consideratū p se sine alio nō habet eē necessariū nō est necesse esse p se. vñ pstat q si necesse eē p se haberet cām pfecto nō eēt necesse eē p se. manifestū est igit q necesse esse nō habet cām. Et patet etiā ex h q impossibile est vt aliqd idem sit necesse eē p se et necesse eē p aliud. si. n. eius eē esset per aliud tūc ipossibile eēt illud inueniri sine illo alio. Impossibile igit esset inueniri necesse esse p se. Si. n. eēt necessariū p se iam haberet esse et illud aliud nihil ageret ad illud eē necessariū. qcqd. n. est ad cuius esse agit aliud eius eē nō est necessariū in se. Quicqd autē possibile est consideratū in se eius eē et eius non eē vt rōq; est p cām. Cū. n. habuerit esse tūc iam acq̄sitū est sibi eē. discretū autē esse. Cum vō deficerit esse iam acq̄sitū est sibi nō esse discretū ab esse. Igitur non pōt esse qn vt vtiliter istoz duoz acquirat sibi ab alio a se vel non ab alio a se. Si autē acquirat ab alio a se tunc illud aliud est cā. Si vō etiā acquirat ab alio a se manifestū est autē q qcqd potest non esse habet esse iam appropriatū est p aliquid qd sibi aduenit ab alio a se. Similitr et in nō esse tūc ad appropriandū sibi vt vtiliter id qd ipm est. vel est sufficiens vel non sufficiens. Si autē id qd est sufficiens est ad appropriandū sibi vt vtiliter illoz dñū. ita vt sit aliquod illoz duū. tunc illud est necessariū sibi ipm p se. Jam autē positū erat non esse necesse. Igitur h est incōueniens et impossibile. Si autē id qd est non est sufficiens ad acquirendū sibi vt vtiliter. sed p aliqd aliud adiunctū est sibi est id qd est tūc eē illius est ex eē alterius a se. quo eget ad esse et sic illud est. Igitur habet cām et oino nō habebit aliqd duū acq̄sitoz p se ipm. sed p cām. Intētio. n. essendi est ex cā q est cā eēndi et intētio nō eēndi est cā q est priuatio cause intētionis eēndi sicut scitū. Dicemus igit q oportet illud fieri necessariū esse p cām et respektu eius. Si. n. nō fuerit necessariū esse ex nte essentia cause et cōpatione eius erit etiā possibile. vñ bene pōt pcedi illud esse et nō esse nō appropriatū aliquo illoz duoz et h itez eget vt sit aliqd tertium p qd assignet ei esse post nō esse. vel post eē nō esse. cū cā habuerit eē. est q illud alia cā et sic itur in infinitū et cū h non erit ei appropriatū eē nec acq̄ret ei esse et h est absurdū. Nō ob h tm q cause erūt in infinitū h autē dubiū est h ad remouēdū sed ob h qd nodū habet p qd appropriet. Itā autē positū est illud hē eē. Igitur manifestū est q qcqd possibile est eē nō hz eē nisi cū necessariū est respectu sine cause. Dicemus etiā eē ipossibile vt ei qd est necesse eē sit cōpar aliud necesse esse ita vt h simul hēat eē cū illo et illud simul hēat eē cū isto. nec vnū eoz sit cā alterius sed sic coeqlia et comitātia eēndi. Cū. n. p̄siderata fuerit eēntia vnus cuiusq; eoz p se sine alio nō pōt esse qn sit necessariū p se. vel nō necessariū p se. si autē fuerit necessariū p se non pōt esse qn vel habeat etiā necessitatem respectu sui cū ho et tūc erit illud necesse esse per se et necesse esse propter aliud a se et h est

frivolū sicut supra ostendimus vel nō habet necessitatē
pp aliud ita vt eius esse nō debeat seq̄ ex esse alterius
nec cōmittet illud. nec eē eius pēdeat ex esse alterius
ita vt h nō habeat esse nisi r alterū hūerit esse. Si aut̄
nō fuerit necessariū p se oportebit tūc vt respectu sui
sit possibile esse r respectu alteri⁹ sit necesse eē r ipos-
sibile est etiā qn̄ illud aliud vel sit silt̄ vel non sit silt̄.
Sed si illud aliud fuerit silt̄ tūc nō potest esse qn̄ ne-
cessitas eē huius sit ex illo cū illud sit i termino possibi-
liter eēndi vlt̄ i termino necessario eēndi. Si aut̄ necessi-
tas eēndi hui⁹ fuerit ex illo tūc illud fuerit i termino
necessario eēndi r nō ex se nec ex termino p̄rigere sicut
supradiximus. sed ex illo qd̄ est ex ip̄o r necessitas eē
huius fuerit p̄ditōe necessitat̄ eēndi illius cū illo qd̄
acq̄rit postea ex necessitate eēndi posteritate eēntiali
tūc nō acq̄ret necessitas eēndi vllō mō si at̄ necessitas
eēndi huius fuerit ex illo cū illud fuerit i termino possi-
bilitat̄ tūc necessitas eēndi huius erit ex eēntia illius
r illo ex̄nte i termino possibilitat̄ acq̄rere h necessitatē
eēndi nec acq̄rere ab isto termino possibilitat̄ h neces-
sitate. Igit̄ cā huius erit possibilitas eēndi illius cū h
nō sit cā illius. erit igit̄ nō coeqlia cū vnūq̄q̄ eorū sit
cā p se. r causatū p se. Beinde p̄tinent etiā aliud q̄ cū
possibilitas eēndi illius fuerit cā necessitat̄ eēndi tūc
esse illius nō pēdeat ex esse istius sed ex possibilitate
eius. Igit̄ oportebit vt esse huius sit simul cū nō esse
illius. Jam aut̄ posuimus illa coeqlia tūc h est ip̄o impos-
sibile. Igit̄ nō est possibile vt sic coeqlia inesse ita vt nō
pēdeat ex cā extrinseca. sed oportet vt vnū eorū sit p̄
mū p seipm̄. r sic ibi cā extrinseca q̄ faciat vt vnūq̄q̄ neces-
sario eē necessitate pēdenti iter se vlt̄ faciat necessariū
pēdere necessitas vt vnūq̄q̄. R̄latiuorū aut̄ non est ne-
cesse vnū esse ex altero sed cū altero. Q̄ aut̄ fac̄ illa
duo eē necessario est cā q̄ p̄iūgit illa vlt̄ ēt due materie
vlt̄ duo subiecta de q̄b⁹ illa p̄dicant. Nō aut̄ eē duarū
materiarū vlt̄ duorū s̄borū tm̄ sufficit ad h sed eē triū q̄
p̄iūgit illa r h est qm̄ non pōt esse qm̄ esse r certitudo
vniuscuiusq̄ duorū vlt̄ sit esse cū alio r tūc eē eius p se
erit nō necessariū. igit̄ erit possibile. Itaq̄ erit causatū
r etiā sic diximus q̄ cā eius nō est p̄mittās illud in eē
r ita eius erit aliud r tūc illud r aliud nō erit cā hūi-
dinis q̄ est iter illa. sed illud aliud vlt̄ nō sit esse cū alio
igit̄ h esse cū alio. erit aliqd̄ nouū adueniens sup̄ suū
esse p̄prium r p̄ns illud r etiā esse qd̄ est ex pte eius
nō erit ex cōmittanter in quātū sunt comitat̄ia. sed ex
cā p̄cedete si ipm̄ fuerit causatū. Tūc q̄ ipm̄ esse eius
aut erit ex suo comite nō in quātū est comes sed iquā-
tū est eē sui comitis qd̄ est ei p̄prium r ita nō erit comi-
tantia sed cā r causatū. r comes eius erit etiā cā hūi-
dinis estimatine iter ea. sicut p̄r r filius aut erit comi-
tantē fm̄ h q̄ nullū eorū est cā alterius r hūdo erit ne-
cessaria ad eē eorū. Igit̄ h⁹ cā hūdinis erit res extri-
seca faciens esse duas essentias eorū sicut scisti r hū-
do erit accidentalis vn̄ non erit ibi comitantē nisi per
accidens sepabile vel inseparabile. Sed h est aliud ab
eo in quo sumus habitu do aut̄ que est per accidens
erit causa sine dubio vnde fm̄ comitat̄ia erit vtraq̄
causata r ita nullū eorū est necessariū esse per se.

Capitulum tertium q̄ necesse esse vnum est.

Itemus etiā q̄ necesse esse debet esse vna
essentia. sicut sint multe. Igit̄ vnaquaq̄
earū erit necesse esse. Necesse esse aut̄ vnum
q̄q̄ eorū in certitudine sue essentie vel non differat

ab altero aliquo modo vel differat. Si aut̄ nō differat
vnū ab alio in intellectu sue p̄prie essentie. Differat tū
ab eo per h qd̄ h non est illud. h. n. d̄ia est sine dubio.
p̄fco vnū differat ab alio in eo qd̄ est p̄ter intellectum
essentie. Intellectus. n. essentie q̄ est in eis non est di-
uersus. Sed est adiunctū ei aliqd̄ p qd̄ factū est h vlt̄
in h vel est adiunctū ei aliquid qd̄ est h vel in h. Nec
illud est adiunctū alteri. sed est ei adiunctū p qd̄ factū
est h vel q̄ h est h ipm̄ r h est appropriatio aliq̄. s. ipsa
intentio p quā est inter ea diuersitas. Igit̄ vnūq̄q̄
eorū differat ab altero p eā. nec differat ab altero i inten-
tione ipsius essentie sed p vires earū q̄ sunt ipsamet̄ i-
tentio. Sed iunctio intentionis sunt accidētia r p̄se-
quentia nō essentialia r h p̄ntia vel accidūt ex certitu-
dine esse rei. in quātū est ipsa certitudo r tunc oportet
vt oia pueniūt in ea. Jam aut̄ posuimus ea differre
in illa. igit̄ pueniunt r differūt in eisdē qd̄ est inconue-
niens. vlt̄ accidūt ex causis extrinsecis nō ex ipsa sua
q̄dditate r tūc si nō esset cā illa nō differret. Igit̄ si nō
esset cā illa essentie essent aut̄ vel nō essent vna. Igit̄
si nō esset cā illa. tūc nec h p se solū esset necesse est nec
illud per se solū esset necesse esse. q̄ necessitas essendi
vniuscuiusq̄ eorū p̄pria r solitaria est acq̄sita ab alio
a se. Jam aut̄ dictū est q̄ q̄cqd̄ est necessariū esse per
aliud a se nō est necessariū esse p se imo in diffinitione
sue essentie est possibile esse. vn̄ vnūq̄q̄ eorū est ne-
cessariū eē p se r possibile esse p se qd̄ est icōueniens.

Quoniam aut̄ illa differre in aliquo inherē
p̄te postq̄ cōueniūt i intentione essentie. igit̄
impossibile est qn̄ illud in quo differūt vlt̄ sit
eis necessariū ad necessitatē essendi vel nō sit. Si aut̄
fuerit necessariū ad necessitatē essendi. manifestū est
tūc oportere vt pueniant in eo q̄cqd̄ est necesse esse.
Si aut̄ nō est necessariū ad necessitatē essendi tūc neces-
sitas essendi ab eo sine illo est solitaria necessitas sui
esse. Illud q̄o est adueniens ei accidentalit̄ r adiūgit
ei post plenitudinē necessitat̄ sui esse. Jam aut̄ osten-
dimus h esse absurdū. igit̄ impossibile est vt differant
in aliquo. Oportet aut̄ vt adhuc addamus sup̄ h
manifestationē alio h est q̄ impossibile est necessita-
tem essendi diuidi in multitudinē nisi vno duorū mo-
do. s. aut diuidi p d̄ias aut p accidentalit̄a. Jam aut̄
notū est q̄ d̄ie non recipiunt in diffinitione eius qd̄
ponit vt genus. igit̄ ipse non acq̄rit generi certitudi-
nem. sed acq̄rit ei esse in actu sicut rōnale. rōnale aut̄
nō acq̄rit alii intentionē alitatis. sed acq̄rit ei esse in
effectu p successionē essendi p̄prie. oportet igit̄ vt d̄ie
necessitatis essendi. si forte sunt aliq̄ nō acq̄rāt neces-
sitati essendi certitudinē necessitatis essendi sed acq̄rāt
ei esse in effectū r h est absurdū duobus modis. vno:
q̄ certitudo necessitat̄ eēndi nō ē nisi impossibilitas nō
essendi. non sicut certitudo alitatis q̄ est intentio p̄ter
necessitatē essendi r est esse cōmittans illam r supue-
niens illi sicut scisti. vn̄ acq̄sitiō necessitatis necessita-
ti essendi est acq̄sitiō cōditionis de certitudine sue ne-
cessitatis. Jam aut̄ p̄hibuimus de certitudine inter d̄iam
r genus alio: q̄ sequeret q̄ certitudo necessitat̄ essen-
di ad h vt esset in effectū penderet ex alio dante ei ne-
cessitatē. Igit̄ suū esse illius intentionis qua res est ne-
cesse esse esset ex alio. Nō aut̄ loquebamur de neces-
se esse p se q̄ res esset necessariū esse p se r necessariū
eē p aliud qd̄ iā destruximus. manifestū est igit̄ q̄ ne-
cessitatē essendi diuidi p illa nō est sic diuidi genus p
d̄ias. manifestū est etiā q̄ intentio q̄ intelligit̄ neces-
sitas essendi nō pōt esse intentio generalis q̄ diuidat p

differentias vel per accidentia. vel restat igitur ut sit in sententia specialis. Dicens autem esse impossibile ut eius specialitas predicet de multis. Singularia. n. cuiuslibet speciei postquam non sunt diuersa in intellectu essentia sicut supra docuimus. tunc unum sunt in eo sed debent esse diuersa accidentibus. Jam autem ostendimus h. non posse esse in necessitate essendi. **P**ossimus etiam h. idem ostendere alio modo breuiter. sed reducet ad id quod iam diximus. Dicens igitur quod necessitas essendi si fuerit proprietatis alicui in quo est vel ex necessitate ipsa erit in illo proprio et tunc necessario alterum eorum erit proprietatis et sic impossibile erit illa esse in alio preter illud. unde oportebit ut sit in illo solo aut erit in illo possibiliter non ex necessitate et tunc oportebit ut h. res sit non necesse esse p. se. Jam autem ipsa erat necesse esse p. se. Igitur h. est insequens. igitur necessitas essendi non est nisi vni tantum. **S**i quis autem dixerit quod ea esse proprietatem huius non prohibet illam esse proprietatem alterius eam. n. esse proprietatem alterius non remouet eam debere esse proprietatem huius. dicemus quod per h. quod dicens quod necessitas essendi cum assignatur proprie illi rei in quantum est illius non considerat esse alterius. intelligit quod non est proprietatis alterius ipsamet sed sit eius. quoniam ipsa non debet nisi illi soli. vel dicemus aliter quod postquam unum eorum est necesse esse. tunc vel illud ipsum erit unum tantum et tunc quicquid est necesse est erit idem ipsum et non aliud preter ipsum vel ipsum esse necesse esse. erit aliud quam ipsum esse ipsum et tunc coniunctio eius quod est ipsum est ipsum cum necesse esse. vel erit p. seipsum vel p. causam aliam preter se et occasionem facientem illud necesse esse. Si autem fuerit per seipsum quod ipsum est necesse esse. Tunc quicquid est necesse esse erit id ipsum. Si vero fuerit per causam et occasionem facientem illud esse tunc de h. quod ipsum est id ipsum: erit occasio. et proprietatis sui esse solitarii. erit causa. Igitur erit causatum. quod est inueniens. Sed quod necesse est unum esse in nomine. non sicut species sub genere et unum est numero. non sicut indiuidua sub specie sed est intentio que designat illud tantum suo nomine. in cuius esse nihil aliud sibi comunicat. Super h. autem alias adhuc addemus explanationem. ideo non est multiplex. hec igitur sunt proprietates quibus appropriat necesse esse. **Q**uis autem quod est possibile esse iam manifesta est ex h. proprietate. scilicet quod ipsum necessario eget alio quod faciat illud esse in effectu. quicquid. n. est possibile esse respectu sui semper est possibile esse. sed fortassis accidet ei necessario esse per aliud a se. Istud autem vel accidet ei semper vel aliquando. Id autem cui aliquando accidet. debet habere materiam cuius esse precedat illud tpe sicut iam ostendimus. Sed id cui semper accidet eius quidditas non est simplex. **Q**ui. n. respectu sui ipsius habet aliud est ab eo quod habet ab alio a se. et ex hiis duobus acquiritur ei esse id quod est et ideo nihil est quod omnino sit expositum ab omni eo quod est in potentia et possibilitate respectu sui ipsius nisi necesse esse.

Capitulum quartum in quo ostendit quod sit veritas et certitudo et defenduntur per se ipsorum in propositionibus verissimis.

Veritas autem intelligit et esse absolute in singularibus et intelligit esse eternam et intelligit dispositionem vel intellectus qui signat dispositionem in re exteriori cum est ei equalis. Dicens. n. h. dictio est vera et h. sententia est vera. igitur necesse est id quod per se ipsum est veritas semper possibile vero est veritas per aliud

a se et est falsum in seipso. quicquid igitur est preter necesse esse quod est unum. falsum est in se veritas autem que adque rei illa est certa sed est certa ut puto respectu sue propositionis ad rem et est veritas respectu propositionis rei ad ipsam. ex dictionibus autem his illa est dignior dici vera cuius certitudo est semper. Sed que dignior est ad h. est illa cuius certitudo est h. et non per causam. h. vero omnium dictionum certitudo ad quam producit. quicquid est per resolutionem ita ut dicat potentia vel effectu de eo quod probat cum per ipsam probat sicut iam ostendimus et lib. demonstracionum est cum iter affirmacione et negacione non est medium. et h. proprietatis non est de accidentalibus alicuius rei nisi de accidentalibus esse in quantum habet esse eodem in omni quod est. et sophicus cum negauerit h. non negabit nisi vel lingua dicens vel quod accidit ei simulatio per quam non intellexit eum dictionem ut per errorem aliquid qui sibi contingit quoniam non intellexit dictiones et additiones earum. Deinde opilare os sophicis et instruere erroneum non est villo modo nisi per h. modum demonstracionis que in demonstracione aliis modis est argumentacionis cuius iudicium procedit. Ipsa vero argumentacionis non est in se argumentacionis cuius iudicium debet procedi h. est argumentacionis in propositione quam argumentacionis cuius iudicium procedit duobus modis. scilicet aut argumentacionis in se et h. est cuius propositiones sunt certissime in seipsis et apud sapientes sunt notiores ipsa conclusionem et cuius ordinario est ordinatio conclusionem aut est argumentacionis talis. scilicet h. propositionem. v. q. d. dispositio propositionum talis est apud aduersarium quod ea procedit quous id certum non sit vel est certum. h. propositio non est notior conclusionem quam non dicitur procedit. sit igitur ei ordinacione vel absolute non vel simpliciter. et oio iam est est argumentacionis quoniam cum propositiones ab eo procedunt. se quis inde aliquid h. est igitur argumentacionis in quantum est sic. h. cum non sequit ex h. ut ois argumentacionis sit argumentacionis cuius iudicium sequat per h. quod ipse iudicium eius procedit. Tunc vero iudicium eius non procedit est in argumentacionis eo quod iudicat in ea tale quod si poneret et procederet sequeret. Sed quod notum est procedit non est securus eius iudicium. Et isti sunt duo modi sic nostri. Igitur argumentacionis in que sequit iudicium eius per seipsum est illa cuius propositiones per se procedunt et ante conclusionem. argumentacionis vero que est h. propositionem est illa cuius propositiones procedit aduersarius et id sequet illi conclusionem et quod mirabile est sophicus etiam eius iterio est ut sibi satisfaciatur necessario iducit ad unum ex hiis duobus. scilicet ut vel eum et defecit vel agnoscat sine dubio istis rebus sibi esse conclusum. **R**emedium vero erronei est ut soluat sibi simulatio. Quoniam erroneus ille non incidit in h. nisi vel quod videt proprietatem esse iter seipsum et plures et videt quod infra unius opposita est sine alterius. que reputat illi equalis. et ideo dictio unius non est potior apud eum ad credendum quam dictio alterius. vel quod audit verba precipuorum quorum auctoritas magis est que non recipit sensus eius statim cum dicunt. sic sunt verba illius qui dicit. **N**on est possibile aliquid bis videri. h. nec etiam semel. eo quod nulla res habet esse in se nisi in re. que tunc non est longe quando turbet ille qui nouit audit hanc dictionem. vel quod iam multe sunt apud eum argumentaciones oppositarum conclusionum quare unam non potest ipse eligere et aliam respuere. et autem cui tale quid accidit per se subuenit duobus modis. vno. scilicet soluendo ambiguitatem in que incidit. et alio excitando eum ad perfecte intelligendum quod inter duas contradicorias non potest esse medium. Soluit autem id in quod incidit cum ostendit ei quod philosophi homines fuerunt non dii et ideo non fuerunt equales in cognitione. unde quod unus eorum fuit certior alio in aliquo non ideo debet ut alter non sit eo certior in aliquo alio. et etiam cum ostendit quod plures et

phis quibus nouerūt logicā nō tū sequit̄ eā. sed in fine redeūt ad ingeniuū r̄ regunt eo nos refrenātes illud. r̄ etiā q̄ ex p̄cipuis q̄dā vtunt̄ trāsumptionibus r̄ dicunt verba v̄sitata sed ab hoīabilis vel erronea cum ipsi habeāt in eis aliā itentionē occultā. pluribus v̄o ex sapientibus p̄phis q̄bus nō accidit aliq̄d erroris. nec volūtas deceptionis est iste vsus. Cū h̄ igit̄ p̄hs remouet turbationem ab aīa illius q̄ habet ex ambiguitate v̄bi p̄hoz. Beinde faciā eū scire dicēs. Cū tu loqueris necesse esse vt tu vel intendas fm̄ intellectuū tuū aliquid vel nō. Si aut̄ dixerit q̄ cū ego loquor n̄ h̄ ille intelligo. iste iam est ex vniuersitatē erroneoz r̄ imbecillū r̄ est p̄ius sibi ipsi. v̄n̄ cū huiusmodi hoīe non est diu loquendū. Si v̄o dixerit q̄ cū ego loquor intelligo ex locutione aliquid vel aliq̄ multa terminata. oīno aut̄ attribuit v̄bo significationē aliquaz̄ rez̄ terminataz̄ in qua significatione nō p̄tinent̄ alie res p̄ter illas. Si aut̄ ille multe res p̄uenerint in vna itentione tūc iam significauit ex sua locutione v̄nā itentionem. Si v̄o nō p̄uenerint tūc nomen est cōe r̄ sine dubio p̄t vnaquaz̄q̄ illaz̄ designari p̄prio noīe r̄ h̄ oīa p̄cedent̄ erronei r̄ imbecilles. Cū aut̄ nomen fuerit significatiuū v̄nius rei sicut homo tūc non homo q̄ est oppositum ei nullo mō significabit̄ h̄ q̄ homo q̄ .n. significat homo. nō est id q̄ significat non homo. Si .n. nō significat hoīem tūc sine dubio non homo significabit̄ aliā rem q̄ est lapis vel nauis vel albū vel ponderosum vel leue r̄ q̄cqd̄ est p̄ter id q̄ significat h̄ nomen homo. Sicut̄ est etiā dispositio de intellectis illoz̄ pluriū nominū aut̄ si nō sequeretur ex h̄ q̄ vna queq̄ res esset vnaqueq̄ alia res r̄ nulla ex rebz̄ esset ipsamet̄ r̄ sic nulla locutio intelligeret. Beinde necesse esset vt h̄ esset iudiciū vel de omni verbo r̄ iudiciū de omni eo q̄ significat p̄ v̄bi velud aliquid istaz̄ rez̄ esset huiusmodi r̄ aliquid eaz̄ nō esset huiusmodi. Si aut̄ h̄ esset in omni re p̄tingeret tūc q̄ nulla esset locutio nulla narratio. nulla ē simulatio nulla ratio. Si v̄o esset in aliquo eoz̄ tūc in aliquo esset discreta affirmatio a negatione r̄ in aliquibus non esset discreta. In q̄bus aut̄ esset discreta id q̄ significat homo. sine dubio esset aliud ab eo q̄ significat non homo. In q̄bus v̄o discreta nō esset sicut̄ in albū significata eoz̄ essent v̄nū. igit̄ q̄cqd̄ esset albū esset non albū r̄ esset alium. postq̄ aut̄ h̄ nomen homo fm̄ eū est intellectuū r̄ discretū tūc cū esset albus. esset etiā r̄ non albus. r̄ q̄ albū r̄ non albū fm̄ eū sunt v̄nū similiter in nō homo r̄ non homo essent discreta. Hoc igit̄ r̄ p̄simile iam remouet ambiguitatem erronei r̄ imbecillis vt̄ sciat q̄ affirmatio r̄ negatio non p̄iungunt̄ in aliquo nec sunt simul vere. Similiter etiā mōstrabit̄ ei q̄ ipse vt̄ rez̄ nec simul remouent̄ nec simul sunt false. Cū aut̄ ambe fuerint simul false de aliquo. erit illud nō homo r̄ erit etiā non homo p̄uenit igit̄ affirmatiua que est homo cū negatiua sua que est non homo. h̄ aut̄ iam ostendimus falsum esse v̄entes aut̄ h̄is r̄ p̄similibus nō habebunt opus p̄ferre sermonem cum illo. per dissolutionem v̄o simulationis que est inter p̄diciozas augmentationis erroneū possumus reuocare. Sed oportet vt̄ stolidū mittamus in ignem quoniā tenet ignem r̄ non ignem esse v̄nū r̄ verberibus faciamus eū dolere quoniā tenet q̄d dolere r̄ non dolere sunt v̄nū r̄ subtrahamus ei cibū r̄ potū quoniā comedere r̄ non comedere. bibere r̄ non bibere apud eū idem est. Hoc igit̄ principiuū q̄d defendimus p̄ hos qui illud falsificānt. est p̄mū ex p̄ncipiis demonstrationū. p̄hs v̄o

debet p̄mū ista tueri. **C** Principiū v̄o demonstrationū p̄sunt demonstrationibus r̄ demonstrationes p̄sunt cognitioni accidentiū essentialiū suis subiectis. Sed cognitionē sbe subiectoz̄ q̄ per diffinitionē tātū sciebant in eis que transacta sunt. oportet p̄mū vt̄ inquirat h̄ r̄ stabiliat. v̄nde oportet vt̄ in hac vna scia loquat̄ de v̄trisq̄ rebz̄. Sed dubiū est mihi q̄re ipse loquit̄ de eis diffiniendo r̄ ymaginādo cū h̄ sit doctoz̄ ris scie particularis. Si aut̄ loquit̄ de eis fm̄ credulitatem fit in eis locutio demonstratiua. Dicemus igit̄ q̄ h̄ posita de quibus tractabat in aliis scientiis sūt accidentalia in hac scia. quoniā sunt dispositiones q̄ accidentum ad esse r̄ diuisiones eius. r̄ ideo q̄d non probatur in alia scia. p̄batur in ista. r̄ etiā q̄d h̄ non p̄derantur in alia scia. sed q̄ diuidit̄ h̄ scia in subam r̄ accidentia. ideo accidentia sunt ei p̄p̄ia. Igit̄ suba erit illa que erat subm̄ in aliqua scia. r̄ suba absolute r̄ nō est s̄m̄ huius scie. sed pars aliqua s̄bi eius. igitur aliquid modo s̄ba illa fit accidentalis nature sui subiecti q̄d est esse r̄ sit adiuncta nature entis vel esse est etiā ipsum esse. ens. n. talis nature est q̄ potest predicari de omni. siue illud sit s̄ba siue aliud. Ipsa. n. s̄ba ex h̄ q̄ est ens nec est s̄ba nec suba aliqua. s̄m̄ aliquid sicut̄ intellexisti ex p̄dicitis r̄ cū omni h̄ inquisitio de p̄ncipiis ymaginationis r̄ diffinitionis. nō est diffinitio nec ymaginatio nec inquisitio de p̄ncipiis demonstrationis est demonstratio ita vt̄ v̄traq̄ inquisitio que est diuersa sit vna inquisitio.

C Cōpletus est tractatus p̄mū tertiedecime partis deo ḡfas. Incipit tractatus sc̄ds eiusdem partis. Capm̄ p̄mū de notificatione sube r̄ suaz̄ partium per verba generalia.

D Dicemus igitur q̄d esse vel est rei p̄ essentialiam sicut̄ homini esse hoīem vel est ei p̄ accidens sicut̄ petro esse albū. ea v̄o que sunt per accidens infinita sunt attingamur q̄ nunc r̄ tractemus de esse fm̄ q̄d est esse p̄ essentialiam. q̄ aut̄ p̄ius est ex oibus diuisionibus eoz̄ que sunt per essentialiā suba est. Quoniā esse duobus modis est. v̄nū est id q̄d cum sit in aliquo eius existentia r̄ species acquisita est in seipsa nō est sicut̄ pars eius nec potest esse sine eo. r̄ h̄ est q̄d est in s̄bo. aliud est q̄ est sed non est in aliquo h̄ modo quoniā nullatenus est in s̄bo r̄ h̄ est s̄ba. Postq̄ autem p̄mū membrū diuisionis q̄d iam assignauimus est id q̄d non est in s̄bo tunc nō potest esse quā p̄ueniat s̄bo vna ex h̄is duabus assignationibus. Si autem s̄m̄ fuerit s̄ba r̄ existentia accidentis erit in s̄ba. Si v̄o nō fuerit suba tunc illud etiā erit in subiecto. r̄ inquisitio redibit ad principiuū. sed inconueniens est vt̄ h̄ cat̄ in infinitū sicut̄ specialiter monstrabitur h̄. vltimū. n. eius sine v̄bio erit id q̄d non est in subiecto. v̄nde s̄ba est constitutus esse accidentis nec est constituta ab accidente. igitur substantia est p̄cedens in esse. Quod autem accidens possit esse in accidente h̄ nō negat. velocitas. n. in motu est r̄ rectitudo in linea. r̄ figura in superficie r̄ etiā accidentia dicunt̄ multa r̄ v̄nū. h̄ aut̄ omnia sicut̄ ostendimus accidentia sunt. quāuis aut̄ accidens sit in accidente v̄traq̄ eū simul in subiecto sunt. Subiectū .n. certissimū est id q̄d p̄stituit v̄trisq̄ r̄ est existens p̄ se. Beinde iam estimauerūt multi quise reputabant sapientes q̄ aliq̄ res est substantia r̄ accidens simul fm̄ respectū ad duo. Dixerūt. n. q̄ calor accidēs

est. corpori ignito. sed igni generat non est accidens eo quod est in eo sicut pars eius et etiam quod non potest remoueri ab igne ita ut remaneat ignis. Igitur esse eius in igne non est ut esse accidentis in eo. si. n. esse eius in eo fuerit ut esse accidentis in eo tunc esse eius in eo non erit ut esse sibi. et hoc est magnus error. de hoc autem iam satis diximus in primo logice quibus ibi non esset locus eius sed quod ipsi errauerunt ibi. dicemus etiam iam notum esse ex preteritis quod inter id in quo aliquid est et sibi dicitur est. Sicut. n. intelligit id quod iam est in sua spaliitate existens per se et deinde sit occasio existendi aliud in se non sicut pars eius. Ideo igitur in quo aliquid est est id in quo cum aliquid aduenit sit per illud alicuius dispositionis cuius non erat. et hoc potest vocari materia subiecta igitur non est pars ut aliquid sit in alio quod aliud non potest species existens perfecta in effectu sed acquirit sibi sua existentia ex eo quod aduenit in illud vel solum cum alio vel cum aliis quod uenienter faciunt illud esse in effectu vel faciunt illud spem aliquam. Illud igitur quod sic venit in aliquid sine dubio est in eo non ut aliquid est in subiecto. quoniam non uenit dicere quod sit in aliquo nisi in uniuersitate vel in materia subiecta et est in uniuersitate vel materia subiecta sicut pars. Sicut igitur est id in quo est aliud non sicut pars eius. In materia igitur subiecta est non sicut id quod uenit in aliquid quod iam existit species in effectu et non constituit ipsum. hanc. n. materiam subiectam non posuimus constituit in effectu nisi per constitutionem eius quod uenit in illa vel posuimus id quod non perficit nec acquiritur nec sit eius spaliitas nisi ex perfectione rerum quarum collectio est ipsa species. manifestum est igitur ex hoc quod id quod est in materia subiecta non est in subiecto. stabilire autem quod sit id quod est in materia subiecta et non in subiecto in primo studio debemus. Quod cum ostenderimus erit illud quod in hoc loco appropinquamus nomen for. quibus etiam aliquid preter ipsum uocemus forma ratione notis. Postquam id quod est non in subiecto est id quod uocat suba tunc for. etiam suba est. sed materia subiecta est quod non est in alia subiecta materia non est in subiecto sine dubio. Omne autem quod est in subiecto est in subiecta materia sed non ueritur. Tunc materia subiecta uocat suba est. Item autem nostri ex proprietatibus quas habet necesse esse quod necesse esse non est nisi unum. et quod id quod habet pres et id quod est coeque ad esse eius quod est necesse esse. ex hoc igitur scies quod hoc compositum et hec omnes pres in se sunt possibile esse et sine dubio hinc eam que facit de bere illa esse. **P**rimū igitur dicitur quod omnia suba vel est corpus vel non corpus si autem fuerit non corpus vel erit pars corporis vel non erit pars corporis sed est separatū oīno a corpore. Si autem fuerit pars corporis tunc vel erit formalis vel materialis. Si autem fuerit separatū quod non sit pars corporis vel habebit ligationem aliquo modo cum corporibus propter motū quo mouet illa et uocatur anima vel erit separatū a materiis omnimodo et uocatur intelligentia. Nos autem stabilimus unamqueque istarum diuisionum.

Capitulum secundū de certitudine subiecti corporis et de eo quod componitur ex ea.

Rimū autem in hoc est cognitio corporis et certitudo sue quidditatis. manifestatio autem quod corpus est suba una continua non composita ex partibus indiuisibilibus iam assignata est. cognitio quoque eius et verificatio eius erit hoc. **I**am autem fuit usus dicere quod corpus est suba longa lata et profunda et oportet ut nos consideremus hanc quoniam sit. **E**t unquam. n. uerborum istorum. scilicet. latum et longum et profundum intelligitur

diuersa. aliquando. n. dicitur longitudo linea quocumque modo fuerit. aliquando dicitur longitudo maior duas lineas continentium superficiem. aliquando dicitur longitudo maior dimensionem extense intersecantes se quocumque modo sunt siue sint linee siue aliud aliquando dicitur longitudo spatium positum inter caput et pedem hominis vel inter caput et caudam animalis. latitudo etiam dicitur ipsa superficies et dicitur latitudo mensura minor duarum dimensionum et dicitur latitudo spatium quod est inter dextrum et sinistrum. profunditas etiam dicitur spatium quod coniungit duas superficies. Sed hoc dicitur si accipitur a capite superiori. Si uero accipitur incipiens a parte inferiori dicitur altitudo. hec sunt igitur manifeste famose quibus ista dicuntur. Non oportet autem hoc esse in unquam corpore in effectu. In spera. n. non est linea in effectu ullo modo. nec assignatur axis in ea nisi cum mouetur. Non est autem ex additione sperae. scilicet. ad hoc ut ipsa sit corpus ipsam moueri sic ut appareat axis in ea vel alia linea. Jam. n. certitatum est ipsam esse corpus per id quod certificatur corporeitas et postea accidit sibi motus vel comitatus nec etiam oportet ut in corpore ex hoc quod est corpus sit superficies quod non oportet ut in eo superficies nisi ex hoc quod est finitum. ad certitudinem uero ipsam essendi corpus et ad sciendum nos illud esse corpus non eget ut sit finitum. finitum. n. accidentale est ei et comitatus et ideo ad ymaginandum corpus non est necesse ymaginari corpus finitum. Qui autem ymaginat corpus infinitum non ymaginat corpus non corpus. nec ymaginat priuationem fauionis nisi qui ymaginat corpus. sed erat sicut ille qui dixit quod corpus est instrumentum. errauit incredulitate. sed non errauit in ymaginatione suarum partium que sunt subiectus et predicatus. Deinde si ad essendum certissime corpus necessarium esset corpori hinc superficies iam est corpus quod circūdat una superficies. Non est etiam de conditione corporis ad hoc ut sit corpus hinc dimensionem excedentes se. Cubum. n. etiam corpus est quibus circūdetur sex terminis et tamen non sunt in eo dimensionem superantes se licet habeat longitudinem et latitudinem et spissitudinem sicut una ex accipionibus. Nec etiam ipsum esse corpus pender ex positione eius sub celo. ad hoc ut accidat ei pres propter pres mundi et ad hoc ut longitudo et latitudo et profunditas sint ei sicut alia intentionem. Si. n. necesse esset illud esse vel celum vel in celo. manifestum est tamen ex hoc quod ad hoc ut ipsum sit corpus in effectu non est necesse esse in corpore tres dimensionem in effectu sicut predictos modos trium dimensionum. Si igitur hoc fuerit ita tunc quis cogit nos ponere tres dimensionem necessario esse in effectu in corpore ad hoc ut sit corpus. Quapropter uera descriptio corporis hoc erit. Corpus autem substantia in qua potest poni dimensio quocumque modo uolueris incipere et illa aqua primum inceperis erit longitudo. Deinde potest poni alia dimensio secās illam sicut reeros angulos et illa erit latitudo et iterum potest poni tertia dimensio intersecās illas ortogonaliter in eodem loco sectionis. et deinceps non potest poni ulla alia linea perpendicularis hoc modo preter has tres et quod corpus est huiusmodi. Ideo dixerunt quod corpus est id quod est longum latum et profundum sicut dicitur quod corpus est diuisibile. in omnes dimensionem. nec intelligunt ipsum oīno diuidi in effectu. sed quod huiusmodi est quod potest in eo poni hoc diuisio. Sic igitur oportet intelligi corpus quod ipsum est substantia cuius hoc est forma qua est id quod est deinde cetera dimensionem que ponunt in eo inter extremitates eius et extremitates eius. et figure

etiā et situs eius. non sunt constituentes ipsum sed sunt
 consequentes s̄bam eius. aliquando. n. d̄as corporū com-
 mittat aliqd̄ ex hiis vel omnia simul. aliquādo nō com-
 mittat in aliquo cor̄ aliqd̄ ex hiis. Si. n. accepis ali-
 quā cām et figuraueris eā taliter q̄ sint in ea dimen-
 siones in effectu inter has extremitates numeratas
 mensuras innumeratas postea si cōmutaueris ipsam
 figurā nulla earū remanebit in effectu ita vt sit eadem
 in effectu et eadem singularit̄ cū eodē termino et eadē
 mensura sed pro eis succedūt alię dimensiones diuer-
 se ab aliis numero. hec igit̄ dimensiones de capto q̄-
 ritatis. ¶ Si aut̄ euenerit vt corpus sit sicut celum
 verbi gratia q̄ inseparabiliter cōmittant dimensiones
 vno modo nō est h̄ illi ex h̄ q̄ est corpus sed ex alia
 natura p̄seruante eius p̄fectiones sc̄bas. Corporei-
 tas igit̄ vera est forma p̄tinitatis recipiens id q̄ d̄
 ximus de positōne triū dimensionū et h̄ intentio est
 extra mensurā et extra corporeitātē disciplinalem. h̄
 enim corpus s̄m hāc formā non differt ab alio corpe
 siue sit malus siue sit minus nec cōpatit̄ ei siue sit eq̄-
 le siue sit numeratū per illū siue cōmunicās ei siue in
 cōmunicans. h̄. n. nō est et nisi inquantū est mensuratū
 et inquantū aliq̄ pars eius numerat illa et h̄ oīa conside-
 rantur in eo. absq̄ cōsideratione corporeitatis q̄ assi-
 gnauimus. Que oīa iam plenus tibi al̄ ostendimus
 et si opus fuerit inde recolas p̄pter h̄ etiā est possibi-
 le vt cū vnū corpus rarificat et deus aut̄ calefactione
 et infrigidatione p̄mutet eius q̄ritas. Sed corporei-
 tas eius q̄ d̄tinuus non p̄mutet nec alteret. Igit̄ cor-
 pus naturale est suba s̄m hunc modū. ¶ Per cor-
 pus aut̄ disciplinalem vel intelligimus formā aliquam
 inquantū est terminatū et mensuratū acceptū in ani-
 ma nō in esse. vel intelligimus p̄ illū mensurā aliquā
 habentem p̄tinitatem s̄m hunc modū inquantū ha-
 bet cōtinitatem terminatā siue sit in sc̄lptione siue
 in materia plana. Igit̄ corpus disciplinalem in se si-
 cut accidētale huic corpi q̄ d̄ designauimus cuius ter-
 minus est superficies. linea q̄o est termin⁹ termini ei⁹.
 De hiis etiā adhuc postea amplius tractabimus cū
 considerauimus quō est eis p̄tinitas et quō est ipsa
 corpori naturali. p̄tinū igit̄ dicā q̄ de natura corporū
 est diuidi. Sed ad p̄bationem huius nō sufficit ipsa
 sensibilitas. potest. n. aliquis dicere q̄ de corporibus
 sensibilibus istis nullū est. pure vnū eo q̄ sunt cōpo-
 sita ex corporibus vnitis que nec sunt sensibilia nec
 possunt diuidi vllō modo. Jam aut̄ locuti sumus de
 destructione h̄mōi p̄bationibus naturalibus. Sed
 ex sententiis facili⁹ ad destruendū est s̄nta illius qui
 dixit ea esse diuersa figuris. Sed si aliquis dixerit q̄
 nature eorū et figure p̄similes sunt oportebat tunc vt
 eius s̄ntam et id q̄ d̄ sentit destruamus per ea que di-
 cemus. Dico igit̄ q̄ si posuerit minimū ex corporib⁹
 esse indiuisibilem in potentia et effectu ita vt omnino
 sit quasi punctū tūc iudiciū de ipso corpore erit sicut
 iudiciū de puncto impossibilitate cōponendi corpus
 sensibile ex illo. Si q̄o nō fuerit ita sed fuerit in se ta-
 le vt possit vna pars eius abscidi ab alia parte tamē
 sectio que sepat duas partes quas potuit ponere in
 eo nec est illius nature vt i effectu possit intelligi. Di-
 co. n. q̄ dispositio inter diuisionem et diuisionem que
 est diuersitas q̄lis est dispositio inter partem et par-
 tem s̄m quod due pres non p̄iungunt et s̄m q̄ due di-
 uisiones non sepantur in effectu non potest esse quin
 sit vel ex natura rei et ex substantia eius vel ex causa
 extrinseca p̄ter numerū et substantiā eius. Si autem

fuerit ex causa extrinseca p̄ter numerū et substan-
 tiam tunc vel erit causa per quā constituit natura et
 substantia in effectu sicut est forma materie et sicut est
 subiecta materia accidenti vel erit causa per quā nō
 constituit. Si aut̄ fuerit ex causa per quā non consti-
 tuitur tunc potest concedi q̄ s̄m numer⁹ et s̄m substan-
 tiam est inter illas duas p̄iunctio separationis et sepa-
 ratio p̄iunctionis. h̄ igitur natura corporealis separa-
 tio sui receptibilis est diuisionis sed tamen non diui-
 ditur nisi per cām extrinsecā et tantū sufficit ad id in
 quo sumus vel erit illa causa per quā constituit vna
 quaq̄ partū habens prem in p̄stitutione sue quiddi-
 tatis et nature vt p̄stituens illas esse in effectu nō ha-
 bens prem in p̄stitutione quidditatis earū q̄ diuersi-
 tas est in h̄. p̄tinū vero quod accidit ex h̄ est q̄ h̄ cor-
 pora differūt aliis. Isti aut̄ nō cedūt h̄. Sciendū est
 q̄ nature corporeitatis quā habent nō est h̄ inconue-
 niens h̄ ei inquantū est sua sue specialitatis. nos aut̄
 non negamus h̄. possibile est. n. adiungi corporeitati
 aliquid q̄ d̄ facit corpus esse speciem que non recipit
 diuisionem nec p̄tinitatem cū alio a se sicut fit in
 celo. ¶ aut̄ nobis necessarium est h̄. h̄ est. s̄. vt natu-
 ra corporeitatis non p̄hibeat h̄ inquantū est natura
 corporeitatis. p̄tinitas igit̄ dicā nos iam certificasse q̄
 corporeitas inquantū est corporeitas nō est nisi rece-
 ptibilis diuisionis. igit̄ in natura corporeitatis est re-
 cipere diuisionem. igit̄ manifestū est ex h̄ q̄ forma cor-
 poris et dimensiones sunt existentes in aliquo et hec
 dimensiones vel sunt ipsa p̄tinitas vel sunt aliquid
 cui accidit p̄tinitas sicut adhuc certificaberis q̄ ille
 sunt res quibus accidit p̄tinitas. verbū. n. dimen-
 sionum est nomen ipsarum quantitatum continuarū
 vero res quibus accidit p̄tinitas. Id aut̄ quod est
 ipsa p̄tinitas vel continuū in se impossibile est vt re-
 maneat ipsum p̄tinitate destructa. Omnis. n. con-
 tinuatio est dimensio que cum sepat destruitur illa
 dimensio et acquirunt alię due dimensiones. similiter
 etiā cum restaurat̄ continuatio. s̄. p̄tinitas s̄m quod
 est differentia nō accidens. iam. n. ostendimus h̄ alias
 restaurat̄ etiā alia dimensio et destruit quicquid erat
 propriū vnici⁹ illarū. Igitur in corporibus est aliqd̄
 q̄ d̄ est subiectū cōtinationi et discontinuatiōni pro-
 pter id p̄tinitatis q̄ accidit mensuris terminatis
 corpus. n. inquantū est corpus habens formā corpo-
 ream est quidem in effectu. Inquantū vero aptū est
 ad quālibet mensurā est in potentia. Res aut̄ s̄m q̄
 est in potentia est aliq̄ res et ipsa est alia res. s̄m quod
 est in effectu. est igit̄ potentia corpori sed nō inquan-
 tum est sibi effectus. igitur forma corporis cōiuncta
 est alii inquantū est et forma. Corpus igitur est suba
 composita ex quodā per q̄ d̄ habet potentia. et ex quo-
 dam per q̄ d̄ habet effectum. Id aut̄ per q̄ d̄ habet effe-
 ctum est forma eius per q̄ d̄ vero habet potentia est
 materia eius et h̄ est yle. ¶ Potest aut̄ aliquis op-
 ponere dicens q̄ yle etiā composita est q̄ ipsa in se est
 yle et suba in effectu et est etiā adaptata. Dico igitur
 q̄ suba yle et suum esse yle in effectu non sunt aliud q̄
 suba adaptata. Substantialitas. n. quā habet non fa-
 cit eam esse in effectu aliquarū rerū sed adaptat eam
 ad essendū aliquid in effectu per formā. Substantia-
 litas. n. eius non intelligit̄ aliud nisi q̄ est aliquid q̄ d̄
 non est in subiecto. per h̄ aut̄ q̄ non intelligitur aliud
 nisi q̄ est aliquid sed q̄ non est in subiecto negocia-
 tio est. est h̄ aut̄ q̄ ipsa dicit̄ aliquid non sequit̄ ipsum
 esse aliud designatū in effectu nam h̄ cōmune est. res

vero non fit in effectu p aliquid comune nisi habuerit differentia p qua appropriat. Differentia vero eius est qd est apta ad quodlibet. Igitur forma qua putant esse eius est qd est apta receptibilis. igitur non est h certitudo yle vna p qua fit in effectu r alia certitudo p qua fiat i effectu. Igitur ipsa in se r respectu sui esse est in potentia. Sed h certitudo extrinsecus adueniens est forma. coparatio aut yle ad has duas intentiones similior est coparationi simplicis ad id qd est genus r differentia qd comparationi pposita ad id qd est yle r forma. manifestu est igitur ex h qd forma corporeitatis inquantu est forma corporea ipsa in se no diuersificat quia est vna natura simplex q non potest specificari differentiis supuenientibus sibi inquantu est corporea. Sed si supuenerint hie q sunt res sibi extrinsecus adiuncte erunt aliq ex formis sepabilibus a materia r iudiciu de eis non erit quale est iudiciu de veris differentiis. manifestatio aut huius h est q vna corporeitas non diuersificat ab alia corporeitate nisi qz h est calida r illa frigida vel qz ista est natura celestis r illa habet naturam terrestram. Non est aut h sicut mensura q no est i se res terminata in terminu bu no specificat in lineam vel superficiem vel corporalem. Nec sicut numerus q no est res terminata i terminu bu no specificat in duove l tria vel quatuor. Qui cu terminat non terminat p aliqd sibi extrinsecus adiunctu quasi natura generalitatis sicut qritas r numeralitas non fit siue vlla natura existens r potens signari nisi adiungat sibi natura q specificetur imo dualitas ipsa est numeralitas q dicit de dualitate r appropriat p eam. r longitudo ipsa est ipsa qritas q dicit de ea r appropriatur per eam. h aut non est sic. qz cum corporeitati adiuncta fuerit alia forma q no est differentia qua putant eius pntio cu corporeitate no faciet corporeitatem qz corporeitas q est vna ex illis est terminata in se r certificata nisi intellexerimus h corporeitate ea que est sicut forma. non q est sicut genus. Jam autem nosti differentiam inter illa in libro demonstrationum.

Hec aut ad huc r amplius monstrabimus quauis ex pdictis iam certificatus sis de differentia iter illa. q. n. fuerit sicut mensura spes eius poterit differre per aliquam que sunt in eis. Mensura vero absoluta non habet in se aliquid hor. Quonia mensura absolute no acquirat essentia in se nisi fuerit linea vel superficies. Cu aut fuerit linea vel superficies poterit tunc linea differre a superficie per differentiam que facit naturam qritatiua. esse linea vel superficiem. Corporeitas vero qua designauimus est ipsa in se natura acquisita. Non. n. acquirat sibi splicitatem suam aliquid q adiungat ei ita vt si putaremus no esse adiunctu corporeitati aliqd ipsa non esset corporeitas sed est corporeitas tantu que non potest esse acquisita in nostra aia nisi materia r pntio. Similiter etia fit si posuerimus cu pntio aliquid aliud. Non quidem pntio non acquirat nobis nisi p adiunctionem eius cu illa. aliis etia rationibus manifestabit q pntio non est in effectu sola. no. n. quia res non est in effectu ideo non est acquisita eius natura. albedo. n. r nigredo vnaquaqz est acquisita natura r intentio pprata ppritate qd habet in seipsa r in non habet esse in effectu nisi in materia. mensura vo absoluta impossibile est vt sit natura aliqua. nisi ponat necessario linea vel superficies r sic potest hie esse. non q mensura possit esse mensura r deinde sequat vt sit linea vel superficies. Ipsa. n. est res que non habet esse in effectu sine

illa quauis sit acquisita essentia eius. h aut non est sic. corporeitas. n. ymaginat esse per causas per quas r in quibus habet esse r est mensura tantu sine additio ne. vnde mensura in se eget differentiis quibus fiet acquisita r ipse differentie essentielles sunt ei sed tamen non faciunt debere ipsam esse aliqd aliud a mensura q potest esse vt mensura dicitur a mensura in aliquo qd est ei per essentiam. forma vo corporeitatis inquantu est corporeitatis est vna natura simplex acquisita no habens in se diuersitatem r ideo forma corporeitatis simpliciter no differt a forma corporeitatis simpliciter per differentiam intrantem corporeitatem. Qd enim sequit eam non sequit nisi quia est extra naturam eius. igitur impossibile est vt sit corporeitas egens materia r corporeitas no egens materia r corporeitas non egens materia. Consequencia. n. que sunt extra naturam eius non sunt sufficientia ad h vt ipsa non egeat materia. Non est enim opus materia nisi corporeitati inquantu est corporeitas cu psequenti r omni habenti materia propter se. Jam igitur manifestu est q corpora composita sunt ex materia r forma.

Capitulum tertium qd materia corporealis no spoliata a forma.

Itemus nuc qd h materia corporealis non potest esse in effectu spoliata a forma sicut ostendemus in primo. Jam. n. ostendimus q quicquid est in quo iam est aliqd existens acquisitu in effectu r est etia i eo pparatio ad recipiendu aliud illud est copositu ex materia r forma. materia vo vltima no est coposita ex materia r forma nec potest esse sine forma. Ipsa. n. intellecta absqz forma corporeali necessario vel haberet situ r locu fm esse quod haberet tuc vel no. Si aut haberet situ tunc vel posset diuidi r tuc sine dubio esset habens mensuram. Si aut posita est no habens mensuram vel non posset diuidi. Si vo non posset diuidi r haberet situ tunc sine dubio punctus esset r esset possibile lineam pprati vsqz ad eam. Ad. n. posset esse per se solum r terminata sicut nosti alia. Si aut h sba non haberet situ ita vt non posset designari. sed esset sicut sbe intelligibiles tuc necesse esset in spaciū qd habet vel adueniret ei totu subito vel ipsa moueret ad pfectionem mensure sue motu pntio. Si aut adueniret totu subito tunc ipsa iam existeret cu sua mensuratione i loco pprato r mensura inueniret ea approbata loco pprato alioquin vnus locus non esset ei potius qd alius. Sed mensura iam inuenit ea ibi vbi pntio ei. igitur sine dubio inueniret eam in loco in quo esset. Igitur sba illa esset habens locu. ponamus aut illam no esse sensibilem iam enim posita est no habens locu villo modo r h est contrariu. Non potest aut esse vt locu haberet subito cu reciperet mensuram. mensura. n. si inueniret ea essentem non in loco tuc mensura q coniungit ei esset etia non in loco nec esset occurrens in aliquo pprato ex locis diuersis quos hie pot. tunc igitur esset si habens locu r h est inconueniens vel esset in quolibet loco quem possibile esset hie nec appropriaret vni potius qd alii. Sed h similiter est inconueniens. h aut manifestius fiet si estimauerimus yle alicuius glebe expoliata r deinde aduenire in ea formam illius glebe non potest pcedi q forma veniat in ea non existente in suo loco. Nec potest esse vt gleba sit in quolibet loco qui est glebe locus. naturalis in potentia. forma. n. glebe no facit ea occupare omne locu sue speciei nec ponit eam

apriorem vni plage sui termini q̄ alii. Nec potest eē
 vt sit nisi i plaga que est ppria de vniuersitate oīum
 locoz. Nec potest esse in plaga ppria non habens vt
 spositionem aliquā appropziantem eā illi. Non. n. est
 p̄iunctio forme cū materia ad h se vt habeat se cōmu-
 niter ad essendū in q̄libet plagaz que sunt naturales
 p̄tibus terre. Nam. n. nosti qđ huiusmodi aduentus i
 plagā loci nō est in eo in quo est nisi vel ob h qđ acci-
 dit ei esse circa eū p̄pter violentiā qui appropziavit
 ei ipsū fieri circa illā plagā veniēdo ad ipsū locū
 motu recto. vel quia inceperit esse ibi fm̄ illam pp̄in-
 quitatem vel qz ceciderit ibi p̄pter appropziationem
 aliquo transmutante eā. Nam aut̄ satis dictū est de h
 yle aut̄ q̄ est in gleba appropziat̄ expoliata for̄a etiam
 glebeitatis nō est debita plage nisi cum mortione ha-
 buerit p̄parationē cū illa plaga imo p̄pter ipsam cō-
 parationem tū non p̄pter suū esse yle prius r̄ p̄pter
 suā acq̄sitionem forme posterius qua appropziat̄. q̄si
 illa p̄paratio sit situs aliq̄s. Similit̄ etiā si yle recepe-
 rit mensurā plenarie nō subito sed fm̄ confusionem.
 omne. n. qđ infunditur p̄tes habet r̄ omne qđ habet
 p̄tes habet sitū tunc suba est illa habens sitū r̄ locū.
 prius qđ nō habebat sitū nec locū. igit̄ h est inconue-
 niens. Q̄ aut̄ facit debere sequi h oīa fuit n̄ra posi-
 tio. de sepatione yle a for̄a corporali igit̄ impossibile
 est vt sit i effectu nisi p̄stituta a for̄a corporali q̄no. n.
 essētia q̄ nō habet locū in potentia nec in effectu erit
 receptiua q̄t̄itatis. manifestū est igit̄ qz materia nō re-
 manet sepata. Itē nō pot̄ esse quin vel ipm̄ esse eius
 sit esse semp̄ receptiuū alicuius nō expoliatū a rece-
 pro vel sit ibi esse ppriū prius r̄ deinde sequat̄ vt re-
 cipiat. Tunc igit̄ in suo esse pprio qđ haberet prius
 esset nō habens q̄t̄itatem. Itā igit̄ p̄stituta esset nodū
 tū habens q̄t̄itatem nec terminū. Tūc q̄ mēsurā cor-
 poralis que accideret ei r̄ faceret eius essētiā eius-
 modi qđ possit h̄re in potentia p̄tes alicuius dimen-
 sionis esset postq̄ essētia eius iā p̄stituta fuisset suba
 in seipsa. nō habens terminū nec q̄t̄itatem nec rece-
 ptionem diuisionis. Sed esse eius ppriū per qđ ipsa
 in se p̄cederet non esset remanens oīo cū multiplica-
 retur igit̄ h qđ p̄cederet non habens tū. r̄ qđ non
 diuidit̄ in estimatione p̄pter accidentale p̄tingeret re-
 moueri ab ea. s. p̄pter aduentū accidentis in eā p̄ qđ
 p̄stitueret̄ effectus. Si aut̄ illa vnitas fuerit non qua
 p̄stituitur yle. sed aliquid aliud est. r̄ qz nos posuimus
 esse ppriū. fuerit non ppriū eius quo p̄stituitur. tunc
 materia erit habens formā accidentem sibi existens
 nō vna in potentia. Igit̄ inter has duas res erit al-
 quid cōmune qđ est receptibile illaz duaz rez qz eius
 modi est qz aliquādo est in sua existētia nō diuisibile
 r̄ aliquādo est in sua potentia diuisibile. s. potentia p̄-
 pinqua q̄ non habet mediū. Ponamus igit̄ qz h sba
 iam fiat in effectu due quaz vnaquaqz sit alia nume-
 ro ab alia r̄ iudiciū vtriusqz sit qz sepata sit a for̄a cor-
 porali. Sepetur q̄ vnaquaqz earū a forma corporali
 r̄ remanebit tunc vnaquaqz earū substātia vna in po-
 tentia r̄ effectu r̄ ponamus etiā ipsam qz non diuidat̄
 qz sepata sit ab ea forma corporalis ita vt remaneat
 ipsū suba vna in potentia r̄ effectu. igit̄ non potest
 esse qm̄ vel illud qz remansit suba r̄ illud non corpus
 sit ipsū tale q̄lis est pars eius q̄ remansit sic expo-
 liata vel sit diuersum ab eo. Si aut̄ diuersum fuerit
 ab eo necesse est tūc vt vel sit h eo qz remansit h r̄ ani-
 chillatum est illud vel econuerso vt vtraqz remansit.
 Sed appropziat̄ huic qualitas eius vt forma q̄ non

inuenitur illi vel differūt in supabundantia in mensu-
 ra. Si aut̄ remanserit vnū eoz r̄ anichillatur alterū.
 r̄ fuerit natura eoz p̄similis. non aut̄ fecit anichillari
 vnū eoz nisi remotio forme corporalis tunc oportet
 alterū anichillatur per seipsum. Si qđ appropziatur
 huic q̄litas sua r̄ natura fuerit vna nec accidit ei aliq̄
 dispositio nisi sepatio tū forme corporalis r̄ cum hac
 dispositione nō aduenit nisi qđ sequitur ex ipsa dispo-
 sitione. tūc oportebit vt dispositio alterius sit similis.
 Si aut̄ dixerunt qz prima duo q̄uis duo sunt vnū
 cū r̄ sunt vnū dicemus absurdū esse duas subas vni
 ri. Si. n. vnū r̄ vnaquaqz earū habet esse tunc sunt
 duo non vnū. Si autem vnū ita vt vnū earum
 desinat esse r̄ alterū habeat esse tunc quomodo potest
 esse vt id quod non est vnatur cum eo quod est. Si
 vero vtraqz desinit esse in vnione r̄ prouenit aliquid
 tertiū ex eis tunc sunt non vnita sed anichillata. In-
 ter que r̄ tertiū est materia cōmunis. Post̄ aut̄ ser-
 mo est de ipsamet̄ materia non de eo qđ habet mate-
 riam. Si aut̄ differūt in supabundantiā mēsure tūc
 oportet vt sit nō habentia formā corporalem r̄ sint ha-
 bentia formā mensuralem qđ est p̄trariū. Si aut̄ nō
 differūt vllō modo tunc iudiciū de re. s. qđ non sepef
 ab ea id qđ est p̄ter eam. r̄ iudiciū qđ sepetur ab ea
 id qđ est p̄ter eam est oīno vnū iudiciū qđ est incon-
 ueniens. s. qz iudiciū de parte subiecti r̄ de toto subie-
 cto esset vnū omnimodo. s. esset qz res non minueret̄
 cū aliquid ab ea acciperetur sicut cū non acciperetur
 ab ea aliquid r̄ esset de eo iudiciū vnū non cum adde-
 retur ei aliquid sicut cū adderet̄ ei aliquid r̄ omnino
 quicquid potest p̄cedi in aliq̄ hora esse duo in natura
 sue essētie est aptitudo diuisionis r̄ impossibile est h
 separi ab eo sed fortasse prohibebit ab h accidentale
 qđ non est aptitudinis. Illa aut̄ aptitudo diuisionis
 nihil est nisi p̄ p̄iunctionem mēsure cū essētia. Re-
 stat q̄ vt materia non spolieta a forma corporali r̄ quia
 h substātia non fuit facta quāta nisi p̄pter mensurā
 que requirit̄ in ea tunc non est quāta ex ipsa. Non
 oportet igit̄ vt sit ppriū sue essētie recipere vnā di-
 mensionem tū. r̄ nullam aliā dimensionem nec vnā
 tū mensurā r̄ non aliam. Si igit̄ forma corporalis
 esset vna tunc p̄paratio eius qđ non est diuisibile nec
 quātitatiū in sua essētia qz non partitur nec quan-
 titatur nisi per aliud a se ad aliquam mensuram que
 potest esse esset vna cōparatio alioquin mensura esset
 in seipsa r̄ adequaretur ei qđ esset sibi equale quāuis
 non sepetur ab eo vlla pars. manifestū est igit̄ ex h
 qz materia potest minorari p̄strictione r̄ potest auge-
 ri dilatatione r̄ h sensibile est oportet aut̄ vt mensu-
 ra alternet̄ in ea p̄pter causam quā cōuenit esse. Nec-
 cesse est. n. vt ipsa causa vel sit forme accidentia que
 sunt in materia vel alia res extrinseca. Si aut̄ causa
 de h esset res extrinseca vel esset acquirens illā men-
 surā terminatā mediante alia impressione vel causa
 pprie aptitudinis tunc iudiciū de h r̄ iudicium de di-
 uisione prima esset vnū r̄ p̄tingeret qz quātitates cor-
 porum variarent̄ p̄pter diuersitatem suaz dispo-
 sitionū vel non esset acquisitio p̄pter causam illius r̄
 sue mediationis r̄ tūc corpora essent equalia ad pro-
 merendū quātitatem r̄ equalia ad spaciū promeren-
 dum r̄ h est falsum. Cum h etiā non oporteret vt ex
 ea causa adueniret spaciū vnū tū. r̄ non aliud nisi
 p̄pter aliquid. Intellego aut̄ per h qz dico aliquid
 cōditionem que adiungit̄ materie per quā meretur
 mensurā designatā non ob h qz ipsa est materia que

ymaginetur habere quantitatē. sed quia aliquid est materie propter quod meretur ymaginari illius spacii et illius quantitatē. Et potest cecidi quod diuersificat specie absolute et potest cecidi quod diuersificat secundum fortius et debilius non secundum speciem absolute quantis id quod est fortius et debilius prima sint diuersitati que sit specie. Sed iter diuersitatem que est specie absolute et inter diuersitatem que est inter fortius et debilius est manifesta differentia apud inquisitores. Nam aut notū erat quod in ipsa yle adueniunt mensure diuerse et h etiam est principium naturalium. et etiā quod omne corpus appropriatur sine dubio aliqua vna tantū partium et quod illa pars non est sibi propria in quantum est corpus. alioquin omne corpus haberet illā igitur sine dubio appropriata est ei in se forma aliqua et h manifestum est. ipsum. n. vel est non recipiens figuraciones et diuisiones sed est ei h propter aliquā formā qua adaptatum est ad h. Ipsum. n. in quantum est corpus receptū est eius vel est receptibile eaz secundum facilitatem et difficultatem quomodocūque aut fiat est secundum aliquā formā prenominarum in naturalibus. materia. n. corporea non habet esse separata a forma. Igitur materia non constituitur in effectu nisi per formā igitur materia cum spoliatur in intellectu iam accipitur sic prout nullo modo habet esse sic.

Caplin quartum de prioritate forme super materiam in ordine essendi.

Am certificatū est quod materia corporalis non habet esse in effectu nisi per essentiam forme et etiā quod forma materialis non habet esse separata a materia. Igitur necesse est ut inter illa sit habitudo relationis. ita ut non intelligat quidditas cuiusque earū nisi predicata respectu alterius. sed non est ita. Nos. n. intelligimus multas ex formis corporalibus et indigemus multa consideratione ad h ut stabilitatem quod materiā habent. Similiter hanc materiā intelligimus subam adaptatā et tū ex h nescimus quod de eo ad quod est adaptata debeatur etiā esse in ea aliquid in effectu nisi cum inquisitione et consideratione. verū est aut quod in quantum est adaptata relata est ad id quod est adaptatum ad eā. et est inter ea habitudo relationis. Nota aut locutio est de respectu suarū essentiarū absque eo quod accidit eis de relatione vel comitat eas. Nam aut scisti quomodo est h et etiā quod nra locutio est de dispositione inter materiā et formā in quantum sunt. Sed adaptatio non facit esse habitudine rei que habet esse sine dubio. Si aut h possibile est esse tūc necesse est ut sit inter illas habitudo vel qualis est inter eam et causatū vel qualis est duarū rez que sunt simul in esse. Nullū aut eoz est causa vel causatū alterius non. n. facit vni eoz esse alter. omnia aut quoz vni non est causa nec causatū alterius. est tū inter ea h habitudo non potest esse ut remotio vnius eoz sit cā remotionis alterius in quantum est essentia sed erit cum eo. s. erit remotio que non potest esse nisi cum remotione non remotio que facit debet esse remotionē. si forte h procedendū sit. Nam aut nosti differentia inter vtrūque modū. Nostis etiā quia id cuius remotio est cā remotionis alterius cā est eius. h. n. manifestū est tibi ex multis locis adhuc etiā inducemus per quod facilius intelligas. Nūc. n. dico iam olim te didicisse quod multū inter est inter dūe de aliquo quod remotio eius sit cā remotionis alterius et dicere quod cum remotione eius. necesse sit remoueri alter. Si aut remotio vnius istoz prenominaroz non est cā remotionis

alterius sed est necesse ut sit cum remotione alterius tūc non potest esse quod remotio vnius eoz quod remouet aut faciat debere esse remotionē alicuius tertii propter illas aut ut debeat remoueri ad remotionē alicuius tertii ita ut si non fuerit remotio que accidit illi tertio non sit remotio vnius istoz aut ut nihil istoz sit. Si aut nihil hoz fuerit sed fuerit ut h non remoueat nisi cum remotione illius et illud cum remotione istius absque eā tertia sed ex natura sua que est preter naturā cuiusque eaz pendebit in esse in effectu ab alio. Sed si fuerit h ex quidditate sua erit relate. Itā aut paruit eas non esse relatas vel erit h ex esse eaz. manifestū est aut quod huiusmodi esse non est necessariū esse. est igitur possibile in sua quidditate sed paliud pro se sit necessariū esse. igitur necesse est ut illud fiat necessariū esse et suū par cum eo. ad vltimū aut cum eleuauerimus nos in causis ad aliqd tertii. pfecto illud tertii in quantum est cā in effectu debendi esse illoz esse sic quod non poterit remoueri vni eoz nisi propter remotionem essendi tertii cā in effectu. igitur h duo non remouebunt nisi propter remotionem tertie rei. Itā aut diximus non ita esse et h est huius. Itā aut h destructū est et remansit ut veritas sit in vna duarū aliarū diuisionū. Si. n. fuerit remotio eaz propter cā remotionis rei tertie. ita ut ipse sit cā eius tunc consideremus quō potest esse ut essentia cuiusque illarū sit pcedens ex iunctione essentie alterius. Tūc. n. necesse esset ut debirū essendi vni quod eoz ex cā esset mediante suo par et tūc vni quod eoz esset cā ppinqua debendi esse suū par et h est inconueniens ex predictis. n. verbis nris itā claruit h esse inconueniens. s. ut vni eoz ppinquus huic tertio ad h ut fiat illud cā media et secundum fiat causatū. Restat igitur vera diuisio quā pdiximus. s. quod habitudo que est inter illas est talis habitudo quod propter eam vni eoz est causa et alter causatū. Si aut remotio vnius eoz facit debere remoueri tertii ad cuius tertii remotionē facit debere remoueri secundum secundum eoz tūc vni eoz sit causa cause. Causa aut cause causa est ad vltimū aut deprehendet quod vni eoz est causa et alterū causatum. **C** Speculemur igitur quod eoz oportet esse cā. materia aut non potest esse causa essendi formā. h. quod materia non est materia nisi quod est ei virtus receptionis et adaptationis adaptatū aut in quantum est adaptatū non est causa essendi id ad quod est adaptatū. Si. n. esset causa deberet tūc ut illud semper haberet esse in isto sine adaptatione. sed: quod impossibile est ut essentia rei que adhuc est in potentia sit causa rei que est in effectu quod oportet ut essentia eius prius esset et deinde fieret causa alterius siue h prioritas sit tempore siue essentia. Si. n. nullo modo haberet esse nisi in h quod est causa scdi. tunc secundum haberet esse per essentiam et ob h esset prius per essentia. Siue illud quod est causa eius sit iunctū essentie eius siue disiunctū ab essentia eius possibile est. n. esse etiā aliqua causarum essendi rem ita ut non sit per illā nisi esse rei que est disiuncta ab eius essentia. Intellectus. n. non refugit h. Et deinde inquisitio facit debere esse vtrāque diuisionē. Si igitur materia fuerit causa forme oportebit tunc ut habeat essentia in effectu ante formas. Itā aut prohibuimus h sic. non quod dicamus eius essentia non posse esse nisi comitans coniunctionem forme sed quod inconueniens est ut eius essentia habeat esse in effectu nisi per formā. Inter h. n. differentia est tertio. quod si materia est causa ppinqua forme in essentia tunc materie non esset diuersitas quod in eo quod prouenit ex re in qua non est diuersitas non est diuersitas vno modo. vnde

oportet ut in forma materiali non esset diuersitas. ergo si h diuersitas esset ppter res que diuersificant ex dispositionibus que sunt in materia. tunc ipse res essent prime forme in materia & sermo noster rediret ad principiu. Si aut esse causa essendi has formas diuersas materia & aliud cu materia q non est in materia sicut ut materia sola non esset eis ca ppinqua. sed materia & aliud. tuc ex iunctione illius aliud & materie pueniret aliqua forma signata in materia. Et si aliud quid aliud pter illud aliud adiungeret materie & pueniret alia forma pter illa signatam tunc materia esset certe receptibilis forme. ppteritas autem cuiusq forme no est nisi ex illis causis que adiungunt materie. q vnaquaq forma no esset id qd est nisi ppter proprietatem sua. Causa igitur essendi vnaquaq formam ex proprietate sua id qd esset aliud a materia & materia nihil ageret in proprietatem illa qz forma non haberet esse nisi ppter proprietate illa. igitur materia nihil ageret in faciendo habere ppteritas esse vnaquaq forma. Sed esset necesse ut forma quereretur esse in ea & h esset ppteritas cause recipientis igitur remaneret materie receptibilitas tantu. Ad aut poteris adinuenire q materia est causa forme aliquo modo. rema sit q ipsa forma est p qua materia habet esse. Consideremus ergo si sit possibile an p sola forma materia habeat esse. Dico q in forma a qua non separatur sua materia pot h concedi. Sed in forma q separatur a sua materia & remanet materia hns esse cum alia forma. h non pceditur. Si. n. h forma sola p se esset causa destrueret materia ad remotione alterius & propter formam succedentem haberet esse alia materia q inciperet esse & illa forma egeret alia materia. Oportet igitur ut aliqua alia res sit ca essendi materia cum forma ita ut esse materie no fiat nisi ab illa re. sed impossibile sit pfici fluxu eius ab illa sine forma vilo modo pficit enim res ex vtraqz eaz. esse igitur materie pendebit ex illa re & ex forma quecuq modo veniat ab illa in illa. quapropter non destruit puatione forme eo q forma non sepat ab illa nisi ppter alia forma q cu ca propter qua cepit esse materia. agit id qd agebat p^a for^a in illa inquantu h scda coicat cu p^a in h qd est for^a. i. in quantu adiunat ad pstituendu hac materia. Sed in h q differt ab ea facit materia in effectu subam alia pter ea subam qua agebat p^a. Multa. n. ex his que sunt no pficiunt nisi ppter esse duaz causar. Illuminatio. n. & lux non pueniunt nisi ex ca lucida & qlitas q facit corpus illuminatu receptibile lucis qd no penetrat radius. sed reuertat. Deinde illa qlitas formabit radiu alia ppteritate color q sit illa ppteritas que formauit cu. non alia qlitas. Oportet aut nuc ut non contendas mecum de his q dixi de penetratione radii & de reuersione eius qm & p reipm poteris pferare h nec est loge si bene pferaueris te posse inuenire ex^epla de his puenientiora. Acc nocet etiã si ex^epla no inueneris. no. n. oportet esse ex^eplu ois rei. Pot aut quis dicere q si materia fuerit pendens ab illa & a forma tunc iunctio eaz erit ei sicut causa. Si aut destructa fuerit forma. destruet iunctu qd erat causa oportebit igitur ut destruat causatu ad quod dico q materia no est pendens a re illa & a forma inquantu forma est forma designata specie sed inquantu est forma. h aut coniunctu non destruit vilo modo. Semp. n. habet esse ab illa & a forma inquantu est forma. Venit igitur q si non fuerit illa res no erit materia. & si non fuerit forma inquantu est forma no erit materia. Si aut

destrueret prima forma no ob cam successionis scde. tuc res illa separata esset per se faciens h. Acc esset id qd est forma inquantu est forma. esset igitur impossibile fluere ab illa re esse materie. ob h q est sola absq communicatione vel additione. Potest aut aliquis dicere q iunctio illius cause & forme no est vnu numero & eius qd est qualis est natura materie. Ipsa. n. est vnu numero. Contra qd dico q vnu fm intentionem comunem qd est pseruata vnitas sue comunitaris no prohibet esse causa eius qd est vnu numero. Non. n. causa eius est vnus numero tuc vnu specie qd conseruat per vnu numero illud est separatu. illud q est res que facit debere esse materia. Ad. n. pficitur suu debitu essendi nisi per aliquã rem que adiugit ei qualiscunq fuerit sed qd sit illa res tu scies postea. Sed qz ille qui formas succedentes q adiungunt materie facit succedere in illa ipse facit ca remanere p successionem illaz formar tunc illa forma est aliquo modo inter materia conseruata & conseruantem ea. Id autem quod est mediũ in constitutione puenientius est esse prius constitutu ut deinde p illud constituat aliud a se. ppteritas essentie. Et illud est causa ppinqua pseruati in pmanencia. Si. n. pstituit a causa que facit remanere materia mediatioe eius tuc pstitutio eius est prius ex primis & deinde sit pstitutio materie. Si aut fuerit existens non per cam illam sed per seipfam. & deinde pstituitur materia p ipsam tunc est h manifestus in illa. igitur forma prior est yle. Non potest aut h pcedi q forma p seipfam habeat esse i potentia sed sit in effectu per materia. qz substantia forme est effectus. Natura vo eius qd est esse in potentia est ppteritas materie. igitur materia est id de quo puenit dici q in se habet esse in potentia. sed i effectu est formata. forma aut quãuis non sepat ab yle. tamen non pstituit ab yle sed a causa q acquirit sibi yle. quomodo aut pstitueret forma p yle cu iam nos ostederimus ea esse cam yle. Causa item no pstituitur a causato. Impossibile est. n. aliq duo esse quoz vnu constituat ab altero sic vnuquodqz eoz acquirit alteri suu esse. Item sum est igitur suu esse impossibile & oia etiã bria inter id p qd res pstituitur & inter id qd ab eo no sepatur forma igitur non habet esse nisi in yle & h autem q yle causa est sui esse & q ipsa est in yle. est sicut h q causa non est nisi cu causato. Non q causatum sit causa essendi causam vel essendi cu causato fm quod cum causa fuerit causa in effectu sequet ex ea esse causatum & esse cum ea. Similiter cu forma habuerit esse forma sequetur ex h q constituat aliquid quod aliquid cotungitur sue essentie & id quod constituit est res in effectu & dat ei esse. Sed de h quiddam est cui dat esse & est non coniunctu ei & quiddam est cui dat esse & est coniunctum ei quãuis non sit pars eius sicut substantia est accidentibus & complexionibus que sequuntur & comitantur cam. ex his igitur manifestu est q quecuqz forma habet esse in materia corporali per causam all qua est in ea. Sed in illis formis que incipiunt h manifestu est. In comitantibus vtro materia similiter est eo q materia corporalis non appropriat eis nisi p cam. adhuc aut h amplius monstrabimus alias.

Completus est tractatus secundus huius ptis.
Incipit tertius tractatus auxilio dei.
Capitulum primu de assignatione eius q oportet inquiri de dispositione nouem predicamentoz in accidentalitate eius.

Item igitur q̄ iam ostendimus quid sit substantia et ostendimus q̄ ipsa predicat de separato et de corpore et de materia et de forma. Sed certificare q̄ corpus sit et qd̄ sit substantia non est opus. materia vero et formā iam ostendimus esse sbam. Separatū vero iam ostendimus p̄ potentia propinquā quasi iam plene intellexeris et adhuc plenius ostendemus. Si aut̄ memineras id qd̄ diximus de aīa certificabit tibi eē sbam separatā, non corpus. necesse est igit̄ vt̄ pcedamus ad certificandū accidentia et stabilicndū ea. dico igit̄ q̄ in principio logice iā cognouisti qd̄ditatē. et predicamentor̄ et ideo nō dubitas qz id qd̄ ex eis est ad aliqd̄ inquantū est ad aliqd̄ est res accidens alicui necessario. Similiter separationes q̄ sunt in vbi. et quādo. et in situ. et i agere. et pati. et in hīe. sunt. n. dispositiones hītes aliquibus in q̄bus sunt sicut id qd̄ est i subo. ¶ Siquis aut̄ dixerit qd̄ agere nō est sic eo qd̄ est actionis nō est in agēte sed i paciente si h̄ dixerit et cōcesserimus illi tamen nō nocebit ad h̄ qd̄ modo intendimus. s. q̄ actio habet esse in aliq̄ sicut in subo. q̄uis nō sit in agente. ¶ De pdicamentis igit̄ de quibus est q̄stio an sint accidentia an nō. duo remanent. s. pdicamentū quāritatis et pdicamentū qualitatis. sed de pdicamento quāritatis multis visum fuit lineā supficiē et mēsurā corpālē ponere esse in pdicamento sube. nec sufficit eis h̄ sed et posuerūt h̄ esse principia sube. Quibusdam vero ex eis visum fuit h̄ sentire de q̄ritatibus discretis. s. numeris et posuerunt eas p̄ncipie subay. De qualitate aut̄ q̄busdam ex naturalibus visum fuit q̄ non subst̄ntur in aliquo vllō modo sed q̄ color per se est sba et odor alia sba et q̄ tunc sunt p̄stuentia sbas sensibiles et plures ex hīs qui tenent sniam de occulto intēdūt hoc. Sed sniam eor̄ qui dicunt qualitatē esse sbam. cōuenientius est ponere i scia naturali et fortasse nos iā fecimus h̄. Sed ex hīs qui tenent sbalitatē quāritat̄ illi qui dicunt q̄ cōtinuat̄ quāritates sunt sbe et p̄ncipie sbay. illi iā dixerunt q̄ h̄ sunt dimensiones p̄stiteres sbam corporeā. Quicqd̄. n. p̄stituit rem. prius est ea. q̄ autē prius est sba dignius est sbalitatē et posuerat punctū ex tribus dignius sbalitatē. ¶ Qui vero tenent sbam de numero posuerunt hūc p̄ncipiū sbe. ipsum s̄o posuerunt compositū ex vnitatibus ita q̄ fecerunt vnitatem p̄ncipie p̄ncipior̄. ¶ Deinde dixerunt q̄ vnitatis est natura non pendens in sua essentia ex aliqua re. s. quia vnitatis est in omni re et q̄ vnitatis i ipsa re est ipsa quidditas ipsius rei. Nā vnitatis in qua est ipamet a qua et in hominibus est. ipsi bores et q̄ ipsa inquantū est vnitatis nō eget vt̄ sit aliqua ex rebus. Quicqd̄ aut̄ est nō est id qd̄ est nisi qz est vnū de signatū. igitur vnitatis est p̄ncipiū lineę et supficiē et omnis rei. Supficiēs. n. nō est superficies nisi vnitatis sue p̄prie p̄tinuationis. sicut et linea p̄ctū etiā est vnitatis cui status est virtus. igit̄ vnitatis est causa oīs rei et p̄mū qd̄ ex vnitatis sit et generet numerus est. Numerus igit̄ est cā media inter vnitatis et omnē rem punctus vero est vnitatis s̄ualis et linea dualitas s̄ualis et supficiēs ternarietas s̄ualis et corpus quaternarietas s̄ualis. Illi et nō sunt contenti tm̄ h̄ sed p̄cesserunt v̄tes q̄ nihil sit nisi p̄ numer̄. Cōuenit igitur nobis vt̄ prius ostendamus q̄ mēsure et numeri accidentia sunt et deinde studebimus soluere q̄stiones que sunt in hīs. an h̄ autem oportet vt̄ notāemus certitudinē specier̄ quāritatis et qd̄ dignius est nobis est h̄ vt̄ ostendamus naturā vnitatis. congruit

enim nobis vt̄ in h̄ loco assignemus naturā vnitatis p̄pter duas res. quaz vna est q̄ vnitatis multā habet cōuenientia cū esse et est sbm istius scientie. alia q̄ vnitatis initū est aliquo modo quāritatis q̄ aut̄ vnitatis sit numeri bene cōsideranti facile est intelligere. cōtinui etiā similiter est qz cōtinuationi aliq̄ vnitatis est que est quasi causa formalis cōtinui. mēsurā enim nō est mēsurā nisi inquantū mēsurat. Sed esse eius sbm qd̄ mēsurat nō est nisi inquantū numerat et esse eius sbm qd̄ numerat est esse eius inquantū habet vnitatem.

Caplin secundū de vno.

Item igitur q̄ vnū dicitur ambigue de intentionibus que se cōueniunt q̄ in eis non est diuisio in effectu. Inquantū vnū qd̄q̄ eor̄ est id qd̄ est. h̄ autē intentio est in eis sbm prius et posterius et h̄ dicitur vnū sbm accidens. vnū autem sbm accidens est. cū de aliquo cui adiunctū est aliud dicitur q̄ ipsum est alter. dicitur q̄ vtraq̄ sunt vnū et hoc est vt̄ subiectū et predicatū accidentale. sicut cū dicimus. petrus et phiscus sunt vnū. vel q̄ petrus et filius iohis sunt vnū. ideo sunt duo predicata de vno subiecto sic cū dicimus q̄ phiscus et filius iohis sunt vnū. eo quod accidit vt̄ phiscus et filius iohis sit vnum aliquid vel sunt duo subiecta vnus predicati sicut cum dicimus q̄ nix et gipsum sunt vnū. s. in albedine eo q̄ accidit patri de vtriusq̄ vnū accidens. ¶ Sed vnū qd̄ est sbm essentia aliud est vnum genere aliud vnū specie et hoc idem est vnū differentia et aliud est vnū comparatione et aliud est vnū subiecto et aliud est vnū numero. vnū autem numero aliquando est cōtinuatione aliquādo perfectione. aliquādo propter speciem suam. aliquādo propter suā essentia: vnū autem genere aliquando est vnū propinquo genere aliquādo remoto et vnū specie simili: aliquādo est vnū propinqua spē que nō diuiditur in species aliquādo remota. et cōuenit cū aliqua diuisiōnū capituli primi quāuis h̄ sit diuersitas sbm respectum. Cū autem fuerit vnū specie sine dubio erit vna differentia. cōstat autem q̄ qcquid est vnū genere: multa est specie. vnū vero spē aliquando est multa numero. aliquādo nō est multa numero scilicet cū natura totius speciei fuerit in vno indiuiduo et hoc vno modo erit species et alio modo nō erit species eo q̄ vno modo est vniuersale et alio modo nō est vniuersale. h̄ autem pendes ex loco in quo tractabimus de vniuersali et si recordatus fueris eor̄ que dicta sunt tibi. vnū autem cōtinuatione est id qd̄ est vnū in effectu aliquo modo et est in eo multitudo alio modo. Sed vix vnū est id in quo est multitudo in potentia tm̄ vt̄ in lineis. illa. s. in qua non est angulus et i supficiēbus illa que est planissima et in corporibus illud qd̄ circumdat superficies in qua nō est curuatura sbm angulū. post h̄ autem sequit̄ aliud vnū in quo est multitudo in effectu sed duo eius extrema copulantur apud terminū communē. sicut totalitas duaz linearum continentū angulum et sequitur etiā aliud cuius extrema cōtingunt se sic vt̄ videatur esse continuum in comitantia motus vnus ad aliud cuius vnitatis est quasi sequens vnitatem motus. h̄ enim est coherencia. et h̄ est sicut membra que sunt p̄posita ex aliis membris. et p̄ncipaliter id cuius coherencia est naturalis nō artificialis. Sed vnitatis in isto oīno debilior est. egredit̄. n. ab vnitatis cōtinuitatis ad vnitatem aggregationis. vnitatis autem continuālis. dignior est aggregali intellectu

Tractatus tertij. uel Tertij libri.

vnitatis. In vnitatis enim cōtinuali non est multitu-
do in effectu sed in vnitatis aggregali est multitudo in
effectu. vnitatis enim que sibi attribuit. non aufert ab
ea multitudinem. vnitatis vero cōtinuitatis vel confi-
deratur respectu quantitatis vel alterius nāe sicut si
fuerit aqua vel aer quibus accidit esse vnū cōtinuitate
re vt sint vnū in subiecto. Subiectū enim cōtinui
vex est corpus planū conuenientis nature et iā nosti
h in naturalibus. igit subm vnitatis cōtinuitate est
et vnū in natura. inquantū eius natura non diuidit
in formas diuersas. dico autem q vnū numero sine
dubio nō est diuisibile numero fm qd est per seipsuz.
Sed quicq est vnū preter h est diuisibile inquantum
est vnū. oportet autem considerare h fm naturā ex
qua accidit ei vnitatis. vnū igitur numero aliud est qd
ex natura sua ex qua accidit si vnitatis nō potest multi-
plicari sicut vnus hō et aliud est qd ex natura sua non
est h. sicut aqua vna et linea vna. aq enim vna potest
fieri aque plures et linea vna potest fieri multi. q aut
ex natura sua nō est h illud multiplicatur vno modo
et nō multiplicatur alio modo. exemplū primi est de
hominibus sicut homo vnus numero. nō multiplicat
fm naturā suā scilicet q homo est cū diuiditur. multi-
plicatur autem alio modo cū diuidit in corpus et ani-
mā. igitur homo est anima et corpus et neutrum per se
est homo. q autem non est sic est duobus modis. vno
qz vel est ei alia natura preter h q ipsū est res non
diuisibilis vel nō est. Si autem pter h fuerit ei alia na-
tura tunc illa natura vel est situs et qd cōuenit situi et
h est punctū. punctū enim nō est diuisibile inquantū est
punctū nec alio modo. et h est natura alia pter vnitatis
predicatā vel illa natura erit situs nec qd conuenit ei.
Igit h est sicut intelligentia et anima. Intelligentia
enim habet esse pter id qd intelligitur de ea qd nō di-
uidit. Illud autē esse nō est situs nec diuidit in sua na-
tura. nec alio modo. Qz autē adhuc est in quo non est
natura alia est sicut ipsam et vnitatis q est principiū nu-
meri. Cū enim sibi adiungit vnitatis alia ab ea eaz cō-
iunctio sit numerus. et ex his modis vnitatis vnus est id
de quo id qd intelligitur non diuidit in intellectu nec
bū diuidat in naturā localem vel ipalem. Redeamus
igit vt diuisionem q multiplicatur et inquantū habet na-
turā vnitatis vnā et cōtinuitate. eius enim quiddā est
multiplicabile per multitudinem que est in natura q
ex seipsa adaptata est multitudini fm qd est vnū. et h
est mensura et quiddā est in cuius natura est multitu-
do q natura nō habet vnitatis aptā multitudini nisi
ppter causam aliā preter se et h est corpus simplex sic
aqua. h enim aqua est aqua vna numero nō propter
aqueitatem. sed ppter adiunctionem aque cāe q est
mensura. igit ille aque multe numero erūt vna in spe-
cie et vna etiam in subo. ex natura enim subiecti sui est
vt fiant in effectu vna numero. Nō est autē sic in indi-
uiduis hominū. Nō est enim modus numerorū sboz
suoz sic vniri vt fiant subm vnus hominis vnūqz
enim eoz est vnus vnitatis sui subiecti. Sed aggregatio
multitudinis eoz nō est vnū subo nec est modus eius
qualis est modus vnus cuiusqz partū aque. vnaqz
enim vna est in se ppter suū subm et totū. si aqua dicit
esse vnū in subiecto. eo q modus suoz subiectoz est et
vt possint vniri et fieri vnū subiectū. et tunc omnes il-
le aque erūt vna aqua vnaqz autem harū duarū par-
rium vel habet quicqd possibile est ei habere vel non.
Si autem habuerit est pfecta et est vna integritate.
Si vero nō habuerit est fractio. vsus autem hominū

est fractionem ponere non vnū. Isti vero modi pfe-
ctionis vel sunt p accidens et per sitū vt numerus p-
fectus vel sunt certissime. s. vel artificio vt dicitur do-
mus pfecta. qz bonus imperfecta dicit vna bonus
vel natura vt indiuidū vnus hominis dicit pfectū
suis membris. linea vero recta iā etiā recipit augmen-
tum indirectū q non habebat et tunc non est vna fm
modū pfectionis. linea vero circuli nō recipit augmē-
tū. h naturalit recipit circulationē vndiqz circa cētū et
ideo est pfecta igit est vna fm pfectione videtur etiā
q vnūquodqz indiuidū hominum sit vnū h modo. ex
omnibus igit que sunt vnū quedam sunt que comitat
pfectio et quedā sunt que nō comitat pfectio vnū aut
equalitate est comparatio aliqua. Sicut h q comparatio
navis ad rectorem et ciuitatis ad regē vna est. hec. n.
due comparationes cōsimiles sunt. Nec est eaz vnitatis
p accidens. sed est vnitatis quedā in qua vnū p acci-
dens vnitatis navis et ciuitatis et p illas est vnitatis per
accidens. vnitatis enim duarū dispositionū: nō est vni-
tatis quā posuimus vnitatis p accidens. **C** Dicā itez
q postq vnitatis dicit de rebus que sunt multe nume-
ro et dicit de re vna numero. Jam aut ostendim⁹ di-
uisiones eius qd est vnū numero pcedimus nunc ad
aliā partem. dicā igitur q ea que sunt multa numero
non dicunt vna alio modo nisi ppter conuenientia quā
habent intentione aliq. Cōuenientia enim eoz vel
est comparationis vel est p dicitur preter comparationem
vel est in subiecto. predicatū vero vel est genus vel
species vel differentia vel accidens ex h igit loco faci-
lius erit tibi cognoscere nos certificasse diuisiones vni-
tatis. et ex p dicitur cognoscere que eaz est dignior vni-
tatis et que prius meretur eā. et scies q vnū genere di-
gnius est vnitatis q vnū comparatione et vnū spē di-
gnius est eo qd est vnū genere et vnū numero di-
gnius est vno spē. Simplex etiā q nullo modo diui-
ditur. dignius est cōposito pfectū vero qd diuiditur
dignius est impfecto. **N**unc aut pificat ad esse qd
vnū dicitur de vno quoz predicamentoz sicut ens.
Sed intellectus eoz sicut nosti diuersus est. Conue-
niunt autem in hoc q nullū eozū signat substantiam
alicuius rei et iam nosti h.

Capitulum tertium de certificatione vnus et multitudi-
nis et ostendere q numerus est accidens.

Difficile est nobis nūc ostendere qdditatem
vnus. Si enim dixerimus q vnū est id qd
non diuidit iam diximus q vnū est id qd nō
multiplicatur necessario. Jam igit accepimus multi-
tudinem in ostensione vnus. Necessesse est aut multitu-
dinem diffiniri per vnū. vnū enim est principiū mo-
tus multitudinis et ex ipso est esse eius et qdditas eius.
Deinde quecūqz diffinitione diffinierimus multitudi-
nem ponemus in ea vnū necessario. Dicim⁹ enim q
multitudo est aggregatū ex vnitatibus. Jam igitur
accepimus vnitatis in diffinitione multitudinis et etiā
fecimus aliud qz cū posuimus aggregatū in diffini-
tione eius videt q aggregatū sit ipsa multitudo. Cū
autem diximus ex vnitatibus vel ex vnis vel ex vni-
tis iam induximus verbū aggregationis cuius vbi
intentio non intelligitur nisi per multitudinē. **I**te
cū dicim⁹ q multitudo est id qd numerat p vnū iā acce-
pimus vnitatis in diffinitione multitudinis. et acce-
pim⁹ in diffinitione eius numerationē et mēsuratōnē
p q non intelligit nisi multitudo. vnde difficile est no-

bis ponere hic aliquid quod possit sufficere. videtur autem quod multitudo notior sit apud nostram ymaginationem quam vnum. et videtur quod vnitatis et multitudo sint de his que prius formamus. prius autem ymaginamur multitudinem et prius intelligimus vnitatem. sed vnitatem intelligimus absque principio intelligibili. id est per se notum ad ymaginandum ea. sed saltem ymaginamur et deinde facimus cognosci multitudinem per vnitatem cognitione intelligibili. et hanc accipimus vnitatem ymaginamur in seipsam et ex principiis ymaginationis. facimus autem vnitatem cognosci per multitudinem innuendo in hoc intentionem ymaginatio ad hoc vt inducat nos ad id quod tunc poterat nobis esse per se notum. sed non formabatur presens in intellectu.

Item cum dicunt quod vnitatis est res in qua non est multitudo signat quod intentio huius verbi est res prius est intellecta apud nos que est opposita huic alii non est autem hanc designatio eius ob hoc quod multitudo remouetur ab ea. miror autem de eo quod diffinit numerum dicentes quod numerus est multitudo aggregata ex vnitatibus vel ex vniis vel ex vnitatis. Ipsa enim multitudo est ipse numerus sicut genus numeri. Certitudo vero multitudinis est quod composita est ex vnitatibus. Dicere igitur eorum quod multitudo est composita ex vnitatibus idem est quod dicitur multitudo est multitudo. multitudo enim non est nisi nomen compositum ex vnitatibus. Siquis autem dixerit quod multitudo compositum est ex rebus que non sunt vnitates sicut ex hominibus et bestiis. Dicemus quod sicut hec res non sunt vnitates sed res subiecte vnitatibus. sic etiam non sunt multitudo sed res subiecte multitudini. et sicut res ille sunt vne non vnitates. sic hanc sunt multa non multitudo. quod autem dicunt quod numerus est quantitas discretiva habens ordinem putant se iam euasisse hanc in conuenientia sed certe non euaserunt. quoniam quantitas est hanc vt formet in anima eget vt sciat hanc partem et diuisione et equalitatem. pars vero et diuisione non format nisi per multitudinem. equalitate autem quantitas notior est apud intellectum purum. equalitas enim est de accidentibus propriis quantitatibus quoniam oportet accipi in diffinitione equalitatis. dicit enim quod equalitas est vnitatis in quantitate. ordo vero que ponunt in diffinitione numeri est etiam de eo quod non potest intelligi nisi post intellectum numeri. oportet igitur vt scias quod hanc omnia sunt designatio que solent fieri per exempla et per nomina multiuoca et que hec intentiones format per seipsas vel omnes vel aliquas ex eis.

Nec significat de eis per ea aliquid nisi vt innuant et cognoscant tantum. **D**ico igitur quod vnitatis vel dicitur de accidentibus vel dicitur de suba. Cum autem dicitur de accidentibus non est suba et hanc non est dubium. Cum vero dicitur de subis non dicitur de eis sicut genus nec sicut differentia vno modo. non enim recipit in certificatione quidditatis alicuius suba sed est quiddam comitans subam sicut iam notum. non ergo dicitur de eis sicut genus vel sicut differentia sed sicut accidens. vnde vnum est suba. vnitatis vero est intentio que est accidens. accidens autem quod est vnum de quinque quauis sit accidens secundum hanc intentionem. potest tamen concedi esse suba sed hanc non potest concedi nisi cum accipitur compositum sicut album. Natura enim intentionis simplicis de eo sine dubio est accidens secundum aliam intentionem. eo quod est in suba. non sicut pars eius impossibile est esse sine eo.

Consideremus igitur nunc an vnitatis que est in omni suba et non est pars eius constituta possit esse separata a suba. dico autem hanc esse impossibile. Si enim vnitatis esset spoliata a suba necessario spoliata esset sic quod non diuideret vel non esset ibi natura propria

ra de ea que non diuiditur vel esset ibi alia natura. pars autem prima est friuola. quia ad minus non potest esse quin sit ibi esse quod non diuiditur. Si autem illud esse quod non diuiditur vel est suba vel accidens. Si vero fuerit accidens tunc vnitatis est in accidente sine dubio et deinde in suba. Si autem fuerit illud suba et vnitatis non est separata ab eo tunc ipsa est in eo quemadmodum est aliquid in suba. Si vero separatur ab eo tunc vnitatis cum separata ponitur ab illa suba. habebit etiam alias proprietates que adueniant ei et adiunguntur ei sed postquam posita fuerit ipsa adiuncta alii cui alii suba et hanc suba erit sic. quod si non adueniret ei illa vnitatis non haberet vnitatem quod est absurdum vel haberet eam que sibi inerat et vnitatem que adueniret et tunc essent et due vnitates quod simile est absurdum. Si autem vtrique vnitatis esset etiam in alia vna suba tunc ad aliquid duarum subarum non adueniret vnitatis et ratio rediret iterum ad principium sicut id ad quod veniret vnitatis et fieret etiam due sube. Si autem vnaqueque vnitatis esset in ambabus substantiis tunc vnitatis esset dualitas quod similiter est absurdum. manifestum est igitur quod vnitatis non est illius nature vt sepetur a substantia in qua est.

Incipiamus igitur et dicam quod vnitatis non sic expoliat vt non diuidatur. sed est esse quod non diuiditur. ita quod est esse de essentia vnitatis non subiectum ei. Si enim posuerimus quod hanc vnitatis separatur substantia vel quod potest habere esse separatum sic vt non diuidatur vel non tale esse quod non diuidatur tantum. sed vnitatis substantialiter est ipsum esse quod non diuiditur eo quod illud esse constituit esse non in suba tunc accidentibus non erit vnitatis vno modo. Si autem accidentibus fuerit vnitatis profecto eorum vnitatis erit propter vnitatem sube et illa vnitatis dicentur de eis comunionem nominis. igitur continget etiam quod ex numeris alii ordinabuntur ex vnitatis accidentibus et alii ordinabuntur ex vnitatis substantiarum. Consideremus igitur an comunicent in intentione esse quod non diuiditur an non. Si autem non comunicant tunc vnitatis que est in vno eorum est esse quod non diuiditur et in alio non est sic. per vnitatem vero accidentium vel substantiarum non intelligimus illud. ita vt per vnitatem vnius eorum intellegamus aliquid preter esse quod non diuiditur. Si autem comunicauerint in hanc tunc illa intentio. scilicet esse quod non diuiditur est id quod intelligimus per vnitatem et hanc intentio est communior intentione que paulo ante nominauimus. ad hanc enim sequeretur illud de ipsa esset esse substantiale. postquam possibile est poni expoliatam. igitur illa intentio sine dubio si fuerit suba non accidet accidenti. Ad autem sequitur vt dicas quod si fuerit accidens non accidet sube. Sube enim accidet accidens et constituitur per eam. accidenti vero non accidet suba. sic vt ipsa constituitur in illo. igitur vnitatis collectina comunior est illa intentione et de illa est noster sermo in quantum est esse quod non diuiditur tantum sine additione alia et hanc non separatur a suis subiectis alioquin fieret intentio minus comunis. postquam igitur fuit absurdum vt vnitatis sit esse non diuisibile in accidentibus et in subis vt cum hanc possit separari et esse suba que accidet accidenti et vt vnitatis sit diuersa in subis et accidentibus. manifestum est tunc quod certitudo vnitatis est intentio accidentis et est de vniuersitate eorum que comitantur res. Ad debet autem aliquis dicit quod hanc vnitatis non separatur nisi ad modum quo non separatur intentiones communes existentes absque suis diuisis et quod prohibitio huius separationis non facit debere accidentalitatem eius nisi prohibitio separationis ab intentione cuius esse acquisitum est singulariter. Dico autem non ita rem esse quia comparatio eius quod nos posuimus comunius quod id

quod posuimus minus cōc. nō est qualis est eius cōparatio ad id quod diuiditur per differentiam constitutiuam. Jam enim ostendimus quod unitas nō est intrās i distinctione sube nec accidentis. sed fortasse est comitans eam. Cū enim innuerimus aliquid de vnitate simplicitate tunc ipsum erit discretū per se a proprietate que adiungitur sibi nō sicut color qui est in albedine. Cū igitur certū fuerit quod nō est sepeata certificabitur quia id quod predicatur de intentione comitante cōmuni. nomine deriuato a nomine simplicis intentionis. ipsa est intentio que est unitatis. Ipsum vero simplex est accidens tunc numerus qui accidēs est necessario prouenit ex unitate.

Capitulum quartum quod de mensura sunt accidentis.

Quantitates cōtinue sunt mensura cōtinuorum sed corpus quod est quātū est mensura cōtinui quod est corpus ex intentione forme. sicut tu iam nosti ex multis aliis locis. corpus quoque hinc aliam intentionem quod est de predicamento sube iam sufficienter ostendimus. Sed hanc mensuram iam manifestū est esse in materia et quod ipsa augmentat et minuit suba permanente eadem. igitur est accidens sine dubio sed est de accidentibus quod pendet ex materia et ex re que est in materia. h. n. mensura non sepeata a materia nisi in estimatione nec sepeata a forma que est materie eo quod ipsa est materia rei que recipit dimensiones hinc. Nec est possibile ut ipsa sit sine hac re sicut tempus nō potest esse nisi per cōtinuum quod est spatium. quod hinc mensura est cōtinuum inquantū mensura torrens vel torrens per hinc nō cessat mensuratio in estimatione in infinitū. Sed hinc est cōtrariū ad hinc quod res est sic quod recipit in se positionem trū dimensionū supra non minuat in quo nō differt vnū corpus ab alio. Sed in mensurari torrens vel torrens et nō finiri eius mensurationem in torrens villo modo vnū corpus differt ab alio corpore. hinc autē intentio est quātitas corporis illa nō est forma eius. Sed hinc quātitas nō sepeata ab illa forma in estimatione villo modo. Ipsa vero et forma sepeata a materia in estimatione. **D**e superficie autē et linea possumus dicere quod vno respectu sunt finis et alio respectu sunt mensura. et etiā quod superficies habet respectū quo recipit in se positionem duarū dimensionū hinc modū dimensionū p̄nominatarū. s. duarū dimensionū sic ut inter se esset hinc rectū angulū et quod potest mensurari et metiri et quod est minor et maior et quod accidenti ei dimensiones hinc diuersitate figurarū. Considerabo igitur has dispositiones in illa et dicā quod sua receptio positionis duarū dimensionū non est ei nisi ob hinc quod est finis corporis quod est receptibile trū. De hinc autē quod res est finis eius quod est receptibile trū inquantum est finis huiusmodi nō finis absolute iudiciū est quod receptibile est positionis duarū dimensionū hinc igitur modo non est mensura sed hinc nō est relata sed quous sit relata tamen nō est nisi mensura. Iam. n. nosti differentiam et inter relationem absolute et inter relationem quod est predicamentū quod nō potest cōcedi sicut ostendimus esse mensuram vel quale. Quod autē superficies sit mensura sit hinc aliū modū per quē. s. potest differre ab aliis superficiebus in mensuratione et dimensione. Sed hinc primū modū nō potest differre ab aliis villo modo. vtroque tamen modo accidens est. Sed ipsa inquantū est finis accidens est finito eo quod est in eo non sicut pars eius nec potest esse sine eo. Jam autē dixeramus in naturalibus quod predictio eius quod est in aliquo non est ut predicet ei in essentia. Ibi ergo consideret in hinc quod si de hinc

dubio modo attingit nō erit nisi hinc quod ipsa est mensura que est accidens quous. n. hinc quod in superficie ponuntur due dimensiones esset ei inquantū est ipsa. tamen hinc nō esset cōparatio quātitationis ad formationem corpalem. sed esset cōparatio accidentalis ad formam et tu scies hinc per considerationem principiorū. Scias autē quod propter accidentem talitatem que aduenit superficie et recedit ab ea in corpore propter continuationem et disgregationem et diuersitatem figurarū et intersecationem earū aliquando superficies corporis plani cū destruit inquantū est plana sit spica. Iam autē nosti ex hiis que dicta sunt quod vna certissime superficies nō est subiectū spice et plane in esse et alii in effectu sicut vnū corpus potest esse subiectū in effectu diuersarū dimensionū que supueniūt ei. Similiter et superficies vniū enim remoueat ab ea figura eius ita ut destruantur dimensiones eius. hinc nō potest in ea fieri nisi per incisionem eius. Incisione enim eius fit destructio forme superficie vnus que erat in effectu. Iam autē nosti hinc ex aliis vbiis et etiā nosti quod hinc nō sequit in yle ita ut ei quod est yle sit cōtinuatio aliunde que disgregatio et etiā nosti quod cū quis p̄tulerit superficies alias cū aliis ita ut destruantur termini cōmunes fiet ex eis superficies alia numero. et deinde si rationem cōuertit eā ad suam primam dispositionem nō erit iam illa prima superficies vna numero. sed consimiles alie numero. Quoniam quod ad nibilātū est nō reducit. postquam autē scieris formam dispositionis in superficie scies etiā in linea. vnde considera de ea hinc illa. Non stat igitur quod hinc accidentia sunt quod esse eorum nō sepeata a materia. Nostit etiam quod illa nō sepeata a forma que in materia sua materialis esse estimat et quod linea sepeata a superficie in estimatione. Dico autē quod hinc sepeatio in hinc loco duobus modis intelligit. vno cū ponimus in estimatione superficiem et nō corpus. et lineam et nō superficiem altero: et cū attendimus superficiem tantū. et nō attendimus oīno an sit cū corpore an nō sit cū corpore. tu enim nosti quod differentia inter hinc manifesta est quous differt inter considerationem rem solūmodo est additionem separationis sue ab eo quod cū ipsa est ut sic iudicet de ea quasi sit cōsiderata per se sola. quous enim in tua estimatione sit existens per se sola tamen cū hinc discretionem inter eā et aliam rem iudicatā quod ipsa nō est cū ea. igitur quod putauerit quod superficies et linea et punctū possunt putari linea superficies et punctū tali positione ut corpus nō sit cū superficie nec cū linea nec cū puncto. Iste iam purauit errorem nō enim est possibile in estimatione poni superficiem per se sicut nō sit finis rei sed sic estimet cū proprio sicut et estimet ei due partes quibus duabus partibus simul non obuiabit veniens ad eā sicut tu nosti. igitur quod tu estimasti superficiem nō est superficies. Superficies enim nō est nisi ipsemet terminus nō quod est habes duos terminos. Sed si superficies estimat ipsemet finis qui sequit ad vnā partem inquantū est sic. vel estimet ipsamet pars et terminus sic ut incisio fiat ei alio modo tūc ipsa erit finis eius estimata cū eo aliquo modo et similiter est in linea et puncto. Quod autē dicunt quod punctus designat lineam suo motu. est quidā quod dicit ad ymaginādū. sed nō est possibile hinc esse quod enim punctus non potest poni tangens et mouens iam ostendimus hinc nullo modo posse esse. postquam enim tactus nō permanet nec remanet punctus post tactū nisi sicut erat prius ante tactū tunc nō erat ibi punctū remanens principium linee post tactū. nec remanet dissentio inter illud et partes tactus partes linee que sit post tactū. Illud enim punctū nō est factū punctū et tunc nisi propter tactum sicut audisti in naturalibus. Cū enim tactū esse secutus fuerit motus. quous ipsum

remanebit punctū. et ita scilicet quod fuerit principiū linee erit puncti secūda descriptio. hō autē nō est nisi in ymaginā tione tantū. Item necesse est sine dubio ut cum motus fuerit hō sit aliquid habens esse sup̄ qd̄ vel in quo est motus et qd̄ sit receptibile motus ut moueat in eo. Igitur illud vel est spaciū qd̄ est corpus vel superficies. vel spaciū in superficie vel spaciū qd̄ est linea. hō igitur habebunt esse ante motū puncti. motus igitur puncti non erit illis cā essendi. **¶** Esse etiā mensurę corporealis manifestū est. esse vero superficies est ex hō necesse est finitā esse mensurā corporealem. esse vō linee est ppter intentionē superficies etiā ppter positionem terminorū illis. **¶** Itā autē quidā putauerūt de angulo qd̄ ipse sit quāritas cōtinua alia a superficie et corpore. vnde oportet considerare hō circa illū. **¶** Dico igitur qd̄ mensura siue sit corpus siue sit superficies. itā accidit ei p̄tineri circa fines qui copulantur in vno puncto. vnde in quāritū est inter hos fines est res habens angulū et si volueris qualitātē qd̄ est ei in quāritū est hōmō appellabis angulū. primū igitur est sicut quadratū et hōmō sicut quadratura. Si autē posuerit nomē anguli intentioni p̄me. dices angulus est equalis minor et maior hōmō qd̄ est qd̄ eius esse mensura est. Si vō imposueris intentioni secūde. tūc ppter mensurā qd̄ est i illo dices de illo veluti quadratura. In hō autē quod est angulus hōmō intentionē primā possunt poni tria spacia vel duo. et est tunc mensura corporealis vel superficialis. **¶** Qui autē putat dices qd̄ nō est superficies nisi moueret linea in estimatione cū duobus suis punctis quousq̄ facit eā longitudo qd̄ vere mota est in latū et inde puenit latitudo post longitudinē et ob hō est longitudo et latitudo. Si autē moueat linea ad faciendū angulū sed nec in longū solū sicut est nec in latū sic cū facit superficiem sed moueat ex vno suorū tporū et fiet angulus. hō angulū ponit genus quartū in mensuris. **¶** Causa autē huius rei est ignorantia intentionis de hō qd̄ diximus. scilicet qd̄ rei opus est tribus vel duabus dimensionibus ad hō ut angulus sit corporealis vel superficialis postq̄ igitur nosti qd̄ qd̄ dixit nō sequit. tunc nō debet audiri ab intelligentibus eo qd̄ hō ille p̄sumpsit loqui de eo qd̄ nō cōueniebat ei qui obliuiscus et turbatus tenuit qd̄ superficies reuera est quadratus. vel p̄t altera longior et nihil aliud. Sed hō verbū eius nō est tale de quo curare debeamus. Itā igitur nosti esse mensurā. et qd̄ sunt accidentia et qd̄ nō sunt principia corporū et qd̄ error nō cōtingit in hō nisi ex eo qd̄ tu nosti. Itā etiā patuit ex p̄missis qd̄ t̄ps accidens est. et qd̄ pendet ex motu. Remanet igitur ut scias qd̄ nō est mensura p̄ter has. **¶** Et dico qd̄ quantū cōtinuū necessario vel est stabile habens esse simul cū oibus suis partibus vel nō est stabile. Si autē nō fuerit stabile. sed renouat esse eius p̄ successionem vnus post aliū ipsum est t̄ps. Si vō fuerit stabile et ipsum est mensura. tunc vel erit illa qd̄ est p̄fectior ex mensuris et hō est in qd̄ p̄t ponit due t̄m dimensiones vel qd̄ est hōmō vnā t̄m dimensionem eo qd̄ esse cōtinuū habet aliq̄ dimensionem in effectu vel i potentia. Sed qd̄ dimensiones nō fuerūt plusq̄ tres nec minus q̄ vnā. ideo mensurę sunt tres et hec sunt quāritates cōtinue p̄ se. Jam autē appellatur qdā alie quāritates cōtinue sed nō est ita. **¶** Locū vō est ipsa superficies. quitas vō et leuitas suis motibus faciūt debere esse mensuras diuersas in t̄pibus et locis et nō est illis v̄t sepentur in p̄tes quaz vnū numeret aliq̄ eaz. scilicet gravitatē et leuitatē neq̄ v̄t opponatur sibi hōmō equalitatē vel ineq̄litate sicut ponat eis aliq̄ terminus. qui p̄ficet alii termino eiusdē generis. neq̄

hō ut qd̄ sequit ex isto p̄ficet ei qd̄ sequit ex illo qd̄ est eiusdē generis. neq̄ qd̄ alius terminus p̄ficet ei sic ut sit ei equalis vel inequalis nō. n. adequabit hō ineq̄bit. **¶** Nos autē nō intelligimus p̄ equalitatē et ineq̄litate quas notū est esse mensuras. nisi hanc intentionem. **¶** Diuisio autē qd̄ accidit gravitati et leuitati qd̄ vna gravitas est dimidiū alterius gravitatis. hō nō cōtingit nisi vel qd̄ motū est in vno t̄pe dimidiū spacio. vel in vno spacio t̄pe duplo. vel qd̄ maior mouet deorū p̄ instrumentū tali motu. ex quo sequit minorē moueri sursum vel aliqd̄ aliud huiusmōdi. Et est hō sicut calor qd̄ est duplus alterius caloris eo qd̄ agit duplū illius. vel est in corpore duplo cōsimili in calore. Similit̄ est dispositio magni et parui multi et pauci. h. n. accidentia sunt etiā qd̄ accidūt quāritatibus de p̄dicamēto relationis. **¶** Nō autē itā cognouisti hō oia ex aliis locis. igitur quāritas oīno est illa in qd̄ possibile est esse aliqd̄ de illa qd̄ p̄ seipsum p̄t esse vnū numerans. siue hō possit eē in se siue sit ex positione.

¶ Capitulum quintū de certificanda quidditate numeri et de diffinitione suarū specierū et manifestatione principiorum eius.

¶ Oportet ut hō certificemur de natura et proprietatibus numerorū et quomō debent intelligi dispositiones et esse eorū. Jam autē trāstera- mus ad hō incidenter ad loquendū de quāritatibus cōtinuis. **¶** Itā. n. intentio fecit debere hō fieri. **¶** Bicemius igitur qd̄ numerus habet esse in rebz et habet esse in aīa et illud qd̄ dixerunt quidā qd̄ numerus nō habet esse i aīa nō est attendendū. Sed qd̄ dixerunt qd̄ numerus expoliatus a numeratis signatis nō habet esse nisi in aīa hō v̄t est. postq̄ autē itā cōtinuū qd̄ vnū nō expoliatur a signatis ita v̄t existat p̄ se nisi in intellectu. sicut intelligendū est de vnoquoq̄ qd̄ sequit in ordine post esse vnus. qd̄ autem in eis sunt numeri sunt. sine dubio verum est. eo qd̄ in eis que sunt. sunt vnitates plus q̄ vnā. vnusquisq̄ autē numerorū species est p̄ se et est vnus in se. in quāritū ipse est ipsa species et in quāritū t̄pe ipsa species. habet proprietates. **¶** Id. n. qd̄ nō habet certitudinē in se impossibile est v̄t habeat proprietatē primarietatis vel copositionis vel p̄fectionis vel superfluitatis vel diminutionis vel quadrationis. vel cubitationis. vel surditatis. vel aliarū figurarū quas hōmō vnū. igitur vnicuiq̄ numerorū est certitudo p̄pria et forma p̄pria que de ipso concipit in aīa. et ipsa certitudo est vnitatis eius qd̄ est id qd̄ est. **¶** Numerus autē nō est multitudo que nō cōueniat in vnitare ita qd̄ nō est necesse dicere esse aggregatū ex vnitatibus. **¶** Ipse. n. numerus in quāritū est aggregatus vnus est. et possunt ei attribui proprietates que nō sunt alteriū numeri. nec est mīz si res sit vna in quāritū habet aliq̄ vnā formā sicut est denarietas et ternarietas et hēat multitudinē in se. igitur in quāritū est denarietas est cū proprietatibus qd̄ cōueniūt oibus. et sed in quāritū habet multitudinē nō habet proprietates nisi proprietates multitudinis que est opposita vnitati et ppter hō decē nō diuidunt hōmō denarietate in decē decimas. quaz vnaq̄q̄ hēat proprietatē denarietatis. **¶** Hec debet dici qd̄ decem sunt nouem et vnū vel d̄nq̄ et q̄nq̄ sed vnū et vnū et vnū quousq̄ p̄uenias ad illū. **¶** Dicitio. n. tua qd̄ dicitis qd̄ decē sunt nouē et vnū. est dicitio qua p̄dicasti nouē de decē. et insup̄ ad d̄isti vnū. est igitur quasi sic dixeris qd̄ decē sunt nigrū et bulce. **¶** Oportet igitur ut ille due proprietates essent v̄t

decem q̄ addunt vna sup̄ aliā. igit̄ decē eēt nouē ⁊ ēt vnū. Si aut̄ p̄ hanc additionē nō intendisti notificare sed intendisti sicut ille q̄ dicit q̄ hō est aīal ⁊ rōnale. s. aīal q̄d est rōnale erit sicut q̄si dixisses q̄ decē sunt nouē qui nouē sunt vnū q̄d ēt est incōueniens. Si vō intelligis q̄ decē sunt nouē cū vno et intendis p̄ hō decem sunt nouē q̄ sunt cū vno. ita vt cū nouē fuerint sola nō sint decē. Et si vō fuerint cū vno. tunc illa nouē sint decem sicut ⁊c. errasti. siue. n. nouē sint sola siue aliqd̄ sit cū eis ipsa semp̄ erunt nouē ⁊ nullo modo erūt decē. Si aut̄ nō intellexisti p̄ vnū proprietatē q̄ hōt nouē sed decē. erit tunc q̄si dixeris q̄ decē sunt nouē. ⁊ ex hō. nouē sunt etiā vnū h̄ etiā error ē. h̄ aut̄ totū solemus dicere sed iducit errorē. Sed denarius est aggregatio ex nouē ēt vno cū accepta fuerint vtraq̄ sit. ⁊ puenit ex eis cōiunctis aliqd̄ aliqd̄ ab eis q̄d est decē. Cū aut̄ volueris scire certitudinē diffinitionis vniuscuiusq̄ numeri erit vt dicas q̄d numerus est pueniēs ex aggregatiōe vnus ⁊ vnus ⁊ vnus. ita vt numerent̄ oēs vnitates. Necesse est. n. vt numerus vel diffiniat̄ p̄ aliq̄ ex suis proprietatibus siue consideratione p̄p̄is eorū ex q̄bus cōpositus est. ⁊ tunc h̄ erit descriptio illi numeri nō sua diffinitio substāntialis. vel p̄ considerationē cōpositionis eorū ex q̄bus cōpositus est. Si aut̄ cōsiderat̄ cōpositio eius ex duobus numeris tñ abq̄ aliis. verbi gr̄a. q̄ denarius cōpositus est ex quinq̄ ⁊ quinq̄. nō erit h̄ dignius quātū ad cōpositionē ei⁹q̄ ex sex et quattuor. Itā essentia eius nō pender̄ potius ex vna cōpositione q̄ ex alia in quātū. n. ipse est decē est vna quidditas. ⁊ impossibile est vt eius quidditas sit vna ⁊ q̄d signat̄ eius quidditatē in quātū est vna sic diffinitōes diuerse. Cū aut̄ h̄ sit tunc ei⁹ diffinitio nō est dignior esse ex vna illarū cōpositionū potius q̄ ex alia sed ex h̄ q̄d diximus. postq̄ autē ita est ei tunc qm̄ cōpositio ex quinq̄ ⁊ ex sex ⁊ quattuor ⁊ ex trib⁹ ⁊ ex septem iam est comitās ⁊ p̄ns illū. tunc h̄ sunt descriptioes eius quā ut̄ cū diffiniēt̄ illū p̄ quinq̄ ⁊ quinq̄ oportet h̄ te tunc diffiniē quinq̄ ⁊ sic reductis ad vnitates ⁊ tunc intelligit̄. Idem. n. intelligit̄ cū dicit̄ q̄. x. sunt ex quinq̄ ⁊ quinq̄. sicut cū dicit̄ q̄d est ex tribus ⁊ septē vt̄ ex octo ⁊ duobus. s. si cōsideraueris illas vnitates aggregatas. Si vō cōsideraueris formā de. v. ⁊ de tribus ⁊ septē erit vnaq̄q̄ illarū cōsideratiō diuersa ab alia essentia. n. vnitatis. nō habet diuersos intellectus certitudinis sue. sed multiplicat̄ eius accē ⁊ comitatur ⁊ ppter h̄ dicit̄ egregius p̄s. Itā putatis q̄ sex sunt tres ⁊ tres sed sunt sex semel. cōsideratio aut̄ numeri h̄m vnitates suas est difficilis ad ymaginandū ⁊ ad p̄ferendū ⁊ ideo necessario recurrunt ad descriptioes predictas. s. ex quinq̄ ⁊ v. vel ex aliis. Quid aut̄ debet iquiri de dispositione numeri. h̄ est. s. dispositio dualitatis. q̄dā. n. illoz̄ dixerunt dualitatē non eē aliq̄ de numeris eo q̄ dualitas est primū par. vnitatis vero est primū ipar ⁊ nō est numerus similiter ⁊ dualitas que est primū par nō est numerus ⁊ dixerunt q̄ qz numerus est multitudo cōposita ex vnitatibus ex oibus autem vnitatibus cōstituentibus numez̄ pauciores sunt tres. ideo dualitas si est numerus tūc necesse est vt sit vel cōpositus vel primus. ⁊ si est cōpositus tunc numerat̄ cū aliū q̄ vnitatis. Si aut̄ est numerus primus tūc nō habet medietatē. Qui aut̄ iquirit̄ certitudinē nō occupant̄ circa huiusmodi vllō modo. qm̄ vnitatis nō fuit nō numerus ob h̄ q̄d sit par vel ipar. Sed qz non separatur ipsa in vnitates. Cū autem dicunt numez̄ esse cōpositū ex vnitatibus nō intelli-

gunt id q̄d intelligit̄ apud arabes gr̄matici de verbo aggregationis ⁊ q̄ minor aggregatio est tres. q̄uis diuersitas sit in h̄. Intelligūt enim p̄ h̄ maiorē vel plurimū vno qz sic cōsueuerunt. nec curāt si inuenit̄ par qui nō sit numerus vel inuenit̄ ipar qui nō sit numerus. Si aut̄ posuerim⁹ eos dicere posse inueniri p̄m qui nō sit numerus. vel impem q̄ nō sit numerus. non tñ cōcedent de numero primo q̄ nō habet medietatē absolute. Sed cōditionaliter qz non habet medietatē q̄ sit numerus in quātū est primus. Intelligunt. n. de primo q̄ nō est cōpositus ex numero ⁊ nō intelligunt de numero nisi id in quo est discretio ⁊ in qua inuenit̄ vnitatis. igit̄ dualitas est primus numeroz̄ ⁊ est vltima paucitas i numero. Multitudo aut̄ in numero nō puenit ad finem. paucitas vō dualitatis nō dicit̄ p̄ se sed respectu alterius numeri. Nec qz dualitas nō est maior aliquo sequit̄ tamē q̄ nō sit eius paucitas cōparatiōe alterius a se. vnde nō oportet vt si ponat̄ dualitas referri ad aliqd̄ sequi inde ipsa nō referri ad aliqd̄ relatione q̄ sit diuersa ab alia. non. n. debet vt cū alicui rei accidit̄ due relationes simul. s. relatio paucitatis ⁊ relatio multitudinis ita vt cū fuerit paucit̄ respectu alicuius sit multū respectu alterius. sequi ex h̄ vt cū omni paucitate q̄ accidit̄ alicui accidit̄ etiā eidem multitudo. Sicut si aliqd̄ idē fuerit domin⁹ ⁊ fr̄uus non debet sequi ex h̄ q̄ aliqd̄ aliud nō sit dñs m̄ nec si aliqd̄ est genus ⁊ species. sequit̄ ex h̄ vt aliqd̄ aliud nō sit genus tātū. Itā. n. paucit̄ sit paucit̄ ppter aliqd̄ aliud respectu cuius est paucit̄. sed ppter aliqd̄ aliud q̄d cōparatiōe eius est multū. Dualitas igit̄ est paucitas parvissima. sed paucitas ei⁹ est respectu oīs numeri eo q̄ minor est omni numero ⁊ est parvissima qz nō est talis multitudo in q̄ sit numerus. Cū aut̄ nō cōsideraueris dualitatē respectu alicuius alteri⁹ sed p̄ se tunc nō erit paucitas. De multitudine vō intelligunt̄ due intentiones. vna est vt in re sit ex vnitatibus plusq̄ vna ⁊ h̄ nō sit respectu alicuius vllō modo. alia est vt sit in ea quātū est in aliquo alio ⁊ insup̄ aliū ⁊ h̄ est in respectu. Similit̄ etiā est de magnitudine longitudine latitudine. multitudo igit̄ absoluta est opposita vnitati oppositiōe qua aliqd̄ oppositū est suis p̄ncipiis ex q̄bus p̄ficat̄. alia vero multitudo opponit̄ paucitati oppositiōe relationis. nec est cōtrarietas inter multitudinē ⁊ vnitatem vllō mō cū vnitatis constituat̄ multitudinem ⁊ debemus certificare hoc.

Capitulum sextū de oppositiōe q̄ est int̄ vnū ⁊ multū.

Portet cōsiderare oppositiōnē q̄ currit int̄ multū ⁊ vnū oppositiō vero sit quattuor modis ⁊ h̄ iam certū est. sed adhuc certificabit̄ q̄ forma oppositiōnis facit̄ habere tot̄ esse modos ei⁹ ex q̄bus vna est oppositiō cōtrariorū. oppositiō vero q̄ est int̄ vnū ⁊ multū nō est huiusmodi. vnitatis. n. constituit̄ multitudinem. nullū vero cōtrariorū constituit̄ suū cōtrariū sed remouet ⁊ destruit. p̄t̄ autem aliqd̄ nihil obicere dicens q̄ vnū ⁊ multū talia sunt. nō. n. oportet dicere q̄ cōtrariū destruit̄ cōtrariū quocūq̄ mō inuenit̄. sed vt dicit̄ q̄ h̄ destruit̄ cōtrariū cū venit̄ in subm̄ eius. ⁊ h̄ modo vnū cōsueuit̄ destruiere multū cū opponit̄ in subiecto q̄d erat multitudinis sicut iam p̄cessisti q̄ eidem subiecto accidit̄ vnitatis ⁊ multitudo. Cōtra q̄ sic respondeo q̄ multitudo sicut nō acquiritur nisi p̄ vnitatem. sic nec destruitur nisi ppter destructionē suarū vnitatū. multitudo aut̄ non destruit̄

per se destructione prima sed primo accidit suis vnitatibus destructio et deinde accidit ei simul destrui per destructionem suam vnitatum. igitur cum vnitates destruit multitudinem non fit huius principalem. sed quia vnitates que sunt multitudinis huius destrunt a sua dispositione et effectu ita que sunt in potentia. et ex hoc sequitur ut non sit multitudo. igitur vnitates non destruit multitudinem sic ut non destruat vnitates. sic calor destruit frigiditatem vnitates itaque non est vnitates multitudini nisi sic que vnitatibus illi accidit causa destruens ex qua proveniunt isti modi. et hoc fit per destructionem sufficientem. Si autem per adventum cuiuslibet eorum in se ipsum oportet vnitatem esse vnitatem. quoniam vnitates non destruat vnitatem sic calor destruit frigiditatem tunc vnitates adveniunt cum destruit vnitatem primam. destruit eam a re que non erat se ipsum vnitatis alterius et quod magis debet putari hoc est. scilicet quod est pars sui sibi. Sed multitudo non destruit per hanc vnitatem destructionem hanc ad additionem huius vnitatis non sufficit tamen ut sit vnitates se ipsum et in quod ipsa sibi succedat. Sed oportet ut cum hac successione sint cuius nature refugientes a se et multum distantes et sua distantia sit hanc. hanc. n. sunt talia vnitates ut vnitates eorum procedat aliter in diversitate que est iter illa. et post etiam alijs dicere que se ipsum vnitatis et multitudinis non est vnitates. Ceditio huius vnitatis est ut duobus ex illis sit se ipsum vnitates numero. vnitates huius per se et multitudo per se non habet se ipsum vnitates numero sed vnitates specie. Subm. n. multitudinis quomodo erit vnitates: ex predictis autem poteris scire certitudinem huius et quod est in illo et quod de illo. et quod ad illud. igitur iam manifestum est que oppositio que est inter vnitates et multum non est oppositio vnitatis. Consideremus ergo an sit iter ea oppositio foris et privationis. Sed primum oportet scire que privatio que est vna ex hiis duobus est privatio rei cuius natura erat essendi in sebo eius vel in specie eius vel in genere eius. sic iam manifestum est tibi de intentione privationis. Tu autem potes sustinere que vnitates alijs modo est privatio multitudinis. cuius natura est huius spem suam multiplicari et potes sustinere ut alijs modo multitudo ponat privatio vnitatis in rebus quare natura est vnitatis. verum est autem impossibile esse duo quorum vnitatesque sit privatio et huius respectu alterius. huius ex hiis illud quod est huius est id quod per se intelligitur et est stabile per se ipsum. privatio huius est ut illud quod intelligitur per se et est stabile per se non sit in re cuius natura erat ut esset in illa. evenit igitur que privatio non intelligitur nec diffinit nisi per huius. Quidam ergo ex antiquis posuerunt oppositio que est huius et privationis oppositio que est iter vnitates et multum et quodam oppositio que est huius privationis et illi posuerunt sub huius forma ut bonitatem et impar. et vnitates finitum et lumen et dextrum et detum et rectum et quadratum et sciam et memoriā et masculinū et sub privatione ponunt opposita istorum sic est malicia et par et multum et infinitum et sinistrum et tenebra et mobile et curvum et parte altera logior et opinio et oblinio et semper. et hanc autem grave est ponere vnitatem huius et multitudinem privationem. hanc quia nos invenimus vnitatem privationis divisionem et parte in effectu. et accipimus divisionem et privationem in diffinitione multitudinis et iam diximus quod contingat in hiis huius quia vnitates est in multitudine et constituit eam. Sed quomodo additas huius est in privatione ita ut privatio sit composita ex huius qui coniungant. Sicut si huius fuerit multitudo tunc quomodo erit compositio huius ex suis privationibus. vnitates non potest esse inter ea oppositio privationis et huius et postquam hanc non potest esse tunc non potest dici etiam que oppositio sit inter ea. quod est privationem. quoniam n. ex hiis est in verbis est pro intentione nram. et hanc ex hiis est in rebus est de genere oppositio que est privatio.

nis et habitus imo est genus huius oppositio que affirmativa est stabilitio et negativa est privatio et si huius oppositio esset iter vnitates et multum accederet absurdum quod accidit in predictis. Consideremus igitur si sit iter ea oppositio rationis. Sed dico non posse dici iter vnitatem et multitudine huius essentias eorum esse oppositio rationis. hanc quia additas multitudinis intelligitur respectu vnitatis ita ut multitudo non sit nisi quia est vnitates quoniam multitudo non sit nisi causa vnitatis et tu iam nosti ex libris logice diam inter id quod non est nisi per aliud et inter id cuius additas non dicit nisi respectu alterius. Sed multitudo non eget ad hoc ut intelligatur nisi quia est ex vnitatem quoniam causatur est vnitatis in seipsa et hoc quod intelligitur esse causata aliud est ab eo quod intelligitur esse multum et ratio non est illi equatum est causata. causalitas hanc comitans est multitudine non est ipsa multitudo. Et si multitudo esset de ratione eveniret que sic additas multitudinis hanc respectu vnitatis. sic additas vnitatis equatum est vnitates hanc respectu multitudinis hanc additionem comversionis rationum et eent coequum in esse equatum hanc est vnitates et illa est multitudo. hanc est autem ita in re. Postquam igitur manifestum est totum hanc tunc claret non esse oppositio iter ea hanc seipsa hanc sequitur ea oppositio. scilicet quia vnitates equatum est mensura opponit multitudini equatum est mensura. et autem esse vnitatem et ea esse mensuram non est idem quia distinctio est iter ea. vnitatem. n. accidit ut sit mensura sic accidit ei ut sit causa. deinde per vnitatem que invenit in rebus accidit eis ut sint mensura. vnitates autem cuiusque rei et mensura eius sunt generis rei. quoniam vnitates in longitudinibus est longitudo et in latitudinibus est latitudo et in corporibus corporatum et in temporibus temporis et in motibus motus. et in lancibus pedus et in nobis et in syllabis. hanc autem conari sunt quodam ponere in ore vnitates id quod potest esse minus in ea. eo quod ad vnitatem pervenit ad id quod est perfectissimum in illa. ex rebus autem quodam posita est vna per naturam. sic nux et cucumeres et quodam est in qua ponit vnitates ad placitum. Si igitur super illud vnitates aliqd fuerit additum erit plus in eo et si subtractum fuerit aliqd de eo non inveniet vnitates quia non erit hanc vnitates. nisi positum fuerit cum sua integritate. ponit etiam hanc vnitates esse de rebus evidenter in suo genere. vnitates. n. vbi gra in longitudinibus est palmus. Et in latitudinibus est palmus in palmis. et in corporibus palmis in palmis. et in motibus motus mensuratus cognitus. hanc invenit autem motus hanc quod sit continuus omnibus nisi motus mensurati naturam et proprie que non variant hanc extendunt convenienter sic que conveniunt in ore mensuratione et adhuc magis proprie sunt illi que sunt minoris mensura hanc motum. quia autem mensura hanc motum est illa. cuius tempus est magis pui et hanc est motus celestis velocissimus valde pretentus in sua mensura. Circularis. n. nec auget nec minuit in quantum puitas mensura cuius cognita est per velocitatem sui recursus. non que expectemus altam eius revolutionem in postquam ut in vnaque die et nocte sequentibus compleat eius vna revolutio per pinquam ad esse adinventioni et terminationi. nec etiam terminationem que sit motibus horarum. ad hoc ut motus vnitates hanc. hanc. sit mensura motum ut ideo tempus illius sit mensura temporum. hanc autem accidit motibus ut ex eis alijs dicatur motus vnitates hanc mensuram cursus. Sed hanc non est hanc recipiendum quia non est de hiis que hanc posuimus. In ponderosis autem ponit que eius ponderositas est veluti vnitates dragma. aut vnitates denarii vna et intellectualis nulli esse ponit alba. quod iterpretat quoniam toni vel aliqd aliud quod est minoris intervalli et in vocibus lra vocalis brevis. vel lra muta. vel syllaba brevis. vnitatesque autem istorum potest non evenit necessario sed ponit ad placitum. postquam.

bile est. n. poni vñ in vnoquoq; pdictor; siue in ma-
iore siue in minore q̄ posuerant. Et cū h̄ cōpositū fu-
erit vñ in h̄mōi reb; nō oportebit tñ vt cū eo men-
surent q̄cūq; sunt eiusdē generis. p̄t. n. esse vt alter
sit incōmunicans et qd̄ p̄ ipm̄ primū mensurauimus.
Est. n. linea incōmunicās lineę et est superficies incōmu-
nicans superficie et est corpus incōmunicās corp̄i. Sic
autē linea et superficies et corpus sunt incōmunicantia li-
nēe superficie et corp̄i. sic et motus incōmunicat mo-
tui. Et postq̄ ita est tūc ips̄ et q̄uitas etiā scōicāt tpi
et grauitati et p̄t esse vt q̄cqd̄ nō cōicāt isti cōicet alii.
Et h̄ totū nostri ex disciplinalib;. Cū autē h̄ ita sit. tūc
vnitates q̄ ponunt in vnoquoq; istor; genē. sūt mul-
te et vsq; in infinitū. Cū igit fuerit h̄ vñ apud ad mē-
surandū eo aliqd̄ tñ p̄t esse multa sine numero q̄ nō
mēsurabunt p̄ illud postq̄ autē p̄ mēsurā cōgscit mēsu-
ratū apud sciam. et sensū. tūc p̄ mēsuras cōgscunt res
ipse. ¶ Quidā autē dixerūt qd̄ h̄ mēsurat vñāq; rē
p̄ h̄ q̄ ipse h̄ sensū et sciam et p̄ eas apprehēdit q̄cqd̄
est. et iō fortasse sensus et scia sūt mēsure sciti et mensu-
rati. et h̄ sūt radix illi. Et p̄tingit et qd̄ mēsurā p̄t men-
surari per mēsuratū. et h̄ debet ymaginari in dispōne
oppōnis q̄ est inter vnitatē et multitudinē. ¶ Dubi-
tatur autē de dispōne magni et parui quō sibi opponit et
quō oppōat eis eqlitas. egle. n. oppositū est vniciūq;
eor;. Quia egle et magnū nō p̄t esse nisi ineqlitas et sibi
eqlē et parū. Si autē h̄ qd̄ magnū et parū opponunt sibi
de r̄tione est tūc h̄ etiā erit magnū p̄pōne illius qd̄ est
parū et egle non referet ad aliqd̄ illoz. s̄ ad id qd̄ est si-
bi egle et iō putat p̄ h̄ qd̄ inquantū est magnū et parū nō
oz vt sit iter ea egle. h̄. n. nosti ex aliis locis. Postq̄
autē res ita est tūc p̄t dici qd̄ oppō eqlitas p̄ nō est ad
magnū et parū. s̄ ad ineqlē qd̄ est eius p̄uatio in re in
cuius nā est esse eqlitate. Ad. n. est eius p̄uatio in p̄-
cto vel vnitate vel intelligentia vel colore vel i aliis
rebus in q̄bus nō est mēsurā. s̄ in rebus in q̄bus est
mēsurabilitas et q̄titas. igit egle nō est oppositū nisi
sue p̄uatiōni q̄ est ineqlitas. Sed ineqlitas comitat
illa duo. s̄ magnū et parū. sicut genus. Ad autē intelli-
go qd̄ sit genus s̄ est intentio q̄ comitat vñūq; illoz
duū. vñū autē illoz est magnū. s̄ magnitudo est inten-
tio quā comitat h̄ p̄uatio. alter p̄t est parū et parui-
tas est illius modi ad hoc.

¶ Caplm̄ septimū qd̄ qlitates sunt accidentes.

¶ Quamur igit nunc de qlitatibus. Sed q̄
qlitates sensibiles et corpales non est dubiū
esse. Ad. n. locuti sumus de esse ear; in aliis
locis et destruximus opiniones eor; q̄ tenuerunt eas
nō esse. Nūc autē nō dubitat de eis nisi an sint accide-
tes an non. Quibusdā. n. visum fuit qd̄ ipse sint sube-
que cōmiserit corp̄ibus et diffundunt p̄ eas. Color
itaq; p̄ se s̄ba est et calor et similit̄ vñūq; alioz. igitur
apud eos qlitates sunt huius dignitatis. nec sufficit
eis qd̄ h̄ habēt esse vicissim et remouēt designata exi-
stente in suo esse. Ipsi. n. dicūt qd̄ non anichillant iste
res sed paulatim separant sicut aqua qua humectat
pānus et paulo post nō inuenit aq̄ in pāno ipso h̄ntē
esse s̄m̄ modū suū et tñ ob h̄ non fit aq̄ accidens qz aq̄
s̄ba est q̄ separat ab alia suba cui iuncta fuit. fortasse
enim separat separatione tali q̄ non sentit in ea pp̄ par-
tes q̄ separat ab ea adeo minime qd̄ non p̄t eas sen-
sus apprehēdere separatione sep̄ate. Dicunt autē alii qd̄
occultant et oportet vt ostendamus esse falsū qd̄ bi-

rerunt. Dico igit qd̄ si h̄ sunt sube necessario vel sunt
sube que sunt corpa. vel sunt sube q̄ non sunt corpa.
Si autē sunt sube non corporee. tūc vel sunt h̄mōi qd̄
p̄t ex eis componi corpus et h̄ est absurdū qm̄ ex eo
qd̄ non partit in spacia corporea non p̄t corpus cō-
poni. vel non p̄t ex eis corpus cōponi. sed earū esse
non est nisi pp̄ iunctionē sui cū corp̄ozibus et pp̄ in-
fusionē sui in illa. primū autē de h̄ est qd̄ hec sube habe-
bunt sitū. Sed ois suba habens sitū diuisibile est. et h̄
iam notū est tibi. Scdm̄ est qd̄ vnaquaq; harū subarū
necessario ex natura sua. vel p̄t separari a corpore in
quo est vel non p̄t. Si autē fuerit sic vt non possit se-
parari sed h̄uerit suū esse in corp̄ozib; sic vt ipsa sub-
stantia sint ei. eo qd̄ nō est in eis sic ps eius nec est sepa-
ra: corp̄is autē qd̄ designatū est per illā p̄fecta est sub-
stantialitas p̄ se. tūc nō est nisi accidens nec habet ipsa
de substantialitate nisi nomē tm̄. Si autē p̄t separari
a suis corp̄ibus tunc separatio vel talis erit qd̄ p̄ eā mo-
uent de h̄ cor; ad aliud corpus. eo qd̄ non p̄t h̄e ext-
stentiā p̄ se vel separatio talis erit qd̄ poterunt existere
per se. Si autē sic fuerint qd̄ quod non sunt in h̄ cor-
pore ideo p̄tingit qd̄ more sūt ad aliud corpus. sequet
ex h̄ qd̄ a q̄cūq; corpe remouet sua albedo vel mone-
bit ad aliud corpus p̄tingēs illud. vel remanebit p̄ se
expoliata q̄sq; pueniat ad corpus remotū in t̄minū
ipsa manēs nō iuncta alicui corp̄i in mora pagendi
spaciū et sequet et ex h̄ qd̄ cū vñū corpus calefacit ali-
ud corpus trāsserat calozē a se in illud. vñ infrigida-
bit qd̄ calefaciebat aliud. Deinde h̄ spēs trāslationis.
nō auferret ei accidentalitātē suū eo qd̄ multi ex hoib; q̄
cōcesserūt hāc trāslationē fieri in ipsis accidentib;. s̄.
trāslationē in pres sube et trāslationē de subo ad sbm̄.
qz nō est nō accidens nisi habeat existere nō in subo.
Si autē id qd̄ est existens in subo cōsiderat posse trāf-
ferri ad aliud sbm̄. sic vt nō expoliet ab illo p̄fecto h̄ p̄-
deratio nō est nisi post ex̄ntiā in sb̄o. Sed h̄ nō p̄t eē
vllō mō. nec p̄t eē qn̄ id qd̄ existit in aliq; sb̄o p̄deat
eēntiā eius singularit̄ ab illo sb̄o. vñ p̄stat qd̄ nō p̄t re-
manere ei; singularitas nisi i illo sb̄o singlari. Si autē
nō fuerit suū esse i illo sb̄o tūc nō egebit eo nisi ob ali-
quā cām q̄ nō est p̄stitues ipm̄ esse iquātū est ipm̄ indi-
uiduū et iō possit esse ipsā cām remoueri ab eo et cetas
cās sic vt ad ex̄ntiā suā non egeat sb̄o illo. remotio. n.
illius cāe nō est cās sibi egēdi illo sb̄o. Quā cā q̄ i aliq;
eger sb̄o. est p̄uatio cāe inquantū egebat eo et ipm̄ in se
nō egebat. vñ remotio illius cāe nō est eē aliā cām. ni-
si fuerit incōueniēs non remoueri cām illā nisi pp̄ esse
illius alterius cāe tm̄ et nō pp̄ aliqd̄ aliud. Cū igit eue-
nerit cā ista remouebit illa cā. igit res sic erit qd̄ parū
egebit sb̄o p̄. Sed egebit alio sb̄o duab; de causis.
Quar; p̄ est pp̄ remotionē p̄ cāe. Scda est pp̄ esse
se cāe. vniuerse at̄ iste cāe sūt res ex̄ nām illi; accētis
qd̄ nō eger illis ad h̄ vt sit certitudo sue eēntie. s̄ vt sit
color ille qz nō eger ill' nisi i appropriādo se cū sb̄o ad
ipm̄ essendū colorē. Si autē ad essendū hūc colorē fuerit
ipm̄ idē sbm̄ tūc nō egebit aliq; qd̄ facti illi egere sb̄o.
Cuius. n. esse p̄ se sufficiens est existere vt non egeat
sb̄o non accidet ei aliqd̄ pp̄ qd̄ egeat sb̄o nisi pp̄ ier-
sionē sui. Si autē nō fuerit idē ipm̄ sbm̄ h̄ p̄det ex̄ sb̄o
tūc ipm̄ sbm̄ appropriatū est ei eo qd̄ deductū est ad id
qd̄ est appropriatū p̄ se. appropriatū. n. non aprat ad
q̄libet infinitor; i potentia qd̄ nō p̄tingit qn̄ differat
ab altero i suo iudicio. ¶ Siq; autē dixerit quō apra-
bit vni tm̄ assigto. dicit ei qd̄ adaptat ei a quo p̄ndet
s̄m̄ certitudinē suū eē p̄ncipalr. igit appropriat ei p̄ h̄.

Color igitur iste ignatus est color iste vel non est eges sbo vel est eges aliquo proprio sbo. Conversione autem sue ideptitatis si tenere voluerimus scidemus in laqueum a quo uix expedire poterimus. De uersione. n. ideptitatis non intelligimus ut hanc nichiliter et illud sit sine introitu alicuius de hanc scom. Si. n. hanc esset eueniret tunc quod hanc nichiliter et alter hanc esse et non esset hanc quod mutatum est ad hanc quod non intelligimus de uersione nisi quod id quod fuerat sbo hanc. ia assignat hanc. De hanc. n. remanet aliqd in hanc. igitur positum est ex ma et ex alio quod est i. ea. vbi si hanc assignat coloritati pscd in coloritate esset aliqd quod destrueret et aliqd quod remaneret et quod destrueret. esset illud p quod aliqd sit color imo est ipsa coloritas que est for^a malis vel accns. et n. hanc est de ipsis. Redeamus igitur et bicamus quod si possibile est separari ab his sbatis ita ut albedo vel aliqd hanc existat p seipm necessario tunc fiet et assignatio et albedo cuius na est ut apprehendat erit sic quod non refugiet apprehendi pp vltima puitate sui. et id id quod intelligit erit albedo tm. Si autem fuerit sic sequet tunc ex hanc quod inanitas erit. ita quod erit i ea designta et non est i corpibus. et sequet et quod hanc aliquid situm et masurementem aliquid quod igitur hanc i se masurementem sensibile nisi id quod est mimum ead. Nos. n. noiamus albedine sine situ. igitur non hanc masurementem sura nedum possit videri. Si. n. hanc masurementem et situm et sup dispositionem albedis. esset tunc corpus albu. non albedo tm. Nos. n. non intelligimus de albedine nisi hanc dispo- nentem que est sup pter masurementem et spaciu. Si. n. non remanet albedo cum masurementem que notat de ea sed transmutat ab hac for^a et sit res spalis. tunc euenit quod albedo. s. g. egebit sbo i que subsistat hanc pdictum mox et accidet ei itez ut itez fiat alia for^a spirital. Erat igitur quod id quod hanc uocauimus albedine destruet et remouebit ei for^a. de separato autem intelligibili ia inuimus i pdcis quod non pot. moueri res hu- ius ut itez hanc situm et comisceat corpibus. Si quis autem posuerit quod albedo est de i se aliqd hanc masurementem. tunc habebit duo esse. s. quod est albedo et ead quod est hanc masurementem. Si autem albedo eius fuerit alia numero et masurementem corpis in que est. tunc cum fuerit i corpibus et i aliis que sunt i eis. spa- cium irabit i spaciu. Sed si ipsa fuerit ipm corpus p se tunc non redibit ad id quod albedo est corpus. et hanc albedi- nentem i ita albedo est i albo eoz isepabilis. Nec albedo est pntio illius corpis et qlitatis hanc aliqd i illo eoz eo quod diffi- nitio albedis et additatis eius. non additas logi et lati et p- fudi erit et dulcedis hanc hanc iniam igitur albedo erit et pntia dulcedini et dicitur de ea et hanc est uentio nre deonis. De assignatione que sit assignatio: tunc hanc erit isepabilis ab ea nec erit ps illius quod erit logu et latu. igitur albedo et calor sup accns hanc non comitras. R. estar que dicitur de na eius et ut feret et. igitur ia manifestu est quod qlitates sensibiles acci- dentia sunt. et hanc est de pncipiis naliu. S. de aptitudi- nibus hanc manifestu est. Quis est. n. i naliis quod ea que pedet de aia et de hanc aias accidentia sunt que pntiunt i cor- poribus et hanc sunt onsu cum loqbamur de dispoibus aie.

Capitulum octauum de scia et quod est accidens.

Scia quod est. pot. n. aliqd dicere quod scia est acqslita ex formis eoz que sunt expoliata a suis materiis que sunt for^a subay et accntiu. Sed si for^a accntiu sunt accntia. tunc forme subay quo erunt acci- dentia. Suba. n. subipsi suba est igitur additas eius suba est. Itaqz additas eius non est i sbo villo mo. hanc eius addi- tas stabilis est siue accipiat hanc quod apprehendit ab intel- lectu siue accipiat hanc esse extrinsecu. Ad quod dico quod additas sube suba est sic. quod insignat est non ut in sbo.

Et hanc assignatio est additatis subay intellectay. Quia addi- tas est cuius na est esse insignis non ut i sbo. s. qm hanc quod dicitur intelligit res cuius esse est i insignis non ut i sbo. ead de eius in intellectu hanc hanc assignationem non est in diffi- nitione eius hanc quod ipsa est suba. additas. n. motus est quod est pscd eius quod est i potetia. In intellectu autem non est motus hanc hanc designtionem sic ut in intellectu sit p- fectio aliq in potentia hanc. ita ut additas motus sit mouens intellectum. Sed intentio sue additatis hanc hanc for- ma est quod ipsa est additas que i singularibus est pscd i po- tentia. Quia igitur intelligit quod hanc additas est et hanc hanc assi- gnationem tunc est in intellectu additas que i singularibus est pscd eius quod est i potetia. esse igitur i singularibus non differret a suo esse in intellectu. In vtrorq. n. esset hanc hanc idem iudiciu quod i vtrorq. esset additas que i singularibus esset pscd eius quod est i potetia. Si. n. dixerimus quod addi- tas motus est que est pscd eius quod est i potetia s. g. in vbi ut oed quod est in vbi. postea cum fuerit in aia quod certitudo eius variet. hanc erit sic si aliqs diceret certitudinem ma- gnetis esse quod est lapis attrahens ferru. tunc cum fuerit co- iunctus corpi palme hois. et non attraxerit ferru fuerit quod iunctus corpi alicuius ferri et attraxerit illu. non tunc dicitur ob hanc quod certitudo eius variet cum pal^a et ferro qm i vno quod illoz est cum ead assignatio que est quod est lapis. cuius na est attrahere ferru. Quia. n. fuerit cum palma erit et illius assignatio. et cum fuerit cum ferro erit et non diuerse assigna- tionis. sicut et de additatis rebus i intellectu. quod non cum fu- erint i intellectu i sbo destruet i intellectu eas et non quod- ditate aliqua i singularibus non ut in sbo. Si quis autem dixerit nob ia dixistis quod suba est id cuius additas non est i sbo oino et posuistis additatem eoz que sciunt in sbo. rindebo nos ia dixisse quod non est ut i sbo i singularibus oino. Si autem dixerit igitur ia posuistis additatem sube ali- qm esse accns aliqm esse sbam quod ia phibuerat. Bica nos siquid phibuisse additatem aliqua i singularibus ali- qm esse accns aliqm esse sbam. ita ut sit i singularibus aliq eges sbo et i eisdem non eges sbo villo mo. S. non p- hibuimus quod intellectum de illa additate intelligat fieri acci- dens. s. cum est i aia non sic ps. Et non pot. aliqs dicitur igitur additatis intelligentie agctis et subay separay sicut est dispo videt quod id quod intelligit de eis sit accns quod autem intel- ligit de eis non est diuersu ab eis quod ipse p se intelligunt. ad quod rindeo dices. non esse ita in re. Sensus. n. nre di- ctionis quod ipse p se intelligunt hanc est. s. quod ipse intelligunt se quis alia non intelligat eas et et quod p se sunt spoliare a ma et ab eius appedictis non quod ad intelligendu eas necesse sit aie eas expoliare. Si autem dixerimus quod hanc velle est intellectum de eis oio vel dixerimus quod ad ead id quod intelligit de eis non est opus nisi ut essentie eaz sint i aia. tunc ia destruxerimus essentias eaz esse separatas. nec erunt ipse met for^a aie hois na si essent pscd eueniret quod in vna aia acqslita esset for^a totius et sciret oed quod est in effectu et esset hanc vni tm aie. Letere vo aie remaneret non ha- bentes quod intelligeret eo quod aliqs vna aia suscipet eas. Quia autem dicitur quod res vna numero est for^a multis mate- riis i qs iprimis ita ut ipsamet sit ipressa i hac ma et i alia. hanc esse impossibile tu scies pua inspectione. Ia tunc inuimus dispositionem eius. cum loqremur de aia. hanc ad- hanc et aplis oportebit inqri hanc. igitur de illis rebus non in- quirat i intellectibus humanis nisi intentiones additatu suay non ipse et est iudiciu de eis sic iudiciu de aliis in- tellectis sbatis corporalibus excepto vno. s. quod ille alie eger abstractione quousqz abstrahat ab eis intentio que possit intelligi. Iste vo non eger aliquo nisi ut intel- ligant esse ut sunt et sigillet aia p eas. Hoc autem quod

Tractatus tertij. uel Tertij libri.

dicimus non est nisi destructio rōis aduersarij. nec tñ ad-
huc est i eo firmamtu eius qđ intelligim⁹. Bica igit qđ
hor intellectoz deinceps mōstrabimus dispositionē.
Si. n. fuerint de formis nālib⁹ vñ disciplinalib⁹ tunc
nō est possibile ea existere sepata p se. s. qđ vt sint intel-
ligētia vel i aia. Qđ āt intelligimus de reb⁹ sepata ipm
esse illoz sepatoz discrepās a nob non est ex h qđ nos
scimus illa. s. qđ nos iprimunt ab eis. qđ. n. nos impri-
munt ab eis h est nos scire eas. s. n. esset et si for⁹ nā-
les essent sepate ⁊ disciplinales sepate. qđ. n. tūc scire-
mus d eis nō cēt nisi qđ acqđrerem⁹ de eis. Nec cēt
nob nre ate qđ murare ad illas. Jā. n. ondim⁹ destru-
ctionē huius alias. S. qđ qđ inuenit nobis de illis est
impressiones que assilant eis sine dubio ⁊ h est nostra
scia de illis. h āt acquirif nobis i nris corpib⁹ vel
in nris aia. Sed tā ondim⁹ impossibile esse h acqđri
in nris corpibus. restat igit vt acqđrat h i nris aiaibus
vñ qđ sunt impressiones ate nō essentie illaz rez nec
exēplū qđ ille res non remaneāt ex ntes nec in mate-
riis corpilib⁹ nec aiaibus tūc id qđ sibi nō habet erit
id cuius multiplicat species sine cā ex qua pendeat
vllō modo. igitur sunt accidentes in aia.

Caplin nonū ad loquēdū de q̄litaribus que sunt
in quāritate ⁊ stabilire eas.

Emanat vnū genus q̄litarū ⁊ oꝝ stabilire
suū cē ⁊ affigere qđ est q̄litas ⁊ hec sunt q̄li-
tates q̄ sūt i q̄litarib⁹ h q̄ sūt i numero sūt
vt piras ⁊ impiras ⁊ cetera hmoi. Jā āt notū est esse
quozdā ex eis ⁊ i arithmetica stabilitū esse esse rema-
nētū. Sūt. n. accntes ex eo qđ pēdet ex numero ⁊ sūt
pprietates eius. s. numerus de q̄litate est. eoz āt qđ
accnt mēsuris i esse nō est a deo notū. circulus. n. ⁊ li-
nea curua ⁊ spa ⁊ piramis ⁊ colūpna talia sūt qđ nul-
lius eoz cē manifestū est ⁊ impossibile est geometre p-
bare eē eoz. Nulla āt de aliis pbant ei nisi pus p-
terit ei eē circuli. Triāguli. n. cē nō certificat nisi pus
certificet circulus. s. n. qđratū ⁊ cete fig. spe. n. esse nō
certificat h m vnā geometre. nisi cū reuoluit circulus i
circulū h m qđ notū. Colūpna ē est cū circulus mo-
uetur a hō situ in directū h m rectā lineā. cētro nō de-
scēdere ab ea. Piramis est cū triāgulus recti anguli
mouet sup lat⁹ p̄nēs rectū āguli cēmitate cuius la-
teris huāte cētrū circuli ⁊ cēmitate si lateris designā-
te circūferētiā circuli. **Q**ui āt tenent corpa cōpo-
ni ex arthomis. negāt eē circulū. vñ oꝝ vt ondam⁹ eē
circuli qđ āt accnt sit. manifestū est nob eo qđ pēdet ex
mēsuris qđ sūt accntia. Dico igit qđ ex p̄ncipiis eoz qđ
tenēt mēsuras p̄poni ex arthomis possumus stabilire
aduersus eos eē circulū. Beide p esse circuli destruet
sui arthomi. Si. n. posit⁹ fuerit circulus sensibil⁹ h m qđ
ip̄s bñt nō erit vñ circulus qđ circūferētia est anfra-
ctuosa ⁊ s. n. si posita fuerit i eo ps vt sit cētrū q̄nis
illa nō sit vñ cētrū tñ erit apud eos cētrū q̄ntū ad sen-
sum. ponam⁹ igit positū cētrū q̄ntū ad sensū cēmitatē
linee recte cōposite ex arthomis. h. n. certū est expōne
arthomoz. Si āt cū alia cēmitate linee pificauerit ad
aliquā p̄tē circūferētie ⁊ beide mouerit eā a situ suo
ad aliā p̄tē circūferētie seq̄ntē ⁊ pificauerint cū ea. sic
pus pificatione tāgēdi ⁊ eqđdistādi a plaga cētri. tūc
si pificauerit cētro h est qđ itēdimus. Si āt addiderit
vñ minuerit. poterit adeqđri cū arthomis ita vt nō sint
sibi due p̄tes siue impediūt illud. Si. n. addiderit mi-
nuetur ⁊ si minuerit addet. Si āt creuerit pp additio

nē vñ beuerit pp diminutionē. tūc arthomis est bi-
uisibilis sine dubio. Jā āt posita erat non diuisibilis.
Cū igitur fecerint sic. s. mouendo lineā de p̄te ad p̄tē
circūferētie: p̄lebit circulus. deinde si fuerit i eis sup-
ficie anfractū p̄tū. tūc si fuerit sibi eis i viceo. sup-
plebūt oēs p̄tes diuinitas vicei. ad suppleddā dimi-
nutionē totius sufficiei. Si āt nō poterūt capi in v-
ceoz tūc viceus est minor eis i mētura. igit sūt diuisibi-
les: eo qđ id qđ implet viceū: est minoris spaciū qđ ille ⁊
qđ ita fuerit: est diuisibile i se q̄nis nō sint supabūdan-
tes. Si vñ nō fuerit sibi eius i viceo. remouebunt a
p̄te sufficiei p̄tes excedentes. **S**i qđ āt dixerit qđ
postqđ adq̄uerint iter p̄tes qđ est ad cētrū ⁊ p̄tē qđ est
ad circūferētiā sēt. si postea mouerit lineā. nō poterūt
amp̄ adeqđre cū p̄te cētri. ⁊ cū p̄te circūferētie seq̄nti.
nec p̄ p̄tingētiā. nec p̄ eqđdistātiā r̄debo ei. vides qđ si
ānichillarent oēs hec p̄tes ⁊ remaneret ps illa qđ erat
in cētro ⁊ qđ erat in circūferētia. esset ne tūc inter eas
duas directio sup quā posset adequari h lineā. Si āt
nō p̄cesserint h tūc iam sunt extra id qđ est notū per
se ⁊ inciderūt in aliud difficile. s. qđ possibile est ponē
loca pp̄ria in q̄bus cōpleatur h directio in inanitatē
que est apud eos ita vt inter duas partes inanitatis
sit directio ⁊ inter alias duas nō sit. Sed h est stulta
arrogātia eius qđ p̄sumpsit loqđ de h. nec curo qđ ven-
diderit suū intellectū vili p̄cio. arbitriū. n. rectū te-
statur inter q̄libet duas p̄tes necessario p̄tingere bi-
stantiā sine dubio qđ implet aliquid qđ est breuius de
pleno. vel aliqd qđ est minus spaciū in pleno. Si aut
dixerint h esse. sed in tñ dū fuerint hec due p̄tes. non
erit inter eas duas h distātia qđ nō pōt ⁊ p̄cedi qđ equi-
distent extremitates linee h m directionē. certe h etiā
est illius stulti. eueniret igit qđ ille p̄tes non haberent
esse sine iudicio distācie. nō tñ essent talis iudicii q̄lis
si p̄uate essent ⁊ vñ arbitrio nō est dubiū h totū de-
strui. nec est i estimacione qđ est regula in reb⁹ sensibi-
lib⁹ ⁊ eis qđ pēdet ex eis sicut tu nosti. dubiū nō pos-
se ymaginari ex p̄trib⁹ qđ nō diuidunt ⁊ cōponi certe
vel circulū vel aliqd aliud h. n. nō est nisi h m regulā
eoz qui dixerūt h. postqđ aut certificatū est esse circū-
lum tunc certificabunt figure geometrice ⁊ destruet
pars qđ nō diuidit ⁊ h scies p̄ h qđ oīs linea diuiditur
in duo eq̄lia ⁊ qđ byametricus nō cōmunicat corde ⁊ cō-
similia. ⁊ qđ linea impar vltima nō diuidit in duo. ⁊ qđ
oīs linea qđ est cōposita ex p̄trib⁹ qđ non diuidunt. cō-
municat oī linee. sed h p̄trariū est ei qđ pbat post po-
sitionē circuli ⁊ p̄tingēt alia hmoi. **Q**z igit loqđ de
circulo h m stabilitū vñ sūt qđ qđ rectitudo linee ⁊
distātia sit inter duo cētra suoz p̄ctoz si fixa fuerit
cēmitas linee qđ moueri debet ad faciendū circulū nō
erit discedens a suo situ. Sed si sepāt ab eo erit bisce-
dens ⁊ remota ⁊ h est qđ nemo pōt refringere. dico qđ tā
manifestū esse ex naturalib⁹ aliquo modo eē circuli.
quoniā manifestū est ibi corpus simplex esse ⁊ qđ cor-
pus simplex habet figurā naturālē ⁊ qđ eius fig^a na-
turalis nō est diuersa vllō mō in p̄tib⁹ suis ⁊ s. n. nul-
la figuraz circulariū. Jā igit vificatū est esse spe. In
cilio. n. eius i directū est circulus. Jā. n. igit certifica-
tū est esse circuli. S. qđ ad hnc possum⁹ h amp̄ certifica-
tū. bica igit de manifestis eē qđ cū fuerit aliqđ sufficies vñ
aliqđ linea h m aliquē situ. nō est impossibile accidere aliū
linee sufficiei. eē talis situs vt p̄iugāt ei p̄ aliquā suaz
cēmitatū h m rectū angulū. Jre de manifestis est nos
posse mouere aliqđ corpus quol⁹ quousqđ occurrat
alij corpi hñt sūū p̄stem illi ⁊ qđ distet ab eo oibus

suis dimētionibus r sic 3 positiū ei sitū i suo loco v' eq
 distans. r possibile est aliqd corpus poni fm aliqūe si-
 tū r deinde ipm idē poni fm aliū sitū secās hmū. Itē
 nū est h die de duobus corpibus q de vno. Si aut
 fuerit rectitudo r nō circulario nō erit possi' v' llo mō.
 Si aut moueat pūctus ad pificādū se aliū fm rectitu-
 dinē pcedēs i longitudinē r deinde reuertat qlib' re-
 uersione siue sursum siue deorsum siue i latū i qualibet
 ptiū duaz. siue qm mō posueris. tūc si pūctus quē po-
 sueris i medio linee v' supficiē custodierit in sua mo-
 tione lineā rectā pfecto ipse nō obuiabit illi corpi v' llo
 mō. sed intersecabit illud quoq; nō eueniet. Tu aut
 potes ponere vnāquāq; istaz diuisionū i intellectu et
 cōsiderare eas. ad vltimū aut oportet fieri motū fm
 aliū modū qd dicit tibi. s. v' vniū extremoz lineē vel
 supficiē i motu sit fixū i suo loco r alterz moueat cir-
 culariter vel vtrūq; moueat puncto fixo i medio linee
 vel circa finē linee puncto fixo velud vniū sit tardius
 r alterz velocius. erit igitur q si duoz extremoz vniū
 moueat tūc faciet oīo arcū circuli. r postq; certū fuerit
 esse arcū circuli. stabit aliū posse sibi fieri r tādū sic
 quousq; circulus pfiat r h est fm pⁿ dā. Si q; aut
 irriferit h via pⁿ dicit ei r nos etiā ponemus cor-
 pus que cuius vna extremitas sit ponderosior alia.
 r ponet stās sup supficiē planā tāgens eā cū vno suo-
 rū extremoz leuiore. s. ita vt sit stās sup eā. tu scis aut
 q si statio eius inclinē ad pres equaliter stabit. Sed
 si iclinē ad vnā pte nū tūc remore retentore cadet et
 faciet arcū sine dubio vel curuaturā. sed quō erit: po-
 namus punctū i tpe quo tāgit supficiē r tangat eā in
 puncto. igitur necesse est vt punctū vel sit fixū i suo lo-
 co. r tūc oē punctū qd posueris i capite superior illius
 corpis faciet circulū. Erit igitur q vnūq; punctozū
 qd posueris i capite illius corpis faciet circulū v' erit
 vt cū motu vnus extremitatis deorsum. moueat alia
 extremitas sursum. itaq; eueniet q vnāq; extreni-
 tas faciet circulū. cuius centrū erit punctū positiū iter
 punctū ascendens r iter punctū descēdens v' mone-
 bit punctū currens sup longitudinē supficiē r tunc
 alia extremitas faciet costā r lineā curuā. Sed qz icli-
 natio ad centrū nō est nisi fm equidistantiā tūc abur-
 dū est vt punctū moueat sup supficiē ad faciendū cir-
 culū. motus. n. ille vel erit violentus vel nālis. Itō
 est aut violentus nec nālis. Itā violentia illa nō yma-
 ginant nisi apud pres gulozes q nō ipellit eas ad pte
 illā. sed si ipulerit illas h uaria p'initate impellet eas
 ad ptiū sui motus r reuertabit eas. potes igitur ponere
 q ipm est altius eis eo qd est ponderosius qrens mo-
 tū velociore. mediū aut eis tardius est si fuerit. ibi cō-
 tinuatio q phibeat vbi g'ra insecti. igitur necesse erit al-
 to vrgere inferius vt descendat. igitur necesse erit tūc vt
 corpus sit diuisibile ad duas pres vnā ad q; inclinā
 sursum violenter r ad aliā ad q; inclinā deorsum nā-
 liter iter q; est terminus qd est centrū duoz motuū r si
 posuerimus vt ab eo creat lineā rectā pfecto faciet
 circulū. manifestū ē igitur q si ex descensu corpis sequit
 recessio alia ps est sursum. Sed si nō recedit ab eo. s.
 si vna extremitas fuerit fixa. tūc eē circuli est certius.
 Cū igitur certificat circulus certificabit curuū. qz cū cer-
 tificat circulus. certificabit triāgulus r rectus angu-
 lus etiā r onditur esse vey. qd aliqd latez p'initū re-
 ctū angulū. reuoluitur circa angulū si aut diuisa fue-
 rit piramis supficiē secate certificabitur curuū.

Caplin decimū de ad aliquid.

Porret loq; de ad aliqd r ondere quō deat
 o certificarī qd dicit relata r relationis r coz
 diffinitio h qd pmissimus i logica posset suffi-
 cere itelligēti. Si at posuerit r lom eē pfecto erit accūs
 r h nō ē dubiū qz est res q nō itelt' p se sed itelt' semp
 alicuius ad aliū. Itō est. n. relatio q nō sit accūs. cuius
 pⁿ accūtalitas est sbe sic pⁿ r filius v' quātitari. De q
 qdā est cuius duo extrema sunt diuersa r qdā cuius
 duo extrema sunt cōuenientia diuersa sunt sicut du-
 plū r dimidiū. Cōueniētia vō sicut egle r egle r equi
 distans r equidistans r cōpar r ppar. et tāgens r tan-
 gens. Diuersa aut sunt qdā quoz diuersitas est ter-
 minata. certificata sicut dimidiū r duplū r qdā quozū
 nō est certificata sed innitit certificare sicut multiplex
 r totū r ps r qdā quoz nullo modo est certificata sic
 magnū r parū r qd est de aliquo r totū. Similiter
 cū accideret relatio in relatione. sicut maius r minus
 maius enim nō est maius nisi in cōpatione magni. et
 minus nō nisi cōpatione parui. Et relatio accidit etiā
 in q'itate cuius qdā est cōueniens sicut assimilatio r
 qdā est diuersa sicut velox et tardum graue r leue in
 ponderibus. accutū r graue in vocibus. r adhuc etiā
 accidit in hīs oibus relatio in relatione vt accutus
 r grauius r inubi. sicut supra r infra r supius r infe-
 rius r ignādo. sicut prius r posterius. r fm hūc mo-
 dū pōt dici in aliis pene enim oia relatiua possunt cō-
 tineri in speciebus equalitatis r i hīs q sunt p aug-
 mentū r diminutionē r q sunt p actionē r passionē
 r q pueniūt ex potentia r q pueniunt ex assimilatio-
 ne. Que aut sunt p augmentū r diminutionem sunt
 de quātitate sicut nostri. Que vero sunt per potentia
 sunt vt victor expulsoz ablatoz r similia. Que autem
 sunt p actionem r passionē sunt vt pater r filius r in-
 celoz r incisum r similia. Sed q sunt p assimilationē
 sunt sic scientia r scitū r sensus r sensariū. In h enim
 est assimilatio. Scientia. n. assimilaf dispositioni scitū
 r sensus assimilaf dispositioni sensariū quāuis h omni-
 no nō possunt terminari. Relatiua vero non pnt
 cōprehēdi vno mō alia. n. sunt relatiua q non egent
 aliquo ex hīs q solēt stabilire relationē. sic dextrū et
 sinistrū. In dextro. n. nō est qualitas nec aliqd aliud
 certū per qd fiat relatiū cōparatione nisi ipsa dextrā-
 rietas r alia sunt relatiua quoz vniū qd; op^o habet
 aliquo p qd referatur ad aliud. sicut amatoz r amariū.
 In amatoze. n. est dispositio apphēdens q est pnci-
 piū dispositionis r relationis r i amato est dispositio
 apphēdensa q fecit illud esse amariū a suo amatoze. et
 alia sunt i qbus h dispositio est i vna tantū ptiū r nō
 est i aliud sic est scitoz r scitū. In scitoze. n. acqritur.
 q'itas q est scientia p quā fit relatus ad aliud. In sci-
 to vō nihil aliud acqritur p qd fiat relatiū nisi qz acq-
 sitū est in alio aliqd qd est scientia. Qd aut remā-
 sit h de relatione. h est. s. vt scianus nā relatio vna
 numero r subiecto sit inter duo habens duos respe-
 ctus sicut qdā r plures ex hoibus putauerunt qd in
 relatione vnūquodq; relatiuoz habeat proprietatē.
 Bicā igitur q vnūq; relatiuoz in se habet intētiō-
 nē respectu alterius q nō est illa intētiō q; habet i se
 aliud respectu illius r h est māifestū i rebus diuersis
 fm q pater p diuersitatē nominū relatione sic i patre
 q habet relationē. s. p'initatē q est p'prietas cuius esse
 est i solo pte h nō est p'z nisi respectu alterius rei q est i
 alio. p'initas. n. nō est i filio. tūc. n. cēt p'betas illius et
 nomē eius deriuaret ab ea. p'initas aut i pte est. s. it' et
 est dispo filii respectu p'ris. Itō est. n. h res vna q sic

Tractatus quarti. uel quarti libri.

ambobus. vñ nō est h nisi pñitas vñ filiatio. S3 dispō
nē apposita pñitati vñ filiationi nos nescimus nec h3
nomē. Si at fuerit h vt i niue r signo qz vnūq3q3 q3
uis sit albū nō tñ oz vt sint vnū aliqd nō q3 cēndovnū
q3q3 pp respectū alius ponat vnūq3q3 coz vnū pñi
tas respectu alius qñ h sit illi vni r nō alteri. h est i re
spectu alius. Cū at itellexeris h i eis q3 exēplificau
imus tibi. sñr scias dispositionē ceteroz refoz i q3vñ
est diuersitas. Nō at aduenit dubitatio pene i h loco
nisi qz vni ex sribz est dispō respectu alius r alt ē h3
dispositionē respectu pmi r vtreq3 dispōes sūt eiūsdē
spēi sensibīl r putauerūt eas eē vnū singlarē. Nō est
aut sic. qm̄ p̄ est finitas respectu scōi q̄ est dispō qd̄ est
frat scōi r ideo illa dispō est illi. h respectu scōi. nec est
dispō scōi illa numero h spē sic si scōus eēt albus. r p̄
mus albus. Seda. n. est et q̄ ē frat huius pmi qm̄ h3
dispositionē i se p̄dicatā respectu pmi. Sñr est tract9
i cōtract9. vnūq3q3. n. coz est rāgēs altez qm̄ tractū nō
h3 nisi respectu alius cū fuerit sibi p̄sē r coeqlē igit
nullo mō pures q3 vnū accūs sit i duobus subis ita vt
excuseris ob h qd̄ ponas accūti nomē ambiguū sic se
cerūt hoīes debīt cognitionis. **C** Ad at diligētē p̄si
derādū est de h. h est. s. vt cogscamus si rlo in se h3 eē
i singlaribus. vñ est aliqd qd̄ nō format nisi i intellectu. r
erit tūc sic mltē dispōnes q̄ comitant res cū itelligunt
nō hnt eē nisi postq̄ hnt i intellectu. Cū. n. res itelligūt
aduenit eis in intellectibus aliqd qd̄ nō erat eis ex. sñr
.n. vñ r cēntiale r accñtale r sñt genus r dīa r sñt p̄
dicatū r s̄m r alia hmōi. **E**x hoibus at qdā fuerit
q̄ tenuerūt q3 certitudo relatiuoz nō est nisi i aia cū i
telligunt res r alii dixerūt nō. imo relatio est qdā qd̄
est i singlaribus r rōcinari sunt h mō dñtes. Nos sci
mus q3 h res i eē est p̄ illius r ille i eñe est filius eius
siue itelligat siue nō itelligat. r scimus et q3 plāte iqrūt
nutrimētū. Inqñsio s̄o est cū relōne aliq̄. Sed herbe
nō hnt intellectū vllō mō nec apphensionē. r scimus et
q3 ipm̄ celū est sup̄ terrā r terra est tferi9 eo. siue app
hēdat siue nō. r relatio nō est nisi fm̄ h ad silitudinē
eius qd̄ assignauimus de istis r h ē rebus quāuis nō
apphēdat. **D**ixit et p̄ facta. q3 s̄ p̄ relatio eēt in
rebus oz tūc ex h nō finiri r lones. relatio. n. q̄ eēt iter
p̄zem r filiū vñ esset i ambobus ill' vñ i altero tñ vel i
vnoq3q3 eoz. Inqñtū s̄o pñitas est p̄ r est accñta
lis ei qz eē p̄zem accidit ei relatio. sñr r filiatio h igit ē
ligatio q̄ est pñitatis cū p̄ze r filiationis cū filio. r est
alia alligatio q̄ est iter p̄zem r filiū. oportet igit vñ
relatiōne esset alia relatio r pcederet h i s̄m̄ r q3 de
relatiōne esset ligatio q̄ est iter esse r nō eē. sic nos po
res summus p̄paride eoz q̄ nos sequunt r scimus re
surrectionē. Ad at p qd̄ soluit iste due vie. h ē. s. vt re
deamus ad diffinidū ad aliqd absolute. Vico igit q3
ad aliqd est cuius qdditas dñ respectu alterius r qd̄
qd̄ fuerit i signatis h mō vt fm̄ qdditate suā nō dicat
nisi respectu alterius. illud est ad aliqd. In signatū aut
multa sunt hmōi. qz in signatis est ad aliqd. Si aut ad
aliqd habuit aliā qdditate tūc restat vt determinem9
qd̄ hēat de itētiōne itellecta respectu alterius. Illa. n.
intētiō certissime est de itētiōne itellecta respectu alte
rius altez. n. nō itelligit nisi respectu alterius cā hui9
itētiōnis. h aut itētiō nō itelligit respectu alterius. s. cā
rei q̄ sit alia a se sed iquātū i se est relatio sic tu nosti.
nō. n. est ibi eēntia rei q̄ sit ad aliqd sed est ibi relatio p
se nō p aliā relatiōne. Sic igit terminabunt relatiōes
fm̄ hāc viā. Sed suū esse huius itētiōnis q̄ est relatio
p se i h s̄bo est iquātū qdditas eius est i h s̄bo dicta re

spectu huius subī r h3 aliud eē dñi ḡra esse pñitatis er
h esse est et relatio. Sed illud nō est h. Sit igit accñta
le ad aliqd q̄ comitat ad aliqd. quoz vnūq3q3 quātū ē
i se relatu est ad id qd̄ est relatu ad ipm̄ absq3 alia rela
tione qz h qd̄ dñ relatiū est p se. q3 igit est dñm est rela
tū p se r iquātū est pñitas est relata p se r i h q3 est re
lata p se nō eger relatiōne q̄ fiat relata qz i se h3 qddi
tate itellecta respectu subī. s. qz ipa est cuius cū itelle
cta fuerit qdditas. egebit representari itellectui aliqd
aliud respectu cuius h itelligat. Si aut h relatu acci
piat i signatū habebit eē cū alia re p se nō egēs alio cū
qd̄ sequat ipm̄ h ipa est ipm̄ cū. vñ cū appropriatū spē
illius relatiōnis vt ad h vt itelligat egeat itelligi cū p
sentatione alteri9 rei sic qdditas pñitatis iquātū p̄
nitas est relata p se nō p aliā relatiōne ligatē. Intelle
ctus. n. h3 adinuenire aliqd iter ea duo. q. cū sit et ea
duo q3 aliqd adinuenire formatio nō sēc necessariū sed
alius ex respectibus sequētibz q̄s fac itellectus. In
tellectus. n. p̄iūgit res cū rebus pp diuersitatē respe
ctū nō pp necessitatē. S3 i seipsa est relatio nō p talē
relatiōne cuius qdditas p se itelligat respectu alteri9
h. n. sunt relatiōnes multe q̄ comitant aliq̄s eēntias p
se nō p aliā relatiōne accñtē. sic cōtingit hāc relatiōne
p̄seq relatiōne pñitatis r sic p̄tingit relatiōne scō di
spositionē scē q̄ nō sequit ipas res p aliā relatiōne h
sequit eā p se q̄nis itellectus fortasse adinueniat h re
latiōne. Cū igit noraueris h tūc iā norasti q3 aliquid
est in esse tali esse qd̄ est intentio cuius h est diffinitio.
r h diffinitio nō facit ad aliqd esse nisi accūs. Cū. n. in
tellectū fuerit erit fm̄ p̄dicatū modū r nō faciet debere
esse rē exñtē p se vñā p̄iūgētē iter duo. dicit. n. fm̄ re
spectū nō p̄iūgit nisi itellectū. Illud igit est relatio i
telligibilis. relatio aut adinuenit est id qd̄ iā ondimus
s. cuius eē iquātū itelligit est itellecta qdditas i respe
ctu. eius s̄o eē i intellectu iquātū itelligit respectu alte
rius h3 i esse iudiciū et i intellectu iudiciū fm̄ qd̄ est i
tellectu nō inqñtū est relatio. p̄nt aut eē i intellectu re
latiōne adinuenit q̄s nō itellectus itelligit nisi pp p
p̄feratē quā h3 itellectus et illis igit ad aliqd h3 eē i
singularibus et oñsum est q3 eius eē nō fac debere eē
h relatiōne relatiōni sine sine. Nec sequit ex h vt oē
qd̄ itelligit relatu hēat i esse relatiōne. **D**oz aut q̄
sunt p̄us r posteriori9 i tpe r qd̄ est hmōi vnū est p̄ua
tū. Sed iter aliq̄ q̄ sunt p̄us r posteriori9 sunt due re
latiōnes sic iter eē qm̄ itelligit r iter itellectū qd̄ nō ac
cipit ex eñe. p̄po. Scias aut q3 res i se nō est p̄us nisi
eo qd̄ est s̄l cā r h spēs prioris r posterioris est cū
vtraq3 s̄nt simul i intellectu. Cū. n. p̄ntat i intellectu for
p̄oris r for^a posterioris itelligit aia hāc p̄pationē sci
dere iter duo q̄ sunt i intellectu. qm̄ h p̄pationē ē iter duo
q̄ sunt i intellectu. Sed aut h res i se nō est p̄or quo. n.
erit p̄or res q̄ nō h3 eē. igit q̄ fuerint de relatiuis fm̄
hūc modū nō erit eoz relatio nisi i solo intellectu nec i
telligent existere in eē fm̄ hāc p̄pationē r posteriorita
tē. h. n. p̄us r posteriori9 est certe de intētiōibus itelli
gentibus. ex p̄pationibus q̄s ponit itellectus ex respe
ctibus qui acq̄runt rebus cū compar inter eas intel
lectus r designat eas.

Completus est tractatus tertius. Incipit q̄rtus.
Caplm̄ p̄mū de p̄ore r posteriorē r de itēptione.

Distq̄ locuti sumus de hiis q̄ sunt entis et
p vnitatis q̄si spēs nūc oz loq̄ de hiis q̄ sunt
eoz q̄si p̄pates r accñtia comitātia. p̄us

aut incipiemus de his q̄ sunt entis r ex his p̄be po-
 ritate r posteriozitate. Dico igit q̄ quīs portas r po-
 steriozitas dicant multis modis in fortasse ueniūt i
 vno fm̄ ambiguitatē. s. qz porti inquam est pus. aliqd
 est qd̄ nō est posteriori sed nihil est posteriori qd̄ non
 habeat id qd̄ est pus. sed in vsu vulgari pus est id qd̄
 est prius loco r tpe sic ut por r anrior sint i rebus h̄n-
 tibz ordinē sic est pus i loco id qd̄ est p̄p̄inquis p̄n-
 terminato. erit igit qd̄ sequit̄ illud p̄ncipiū sic q̄ illud
 sequet̄ id qd̄ est post illud. qd̄ aut̄ est post illud. sequet̄
 illud p̄ncipiū. It̄ aut̄ sequit̄ fuerat illud. Sicut etiā sit
 in tpe cōpōne p̄ntis instātis vel pōne cuiusqz p̄ncipiū
 quīs variet̄ in p̄terito r futuro sic scisti. It̄ aut̄ trās-
 mutauerūt nomē portatis r posteriozitaris ab his
 p̄ncipiis ad oē id qd̄ p̄p̄inquis p̄n̄ terminato. h̄ aut̄
 portitas inuenit̄ ordinatā i rebus p̄ nām. sicut corpus
 pus est atali respectu sbe. si sba fuerit posita p̄ncipiū
 sed si sdiuiduū fuerit positiū p̄ncipiū variabit̄. Sicut ē
 in eo qd̄ est p̄p̄inquis p̄ p̄n̄ sicut puer est por viro
 r inuenit̄ i rebus pus nō nā h̄ magisterio sic neupma
 ra musice cū accipiunt̄ ex p̄re ḡui vel casu r r̄ingētia
 quodcūqz mō euenerit. Deinde trāsmutauerūt illd̄
 ad alta. s. qz vltimū r nobile r p̄cedens ē quīs i igno-
 bilitate posuerūt pus. posuerūt igit ipam nobilitatē
 sic p̄ncipiū terminatū de q̄ si vnu habuerit qd̄ non h̄z
 alter. alter vō nō habuerit nisi qd̄ h̄z primū illud po-
 suerūt pus qz p̄cedēs est eiusmodi qz h̄z id qd̄ sequēs
 nō h̄z. est igit p̄cedētī modus r augmētū r de hac ma-
 nerie posuerūt pus eū cui fuit r gubernator ē. v̄lele-
 ctio. volūtas. n. accidit gubernatori r non gubernato
 nec accidit gubnato. nisi postq̄ acciderit gubnatori.
 mouet̄ igit volūtas gubernatoris. Deinde tran-
 mutauerūt illd̄ ad id qd̄ h̄z h̄c p̄sideratiōem respectu
 eēndi. Id. n. cui ē pus quīs nō sit fm̄. fm̄ vō nō h̄z
 illud. ē nisi qz fm̄ habuerit esse pus eo posuerūt pus
 alio sic est vnu. ad h. n. vt sit vnu nō est necesse ē mul-
 titudinē. sed ad h̄ vt sit mltitudo necesse est eē vnu r h̄
 nō est iō qz vnu det eē mltitudini v̄l nō det. sed qz eget
 eo ad h̄ vt mltitudo h̄eat eē p̄p̄em eius. Deinde
 trāstulerūt illud ad h̄ndū eē alio mō. Cū. n. fuerit duo
 quoz vnu nō habuerit eē ex altero sed ex seip̄o v̄l ex
 alio tertio. fm̄ vō habuerit eē ex h̄ p̄ tūc h̄bit̄ duo-
 bus modis debitu eēndi qd̄ nō est sibi ex seip̄o sed h̄z
 ex se possibilitatē. vno vt p̄mū sit tale vt cū habuerit
 eē sequat̄ necessario ipm̄ eē cām necessario eēndi ipm̄
 scdm̄. r tūc p̄mū pus est in eē h̄ scdo. r ob h̄ nō refugit
 intellectus v̄llo mō d̄e qz cū petrus mouit manū suā
 mora est claus. aut d̄e qz petrus mouerit manū suā
 r deinde mora est claus. refugit aut̄ d̄e qz cū mora est
 claus petrus mouit manū suā quīs dicant̄ qz cū mo-
 ra est claus scimus petrū iā mouisse manū suā quīs
 igit vterqz motus simul h̄eat eē i tpe tñ intellectus at-
 tribuit vni eoz p̄iozitatē r alteri posteriozitatē eo qz
 motus scbi nō est cā eēndi motū portis. Immo motus
 portis cā est eēndi motū scbi. Ad est. n. longe aliq̄ rē
 esse q̄ cū habuerit eē necessario h̄beat eē cū eo. Si aut̄
 ipsa cēntia eius fuerit p̄ditio ipm̄ eēndi cām tūc q̄dū
 cēntia eius habuerit eē erit cā r occasio eēndi fm̄. S3
 si ipsa sua cēntia nō fuerit p̄ditio ipm̄ eēndi cām tūc
 ipm̄ p̄ se sit sic qd̄ possibile est rē esse ex eo r possibile
 est nō eē. r neutru eoz dignius est altero ad h̄. Sicut
 etiā qd̄ generat̄ possibile est esse r possibile est nō esse.
 Ad. n. inquam est possibile eē. nec iquātū possibile est
 vt illud generet̄ istud. illud attribuit̄ esse huic. qm̄ res
 quā possibile est esse nō est ob h̄ qd̄ possibile est illā ge-

neri ab illa. h. n. qd̄ possibile est p̄ ipm̄ fieri aliud. nō ē
 sufficiens ad h̄ vt res sit p̄ illud. Cū aut̄ p̄ ipm̄ suū eē
 fuerit possibile r nō sufficiens. aliq̄n tūc res erit cū eo r
 aliq̄n nō r tūc eius p̄patio ad id qd̄ erit vel nō erit. in
 vtraqz dispōne vna erit. S3 i dispōne q̄ discernit̄ esse
 a nō esse nō erit talis discretio. q̄lis est discretio p̄pa-
 tionis q̄ est cāri cū possibilitate sue essendi p̄ cām. s. p̄
 quā variat̄ dispō nō essendi cātū p̄ cām quīs possibi-
 le sit ipm̄ esse. p̄ cām. igit possibilitas rē essendi p̄ cām
 quātū ad ipam essendū p̄ illā r nō eēndū p̄ illā vna ē.
 r cuius p̄patio fuerit ad essendū rē p̄ illā r nō essendū
 rē p̄ illā vna ipam eē cām nō est dignius q̄ nō eē cām.
 Sed certus intellectus facit debere h̄ esse dispositionē
 qua discernat̄ suū eē p̄ illā a suo nō eē p̄ illā. Si aut̄ fue-
 rit illa dispositio ē q̄ facit debere esse h̄c discretionē
 r h̄ dispō fuerit attributa cāe r habuerit eē tūc totali-
 tas eēntie r eius qd̄ adiungit̄ ei erit ipa cā ante h̄ aut̄
 eēntia erat s̄bm cāliratis r erit talis qd̄ posset se fieri
 cā r iō h̄ esse nō erat tūc eē cāe. sed cū adiungit̄ ei aliud
 esse ex eius p̄iunctione sit cā r tūc cātū d̄z esse p̄ illā siue
 illud adiunctū sit volūtas siue voluptas siue natura
 p̄tingens r sita. siue aliqd̄ extrinsecū pans eē cālirata.
 r cū fuerit eiusmodi pueniet̄ ex ea cātū sine diminu-
 tione p̄ditionis r debet esse cātū. igit cāe ois cāri ne-
 cessario est cū esse sue cause r pp̄ esse sue cāe necessa-
 rio est esse sui cāri r sunt simul in tpe vel intellectu vel
 in aliis vel nō sunt simul i respectu h̄ndi esse eē. n. illis
 nō puenit̄ ex isto. qz illud h̄z acquisitionē eēndi q̄ nō ē
 ex esse istius r hic est acq̄sitiō essendi q̄ est ex esse illis.
 Illud igit est prius p̄pone acq̄sitiōis essendi. Si
 q̄s aut̄ dixerit qz postq̄ vnu qd̄qz eoz sic est qz cū vnu
 eoz fuerit erit r alter r cū remotū fuerit vnu. remo-
 uebit̄ alter. tunc nō est vnu eoz cā r alter cātū eo qz
 vnu eoz nō est dignius esse cām in eē qz alter. R. n̄
 debim̄ ad h̄ s3 postq̄ p̄siderauimus qd̄ p̄tineat̄ sen-
 sus huius q̄onis. s. qm̄ non est vey. vt qz vnu q̄dlibet
 eoz habuerit eē h̄eat esse sine d̄ia r diuersitate. Sen-
 sus. n. de cū. intelligit̄ aut̄ cū esse vniuscuiusqz eoz acq̄-
 sitū fuerit debeat ex h̄ in eē vt iā sit acq̄sitū eē alteris
 aut̄ cū eē vniuscuiusqz eoz acq̄sitū fuerit intellectu. deat
 alter acq̄ri i intellectu aut̄ cū esse vniuscuiusqz eoz acq̄-
 sitū fuerit i intellectu debeat ex h̄ vt alterū iā acq̄sitū
 sit in eē aut̄ vt cū vnu fuerit in esse alter acq̄sitū sit
 h. n. verbū cū vel q̄n in h̄ndi locis est eōe r decepto-
 ritū. dico igitur qz primū est falsum r nō p̄cessum. vnu
 enim eoz tantū est qz cū acq̄sitū fuerit debet ex eo
 acquiri alter. Immo cā est q̄ acquirit̄ cū acq̄sitū fue-
 rit causatū. Scdm̄ vō nō est certū ex p̄te cause. qm̄ nō
 cū fuerit cā debet in esse causatū acq̄ri ex seip̄o vel si-
 ne cā. qm̄ si ipm̄ iā acq̄sitū est tunc nō debuit in esse
 acquiri cā vt habeat esse cā. Sed erit qz illud iā acq̄-
 sitū est r sufficiens est sibi ad suū esse. p̄ h̄ aut̄ qz dicim̄
 iā acq̄sitū est nō intelligim̄ qz p̄terit. Cōiunctio
 aut̄. s. cū est h̄ est illud certificat̄ ex parte cāri. duobus
 modis p̄mo qz cū cāe fuerit acq̄sita essentia nō est h̄
 debitu ex acq̄sitione causati. Scdo. qz rei q̄ iā acq̄si-
 ta est impossibile est debere esse suū esse acq̄sitione rei
 q̄ ponēda est acq̄sita. Ad. n. nō intelligimus p̄ h̄ qz di-
 cim̄ acq̄sita est sensum eius. sed aliaz duaz p̄tū diu-
 sionis p̄ est va. potes. n. dicere qz cū cā fuerit i intel-
 lectu debet acq̄ri cātū eius i esse. cuius ipsa est cā p̄cēn-
 tiā i intellectu r etiā cū cātū fuerit i intellectu debet ē
 acq̄ri i intellectu esse cause. p̄ secūda vō q̄ est q̄rū mē-
 brū diuisionis certificat̄ tua d̄ictio. s. qz cū habuerit eē
 cātū testificabit̄ intellectus qz cāe iā oino acq̄sitū est esse

sine dubio. q̄ aliqñ erit i intellectu post cātū nō tñ i tpe nec sequit certificari mēbrū vltimū istaz duaz diuisio nū q̄ trinent i q̄ra p id qd tu iā notasti. Sili i mēbro q̄rto qz cū remota fuerit cāremouet cātū. sed remoto cātō nō remouet cā. Scim⁹ at qz cū cā iā remo^a est i se cū potuit remoueri cātū. qz cū nos ponim⁹ cātū remōtū. iā ponimus id qd necesse est poni cū eo i potētia. s. qm̄ ipm̄ est cuius si possibit fuerit remotio nō ē possibit nisi qz remouet cā. Sed nō remotio cātū vlt^o poss^o eius: est cā remotionis cāe: vlt^o positionis eius. Remotio vō cātū: signū remotionis cāe: r poss^o eius est signū pōnis eius. redeam⁹ q̄ ad id vñ discissimus. dico igit de solone qōnis. qz h qd ego attribui vni eoz cālitate. nō est q̄si vni eoz sit dignius cālitate q̄ altez. eo q̄ sunt isimul r eq̄lia. sed qz vni eoz ponim⁹ esse illud cuius eē nō bz eē p aliud sed cū alio. altez vō ponim⁹ esse illud cui⁹ eē sic nō variat nisi cū eē alterius sic est r p aliud. sic debes certificari de hmōi qōne. **U**bitat aut h de po^a r actu qd eoz sit p̄us r q̄ posteris. cognitio. n. istoz valde necessaria est ad cogscendū id qd ē pus r posteris q̄uis po^a r actus sint de accētib⁹ esse r de p̄ntibus eius r de his q̄ debes scire ibi vbi cognosces dispositiones esse absoluti.

Capitū scdm de po^a r effectu r fortitudine r debilitate r stabilitate esse mā in oibus generatis.

Hod intelligit de h noie po^a p̄mū iposuerūt itētioni q̄ est i aialib⁹ ex q̄ p̄nt puenire actiones valide q̄ sunt de genere motuū nec sunt sepissime i plerisq; hoib⁹ i sua quātitate r q̄litate cui⁹ p̄mū vocat debilitas r est q̄si augmētū r vehemētia i tentionis q̄ est fortitudo: videlz. cū al^o est eiusmodi qd puenit ex eo actio q̄n vult r nō puenit q̄n nō vult: cui⁹ p̄mū est i po^a. **D**einde trāstulerūt ab h ad itētione q̄ est po^a difficilē patiendi et facile faciendi. alio: q̄n ei q̄ ageret actiones r motiones validas accideret pari ēt ab illis. r tūc passio r dolor q̄ accideret sibi ab illis aduersare et ei ad p̄ledū suā actionē. Inquātū. n. parit passio^o sensibili bz vt agat debiliozē. Sed si nō parit bz hēe potētia. Inquātū igit nō parit signū est i tentionis quā p̄mū vocauimus potētia. **D**ein iposuerūt eā nomē huius itētionis ita vt iquātū nō parit nisi parū vocet po^a quāuis nihil agat. deinde rē q̄ nō parit vllō mō posuerūt digniozē h noie r iō disportione eius iquātū est sic vocauerūt potētia. **D**einde fortitudine ipam q̄ est dispositio ipa aialis ex q̄ est ei vt agat. sed nō agit vel pp appetitū vel pp puationē appetitus r remotionē istoz posuerūt potētia eo qd est p̄ncipiū effectus. deinde p̄bi trāstulerūt nomē huius po^a. r laxauerūt circa oēm dispositionē q̄ est i aliq̄ p̄ncipiū variationis ab illo i aliud iquātū illud ē aliq̄ q̄uis nō sit ibi volūtas adeo qz calozē vocauerūt potētia. eo qz ipm̄ est p̄ncipiū variationis ab vno i alterū iquātū est altez ita vt cū hō mouerit seipm̄ vlt^o medet sibiip̄si r ipe fuerit p̄ncipiū variationis a se i se nō sit h iquātū ipse est recipiēs medicatioe r motū. sed i quātū ipse est alē. q̄si. n. ipse est buo q̄z vñ bz potētia agēdi r altez bz potētia patiēdi. r vñ qz buo ip̄si sunt discretā i duas ptes vbi gfa. qz res q̄ mouet ē i aia r res q̄ mouet est i suo corpe. Ipse est igit mouēs p suā formā r motū i sua mā. Inquātū igit recipiē medicinā. est aliq̄ se iquātū medet. **D**ein postq̄ iuenerūt rē q̄ bz potētia fm̄ cōem vsum siue sit fortitudo siue vehemētia po^a. Cū aut nō est cōditio illius po^a vt ex ea

sit agēs i effectu sed iquātū est po^a bz possibilitatē agēdi r possibilitatē nō agēdi. trāstulerūt nomē po^a ad possibilitatē. Rem igit q̄ est i termino possibilitatē dixērunt esse i po^a r possibilitatē recipiēdi r sue possibilitatis. vocauerūt potētia possibilitatē. **D**einde p̄fectio nē huius po^a vocauerūt actū q̄uis nō sit actus h passio sic morio r figuratio r alia hmōi. r qz ibi fuit p̄ncipiū q̄ vocat po^a r fuit radix h q̄ vocat h noie q̄ certe nō est nisi actus. iō h cuius p̄ario ad id qd vocat mō po^a. est sic p̄ratio actus ad id qd vocauerūt antiq̄us potētia. vocauerūt noie actus r intelligūt p̄ actū acquisitionē eēndi q̄uis ille sit passio vel aliud qd nō est act⁹ nec passio h igit ē po^a passio. **A**liqñ aut vocat potētia bonitas r vehemētia istoz. **D**eometre vō postq̄ iuenerūt q̄ aliq̄ linea est q̄ sit latus cuiusdā q̄drati r aliq̄ est q̄ nō pōt esse latus illius q̄drati. posuerunt illud q̄dratū potētia illius lineae q̄si illud sit aliq̄ posse eius. r p̄cipue qz ymaginatus est aliq̄s eoz q̄ q̄dratus est pueniens ex motu illius latis in p̄sente sibi. Cū aut scieris potētia. iā scies potēte r scies qd ipotens est vlt^o debilis vlt^o ille q̄ est facilis vel necessari⁹ ad patiēdū vlt^o mēstara linearis cū nō est latus mēsture superficialis possit r ex his oibus dubitat de po^a q̄ intelligit fortitudo. putat. n. qz ipsa nō bz eē nisi cū est eiusmodi qd agit r eiusmodi qd nō agit. Cū aut est eiusmodi qd agit tñ nō vñ esse fortitudo. h aut nō est certū. qz si h res q̄ tñ agit: agit nō volens r non est alicuius appetens tūc illud nec est po^a nec fortitudo fm̄ hāc itētione. Si at agit volūtatē r ē volūtas p̄petua. sic qd nō variat eē casuali nec pōt variari variatē eētialit tūc agit p fortitudine qz diffinitio fortitudinis q̄ eligūt isti diffinire eā inuenit hic. h. n. posse est ei vt agat cū voluerit r nō agat cū nō voluerit. Sed vtraz istaz ē cōditional. s. vt cū voluerit agat. r cū noluerit nō agat: r h nō recipiūtur i diffinitione fortitudinis nisi fm̄ qd sunt ypothetice. Non est aut certitudo r ypothetice vt sit h reperitio aēcedentis vllō mō vel certitudo categorica qz nō si certa fuerit nra dictio q̄ est cū voluerit nō agat. sequet certū esse eū nō velle. Nec si falsum fuerit eū nolle vllō mō faciet debere falsam eē nram dictione q̄ est cū noluerit agat. h. n. idue qd si noluerit nō agat sic cū voluit agat. cū at certū fuerit qz cū voluerit agat certū erit qz cū agit iā voluit. s. cū agit. agit iquātū est potēs. Certū igit est qz cū noluerit nō agat et cū nō egerit nō voluit. r in h nō est aliq̄d ex quo sequat qz noluit r velit qz satis notū est sciētī logicā. **D**ec aut po^a q̄ est p̄ncipiū motuū r actionū qdā est comes rōnalitatis r ymaginationis r qdā q̄ non est comes eaz. Que aut est comes rōnalitatis r ymaginationis q̄si sit eiusdē generis cū illis. pene. n. vna po^a pōt sciri hō r nō hō r qz delectat r qz molestat. estimare vnius q̄tritis est r olo estimare rē r eius dū. vnaqz. n. haz potentiaz est po^a sup rē r sup eius dū. Sed certe nō ē p̄fecta po^a. s. p̄ncipiū p̄fecte app̄hendi i actu variatio nē ab vno i altez. fm̄ qd ē altez nisi cū adiuncta fuerit ei volūtas pueniens ex snia estimabili seq̄nte ymaginationē p̄cupiscibile vel irascibile vel ex snia intelligibili seq̄nte cogitationē intelligibile vlt^o formationē fortelligibil. Cū. n. comes ei⁹ fuerit illa volūtas. nec fuerit volūtas ifirma sed p̄mpta p̄currētib⁹ oibus q̄ faciūt debet mēbrū moueri sit sine dubio i effectu p̄ncipiū debite actionis. Diximus. n. qz cā interl bñ nō est cā debēdi rē esse p illā cātū nō bz eē p illā. an hāc aut dispositionē nō est volūtas nisi debilis qz non cōcurrūt oia. hec igit po^a q̄ comitant rōnalitātē p se ex p̄ntatiōe sul

patientis et ex pueni eius ab illis non debet esse in tali
 pponc. ut cum egerit illud agar p illud. sic ut agar per
 illud cum ipse adhuc sint po^e et oino ex eo q obuiat po^e
 paciēti: non sequit ut agar. Si. n. ex ea sola deberet ut
 ageret. deberet et p h ut pueniret ex ea due actioes
 pue et ea q sūt me^a iter cas qd est friuolu. Cū aut fu-
 erit sic dixim⁹ tūc ager necessariu. Sed potētie q
 sūt i eis q sūt ex rōnalitatē et ymaginatioē cū ymagi-
 nati fuerit obuiauerit potētie paciēti pcedēbebebit eē
 actio ibi eo q nō ē ibi volūtas nec electio q expectet.
 Si at fuerit aliqd qd ibi expectet. fortasse nā erit qd
 expectat h si egerit nā. tūc nā illa erit v^l pncipiū rei
 vel ps pncipiū. pncipiū at erit ppositū ex eo qd pre-
 ruit et ex eo qd est et tūc erit pite volūtatē spectare. vo-
 lūtas at differt ab h iquāntū scit. Si at cū po^a passua
 obuiat actiue. bz ut passio pueniat i hīs reb⁹ tūc ipa
 po^a passua est pscā. **P**o^a. n. pass^a aliqū est pscā
 aliqū imperfecta et aliqū est ppinā aliqū remota. In sp-
 mare. n. po^a est ut fiat vir et in puero et po^a est ut fiat
 vir. Sed po^a q est i spmare. eger ut obuiet sibi et po^a
 pus moues ad aliud q moues ad virilitatē. opus est
 .n. ut pus trahat ad effectū aliqd qd nō est vir. et sic
 deinde adaptabit ad trahēdū ad effectū virū certissi-
 me. po^a. n. viri passua h est. In spmare at certissime
 nō est adhuc po^a passua virilitatē. Impossibile est. n.
 dū nō spma fuerit spma. pariat ad essendū virū. Sed
 qz fuit in eius po^a fieri aliud q spma. et post h mutat
 ad aliud qd est ipm pus erat i po^a. iccirco mā h^a est oia
 in po^a. Sed aliqd est qd cū venit in eā impedit eā ab
 alio et tūc necesse est remoueri illud a quo ipcedit. et ali-
 qd est qd cū venit i eā. nō ipedit eā ab aliquo alio. sed
 eger alio q adiungat sibi ad h ut cōpleat adaptatio. et
 hec po^a sunt po^e remote. **P**ropinā q sūt q nō
 egent sibi adiūgi vnā potētiā actiua an aliā potētiā
 actiua. p quā pariat. arbor. n. nō est clauis in po^a pro-
 pinā qz eger ut pus sibi obuiet po^a actiua pter potē-
 tiā actiua q fit clauis q est po^a iccedēdi. serādi et dolādi
 et post h adaptat ad pariedū ab ouiatide po^a q fit cla-
 uis. **P**otētiā at qdā sūt q pueniunt ex nā et qdā
 que pueniunt ex p̄suetudine et qdā ex artificio. et qdā
 ex casu. bz at id qd puenit ex artificio ab eo qd pue-
 nit ex p̄suetudine. Id. n. qd puenit ex artificio: est id
 in quo ad agendū ex materiis. egenus instis et moti-
 bus et aia acqrit ex h aptitudine q est sibi qsi fit for^a
 illius artificii. q at sunt p̄suetudine. sunt ea q adue-
 niunt ex actionib⁹ q nō egent illis. qz nō pueniūt nisi
 ex p̄cupia vel ira vel snia. vel bz in eis intētio nō ad
 hūc finem. h postea psequit eas finis q est p̄suetudo q
 nō fuit itentus h nec fuit p̄suetudo ipsamet stabilitio
 forme illaz actionū i aia et fortasse fini nō erūt infra.
 nec materie designate eo qd nō est egle boi exercere
 ambion et exercere carpentariā eo mō quo diximus.
 Inter h. n. duo multū itere. deinde cū h si diligētē
 attenderis acq̄sio p̄suetudinis et artificii p̄uertunt
 ad vnū modū. **P**o^a q sūt p naturā. qdā sunt
 in corpibus aialū. Quidā aut ex antiq̄s dixerunt q
 po^a est simul cū effectu. nec pcedit eū. et h h dixerūt
 alii posteriores q h duo modis sunt. Qui q h dixit.
 v^l dixisse q sedens nō est potens surgere. s. qz nō est
 possibile in nā eius ut surgat interim dū nō surgit. q
 quō surget? et qd nō est in nā ligni ut dolet ex eo por-
 ta. quō igit dolabit et qui h dicit nō est potens sine du-
 bio ut videat et inspiciat sepe in vna die igit certissi-
 me erit cecus. Si igit nulli rei q nō est: est po^a essendi.
 tūc impossibile est eā esse. Id at qd possibile est esse.

possibile est nō esse. alioq̄n necesse esset esse. q at possi-
 bile est esse. necesse est ut vel sit aliqd vel nō sit aliqd.
 Si aut fuerit aliquid necesse est tūc ut aut sit s̄bm rei
 cuius nā est ut subsistat in eo sua forma. aut ut h sit
 s̄lir respectu sui sic albedo quā possibile est esse et pos-
 sibile est nō esse q̄tū in se. necesse est igit h esse re q cū
 est v^l sit exns p se. sic ut sit possibile suū exns p se. v^l
 sit sic cū esset in alio a se. Si at possibile huius inten-
 tionis fuerit ut possibile sit ipm esse aliqd in alio a se.
 tunc possibilitas sui esse erit et in alio. **P**ortebit igit
 ut illud aliud habeat esse cū possibilitate esse huius et
 illud sit s̄bm eius. Si at fuerit sic ut cū fuerit sit exns
 per se nō in alio a se. nec de alio a se vllō mō nec sit pē-
 dens ex aliq̄ materiaz. ita ut p̄stituat in illa vel egeat
 illa in aliquo. tūc possibilitas sui esse erit pcedēs ipm
 nō pēdens ex aliq̄ mā. neq̄ ex aliq̄ suba eo q illa res
 nō pēdet ex aliq̄ re. igit possibilitas sui esse erit suba.
 qz erit res hns esse p se. Si at suū esse possibile nō ha-
 buerit esse: erit tūc nō possibile et impossibile. postq̄ igit
 est et existit p se sic positū est tūc suba est. Sed postq̄
 suba est tūc est illi quidditas q nō est ad aliqd ex eo
 qd suba non est ad aliqd p seipfam. sed accidit ei ad
 aliqd. hinc igitur exnti p se est. etiā esse amplius p̄ter
 suū esse possibile. quo est relatiuū. **N**oster at hmo est
 de ipso suo esse possibile et de illo est nostrū iudiciū qd
 non est in s̄bo. Sed hmi q nunc bz ponitur esse in s̄bo.
 qd est inconueniens igit non p̄t esse ut ei q pmanet
 existens p se non in s̄bo nec de s̄bo vllō modo sit esse
 post nō esse. h oportet ut pēdeat aliquo mō ex s̄bo ad
 h ut sit. Cū aut fuerit res q est existēs p se. sed est ex
 aliquo vel cū esse alterius a se. primū vō est sicut cor-
 pus qd est ex yle et for^a. Scdm est. sicut anime iratio-
 nales cū generatione corpoz tūc possibilitas sui esse
 pendebit ab illo. **N**ō q illa res in po^a sit esse corpus
 albū p potētiā. nec q in illa sit impressa po^a essendi
 possibilitatē albedinis in s̄bo in quo imprimi albedo
 sed sicut ut vel hēat esse cū eo vel cū aduenerit ei ali-
 qua dispō igit cū sit corpus. q. g. sicut ignis cū sit non
 est possibilitas sui esse. nisi ut fiat ex mā et forma igit
 possibilitas sui eē habet s̄bm alicuius modi et h est ma-
 teria. igit res ex q aliqd sit primū est for^a q fit in mā
 et fit corpus ex iunctione eaz materie vno mō et for-
 me alio mō. aia quoq̄ nō puenit etiā nisi p esse s̄bi cor-
 poralis. et possibilitas sui esse est in illo exns per illud
 pp h q illa mā appropriat sibi et qz aia non habet esse
 post nō esse nisi cū fuerit esse corpoz hmi modū cōmix-
 tionis p quā adaptat fieri instm eius et p quā discer-
 nitur certitudo sue noue iceptionis a p̄mis nō qd cer-
 titudo eius sit in illa. tūc cū fuerit in illis corpib⁹ pos-
 sibilitas huius cōmixtionis. erit possibilitas essendi
 animā. **O**mne aut corpus a quo puenit actio nō
 per accidens neq̄ p violentiā alterius corpis agit p
 aliquā potētiā q est in eo. **A**ut pueniat p volun-
 tatē et per electionē manifestū est. actio vō q non est p
 voluntatē neq̄ p electionē vel puenit a seipso vel p-
 uenit a re corpali q d̄t ab eo vel a re nō corpali diffe-
 rente ab eo. Si aut puenit a seipso ipm aut puenit cū
 aliis corpibus incorporeitate et d̄t ab eis in h qd a se
 puenit illa actio tūc in sua essentia intelligit esse aliqd
 āplius supra corporeitate qd est pncipiū illius actio-
 nis ab ipso et h est qd vocat potētiā. Si vō fuerit h p
 aliud corpus. tūc h actio huius corpis erit p violenti-
 tiā vel p accidens. **I**ā aut posita sunt nec p violentiā
 alterius corpis nec p accidens. Si aut fuerit p re nō
 corpale separā. necesse est tūc ut h corpus sit aptū ad

hñdū illud mediū ab illo sepatovl ex h qđ est corpus. vel ex po^a qđ est in ipso vel ex po^a qđ est in illo separo. Si ō fuerit ex h qđ est corpus tunc oē corpus puenit in h. Sed si fuerit ex po^a qđ est in ipso tūc illa po^a est pncipiū pueniendi illā actionē ab ipso quīs deſcēdat a ſepara vel p eius adiutoriū. vel qđ est pñū eius pncipiū in ipso. Si aut fuerit ex po^a qđ est in illo ſeparo tūc vel ipſamet po^a faciet debere h vel ppria eius volūtas. Si aut ipſamet po^a facit debere h tunc neceſſe eſt vt h debeat eſſe ab ipſo eodē cor^o pp aliqđ p dictoz r redibit rō ad pncipiū. Si ō fuerit p volūta tē. neceſſe eſt tūc vt illa volūtas ſit potius eligens h corpus pp ppetatē qđ appropriat ſibi ex oib9 corporibus vl forniū qđ qđ nō euenerit. Si at fuerit forniū tūc nō pcedet fm ordinē ſempiternū vl ſepiſſimū. Res. n. caſuales nō ſūt qđ nō ſunt ſemp nec ſepe. res ō nāles ſunt ea qđ ſunt ſemp vel ſepe. igit nō ſunt caſuales. Reſtat igit vt ſit h pp ppetatē qđ appropriat ei ex oib9 corpib9 r vt illa ppetas ſit res a qđ volūt eē aduētū illius actionis beinde neceſſe eſt vt etiā velint qđ ob h vel illa ppetas facit debere eſſe actionē illā ſemp vl eſt ex ea ſepe vl nō facit debere vl nō erit ſepe. Si aut fecit debere ſemp tūc eſt pncipiū huius. Si aut fuerit ſepe. h qđ eſt ſepe ſic noſti i nālib9 ipm eſt qđ b3 eſſe ſemp niſi ſit aliqđ ipediēs. qđ ſua ppetas qđ ex ea eſt ſepe eſt pp iclinationē ſue nature ad pte eius qđ eſt ab illa. qđ ſi nō fuerit erit pp ipediens. Ad igit qđ eſt ſepe erit ſemp ſi nō fuerit qđ ipediat r qđ facit ſemp eē eſt id cui pcedit h ſine ipediēte. Si aut illa ppetas nō facit debere eē ſemp nec ſepe. tūc ipſam eſſe ab ea r ab alia idē erit r h qđ appropriat ſi bi ſit forniū. dictū eſt aut nō eſſe forniū. Si r ſi dixerint qđ dignus eſt ipſam eſſe a baroz ipſius ppetatis. h ſiqđe itentio eoz de aduētū eius ab illo puenientior erit. igit vl ille facit eā debere eē ſemp vl eſt ppatoz debēdi eſſe. ppatoz enī cā eſt. vl eſſentialr vel accidentalr. Si aut nihil aliud fuerit cā eſſentialr niſi illud. tūc non eſt p accñs. qđ. n. eſt p accñs eſt fm aliqđ duoz pdictoz modoz. reſtat igit vt illa ppetas ſit qđ facit debere eē igit ppetas qđ facit debere eſſe b3 po^a r ab hac po^a. pueniūt actiōes corpales quīs pueniūt p adiutoriū pncipiū remotiōnis. ¶ **L**erifice mus igitur nūc qđ oē qđ icipit h3 pncipiū māle r dico oino qđ oē qđ icipit eſſe poſt nō eſſe ſine dubio h3 materia. ¶ **D**e. n. qđ icipit eē añq̄ ſit neceſſe eſt vt ſit poſſibile in ſe. Si. n. fuerit nō poſſibile in ſe. illud non erit vllo mō. ¶ **N**ō eſt aut poſſibilitas ſui eſſe. eo qđ agēs ſit agēs ſup illud. qđ agēs nō eſt potēs ſup illud. cū ipm nō fuerit ſe poſſibile. nōne. n. vides qđ poſſumus dze qđ ſup ipoſſibile nō eſt poſſe h poſſe eſt ſup id qđ poſſibile eſt eſſe. Si. n. poſſibilitas eſſendi rē eēt ipm poſſe ſup eā. tūc h eſſet qđ diceremus qđ poſſe nō eſt niſi ſup id qđ eſt poſſe r qđ diceremus qđ ſup ipoſſibile nō eſt poſſe eo qđ nō eſt poſſe ſup illud r nesciremus an res poſſet eſſe vl nō eſſe p cōſiderationē ſui ipſius i ſe. h p cōſiderationē diſpōnis po^a illius qđ pōt ſup eā ſi eſt po^a ſup eā vl nō. Si at dubitarem9 an eēt po^a ſup illud an nō. tē nō eēt nō poſſiſcire illō vllo mō. Si. n. ſciremus illud tūc vl fm h qđ res eſt poſſibilis vl non poſſibil' r tūc nō poſſibil' itentio eēt qđ nō eſt poſſe ſup illud r itentio poſſibilis eſſet qđ eſt poſſe ſup illud r ſic ſciremus igit p igit. apre igit manifeſtū eſt qđ itentio eſſendi rē i ſe poſſibile nō eſt itentio ipſam eſſendi ſic vt ſit poſſe ſup eā quīs qđ ad ſbm ſine vnū. Ipſam. n. eē ſic vt ſit poſſe ſup eā comitās eſt ad ipſam eē poſſi

bilem in ſe qđ ipſam eſſe poſſibile i ſe eſt reſpectu ſui ipſis r ipſam eē ſic vt ſit poſſe ſup eā eſt reſpectu ſue rionis ad baroz eſſendi. ¶ **P**oſtq̄ igit h ſtat. dice mus qđ oē qđ incipit añq̄ incipiat vl eſt in ſe poſſibile eſſe vel eſt ipoſſibile eſſe qđ aut eſt ipoſſibile eē: nō erit. qđ ō poſſibile eſt eſſe vel iā pceſſit illud poſſibilitas ſui eē vl ipm eſt poſſibile eſſe. ¶ **I**m poſſibile eſt aut qđ poſſibilitas ſui eē vl ſit itentio qđ eſt. vl qđ nō eſt. ¶ **I**m poſſibile eſt aut vt ſit itentio qđ nō eſt aliqđ. alioqđ nō pcederet illud poſſibilitas ſui eē. ¶ **E**ſt igit itentio qđ eſt. ¶ **D**is aut itentio qđ eſt vl eſt exñs nō i ſbo vl eſt exñs in ſbo. qđ qđ aut eſt exñs non in ſbo. illud h3 eſſe ppetū p qđ nō b3 eſſe relāt. poſſibilitas ō eſſendi nō eſt niſi iquātū eſt fm rlonē ad aliud cui eſt poſſibilitas eſſendi. igit nō eſt poſſibilitas eſſendi ſba qđ nō eſt in ſbo. eſt igit itentio qđ nō eſt in ſbo r accñtale ſbo. ¶ **N**os aut poſſibilitatē eſſendi vocamus potētā eſſendi. r id qđ eſt: eſt ſuſtines potētā eſſendi in qđ eſt potētā eſſendi rē vocamus ſbm r yle r materia r cetera fm varios reſpectus. poſtq̄ aut oē qđ icipit iā pcedit illud mā tūc dico qđ h capla qđ idurimus faciūt eſtimari qđ po^a ab ſolure pcedit effectū r eſt hoz eo niſi in ſolo tpe r h eſt ad qđ multi ex añq̄s acceſſerūt. ¶ **Q**uidā. n. ex illis attribuerūt eē yle añ formā r qđ poſtea agēs iueſtiūt eā for^a qđ ſuit ei inceptio p ſcipm. ¶ **U**el ſic qđā ex hiis qđ pſupſerūt loq̄ de hñdū. pmanerat dñtes fuiſſe qđdā ſicut aīa cui forte ptingit occu pari circa regedā yle r inſormādū eā h qđ nō decorauit regimen nec cōpleuit decorē formationis ſubuenit ei creator r deco rauit eius ſtutionē. ¶ **A**lii ō dixerūt qđ h oīa fuerūt ab eterno r mouebant naturis ſuis motib9 inoz diat' h creator adiuuit nās eoz r ordinauit ea. ¶ **A**lii dixerūt qđ pñū ſuit tenebra r inanitas vl aliqđ qđ nō finiebat ſemp manēs qctū r poſtea motū eſt vl pſuſio qđ tenuit ille qđ dictus eſt cathegoriſmus. oēs iſti dixerūt qđ po^a eſt añ effectū ſic in ſeminibus r in ſpmate r in oib9 qđ fabricant. o3 igit pſiderare h r loq̄ de eis vl eo igit qđ in reb9 picularib9 generat' corruptibilitib9 eſt ſic ipſi dixerūt. ¶ **I**n hiis. n. po^a hoz eſt effectū hoz tate tpe. res aut vles vel eterne qđ nō corruptunt qđ uis ſint picularia nō pcedūt ea qđ ſunt in potētā vllo mō. ¶ **I**mmo potētā eſt poſterior fm iſtas pditiones oē mō. potētā. n. poſtq̄ non h3 eſſe p ſcipm tūc neceſſe eſt vt ſit per ſubam ad h vt ſit in effectū. Si ō nō fuerit in effectū tūc nō eſt apta ad recipiēdū aliqđ. qđ. n. niſi eſt absolute nō pōt recipe aliqđ. ¶ **I**tē iam ali qđ eſt in effectū qđ nō eguit pus eſſe i potētā aliqđ ſicut eterna qđ ſunt ſemp i effectū. h igit mō certitudo eius qđ eſt in effectū eſt añ certitudinē po^a eſſentialit' alr nō potētā opus h3 exire ad effectū p aliqđ qđ eſt in effectū cū illud eſt in potētā non qđ illud incipiat cū effectū. ſic. n. illud egeret alio trahente ad effectū r pueniret h vſq̄ ad aliqđ qđ eſt in effectū qđ non ince pit. ¶ **I**n pleriq̄ aut nō trahit potētā ad effectū niſi aliqđ eiusdē generis cū illo effectū hñs eſſe in effectū ante effectū. ¶ **S**icut cū calidū calefacit r frigidū infrigidat plerūq̄ aut id qđ eſt in potētā inq̄at' eſt ſuſtens potētā eſt de eo qđ eſt i effectū ſic vt effectus tpe ſit hoz potētā non cū potētā. ¶ **S**pmā. n. ex hoſe ſuit r ſemen ex arboze ſic qđ ex h ſit hō r ex h arboz. ¶ **N**ō eſt. n. in hiis dignius ponere effectū añ potētā qđ potētā añ effectū. ¶ **I**tē effectus in ymaginatione r diſſinitione hoz eſt qđ potētā. ¶ **T**u. n. nō potēs diſſi nire potētā niſi qđ eſt huius effectus. effectus ō nō eget in ſua ymaginatione r diſſinitione vt ſit potētā.

Tu. n. diffinitioes q̄dratū r̄telleges illū ita vt non transeat p̄ animū tuū po^a essendi ip̄m. Nec est tibi possibile diffinitūe potētia q̄draturē nisi nos q̄dratū noie vel intellectu r̄ ponas illū prem sue diffinitionis. Itē effectus horū ē po^a. p̄cōne r̄ sine. po^a. n. est ip̄cō r̄ effectus est p̄cō r̄ bonū in oī re nō est nisi ipsam eē i effectū vbi aut fuerit malū ibi est aliqd̄ in po^a aliq̄ mō cū .n. res mala v̄erit p̄ seipsam mala r̄ oī mō r̄ qd̄ est in possibile si. n. hūit esse p̄cō inquantū est mala nō est qz nō est mala nisi iquantū ipsa ē puatio p̄cōis sic i ḡraria vel erit sic id qd̄ facit debere h̄ esse in alio sic iniuria. Iniuria. n. non est mala nisi qz diminuit nā bonitatis eius a q̄ sit iniuria r̄ eius cui sit iniuria minuit salus r̄ facultas r̄ alia h̄mōi. igit̄ inquantū aliqd̄ est malū p̄mixtū est cū puatione r̄ cū aliq̄ qd̄ est in po^a. Si autē nō eēt cū illo nec de illo id qd̄ est in po^a. p̄cō p̄cōnes que debent reb̄ essent p̄sentes r̄ ita nō eēt malū vllō mō. manifestū est igit̄ qz id qd̄ est in effectū bonū est in quantū sic est. q̄ v̄o est in po^a est malū. vel ab ip̄o est malū. Scias aut̄ q̄ po^a mali melior ē q̄ effectus r̄ esse bonū in effectū melius est q̄ po^a boni r̄ malū non est malū p̄ potētia mali h̄ p̄ habitū malicie. Redeamus igit̄ ad id i quo eramus r̄ dicamus te tā nouisse diuisionē prioritatis po^a absolute. Sed po^a p̄icularis p̄cedit effectū cuius ipsa est po^a. aliq̄n̄ aut̄ p̄cedit effectus suis suo effectū ad h̄ vt sit po^a ab ip̄o. aliq̄n̄ nō. sed est cū ea aliqd̄ aliud p̄ qd̄ erit po^a ad effectū alio. q̄n̄ effectus nō haberet esse vllō mō. Sola. n. po^a non sufficit ad h̄ vt sit effectus sed eget aliquo p̄ qd̄ trahat potētia ad effectū. tam igit̄ nōst q̄ effectus fm̄ veritatem prior est. potētia dignitate r̄ p̄fectione.

Caplin tertiu de p̄cō r̄ ip̄cō r̄ de eo qd̄ est vltra plusq̄ p̄fectionē r̄ de toto r̄ de vniuerso.

Rimū aut̄ assignauerunt p̄fectū in reb̄ h̄m̄ibus numerū cū oē qd̄ debet h̄re res tā habet numero r̄ nihil restat de eo qd̄ non h̄eat in se. Deinde trāstulerūt h̄ ad res h̄ntes q̄ritatem primā r̄ dixerunt p̄cōm̄ in statura eo q̄ ipsa apud vulgū est numerata. Ipsa. n. non cogit̄ a vulgo nisi inquantū mēsurat. Cū v̄o mēsurat. necesse est vt numeret. Deinde trāstulerūt h̄ ad vires r̄ q̄litas dixerūt. n. h̄ est p̄cōm̄ virtute r̄ p̄cōm̄ albedine r̄ p̄cōm̄ pulchritudine r̄ p̄cōm̄ bonitate q̄si q̄qd̄ debet habere bonitatis tā h̄eat r̄ nihil remaneat ex. Deinde cū alicui fuerit additū aliqd̄ eiusdem generis q̄ nō est opus ei ad necessitatē vel ad vtilitatē r̄ silia dixerūt sup̄stū. qz viderūt rē esse p̄fectā sine eo. Deinde si illud q̄ opus est rei tā h̄z res r̄ cū eo h̄z ēr. aliqd̄ aliqd̄ sui generis q̄ nō eget res q̄tū p̄inet ad seip̄m̄ h̄ q̄uis nō eget eo i ea t̄n̄ p̄dest p̄ modlo suo. oē h̄ v̄o vltra p̄fectionē r̄ vltra finē h̄ igit̄ est p̄cōm̄ r̄ p̄cō. r̄ est q̄si nomē finis r̄ h̄ p̄mū est nūero r̄ dein ceteris ab eo p̄ ordi nē. q̄si nō dixerāt q̄ ip̄m̄ p̄cōm̄ sit totū r̄ vniuersū r̄ qd̄ t̄nari nō sit p̄fectus nisi ob h̄ qd̄ h̄z p̄ncipiū r̄ mediū r̄ finē q̄ faciūt eū p̄cōm̄ p̄ncipiū. n. p̄cōis in nūero erat. dein nō est h̄ i nā alicuius nūeroz iquantū est nūerus vt sit p̄fectus absolute. oīs. n. nūer̄ vniūs ḡnis est ad addēdū ei aliqd̄ qd̄ nō est i eo. q̄ t̄n̄ est p̄fectus r̄ i venaritate vel i senaritate. h̄ iquantū est numerus nō p̄t esse p̄fectus. Ternarius v̄o iquantū h̄z p̄ncipiū mediū r̄ finē p̄fectus est. Sed binarius iquantū h̄z p̄ncipiū r̄ finē nō est ip̄fectus iquantū. i. sūt duo iter q̄ nō est aliqd̄ sue nature q̄ sit mediū r̄ h̄m̄ h̄ p̄sidera ceteras diuisio

nes. i. si sit mediū r̄ non finis vel mediū r̄ finis. Quia tā amittit q̄ debebat ei eē p̄ncipiū. Itē impossibile est esse duo p̄nci^a in numeris quoz nullū sit mediū vllō mō nisi in binario numero. nec duo fines quoz vnus sit mediū aliq̄ mō nisi i binario numero. media v̄o in ceteris numeris cū p̄nt esse multa. t̄n̄ vniuersitas eoz iquantū sunt media sunt q̄si vna res. Itē rei multe nō est finis in quo q̄scas. igit̄ acq̄sitiō p̄ncipiū in illo r̄ finis r̄ mediū est p̄cō q̄ maior p̄t r̄tingere in ordine cōsiti. Sed h̄ nō est nisi i numero. nec est h̄ p̄p̄hesum nisi in trib̄ postq̄ aut̄ venimus vsq̄ ad h̄: discedam̄. ide. nō est. n. n̄ vsus loqui de h̄mōi reb̄ q̄ fabricant sup̄titiones rethoricas. nec sunt de speculationib̄ demonstratiuis. dico aut̄ q̄ sapiētes etiā trāstuler̄ p̄fectū ad certitudinē essendi r̄ ad v̄ificādū illud dixerūt q̄ p̄fectū est id qd̄ est h̄mōi cū hac p̄ditione. i. q̄ suū eē per seip̄m̄ q̄tū p̄fectius eē p̄t acq̄sitiū est ei nec inest de eo nisi qd̄ est ad cū nec p̄parat ei aliqd̄ de genere essendi sup̄stū. sup̄ h̄ p̄paratione q̄ sit p̄^a ad cū nisi p̄cām q̄ sit aliud ab eo. Plusq̄ p̄fectū aut̄ est id cui est esse qd̄ debet h̄re r̄ ab eo exuberat eē ad ceteras res. veluti si h̄eat suū esse eq̄le. oportet eū h̄re r̄ habet esse sup̄abūdans quo nō est ei opus r̄ ab eo exuberet ad alia r̄ h̄ sit ab eo essentialit̄ r̄ h̄c ordinē attribuerūt p̄nci^a qd̄ est vltra p̄fectionē ex cuius esse in seip̄o. nō ex cā alia ab eo fluit esse exuberās a suo esse ad ceteras res r̄ ordinē p̄cōis attribuerūt intelligētie ei q̄ ex intelligentiis sepatis in p̄nci^a sui esse in effectū cui nō cōmisset aliqd̄ po^a nec expectat aliud esse. Si aut̄ fuerit aliqd̄ aliud ab ea h̄ etiā est ab esse qd̄ fluit a p̄^a. Id aut̄ qd̄ est infra p̄fectū posuerūt duo. i. sufficiens r̄ insufficientis. Sufficiens est id cui attributū est aliqd̄ p̄ qd̄ acq̄sitiū est ei p̄plementū sui in seip̄o. Insufficiens v̄o absolute: est id qd̄ eget alio qd̄ attribuat sibi p̄pletionē post p̄pletionē. exēplū aut̄ sufficientis est ata rōnalis q̄ est vniuersitatis sicut celi. Ipsa. n. p̄ seipsam agit actiones q̄ sunt ipsius r̄ facit esse p̄cōnes q̄ debet esse ipsius vna post aliā. q̄ oēs nō p̄iugunt subito nec etiā remanēt semp̄ nisi qd̄ fuerit de suis p̄fectionib̄ q̄ sunt in suis substantiis r̄ suis formis. v̄n̄ nūq̄ cessant a po^a. q̄uis in ipsis sit p̄ncipiū trahendi suā potētia ad effectū sicut h̄ tu postea scies. Insufficiens aut̄ est q̄ lia sunt ea q̄ sunt in generatione r̄ corruptione. nomē v̄o p̄fectionis r̄ nomen totius r̄ nomē vniuersi pene cognata sunt i signe. Ad est aut̄ p̄ditio p̄fectionis vt p̄tineat sub se multitudinē nec i po^a nec i effectū. totū v̄o oportet vt sit multitudinis vel in po^a vel in effectū. v̄nitas. n. in plerisq̄ reb̄ est esse qd̄ oportet h̄re. p̄fectio v̄o in reb̄ h̄m̄ib̄ mēsuras vel numeros v̄ esse ip̄m̄ totū in subo. res igit̄ est p̄fecta. inquantū nil remanet ex eā r̄ est totū eo q̄ q̄qd̄ necessariū est ei est in ea. Ipsa igit̄ respectu multitudinis ex̄nis. in ea cōp̄hēse in ea est totū r̄ h̄m̄ h̄ q̄ nihil remāsit ex eā est p̄fecta. Postea v̄o diuenserūt in acceptione nos totius r̄ vniuersi h̄m̄ duos respectus. aliq̄n̄. n. dicunt q̄ totū v̄o cōtinuū r̄ disgregatū. vniuersum v̄o v̄o nisi disgregatū. aliq̄n̄ dicūt q̄ vniuersum v̄o p̄p̄rie id in cuius situ nō est diuersitas r̄ totū v̄o id i cuius situ est diuersitas r̄ v̄o totū r̄ vniuersum qd̄ nō habet v̄n̄ q̄ bi spositionē r̄ tu scies q̄ h̄ noia debet accipi fm̄ qd̄ p̄uenimus. alr̄ etiā v̄o totū id in quo est distinctio ita vt h̄eat terminū. totū etiā dicit h̄m̄ respectū sui ad p̄tē. vniuersū etiā v̄o esse sūt vniuersū. n. ex vniuersitate est r̄ vniuersitas nō est nisi numeroz i effectū vel vniuersū in effectū. Sed vsus relaxauit ēr ad id qd̄ est p̄

ei9 & vnū ei9 in po^a. igit fm qd est totū est oppositū
pti & vniuersum est oppositū vni qsi totū sit qd pside
ratur hē aliqd a quo meret q̄uis nō p̄siderem9 eius
vnitate & vniuersū sit id i quo p̄siderant vnitates. q̄
uis nō p̄sideret in eo numeratio. h̄ at ois dco supflua
est. Cōueniētia. n. scē ea accipi codēm ita vt dicat q̄
totū & vniuersū est i reb9 nō hntib9 q̄ritatē eo q̄ p̄tū
git ea q̄ritati & accntat̄ sic d̄ albedo tota & nigredo
tota eo q̄ aduenit eis intēdi & remitti sic d̄ calor tot9
& frigus tota. **C**ōpositū etiā ex reb9 differētib9 sic
al' d̄ totū eo qd est ex aia & corpe ps̄o aliqñ d̄ id qd
numerat & aliqñ d̄ id qd est aliqd alicuius & h3 secū
aliud a se q̄uis nō numeret illud & fortasse appropria
bit h̄ noie alicuius q̄ aliqd d̄ ps in q̄ nō diuidit res
fm q̄ritatē h̄ in esse sicut aia & corpus aial & yle & for
ma cōposito & oino id ex quo cōponit aliquid cōpositū
ex diuersis principiis.

Cōpletus est tractatus q̄rtus. Incipit q̄ntus au
xiliāte deo. Cap. p̄mū de reb9 oib9 & quō est eē cor9.

Portet nūc vt loq̄mur de vlt & de pri
culari. Cōueniētius. n. est ci a quo iā ex
pediti sumus & h̄ est de accntibus pp̄iis
esse. dico igit q̄ yle d̄ trib9 modis. d̄. n.
yle fm h̄ qd predicat in actu de multis sic hō. & d̄ yle
h̄entio q̄ possibile est p̄dicari de multis. & si nullū eoz
h̄cat esse i effectu. sic intētio domus eptangle. q̄ vltis
est eo q̄ nā eius est posse predicari de multis. sed nō
est necesse esse illa multa imo nec etiā aliqd illoz. d̄ ēt
yle intētio q̄ nihil phibet opinari q̄n p̄dicet de mul
tis. q̄ tñ si aliqd phibet. phibebit eā q̄ h̄ pbat sicut sol
& terra. h. n. ex h̄ q̄ intelligunt sol & terra. nō est phibi
tū. q̄nū ad intellectū posse intentionē eoz inueniri in
multis nisi inductat rō q̄ sciat h̄ esse ip̄sibile ex h̄. Et
hoc erit ip̄sibile ex eā extrinseca nō ex ip̄soz ymagna
tione. p̄nt aut h̄ oia puenire in h̄ qd yle est id qd in in
tellectu non est ip̄sibile p̄dicari de multis. & oportet vt
yle logicū & q̄qd est sile illi sit h̄. Individuū vō est h̄
qd nō p̄t intelligi posse p̄dicari de multis. sicut suba
plonis huius desiḡti. Impossibile est. n. intelligi h̄ac
esse nisi ip̄sibus mltg yle ex h̄ qd est yle est quoddā &
ex h̄ qd est quoddā cui accidit vltas est quoddā aliud q̄ de
vlt ex h̄ qd est yle p̄stitutū siḡtur vnus p̄dictoz ter
minoz qz cū ip̄m fuerit hō vel equ9 erit h̄ h̄entio alia
p̄ter itentionē vniuersalitat9. q̄ est humanitas vel eq̄ni
tas. **D**iffinitio. n. eq̄nitat9 est p̄ter diffinitionē vniuers
alitat9. nec vniuersalitas p̄tinet i diffinitionē eq̄nitat9.
Eq̄nitas & eni h3 diffinitionē q̄ nō eget vniuersalita
te. Sed est cui accidit vniuersalitas. vñ ipsa eq̄nitas
nō est aliqd nisi eq̄nitas tm. Ipsa. n. ex se nec est mul
ta nec vnū nec est ex n̄s i h̄is sensibilib9 nec i aia. nec
est aliquid hoz po^a vel effectu ita vt h̄ p̄tineat in ra
essentiā eq̄nitat9. Sed ex h̄ qd est eq̄nitas tm. vnitas
at est p̄petas q̄ cū adiūgit eq̄nitati sit eq̄nitas pp̄ ipaz
p̄petatē vnū. Similit̄ ēt eq̄nitat9 h3 p̄ter h̄ac. multas
alias p̄petas accntes sibi. Eq̄nitas q̄ ex h̄ q̄ i diffi
nitione eius pueniūt multa est eōis. Sed ex h̄ q̄ acci
pit cū p̄petatib9 & accntib9 siḡtis est singularis eq̄ni
tas q̄ in se est eq̄nitas tm. **S**iqs at̄ interrogauerit
nos de eq̄nitate fm p̄dictionē. s. an eq̄nitas ex h̄ qd
est eq̄nitas sit aut vel nō. non erit r̄sio nisi fm nega
tionē q̄qd illud fuerit. nō aut̄ fm negationē eius qd
est h̄ eius qd d̄ de calvidelz qm nō d̄z dicit q̄ eq̄nitas
ex h̄ qd est eq̄nitas. nō est h̄ ex h̄ qd est eq̄nitas nō est

eq̄nitas aliq̄ nec aliqd alioz. Si at̄ ptes q̄onis fuerit
tue affirmatiue imediate. tūc non erit necesse r̄ndere
aliquā illaz vllō mō. qm̄ alteri9 eaz. s. affir^a q̄ comitat
negationē. itellect9 est q̄ cū res nō fuerit appropria
alta affir^a appropabit hac alta affir^a. Cū at̄ fuerit ap
propata hac ei9 essentia nō erit ipsa p̄petas. hō. n. cū
est vn9 vel albz tñ eēntia hōis erit eēntia vnus
vnitat9. vel albedis nec eēntia hōis erit eēntia vnus
vl' albi. Cū q̄ sbm q̄ois posita fuerit ipsa hūanitas fm
qd est hūanitas veluti aliqd vnū. & interrogauerit nos
fm aliqd p̄tior dices. q̄ aut est vnū aut multa tūc nō
erit necesse respōdere aliqd illoz. Ipsa. n. humanitas
ex h̄ q̄ est ipsa hūanitas ē quoddā p̄ter aliqd illoz i cuius
diffinitionē nō accipit nisi hūanitas tm. S3 si p̄petas
ei9 ē eē vnū vel multa. sic p̄petas q̄ eē seq̄t tūc sine du
bio appropabit p̄ h̄. h̄ tñ ipsa nō erit ip̄m appropatū
ex h̄ qd est hūanitas. q̄ ex h̄ qd ipsa ē humanitas nō est
ip̄m vnū vel multū. h̄ ē aliqd quoddā cui illud accidit ex
trinsecus. Cū q̄ ipsa p̄siderat fm h̄ qd est hūanitas tm
nō erit tē necesse p̄siderari cū h̄ id qd accidit ei extrin
sec9. **P**onam9 q̄ i h̄ duas p̄siderōes. vnā p̄sidera
tionē d̄ ipsa fm qd est ipsa & aliā p̄siderationē de p̄tibus
ipsa. Scdm̄ at̄ p̄mā p̄siderationē nō ē nisi humanitas
tm. vñ siqs interrogauerit an hūanitas q̄ ē i plone ex h̄
qd est hūanitas sit alia ab illa q̄ ē i socratele necessario
diximus nō. nō oportebit p̄sentire ei vt dicat. q̄ h̄ & illa
sūt vna nūerolqm̄ negatio illa abso^a fuit. itellexim9
in ea q̄ illa hūanitas ex h̄ q̄ est hūanitas ē humanitas
tm. S3 h̄ q̄ ipsa ē alia ab hūanitate q̄ ē i socratele quoddā
extrinsecū ē. Ipse vō nō interrogauit ab hūanitate ni
si ex h̄ qd est hūanitas. Cū at̄ dixit. hūanitas q̄ est in
platore ex h̄ qd est hūanitas. iā posuit ei respectū ex h̄
qd est hūanitas. attribuit q̄ ei respectū c̄ntēn ab ea cū
dixit q̄ ē i platore aut q̄ ē illa q̄ ē i platore. Itā si nō.
tūc iā accepissem9 hūanitatē ex h̄ q̄ est i platore. Cū
enī expolauerim9 p̄siderātes illā p̄ se fm h̄ qd est hu
manitas non p̄t eē qn̄ h̄ dicitio. s. q̄ est vel referat ad
humanitatē q̄ est i platore. & tūc h̄ erit absurdū nō. n.
coheret vt humanitas sit i platore ex respectu q̄ ipsa
est hūanitas tm. vel referat ad hūanitatē & tūc nomi
natio platonis frustrat fuit nisi itelligat. Qz h̄ qd hu
manitati accidit eē i platore extrinsecū fuit. Itā at̄ de
struxim9 eā sic eē i platore. Sed si p̄t ita eē sic ēt h3
respectū p̄ter hūanitatē. **S**iqs at̄ interrogauerit
dices. nōne r̄ndistis dices q̄ ipsa nō est ita cū ipsa nō
sit ita p̄ter suū eē hūanitat9 q̄ ipsa ē hūanitas. Dicem9
nos nō r̄ndisse q̄ ipsa ex h̄ qd est hūanitas nō est ita. h̄
r̄ndisse q̄ ipsa nō ex h̄ qd est hūanitas nō ē ita h̄ q̄ ipsa
nō est ex h̄ qd est humanitas ita. Itā at̄ nota est in lo
gica hoz d̄ia. amp̄ sbm huius q̄onis plerūq̄; vñ indef
finite cū nō determinat siḡ & tūc non fiet ad illā r̄sio.
nisi ponat ipsa humanitas q̄si aliq̄ designata absq̄ oī
multitudine & tūc n̄ra dicitio. s. ex h̄ qd ipsa est huma
nitas nō est ps̄ sibi eo q̄ p̄grue d̄ humanitas q̄ est ex
h̄ q̄ est humanitas alioq̄n fieret indefinita. Si aut̄ d̄z
ipsa hūanitas q̄ est ex h̄ q̄ est ipsa humanitas iā cedi
dit in eā designatio q̄ addita est supra hūanitatē. Si
aut̄ nos p̄sentemus in h̄ vtreq̄ partes q̄stionis re
mouebunt ab ea. & tūc nō oportebit esse vnū vel mul
ta nec ipsa nec aliud nisi fm intentionē quā necesse est
esse ipsam vel aliā. & tūc dices q̄ necesse est esse aliā pp̄
accidentia q̄ sunt cū illa qm̄ nūq̄ inuenit sine acciden
tibus & tūc non accipiet fm h̄ q̄ est humanitas tantū.
postq̄ aut̄ humanitas platonis nō est sua nisi pp̄ acci
dentia. tūc h̄ accntia h̄nt actiōes in indiuiduo plato.

Capitulum secundum quod dicitur quod natus comitatur vltimas et propter dicitur in hoc et deinde de dicitur vltimas et particularis ad totum et propter. **A**lium manifestum est quod sit vltima in eis quod sunt. sicut hanc nati cui accidit vltima de intellectibus que appellamus vltima quod intellectus non habet esse per se solum in sensibilibus vltimo modo. vltima. n. ex hoc quod est vltima non habet esse per se solum. non est autem dubitatum de eo. an habeat esse in quantum accidit aliis rebus ad hoc vltimum sit in sensibilibus. sicut g. a. aliud quod est hoc ipsum habet esse in plone et socrate et ypostrate dicemus quod nature hois ex hoc quod est hoc accidit ut habeat esse quod ex hoc habet esse non habet esse hoc. nec aliud eius. nec intras in illud: sed postea cum esse sequitur ea hanc vltimas. sed hanc vltimas non habet esse nisi in aia. vltimas vero est hanc alium respectum est sic in ordinem in propter dicitur. **E**x hiis autem naturis illa que non eget materia ad permanendum vltima scilicet si est impossibile est ea multiplicari et spes hanc est vna numero. hanc. n. non multiplicat dicitur nec materiis nec accitibus dicitur non propter sua spalitate. materiis non. quoniam abstracta est vel nuda: accitibus non. quoniam accitibus aut sunt inseparabiliter comitatur natura et tunc non dicitur in eis multitudo que est sub specie aut sunt accessibilia non comitatur natura quorum accessio fit propter hoc quod pendet ex materia. Iudicium ergo de hanc cum fuerit spes est vltima eius sit vnum numero. **Q**ue ergo ex istis naturis eget materia non habet esse nisi cum materia fuerit preparta. vnum ad eius esse aduenit accitibus et dispones extrinsecus propter quod indiuiduat. Impossibile est autem vna et eadem natura esse materialis et non materialis sicut ostensum est in primis. Si autem hanc nati fuerit generalis ordinata postea quod natura ignis non potest existere nisi in speciebus et deinde constituit eentia spes hanc est modus esse vltima. **N**on est autem possibile vna et eadem intentione existere in multis. humanitas. n. que est in socrate si ipsa in se non intentione definitionis fuerit in plone. tunc quod accidit huic humanitati in plone sine dubio accidit ei in socrate: nisi quod fuerit de accitibus eius quod dicitur adicatur tunc hanc respectu plonis. quod autem existit in essentia plonis non ita est eius existetia in ipso vel opus habeat referri ad aliud sicut cum albet et nigrasset vel dicitur. **C**um. n. scierit per hoc non refert nisi ad scitum sed sequitur ex hoc in vna essentia coniungent. **T**ria presertim si dispones generis quod ad spes fuerit quod est dispones spei quod ad indiuidua. eentia ergo tunc vna eentia de qua proprie dicitur quod sit rationalis et non rationalis. **N**on est autem possibile ut quod est sane mentis intelligat quod vna et eadem humanitatis vestiatur accitibus platois et ipsa eadem sint accitibus socratis. Si. n. considerabis humanitatem absque vlla alia additione tunc non considerabis has rationes vltimo modo sicut in primis monstrauimus. manifestum est ergo non esse possibile ut vna natura habeat esse in hiis sensibilibus ita ut in actu sit vltimas. i. ipsa vna sit cōis oibus. vltimas. n. non accidit nature alicui nisi cum ceciderit in formatione intelligibilis. Qualiter autem fiat hoc considerabis ex hoc quod dicitur in libro de aia quod igitur in aia intelligit de hoie. est id quod est vltima. eius autem vltimas non est ex hoc quod est in aia sed ex hoc quod considerat ad multa signata hanc eentia esse vltima opinata. **E**rgo. n. iudicium quod ad ipsum idem est. **E**x hoc autem quod hoc foris est dispones in aia aliud est vnum de indiuiduis scitarum vltima formationum. quod sic aliud diuersis respectibus est genus et spes: sicut ad diuersis respectibus est vltima et singularis hanc igitur foris hanc hanc quod est in aia est aliud formam aie. et est singularis. et hanc hanc quod in ea multa conueniunt hanc aliud triu predictorum modorum est vltimas. **I**nter hoc autem duo non est differentia. **N**on. n. est impossibile simul esse. sicut ut sit vna eentia et accidit ei cōis. ratione multorum. **O**dio. n. multitudinis non potest esse nisi ratione tunc. **A**liis. n. non fieret ad multa. non esset cōis vel participatio. ois ergo multa referri ad essentia vna numero. eentia autem vna numero ex hoc quod ita est indiuidua

est sine dubio. **I**psa quoque aia ymaginat est aliud vltima et hoc foris et illa coniungunt in ipsa aia vltima alio ab ipsa. quod oēs hanc hanc quod sunt in aia diffiniunt vna diffinitione. sicut et sunt alie cōitates. **I**llud ergo aliud vltima discretum est ab hac foris suo proprio iudicio. i. proprie ipsius ad alia in aia. quorum cōparatio que efficit ea vltima non fuit nisi ad extrinsecam hanc hanc quod ipsa extrinsecam precesserunt in intellectu. potest igitur prececi quod hanc ipsa foris adueniat ex illis. **C**um autem hanc hanc ymaginatum fuit aliud eorum et aia impressa fuerit ab eo hanc hanc modo. non recipiet postea aliam impressionem nouam ab alio nisi hanc iudicium hanc considerati. **E**ius. n. impressio talis est que illis foris poris cum sit expoliata ab accitibus et hanc est plena conformitas. **S**i autem vice horum impressionum aut vice impressionum ab eis fuerit aliud aliud preter illa prius posita et non eiusdem generis cum illis. erit tunc impressio alia ab hac foris et non erit conformitas. vltima autem quod est in aia est hanc respectum ad has formas in aia que respectum habet ipsum ad quod hanc hanc formam in aia que hanc representata fuit aie. deinde hanc foris erit et singularis ex hoc quod est sicut diximus. **S**ed quod in virtute aie est ut intelligat et ut intelligat se intelligere et ut proponat rationes cum rationibus ut vni rei attribuat diuersas dispositiones proponit vltimas in infinitum in potest ois tunc ut hanc foris intelligibilis. et que succedunt sibi alie post alias. non cessant et sequatur hanc ire in infinitum sed in potest non in effectu. **N**on. n. incipit aie ut cum aliud intellet in actu debeat quoque intelligere cum eo cetera que comitant illud. propter ut cogitent de illis. nedum illa que remotiora sunt. hanc. n. sunt propones in radicibus surdis et in proportionibus oium numerorum que sunt propter aie ad agendum de illis. **N**ec tunc est necesse ut aia intelligat hanc totum vltima presuerit in agendo hanc. sed in sua propter in potest hanc hanc agere. sicut sic praestitio lateratorum que sine caret pro cogitatione eius. **S**ed propter numeri cum sunt numero sepe est infinita hanc multiplicatione hanc autem propter id de qua agimus. **S**ed an sit possibile per se existere intentiones cōis multitudini denudatas a multitudine et a formationibus intelligibilibus quod dicitur est de qua postea loquimur. **C**um ergo dicitur quod nati vltimas habet esse in hiis sensibilibus intelligimus quod ex hoc quod est vltimas. hanc hanc modum vltimitatis sed intelligimus quod nati cui accidit vltimas habet esse in istis signatis. ergo ex hoc quod est nati est quod dicitur et ex hoc quod ipsa est apta intelligi foris vltimas est quod dicitur. et ex hoc est quod intelligit sic in actu est quod dicitur et ex hoc quod verum est de illa quod sit coniungent non huic matie nec istis accitibus hanc in matie et illis accitibus eent illud aliud indiuiduum est quod dicitur. **S**ed hanc habet esse in hiis sensibilibus hanc hanc respectum. et propter hanc non habet esse vltima nec ex respectu 2o nec ex respectu. i. signati. **S**i autem accipit hanc respectum ex intentione vltimitatis tunc hanc cum vltimitate erit in signati vltimas autem de qua hanc agimus non est nisi in aia. **H**is autem cognitris facile est cognoscere dicitur que est totius et partis ad vltima et particularis. **T**otum. n. ex hoc quod est totum non est nisi in hiis rebus vltima ergo ex hoc quod est vltima. non est nisi in formatione. **I**te totum numerat partibus suis et vnaqueque partium est de essentia eius. vltima ergo non numerat partibus suis nec presunt de eentia eius. **I**te nati totius non constituit pres que sunt in illo sed ipsum constituit ex illis. nati ergo vltimas constituit pres que sunt in illo et propter hanc nati totius. non fiet propter suam partium vltimo modo. **N**atura ergo vltimas propter est nature partium quoniam hec pres aut sunt spes que constituitur a natura vltima. sicut generis et dicitur. aut sunt indiuidua que constituntur ex natura oium vltima et ex natura accitibus que vestiunt ea cum materia. **I**te totum non est totum vniuersum propter se. vltima ergo est si eent solus predicaret tunc de ois particulari. **I**te pres oēs vltimas finite sunt pres ergo oēs totius infinite sunt. **I**te totum eget ut oēs pres eius sint pres simul: possunt autem inueniri alie dicitur preter has ex quibus cognoscit totum aliud esse ab vniuersali.

Capitulum tertium de assignanda dicitur iter generis et manum
 Inuenit nunc ostendere naturam generis et speciei. Genus autem olim apud grecos multas significabat intentiones de quibus non agimus nunc. in hoc non ipse. Genus. n. in hac arte non significat nisi intentionem logicam iam cognitam et subiectam. aliquid tamen agimus per hoc nomen genus dicentes hoc non est illius generis cuius illud cum intelligamus. scilicet speciei illius aut collectionis in qua puenit cum eo in definitione sua. Species etiam in hoc non ipse et non usus non significat apud nos in libris sciatur nisi specie logicam et formas rerum. vna autem intentio est de eo de quo agitur logice. Dicimus ergo quod intentio quam significat hoc nomen genus non est genus nisi quantum ad informationem. Si autem non fuerit informatum aliquid intellectu non erit genus. Similiter vniuersum quod vultu cognitorum assignemus aut nunc dicitur iter genus et ex multitudinis suarum figurarum secundum mediocres inspeculando. **D**icimus ergo quod corpus dicitur genus hominis et dicitur materia hominis. Quia autem fuerit materia hominis sine dubio erit pars eius. Impossibile est autem ipsam partem predictam carere de toto. consideremus ergo quomodo est dicitur iter corpus consideratum ut genus et ipsum consideratum ut materia et hinc erit nobis via ad cognoscendum quod volumus patefacere. **C**um ergo accepimus corpus secundum hanc longitudinem et latitudinem et profunditatem ex hoc quod habet hoc et ex hoc quod accidit ei intentioni alia. prout corporeitate si suscipit accipit et addit illi sic corpus est materia. Cum vero accepimus corpus secundum hanc longitudinem latitudinem et profunditatem tali conditione ut nihil aliud accidat ei villo modo quod eius corporeitas sit sicut forma huius diuisionibus tamen. scilicet ut sicut quocumque modo fuerit hoc sit cum mille intentionibus sit tamen constituta tamen proprietatibus ipsius sicut sicut sit forma eius ita ut collectiones sint tres dimensiones eius sicut corpus et omnia alia non dicitur fuerint tamen modo collectio sit in huiusmodi. dimensiones sed ipsa coniuncta quod ibi fuerint non sint de eorum ipsius sicut sed ut ipsa sicut sit constituta ex dimensionibus et deinde consequantur ea ipse intentiones que sunt et re iam constituta. tunc ipsum corpus sic acceptum est genus. corpus ergo secundum intentionem prima quod est collectio sicut posite ex corpore et ex formis que sunt post corporeitate que sunt secundum intentionem materie non predicat quoniam ipsa collectio non est abstractio sicut hanc longitudo et latitudinem et profunditatem tamen. hoc vero secundum predicat de eo proposito ex materia et forma siue sit vna siue mille et quod tamen sint tres dimensiones. ergo predicat de proposito ex corporeitate que est sicut materia et ex anima. collectio. n. horum suba est. quibus sit dicitur ex multis intentionibus. Ipsa enim collectio hoc est non in suba et ipsa collectio corpus est. quoniam suba est que est hanc longitudo latitudinem et profunditatem. **S**icut de animali si accipiat animal tali conditione ut non sit in sua animalitate nisi corporeitas et vegetabilitas et sensibilitas et ut id quod est post hoc sit prout ipsum tunc non erit longe quoniam sit materia hominis et subiectum cuius forma est anima rationalis. Si vero accipiat animal tali conditione ut sit corpus ex intentione hoc corpus est genus in intentione cuius corporis secundum positionem sensibilitatis sit et cetera forme quibus sit de illis rationalitas vel dicitur opposita rationalitati non apta remouere aliquid ab eo nec proprietate eius. sed sit possibile esse quod hoc corpus per se sit necesse esse cum illis potentia recipiendi nutrimentum et sensum et motum necessario et non sit necessarium non esse prout illa vel esse. tunc animal erit ex intentione generis. **S**icut intelligit dispositionem sensibilem et rationalis. Si enim sensibile accipit corpus vel aliquid hanc sensibilitatem tali conditione ut nihil addat tunc non erit dicitur quibus sit pars hominis et non animal non predicat de illo. Si vero illud accipit corpus aut aliquid cuius et in quo et cum quod possibilitas

sit quilibet formarum aut quilibet conditionum. ita ut non sit in ea sensibilitas sic erit dicitur et animal predicabit de illo ergo quod quilibet illarum intentionum accepis de cuius generalitate et materia litar dubitat et fuerit talis ut possit ei adiungi quilibet dicitur ita ut sit in illa et de illa sic erit genus. Si vero accepis intentionem secundum hoc quod iam hoc aliquid dicitur quod constituta et perfecta est intentio ita ut si aliquid supueniret iam non sit de ipsa collectione aliquid sed adiunctum extrinsecus. sic non erit genus sed materia. Si autem habuerit perfectionem intentionis ita ut iam habeat quod fuerit possibile hanc fieri species. Si vero consideraueris ipsam intentionem per se tamen non intelliges illum. erit genus igitur ex hac conditione ut non sit aliquid additum et erit et materia ex hac vero conditione quod est aliquid additum erit species. Cum autem non est dedita ad hoc. sed est possibile hanc vnaquamque additionem ita ut sint intentiones in collectione sine intentionis erit genus. Sed hoc non est dubium nisi in re cuius essentia est opposita. In eo autem cuius essentia est simplex fortassis intellectus ponere in seipso respectus secundum quod predicamus. In esse autem nihil est eius quod discernat esse genus. **D**icimus ergo quod in homine non inuenit corporeitas an animalitate nisi quodammodo positatis. scilicet cum accipit corporeitas ex intentione materie non generis. Sicut non inuenit in eo corpus an animalitate nisi cum corpus fuerit ex intentione que non predicat de eo non ex intentione que predicat de eo. Sed corporeitas que ponit cum animalitate ponit apta ad intentionem que adiungit ei debito. tamen dimensiones sibi coniungendi. nihil enim quod sit species animalis hoc esse nisi habeat in se animalitatem in effectu que possit erant ei in se hanc. Intentione ergo animalitatis est pars esse huius corporis per reversionem dispositionis corporis postquam iam fuerit sic corpus ex intentione materie pars esse animalitatis. **D**einde corpus absolutum ex intentione materie esse et intentione non est nisi ex esse suarum species et eius quod sub ipso. et quod sunt cum esse ipsius secundum ipsum. non est ea esse corpus. Si vero corporeitas ex intellectu generis habet esse per se aut esse spiritualitatis tunc ipsa esse ea spiritualitatis sic corpus ex intellectu materie et si corpus ritas non esse tunc esse ipsum corporeitas in hac parte esse esse illius species non ceterarum. sicut esse medium in eo. Intellectum et non esse possit attribuire corporeitati ex intellectu generis: esse tamen in aliquid re nisi adiungat ei aliquid aliud quod aliquid fiat ipsa species in intellectu. Si enim habet ageret per se ipsa intentione que est generis in intellectu non predicaret de natura species. hoc esse corpus. et in intellectu et non esse quod est species non attribuit naturam generalitatis et esse in intellectu sicut. nisi cum iam accepis species in sua perfectione et dicitur non erit ex intentione huius generis nec adiuncta ei. hoc prout in eo et pars sic predicamus. hoc autem iudicium non est generis solius hoc omnis vltis ex hoc quod est vltis. **D**einde manifestum est igitur ex hoc quod genus cum accipit secundum hoc quod est genus est ad hoc ignotum. **A**d idem. scilicet de quo forma predicat et quod formas prout in anima prout dicit hoc acquirere. **A**d idem. n. stabilitum est in effectu aliquid determinatum quod sit genus. vni cum accepimus colore et considerauerimus cum intellectu anime. anima non erit intentio que sit aliquid habeat in effectu hoc quod erit intentionem coloris addi aliquid quod remaneat in effectu coloris. **D**e natura vero species non quod sit acquisitionem intentionis sue. hoc acquisitionem designationis. de natura vero generis quibus anima quod sit acquisitionem designationis iam secundo quod dicitur et quod dicitur sufficit esse anima ad hanc acquisitionem tamen quod sit per hoc acquisitionem intentionis eius an hanc acquisitionem ita ut nihil remaneat nisi ut ad aptet. et tunc anima poterit ponere quod sit signum uoluerit. ergo non erit possibile anime ponere illud esse aliquid. ita ut possit prout esse quod sit signum fuerit nisi postquam adiuxerit ei aliquid intentionem post coloritatem et an designationem. **A**d idem. est sibi possibile ponere colore cum ipse sit color sine additione alicuius designationis quod sit color in hac materia et quod ipse color non sit nisi color tamen. **I**tem. n. appropinquat rebus accidentalibus quod accidit ex intellectu. vni prout prout prout ipsum in optione primare. cum remotio

vnuscuulq; eoz sic fit i ppariat nā spālitatē sic i mēsu-
ra z q̄litate z ceteris. Sicut corpus de q̄ agim⁹ nō est
possit poni i intellectu designatū ita vt sit suba retinēs
q̄cqd p̄tigerit postq̄ fuerit p̄pō longa z lata z p̄funda
supra p̄positionē ei⁹ nec diffiniri an retineat ea an nō
retineat. ad h̄ vt fiat spēs. ¶ Si q̄s aut dixerit q̄ sicut
possim⁹ p̄iugere q̄z fm̄ h̄mōi p̄iunctionē. dicem⁹ q̄ n̄
h̄mō est de quodā mō cuiusdā p̄iunctionis cuius est cō-
iunctio aliquoz i aliq̄ fm̄ modū cōiunctionis q̄ ē i nā ge-
neris ex h̄ qd̄ est genus. Ipse aut modus est vt ea q̄
cōiungunt sint d̄ie aduenientes ei. Postea aut h̄mō nō
est h̄ de significādo q̄r nā generis p̄prehēdat d̄ias z
alia a d̄iis. q̄ sunt ea q̄ iungunt i ea ad modū d̄iaz. h̄
de h̄is q̄ fm̄ h̄ p̄ducūt ad cognoscēdū d̄iā iter genus
z māz. ¶ Nō. n. cū voluerimus distiguere iter aliq̄ duo
debem⁹ deuiare ab h̄ ad on̄dēdū alias d̄ispōnes. ¶ Nā
nra itētio est on̄dere q̄ nā generis q̄ est corp⁹ est sba i
q̄ p̄t p̄cedi p̄iunctio aliquoz q̄ solent i ea p̄iugē sit q̄ col-
lectio lōga lata z p̄funda. z si aliq̄ fuerint icognita nō
erūt cognita nisi ex p̄ditōib⁹. hucusq; locuti sum⁹ d̄ h̄.

¶ Caplm̄ quartū de intellectibus q̄ sunt ex intentio-
nem generis quō recipiunt intra naturā generis.

¶ Q̄mur nūc de h̄is quoz p̄iunctio p̄t p̄cedi
in genere: z deinde descendemus postq̄ stabilieri-
mus q̄ nā eius z esse i actu nō puenit nisi ex
ill. Dicemus q̄ q̄ h̄ iquisitio diuidit i duo. q̄z vnū ē sci-
re q̄ sunt ea q̄ d̄z retinere genus i se z p̄lecti ad h̄ vt
p̄ illa ip̄m genus fiat spēs. Et aliud est scire q̄ sunt ea
ex q̄bus retentis nō fiat ita. Corpus. n. cū retinet i se
albedinē fm̄ modū q̄ p̄ditimus nō ex h̄ fit spēs. al̄ q̄s
cū diuidit i masculū z feminā nō specificat p̄ h̄ cū ip̄m
specificet ex aliis. p̄t aut p̄cedi q̄ cū al̄ cadit sup̄ indi-
uiduū i quo sunt acci^a multa. sit ex illa collectione al̄ si-
gnatū. h̄ ḡ dicemus q̄ nō incūbit nob̄ vt studeamus
stabilire p̄prietatē d̄ie vnuscuulq; generis fm̄ vnā
quāq; spēm. nec ē d̄ias spēs vnus generis h̄. n. nō ē
i n̄fo posse. qd̄ aut est in nob̄ possit. h̄ est cōstere regū-
lā i h̄ z quō res d̄z eē i se. cū aut p̄siderauerim⁹ de aliq̄
intētionū intellectu p̄ueniētū ad specificādū gen⁹ an
sit genus fm̄ p̄ditionē illi⁹ regle. an nō. fortassis igno-
rit erit penes nos i plerisq; reb⁹ z fortassis ignotū i
aliq̄b⁹. Dicemus q̄ q̄ itētionē cōi cū p̄iugit nā eius h̄
necesse est vt p̄iunctio eius ad illā fiat diuidendo quāq;
restringat i spālitatē z vt ip̄m sit p̄mutari diuisione
ip̄o signato remanēte sba ita vt q̄bi ḡa. mobile ex eis
fiat immobile cū ip̄m sit vnū p̄ individualitatē z nō mo-
bile fiat mobile vt sit vnū individualitate. ¶ Nec vt vnū
mobile z aliud mobile sint due pres diuisionis sbalis.
Sed oz vt diuisio sit fixa ad h̄ vt itētio p̄a nō sepef
a sua p̄a portione generis z post h̄ oz ē vt affirma-
tiuū ex vtroq; mēbroz vel vtraq; nō sint ei acci^a p̄ h̄
qd̄ est pus ill. Cōtingit aut q̄ ip̄a itētio est nature ge-
neris h̄. z aliq̄ sc̄daria p̄t eē. Cū at fuerit h̄aria po-
terit esse vt nō sit d̄iā vllō mō. sed sit aliq̄ comitās id
qd̄ est d̄iā. Sicut si aliq̄s erraret diuidēdo sba nō i
corpus z nō corpus. h̄ i receptibile mor⁹. z nō recepti-
bile. receptibile z. n. motus nō sequit sba p̄pinq;. sed
postq̄ sit locale z corpus. nā receptibile motus comi-
tant corpus. z multa alia comitant corpus. h̄ vnūq; d̄z
eoz post notationē corpis q̄ nō sūt d̄ie h̄ qd̄a comitā-
tia d̄ias sbe z. n. mediāte corprietate accidūt itētionēs
iste. Diuisio at ei⁹ q̄ sit p̄ corpēā z icorpēā est iquātū
est sba nō mediāte alio. ¶ P̄t aut p̄cedi q̄ aliq̄ eo.

rū q̄ nō accidūt sbe p̄mū sit d̄iā. h̄ nō d̄iā p̄pinq; h̄ie
generi. Sed d̄iā post d̄iā q̄bi ḡa sic cū d̄z q̄ corpus
aliud est rōnale aliud est irrōnale. corpus. n. ex h̄ qd̄ ē
corpus nō est aprū eē rōnale vel irrōnale. sed pus ne-
cesse est esse h̄ns aīam. ad h̄ vt fiat rōnale. Cū ḡ tuene-
runt corpis d̄iam oz vt d̄ie q̄ sunt post ip̄m. n. sbalita-
tē carēs rōnalitate faciūt notari d̄ispōitionē d̄ie ei⁹
ex h̄ qd̄ est h̄ns aīam. Ip̄m. n. est h̄ns rōnalitatē z ca-
rens rōnalitate fm̄ h̄ q̄ est h̄ns aīam. nō fm̄ h̄ qd̄ est al-
bū vel nigrū vel aliq̄d aliud aliquo mō i effectu. Sicut
h̄ qd̄ corpus est h̄ns aīam aut nō h̄ns aīam nō h̄z vllō
mō p̄ aliq̄d generis medioz. Cū igit nature generis
etiā acciderit acci^a q̄b⁹ d̄iā. tūc nō p̄t eē q̄n ip̄a aprū-
tudo differēdi sit vel ex natura generis. vt ex natura
cōiozi q̄ ipsa sic pus erat ex nā p̄iozi quā ipsa. Si at
fuerit ex nā cōiozi q̄ ipsa sic al̄ aliud albū aliud nigrū
z sicut homo alius masculus alius fe^a. nō est h̄ ex suis
d̄iis. al. n. nō sit albū vt nigrū nisi qz est corpus nāle.
¶ Nā. n. ip̄m est ex^a corpus nāle i effectu z deinde sup-
ponit h̄is acci^a. h̄z q̄ recipit q̄uis nō sit al. h̄d̄ q̄s nō
est aptus ad masculū z feminā. nisi qz est al. h̄ ergo nō
sunt d̄ie generis. Sūt. n. aliq̄ p̄a generi q̄ diuidunt
illud sicut masculus z fe^a. al. nec tñ sunt d̄ie aliq̄ mō
videlicet. qm̄ nō eēnt d̄ie aīalis nisi accideret aīali ex
sua for^a ita vt for^a eius diuidat p̄ illas diuisione p̄miti-
ua z nō sint comitātes aliq̄d qd̄ p̄stituit d̄iā p̄mā. Cū
aut nō fuerit ita. sed nō acciderint aīali nisi qz eius ma-
terie ex q̄ est accidit aliq̄d p̄ qd̄ sit aīalibus d̄ispōis
q̄ nō p̄hibet for^a acq̄sitionē generis z eē ei⁹. nec ē p̄hi-
bet q̄n accidat corpi alia diuisio ex sua for^a p̄ d̄ias. tñ
duo inēb^a diuisionis nō sunt de d̄iis sed de acci^aibus
comitātib⁹ illud. sic masculus z fe^a. Spati. n. qd̄ est
aprū fo^a aīalis z est affigū d̄ie p̄be aīalis vllis. accidit
passibilitas calefactiua z sit i masculus. ¶ Nā etiā possit
p̄cedi q̄ ei⁹ acciderit passibilitas infrigidatiua i p̄plo-
ne z fieret fe^a. ¶ Ipsa aut passibilitas tñ nō p̄hibet fm̄
h̄ q̄ ip̄m idē est recipe d̄iā q̄ accidit aīali ex sua for^a. s.
ex h̄ vnū est h̄ns aīam ap̄p̄hendētē mobilē volūtate.
vt ideo nō p̄cedat recipe rōnalitatē z irrōnalitatē. q̄ h̄
actio nō est agens aliq̄d i sua specificacione q̄uis pu-
tamus ē illud nec masculū nec feminā nec attēdere-
mus ad h̄vllō mō. tñ p̄stitueret spēs ab eo q̄ specificat
¶ Illud. n. nec p̄hibet specificari non p̄sideratū nec acq̄-
rit specificacionē p̄sideratū. nō est at sic cū p̄siderauerim⁹
mus illd̄. nec rōnale nec irrōnale. vt cū p̄siderauerim⁹
colorē nec albus nec nigrū vllō mō. ¶ Cū ḡ voluerim⁹
mus distiguere iter d̄ias z p̄prietates diuisiuas nō
sufficiet d̄ie q̄ id qd̄ accidit ex nā nō sit d̄iā. ip̄m. n. eē
nutribile vel innutribile non accidit nisi ex mā. sed oz
p̄siderare p̄ditiones alias q̄s p̄ditimus z ob h̄ nō in-
uenimus aliq̄ spēs corpis cuius est passibile cōtineri
sub vltimate ei⁹ cui⁹ est ip̄passibile. ¶ Inuenim⁹ at h̄oim
cū sit spēs aīalis sine dubio p̄tineri sub vltimate mascu-
li z fe^a vtriusq; simul. Sicut equus z cetera h̄mōi. mascu-
lus at z fe^a itēnt ē sub h̄oie eo q̄ h̄ itētio comitās
est p̄ quā cadit diuisio i diuisus. q̄uis aut sit ex p̄ditio-
nibus d̄ie iā tñ p̄tingit in nō d̄iā. aliq̄n. n. est id qd̄ nō
est d̄iā: comitāt spēm aliq̄ i sepabilē h̄ aut sit cū illud
fuerit de comitātib⁹ d̄iā. ¶ R̄petim⁹ aut d̄ites re-
scire q̄ mā cū mouet ad recipiēdū vltimate for^a q̄ fac spe-
ciē accidūt ei acci^a ex p̄p̄onib⁹ z ceteris aliis q̄b⁹ va-
riat eius d̄ispō i actiones p̄ueniētes ex illa. nō ex h̄ qd̄
recipit formā generis aut formā d̄ie. qz nō q̄cqd̄ reel-
pit de d̄ispōib⁹ z qd̄ accidit ei est de vnūuersitate ei⁹

q̄ intelligimus ⁊ agimus de illis. h̄ fm̄ h̄ qd̄ est eē eoz
 in se. deū si aīal nō h̄ret nisi sensū tūc ip̄z eēt corpus
 h̄ns sensū tali p̄dīcōe q̄ eēt illud tm̄ nō corpus ex in-
 tētiōe abstractionis nature corpeē sensibilis. h̄ totū
 eo mō q̄ dīximus qz intentio materie cū for^a aut p̄tis
 cū alia p̄te in p̄posito nō est nisi p̄iūctio alicuius cū ali
 quo p̄ter illud comitās aut accēs. **¶** Un̄ ea ī q̄bus
 est itētiō sūt multis modis. **¶** Uno vt p̄iūctio mate-
 ric ⁊ for^a h̄ nā ē q̄ddā q̄ nō habet eē p̄ se vllō mō nec
 est ī effectu nisi p̄ formā. for^a v̄o est q̄ddā aliud ab ea
 quoz vnū nō est aliud. **¶** Cōiunctū aut eoz est neutriū.
¶ Alio āt mō fit p̄iūctio aliquoz quoz neutriū eget
 alio ad eēndū. h̄ ex vnitiōe eoz puenit q̄ddā aliud.
 vel p̄pōne vel p̄mixtiōe vel p̄mutatiōe. **¶** Ex istis ē
 q̄dā p̄iūctio aliquoz quoz vnū nō habet eē in effectu
 nisi p̄ h̄. qd̄ adiūgit aliū ⁊ quoddā habet esse in effectu
 tūc id qd̄ nō habet esse ī effectu existit p̄ id qd̄ habet
 eē ī effectu ex quoz vnitiōe puenit p̄positū sic p̄posi-
 tū ex eoz ⁊ albedine. In h̄is aut diuisionibz neutriū
 vnitoz ē aliū nec ipsavtraqz sūt p̄es vniti nec p̄dicat
 alterz de altero vllō mō vninoce. **¶** Et ex h̄is ē vni-
 tio alicuius cū aliquo cuiusuis nō ē ipsa eadē nisi ex
 p̄iūctiōe suūp̄tis cū illo. itellec^o. n. iā intelligit itentio-
 nē q̄ possibile ē eē multa. quoz vnūq̄bz ē ipsa itentio
 in eē. Itō q̄ itentio adiūgat alia q̄ desīgt̄ eius eē. h̄ qz
 ipsa itentio p̄inet ī eo nec ē aliud nisi desīgt̄iōe vel īg-
 rātia nō in eē. Sic mēsurā q̄ ē itentio q̄ possibile est eē
 lineā ⁊ sup̄ficiē ⁊ p̄fūditatē n̄ q̄ aliqd̄ adiūgat ei. ex cu-
 ius adiūctiōe fiat lineā ⁊ sup̄ficies ⁊ p̄fūditas sed qz
 ipsa lineā ē ipsa ⁊ ipsa sup̄ficies ē ipsa. Itō qm̄ itentio
 mēsurā ē vt sit q̄ddā receptibile eql̄itatē nō tali p̄ditio-
 ne vt sit h̄ itentio tm̄. Itā h̄mōi nō ē gen^o sic iā nosti. h̄
 absqz vlla p̄dīcōe alia ita vt h̄ itentio q̄ ē receptibile eql̄i-
 tatis ipsa ī se q̄qd̄ fuerit postq̄ fuerit eē eius ī se q̄le
 cunqz fuerit illud eē p̄dicat de a p̄ se q̄ ita est ⁊ lz sit in
 vna dimēsiōe vl̄ duabz vel tribz h̄ itentio in eē nō erit
 nisi aliq̄ istaz. Intellect^o āt fm̄ h̄ qd̄ intelligit eā attri-
 buit ei eē p̄ se ⁊ deū si intellectus addiderit ei aliqd̄ in-
 sup̄ illud sup̄ additū nō erit q̄li in eē extrinsecā q̄ cō-
 sequat id qd̄ ē receptibile eql̄itatis ita vt ip̄m sit rece-
 ptibile eql̄itatē p̄ se ī diffinitōe sui ⁊ h̄ aliud adiūctū ei
 extrinsec^o. sed h̄ erit determinatio sue receptiōis eql̄i-
 tatis fm̄ qd̄ ē in vna dimēsiōe tm̄ vel in pluribz. vñ
 receptibile eql̄itatis ī vna dimēsiōe ī hac re erit idē
 ip̄m receptibile eql̄itatē. ita vt possit dici q̄ h̄ recepti-
 bile eql̄itatis ē h̄ qd̄ ē h̄ns vna dimēsiōe ⁊ eōuerso.
 h̄ āt nō sit ī h̄is q̄ p̄cesserūt. q̄uis. n. h̄ sit aliq̄ multitu-
 do sine dubio nō tñ ē multitudo q̄ est p̄ciū. h̄ multitu-
 do q̄ est rei fm̄ qd̄ ē terminata ⁊ nō terminata. res. n.
 terminata ī se p̄t p̄siderari fm̄ h̄ qd̄ ē nō terminata q̄
 tū ad itellecū n̄m. erit h̄ aliteras cū aut sit terminata
 ipsa nō sit alia nisi fm̄ respectū p̄dictū q̄ est fm̄ intelle-
 ctū tm̄. determinatio. n. nō alterat h̄ certificat. Sic ḡ
 itellige vnitiōnē q̄ ē ex genere ⁊ dīa q̄uis sint diuer-
 sa ⁊ ī nā alicuius sp̄ez sit p̄pō qz dīe fluāt ab eaz for-
 mis ⁊ genera eaz a materiis suaz formaz q̄uis ge-
 nera eaz ⁊ dīe eaz nō sint materie nec for^a eaz fm̄ qd̄
 sūt materie ⁊ for^a ex q̄bz sūt q̄dā ī qz nā nulla ē p̄po-
 sitio. h̄ si fuerit p̄positio ē quēadmodū dixim^o. Nulla
 aut eaz in vnaqz speciez est alia ab alia. nisi qz aliq̄
 accipit nō sit terminata h̄ qz ī po^a est sel^a t̄minata ⁊ ac-
 cipit aliq̄ terminata ī effectu h̄ac aut potētā nō ha-
 bet fm̄ eē h̄ fm̄ itellecū. In eē. n. nō ē terminatio na-
 ture generalis p̄ter potētā q̄ faciat eā sp̄em siue ipsa
 sp̄es h̄at p̄positiōnē ī nā siue nō h̄at. Gen^o ḡ ⁊ dīa

in diffinitione etiā fm̄ q̄ vnūq̄bz eoz est ps diffini-
 tionis ex h̄ qd̄ est diffinitio nō p̄dicant de diffinitione
 nec diffinitio de ipsis. Itō. n. bz diffinitio eē gen^o tm̄.
 vel dīa vl̄ eōuerso. Itō. n. bz diffinitio aīalis eē cor-
 pus vel h̄ns sensū. nec eōuerso. Sed fm̄ h̄ q̄ genera
 ⁊ dīe sūt nāe p̄sequētes naturā sic iā nosti p̄dicant de
 diffinitio. **¶** Dicimus aut q̄ diffinitio v̄e determinat
 vnā naturā. v̄. ḡ. cū bz aīal rōnale ex h̄. n. iā determi-
 nata est intentio vnus alicuius qd̄ est aīal qd̄ aīal est
 rōnale. Cū. n. p̄siderat h̄ vna res nō ē pluralitas in in-
 tellectu. Cū aut p̄siderat diffinitio ⁊ inuenit cōposita
 ex numero istaz itentioz ⁊ p̄siderant iste itentiones
 fm̄ h̄ q̄ vnaqz eaz p̄siderata in se nō ē alia inuenit h̄
 pluralitas ī itellecū. Sed cū itentio q̄ existit ī aīa itelli-
 git diffinitio fm̄ ip̄m respectū. s. vnū q̄ddā qd̄ est aīal
 qd̄ est rōnale. tūc diffinitio ē ip̄m diffinitū in itellecū.
 Si aut itelligit diffinitio itentio ex n̄s ī aīa fm̄ respec-
 tū fm̄. s. dīsc̄ete tūc itentio ipsius diffinitionis nō est
 itentio diffinitū. Sed q̄ddā deducēs ad ip̄m ⁊ demon-
 strās ip̄m. Itē respect^o q̄ fac̄ debere ipsam diffinitio-
 nē esse diffinitū nō ponit aīal ⁊ rōnale duas p̄tes diffi-
 nitionis h̄ p̄dicata de ip̄o. s. q̄ ipsa sunt ipsa diffinitio
 nō q̄ sint duo de v̄itate eius diuerfa a se ⁊ a toto sic in-
 telligit ex n̄fo exēplo de eo qd̄ ē aīal. qd̄ eius aīalitas
 est p̄fecta ⁊ t̄minata p̄ rōnalitatē. respectus v̄o q̄ facit
 debere qd̄ diffinitio nō sit diffinitū prohibet genus ⁊
 dīa p̄dicari de diffinitio. h̄ sūt due p̄tes eius. ⁊ pp̄ h̄
 nullū hoz qd̄ est genus ⁊ dīa est diffinitio. Nec vni-
 uersitas itentioz aīal p̄posita cū rōnalitate. est inten-
 tio aīal nō p̄posita. Nec itentio rōnal nō p̄iūcti itelligit
 de itentioe p̄iūctiōis ex aīal ⁊ rōnali nec qd̄ intelligit
 de vnoquoqz istoz nec aliqd̄ eoz p̄dicat de illa. Cōiū-
 ctū igit ex aīal ⁊ rōnali nō est aīal ⁊ rōnale. Cōpositū
 enī ex aliq̄bus duobus. aliud ē ab illis t̄tiū cuius vnū
 qd̄bz eoz ps est ps aut nō ē totū. nec totū est ipsa ps.
¶ Qd̄ aut bz ondī h̄ ē. s. quō diffiniunt res ⁊ q̄ p̄pa-
 tione h̄z diffinitio ad illas ⁊ q̄ ē dīa iter q̄dditatē rel
 ⁊ formā. Dicimus ḡ q̄ sic ens ⁊ vnū sūt de h̄is q̄ sūt
 eōia p̄dicamētis h̄ fm̄ p̄us ⁊ posterius sūt ē h̄ qd̄ res
 h̄nt q̄dditatē ⁊ diffinitio nō ē ī oibz eis eodē ordīe.
 Suba. n. ē cui h̄ dat sua diffinitio ⁊ se. Cetera v̄o qm̄
 q̄dditas eoz p̄det ex suba vl̄ ex sbali for^a sic iā diffi-
 nimus. formaz aut nāliū iā nosti dispositionē ⁊ figu-
 raz ⁊ mensuraz. tūc quodāmodo nō diffiniunt nisi p̄
 sbam. ex quo p̄tingit aut accētibus. vt in diffinitioni-
 bus eoz sit aliqd̄ supra id qd̄ ē ī essentis eoz. q̄uis. n.
 in eētis nō recipiat sba ita vt sit ps eoz vllō modo
 qm̄ cuius ps ē sba ip̄m ē sba ē tñ sba recipit in diffini-
 tione eoz ita vt sit ps eo q̄ p̄ sbam diffiniunt oīa. aut
 cōpositis. p̄tingit ī eis idē bis repeti. Itā qm̄ ī eis est
 sba. iō necesse ē illā poni ī diffinitioe eoz. ⁊ qm̄ in eis ē
 accēs qd̄ diffinit p̄ sbam. tūc necesse ē eā iterz poni in
 diffinitione accētis ita vt tota diffinitio sit p̄posita ex
 diffinitioe sbe ⁊ diffinitione accētis. vñ oportet idē re-
 peti bis ⁊ multoties qd̄ ps cū resoluit diffinitio ip̄s
 accētis ⁊ redigit ī ea q̄ p̄inet. ḡ ī diffinitioe huius cō-
 positi bis inuenit sba h̄ t̄entia p̄posita nō ē nisi semel.
 ⁊ iō in hac diffinitione aliqd̄ est additū supra itentioē
 diffinitū ī seip̄o. In v̄is aut diffinitionibus nō debet
 eē aliqd̄ sup̄additū. v̄. ḡ. cū diffinit natus simus. oīo d̄
 bet accipi ī ea natus ⁊ de p̄ssio ⁊ sic ponit natus in ipsa
 diffinitione simi. Simus. n. ē natus de p̄ssus. nec p̄t
 poni h̄ de p̄ssus tm̄. Si. n. de p̄ssus tm̄ esset simus. tūc
 erus de p̄ssū eēt ēt simū. debet aut oīo natus accipi in
 diffinitione simi. Cū ḡ diffinit natus simus. iā accipit

Capitulum quintum. Et tertium.

In ea bis natus. Vñ necesse est vt aut huius non sint diffinitiones sic non habent diffinitiones nisi tñ simplicia aut vt hec sint diffinitiones s fm aliū modū. ¶ Ad hōz ar sufficere sola expositio nois ad h vt sit diffinitio qñ diffinitiones huius. ponant diffinitiones vt qñ diffinitio est demonstrās qdditate rei sicut iā nosti. Si. n. ois oio cui pōrificari nomē eēt diffinitio tūc oēs oiones libri cuiusdā auctoris eēt diffinitiones. qñ qdē aut ita est tūc manifestū est qd hec diffinitiones ppositoy diffinitiones sūt fm aliū modū. ¶ Quidditas ar ois simplicis est ipsūmet simplex. ¶ Abil. n. est receptibile sue qdditatis. Si. n. ibi eēt aliqd receptibile sue qdditatis illud nō esset qdditas recepta q hī in eo imo ipm receptū eēt for^a eius. for^a ar eius nō est id qd adēqē diffinitioni. s nec pposita sūt ex for^a tñ. id qd sūt. Diffinitio. n. ppositoy nō ē ex sola for^a. Diffinitio. n. rei sūt oē id ex q constituit eius eētia. vñ pigit vt pincat materiā aliq mō r p h coqscit dīa iter qdditate r formā. for^a. n. semp est ps qdditaf i ppositoy ois vo simplicis for^a ē ipm simplex qm nō est ibi ppo. Copositoy vo for^a nō ē ipsa ibi pposita. nec ē eoy qdditas. Ipsa copposita nō ē for^a iō qz pstat q ps ē eoy. qdditas vo est id qd ē qdqd ē for^a ex nte iuncta materie q qdē amp ē q itentio for^a pō ē nō ē h itentio qz pposita ē ex for^a r mī h. n. ē qdditas ppositi r qdditas ē h pō. g for^a ē vñ eoy q puenit in hac pōne qdditas vo est ipsa ppo plectēs formā r materiā. vntas ar q sit ex illis duobus ē ad h vñ r gñi qdē ex h q ē qdditas ē qdditas r spēi ex h q ē spēs. ē qdditas. r singulari r pculari ex h qd ē singulare r pculare. ē qdditas cū accidētibz r comitātibz ex qbz pstituit. Cū igit qdditas pdicat de eo qd ē genus r de eo qd ē spēs r de eo qd ē singulare idiuuidū sit hac sola cōtōe nois. qm h qdditas nō ē discreta ab eo qd p ipsā ē qdqd ē aliqd nō eēt eius qdditas. ¶ Singulare ar nō hz diffinitionē vllō mō qm ppositū hēat aliquā diffinitionē. Qm diffinitio ē oio pposita ex noibz dēminātibz i qbz tñ nō est dēminatio alicuius rei dēsignē. Si. n. dēminatio eēt dēsignatio certa iā eēt noitatio tñ. aut aliqd signū moro aut silū. ¶ Ad ar sit i illis cognitio igit pp dēminationē. vñ postq qd nomē qd pntet i diffinitioe singularis sūt dēminationē q possit ē multis puenire. tunc ordo pōnis sue nō excipit illud ab hac possibilitate. Cū. n. a. fuerit itentio vlis r ei adiūg. b. alia. s. s. itentio vlis poterit tūc hīs eē restrictio aliq. Sed qz ē restrictio vni9 vlis p aliud vltē remanet postea ppinquus vltē i q pōt eē cōio. v. g. cū diffinit h socrates. r dī eē phs i h ēt cōio ē. cū vo dī phs castus adhuc ēt cōio est. Si vo dī filius illius adhuc h pōt eē cōe qm noticia illius ē sic noticia istio. Si vo notat ipm idiuuidū illius dēsignāte vltē cognote fiet dēmonstratio illius dēsignationē vltē cognote r nō dēscriptioe. Si vo addit quē occiderūt i ciuitate illa r in die illo. h ēt tota enumeratio cū illa idiuuiditate oio vlis ē. possit ē. n. illā pdicari de multis. nisi restrinxeris circa idiuuidū. Si vo illud circa qd restrinxeris fuerit aliqd idiuuidū de vni ueritate idiuuiduoy alicuius spēz tūc nō poterit hac dēmonstratione cogsci nec intellectu dēphēdi nisi sensu. Si ar id circa qd restrinxit fuerit de idiuuidis in qz vnoqz ē pfecta vntas spēi r nō supuenit ei aliud nouū idiuuidū intellectus iā itellexit ipsam spēm r eius idiuuidū. Sed cū assignat eius dēscriptio intellectus poterit illud vel iudicare de eo pprehēdere certus illud posse pmutari a sua dīspōne in dēstructionē. h mōi. n.

res destruit de dēscripto vo nō est certus an semp sit vel dēscriptionē de eo semp pdicari. aliqñ ar i intellectu scit qd dū durabit h. h g ēt nō erit vā diffinitio. manifestū est igit qd singulare nō hz verā diffinitionē. nō .n. pōt ondī i se nisi cognoia aut dēsignationē aut pōne ad aliqd notū p cogmē vel dēsignationē. qm ois diffinitio est ymaginatio itelligibilis quāvex est pdicari de diffinito singulari q cū destruit sua diffinitioe nō diffinit. vñ diffinitio illius semp erit putatione nisi fuerit ibi pter diffinitionē i intellectu additio dēsignationis r vntas. fiet g pp dēsignationē diffinitū sua diffinitione. Cū ar nō fuerit h. putabit hōe diffinitionē. vt ar diffinitio est vā diffinitio. vñ qdqs vult diffinire corrupribilia. iā psumit ponere ea esse pmanentia.

Capitulum sextum de dīa r eius certitudine.

¶ Tunc debemus loq de dīa r ondere eius dispositionē dicemus qd dīa vō nō est talis qlis est rōnalitas r sensibilitas. h. n. nō pdicant de aliq nisi de eo cuius nō sūt dīe. s. de sua spē sic sensus de tactu sic nosti alias aut de suo singulari vt rōnalitas de rōnaltate socratī de idiuuidis. n. hois nō pdicat rōnalitas nec sensus. ¶ Nullū. n. eoy dī rōnaltas vltē sensus. s a noibz eoy denotat nomē. Si ar hec sūt dīe. sūt dīe h alit nec sūt eiusmodi vt sint aliq ex hīs q pdicant de pluribz vniuoce. puenitius est g vt h sint pñ dīay nō dīe h. n. nō pdicant vniuoce. nisi de nō idiuuidis spēi q dicunt eoy dīe. s. rōnaltas pdicat de rōnaltate socratī r ptonis vniuoce. sensus quoqz pdicat de auditu r visu vniuoce. dīa g q ē sic rōnaltas r sensus nō est eiusmodi vt pdicet de aliquo atato. Sensus. n. r rōnaltas nō est atal vllō mō. ¶ Dīa ar q ē rōnale r sensibile est genus i pō. Cū ar fuerit i effectu fiet spēs. quō ar fiat h iā ondimus r ondimus quō ipm gen9 est dīa r spēs i esse in actu r quō h differūt iter se r q spēs vō est qdā qd ē gen9. cū fuerit pparata i effectu r qd h discretio r dīa est pnes intellectu. Cū ar diligitio inesse i ppositū gen9 fiet mā r dīe for^a r tūc nec genus nec dīa pdicat de spē. ¶ Dē cū obiectiones q sunt h vbi de nā dīa sunt hec qd dicā. ¶ Dīat. s. q ois spēs discrepat ab aliis se cū puenitibz i genere p dīa. r q ipsa dīa ē qdā itentio q ē aut cōioz ex pdicatū aut ptera sub aliquo qd est cōioz ex pdicatū. Inconueniēs ē ar dīe oēm dīa cōioz eē ex pdicatū. rōnale. n. r alia h mōi nec sūt pdicamēta nec sūt de iudicio pdicamētoy. r est ar vt pincant sub cōioz ex pdicamēnt. ¶ Dē ar qd pntet sub itentioe cōioz se differit ab eo qd secū puenit i illa p dīa sibi p ptiā. g vnicuiqz dīe est dīa r h vltē i itentū. ¶ Que ar debes scire p que soluit h qd. h sūt. s. qm pdicabile aliud est pdicabile pstitūēs qdditate sibi r aliud ē pdicabile comitās qdditate eius nō pstitūēs illud r qz nō est necesse vt ois itentio minus cōis q pntet sub itentioe cōioz. differat a puenitibz secū i illa p dīa q itelligit esse itentio diuerstatis sue essentie r sue qdditaf. os. n. vt id qd pdicat de aliq si fuerit pstitutiū sue qdditaf i intellectu. r cogitatioe sit sic ps sue qdditatis. vñ qdqd puenit cū eo i ipsa itentioe i intellectu r cogitatioe r diffinitioe. puenit cū illo i eo qd est ps sue qdditatis. q ar dēstiterit ab eo necessario differet ab eo p id i q nō puenit cū eo. q ap intellectu r cogitationē r diffinitionē est alia ps sue qdditaf. s. ap intellectu r diffinitionē ps vite torio. Differit igit ab eo p id qd est aliud ab eo. s. p dīa. Cū ar puenit i aliq comi

tanti ita ut nō ueniat i pib9 diffinitōis qdditat9 vllō
mō tē p ipam qdditatē erūt differētes n̄ p pte eius sic
color dicitur a nūero. q̄uis. n. ueniat i es. es at sic p3 ex
pmissis comitās ē n̄ aliqd de qdditate tē ad h̄ ut color
dicitur a nūero s̄m diffinitionē et intellectū n̄ ē ei necē aliqd
nisi sua qdditas et sua nā nec p̄cēt cū eo nūer9 i aliq̄
qd sit de qdditate ei9. **T**ora. n. qdditas coloris est nō
ueniēs vllō mō cū qdditate nūeri uenit at cū eo in
eo qd ē ex qdditate eius color igit n̄ eget dīa q̄ dīa a
nūero. **D**icim9 et q̄ gen9 p̄dicat de spē ita qd est
ps qdditat9 ei9 et p̄dicat de dīa ita qd ē comitās eā n̄
ps qdditat9 ei9. **S**. g. al. p̄dicat de hōie qm̄ ē ps qddita
tis ei9 et p̄dicat de rōnali qm̄ ē comitās ipm̄. **A**d. n. in
telligim9 rōnale nisi qd ē h̄ns rōnalitatē et qd est h̄ns
aīaz rōnalē ita q̄ h̄ nomē rōnale n̄ s̄gt an illud sit s̄ba
an nō. **S**ed comitat ipm̄ n̄ ē nisi s̄bam et nisi corpus et
nisi sensibile h̄ igit p̄dicant de illo sic p̄dicat comitās b̄
suo comitato. n. n. comitat i intellectu rōnal. s. rei h̄ntis
rōnalitatē. **D**icim9 ḡ nūc q̄ dīa n̄ uenit i qddita
te cū ḡne qd d̄ se p̄dicat. dicit igit ab eo p seipsā. uenit
at cū spē i eo qd ē ps sue qdditat9. dicit igit ab ea p nāz
ḡnis qd ē in qdditate spēi n̄ in qdditate dīe. quō at
se h̄at cū reliq̄s. h̄ ē. s. qd si dīa uenerit cū illi qddi
tate necesse erit ut dīcēant ab eis p dīa. Si at n̄ cō
uenerit cū eis i qdditate tē n̄ erit necē differre ab eis
p dīa. **A**d. n. necē ut oē qd uenit cū alio ueniat cū
eo i qdditate vñ n̄ ē necē vllō mō ut cū dīa fuerit p̄e
ra sub aliq̄ cōioze q̄ sit ipa p̄icat sub eo tāq̄ sub ḡne.
p̄. n. p̄tineri sub aliq̄ cōioze se ita ut illud cōio sit inter
qdditatē ipsius et p̄tineri sub cōioze n̄ nisi ad modū
ei9 qd p̄tinet sub comitat9 qd n̄ est itra qdditatē ei9. sic
rōnale qd p̄tinet sub apphēdēte qd ē gen9 ei9 et appe
hēdēs p̄tinet sub s̄ba. eo q̄ s̄ba ē ei ut comitās illius. n̄
ut gen9 quēadmodū dixim9. et p̄tinet et sub ad aliqd
nō q̄ rō sit ei9 s̄ba vñ sit itra qdditatē ei9 h̄ qz ē comi
tās illius. dīa ḡ ad h̄ ut dīat a spē nō eget alia dīa et
ad h̄ ut dīat ab aliis secū uenientib9 i eē vñ comitāt
bus nō eget alia itēdē nisi ipa sua qdditate. vñ n̄ h̄z
ipā p̄tineri sub cōioze se. quēadmodū spē sub ḡne h̄z
p̄tinet ut comitat9 minus eōe sub comitāt9 qd n̄ ē itra
qdditatē ei9. **S**i at itellexeris dīa. **S**. g. ut rōnali
tatē nō ueniēm9 exēplū ei9 nisi i dīis rex p̄positaz.
Si q̄o itellexeris rōnalitatē ipsā eē h̄ntē alam rōnalē
tūc ipa erit de itētionib9 p̄positis ex aliqd et s̄ba sic iā
nostri alias. Si at itellexeris ipsā alam tē ipsa erit s̄ba
et erit ps s̄be s̄be p̄positē. a q̄ d̄t p dīa q̄ est inter du
plicē s̄bam et p̄positā quēadmodū sepe on̄sū ē. **R**e
petamus at nūc p̄pones i q̄b9 vñ eē aliqd q̄onīs dīcē
tes q̄ p̄pō illa q̄ dicit q̄ dīa est itētio q̄ ē aut cōioz ex
p̄dicat9 aut p̄tēra sub cōioze ex p̄dicat9 et illa alia q̄ dīc
q̄ p̄dicamētū ē id qd ē cōius ex p̄dicamētis est dīctio
falsā qz p̄dicamētū ē id qd ē cōius p̄dicat9 ḡnalib9 p̄sti
tuentib9 qdditatē. **A**d q̄ sit cōius p̄dicatis q̄ nō cōsti
tuit qdditatē osūm eoz q̄ sūt sub eis. h̄ comitant illa.
Illa q̄o q̄ dīc q̄ q̄cqd p̄tinet sub itētionē cōioze se. dīc
ab eo qd secū uenit i illa p dīa sibi p̄p̄riā falsā ē. quē
ea. n. q̄ cōueniūt i comitāt9 nō itēdē q̄ ē itra qdditatē
rei n̄ differūt p dīa h̄ sola qdditate māifestū ē ḡ ex h̄
qd n̄ o3 ut ueniat dīe sit dīa. **D**z et scir et q̄ itel
lectus de h̄ q̄ d̄t q̄ dīe s̄be sūt s̄be. et dīe q̄litat9 sūt q̄li
tates. h̄ ē. s. q̄ dīas s̄be comitat eē s̄bas et dīas q̄lita
tis comitat eē q̄litates. **A**d q̄ i qdditate dīaz s̄be in
telligat diffinitio s̄be ita ut sint s̄be i se et q̄ in qdditate
dīaz q̄litaris itelligat diffinitio q̄litaris ita ut sint q̄li
tates. nec ut dīa s̄be itelligam9. **S**. g. dīa q̄ p̄dicat de

s̄ba uniuoce. h̄ dīa q̄ p̄dicat de ea benofatiue s̄m nō
rōnale. est. n. sic iā nosti dīa q̄ benofatiue nō uniuoce.
q̄a at dīa ē q̄ p̄dicat uniuoce. **A**d ē at necē ut cū dīa
uniuocationis fuerit. dīa q̄q̄ benofatiōis semp h̄eat
eē sic. nisi i oī qd ē spē s̄bal. nō i spē9 acc̄ntalib9 nec
in oī spē s̄bali. h̄ i ea q̄ fuerit p̄posita et n̄ fuerit s̄ba sim
plex. **D**īe at q̄ p̄dicant uniuoce itellect9 h̄ ē. quē
sic s̄matim on̄dim9 postea q̄o s̄m diligētiozē p̄sidera
tionē scies. an h̄ res quā sic on̄dim9 d̄beat eē s̄ba vel
q̄litas. **S**. g. qm̄ rōnale qd est res h̄ns rōnalitatē in h̄
qd est h̄ns rōnalitatē nec est s̄ba nec est acc̄ns. sed qz
scit extrinsecus impossibile esse qd sit s̄ba ut corpus.

Cap. septimū de p̄pone diffinitōe cū p̄tribus suis.

Item9 q̄ plerūq̄ i diffinitōe sūt pres diffi
d niti. **C**ū at dicim9 q̄ gen9 et dīa nō sūt due
pres spēi i qdditate n̄ ē h̄ q̄si dicam9 q̄ spē
nō h̄z pres. Spēs. n. pres h̄z cū fuerit ex aliq̄ modoz
rez. s. vñ ex acc̄ntib9 h̄z q̄titates vñ ex s̄bais h̄z p̄pō.
vñ h̄z q̄vz pres diffiōis p̄ozes diffinito. **C**ōngit at ali
cubi fieri eōuer9. cū. n. uoluerim9 diffinire portione
circuli. diffinim9 eā p̄ circulū et cū uoluerim9 diffinif
digitū hoīs diffinim9 p̄ hoīez. et cū uoluerim9 diffi
nire angulū acutū qui ē ps recti diffinim9 p̄ rectū.
Aūq̄ at diffinim9 rectū p̄ acutū nec circulū p̄ por
tionē eius. nec hoīez p̄ digitū. o3 at ass̄gre cām hui9.
Dicim9 ḡ q̄ nullū hoīez ē ps spēi h̄z qdditatē ei9.
et formā eius. n. n. ē i qdditōe circuli ut portio i acutū sit i
eo. ita ut ex eo p̄p̄at for9 circuli. sic ē i illtū circuli h̄re
circūferētā n̄ ē i illtū hoīs ex h̄ qd ē h̄o h̄re digitū i
actu nec ē i illtū recti ut sit ibi acutus ps eius. h̄ igit
oīa n̄ s̄t pres rei h̄z qdditatē eius. h̄ h̄z māz et s̄bm ei9.
Ad. n. acc̄t recto ut sit ibi acutus nec circulo ut sit ibi
portio nisi ex passiōe q̄ acc̄t māe eoz. **A**cc̄t ex h̄ p̄dēz
p̄cō sue materie cū for9 eoz nec p̄cō for9 eoz i seipsa.
Scias at qm̄ sup̄ficies ē mā itelligibil' for9 circuli
pp̄ quā acc̄t ei dīctio vñ sit ex h̄ p̄dēt p̄cō māe ei9 eēt
d̄ comitātib9 itēpabili9 n̄ d̄ p̄stituētib9 sic iā exp̄positū
ē i p̄missis. h̄ at d̄ q̄b9 agim9 n̄ sūt ita nā p̄ res separt
ab eis et ab h̄ et qd ē ut digit9. h̄. n. ad h̄ ut sit al' rōna
le. n̄ eget digit9. h̄ ē h̄ d̄ p̄tribus sue māe q̄bus decorat
dīspō sue māe. vñ q̄cūq̄ fuerit d̄ p̄tribus q̄ n̄ sūt nisi cā
māe et q̄bus nō eget for9 ipa n̄ sūt pres diffiōis vllō
mō. cū at fuerit pres māe et n̄ fuerit pres māe abso.
h̄ pres māe cā ipius for9 tē i eoz diffiōne h̄z acc̄pi ipsa
for9 et ipa spē. erit ḡ et cū mā sic digitus q̄ n̄ ē ps de
bita corpi absolute. h̄ corpi qd sit al' vel h̄o. **S**it ac
tus et portio siue circulus n̄ sūt pres sup̄ficiēi absolu
te h̄ sup̄ficiēi q̄ sit rectus āgulus vñ circulus et iō for9
suoz totoz acc̄pit i diffiōne h̄az p̄tū. **D**īe at h̄
tria exē nā digitus ē ps hoīs i actu. cū. n. h̄o diffinif
aut d̄scribit h̄z h̄ qd ē iduiduū itegrū h̄uanū uenit ac
cipe digitū i eius d̄scriptiōe. eo q̄ iō ē ei ps s̄bal q̄tū
ad h̄ qd ē iduiduū itegrū ex acc̄ntibus. **A**cc̄t n̄ ē p̄sti
tuēs nām spēi eius. eo q̄ iā sepe dixim9 qz id q̄ p̄sti
tuit et d̄scernit iduiduū in sua iduidualitate aliud
est a natura speciei et h̄ ps est de numero eoz. i q̄bus
ps est ps in actu. **I**n reliq̄s aut duobus ps nō est ps
in actu. manifeste. n. vñ q̄ si circulus d̄uidat in pres
d̄struet vnitas sue sup̄ficiēi et d̄struet i eo essentia cir
culi eo q̄ circūferentia iā nō est vna linea in actu nisi
cū acc̄piunt pres eius i estatione aut positione nō in
cissione. **S**it est iudiciū de recto āgulo. **I**te circulus
et angulus rectus differūt in h̄ vno. s. q̄ portio circuli

Capitulum septimum. Et primum.

nō est nisi circuli l'actu acuto vō nō est necē adēē vī sit
 ps alterius anguli. Non. n. est acutus pōne ampli r
 recti. h in se est acutus expōne. s. suoz latex vnus
 itez. Sed qm acuto ex mō ipsius pōnis. s. fm qd est
 nō r'igit rto. qm ex silitudie r p'q'itate r remorde liea
 ū iter se pēdet sp aliq' rto. id accitvt cognitio acuti pē
 eat ex r'one. Sz quis h rto nō significet in actu pp
 suā difficultatē. Itā nō s'igt ipa i po^a cū pōit i actu. Itē
 āgulus sup'ficialis nō sit nisi ex'ite liea sup lieā. Incli
 natio vō q' sit est icliatio ab aliq' eq'itate r ad ptē aliq'.
 Qū āt accipit p'p'q'as alicui' lineaz ad aliā absolute.
 r accipit ei' icliatio ab ea absolute sine aff'ig'ōe icli
 nationis ab ea tūc nō est nisi iclinatio absolute q' iuenit i
 acuto r recto r āplo. i q'z oluz lineis iclinatio ē ab vna
 ad aliā. Cū vō cōsiderat iūctio duaz lineaz iter se
 nō d'irecte iuenit amp r i eo iclinatio vnus suaz linea
 rū ab aliā. h āt iclinatio absolute est q' puenit ex curui
 tate duaz lineaz cuiusl' āguli. vñ necesse est vt h icli
 natio d'irecte p aliqd qd necesse ē ēē lōgitudine liearē.
 Impo^a est. n. cogitari lineā a q' icliet h linea nisi a liea
 q' d'irecte iūgit cū fa. q' fac āguli v' rectū vel acutū
 v' āplū. p lineā āt q' nō iūgit cū hac n' d'et'ntat aliqd.
 Cōsideratio vō iclinationis a linea recta abso^a nō est
 certa i h caplo alioqn āplus r rect'z. essent acuti. s'it' ēt
 p'sideratio iclinationis a linea q' fac āplū. Incliatio. n.
 āplitudis iā huar āplitudinē suā qm vnus āplus mi
 nor est alio. S'it' est de acuto quis sit ipo^a acutū not
 ficari p acutū h. n. cēt notificare i'gtū p i'gtū restat g vt
 eius notificatio necessario fiat p rectū q' nō remanet
 icorruptus. scā iclinatione aliq' ab eo r bicet q' acutus
 est q' est ex duabus lineis q'z altera r'igit alterā icli
 ta ad eā amp q' linea recta. sic erigat sic q' fiat minor
 recto si rectus ēēt. ex h āt nō itelli q' l'actu sit rectus
 maior cui p'pat. tūc. n. cēt diffinitio falsa. h p'pat recto
 q' est h mōi. h mōi. n. rectus ex h q' ē i po^a q' est i effectu
 est po^a ex'is i po^a. po^a. n. ex h qd est i po^a. ē i effectu.
 aliqn. n. po^a est ipo^a. h po^a p'pinq' effectui cū postea sit
 i effectu po^a p'pinq'. po^a. n. p'piq' fetēdi cibaria ē ipo^a.
 cū āt iā fetēt. ipa po^a p'pinq' sit i effectu h ei' actio nō
 est: acutus g diffinit' p rectū nō q' est i effectu abso^a sed
 i po^a. Itā āt diffinit' p aliū s'it' acutū nec p aliqd qd
 nō est. Itā. n. p qd aliqd diffinit' h'z ēē i po^a r h est diffi
 nitio. fm h q' s'it' est in effectu. fortassis. n. sciet acutus
 r āplus p rectū rectus. n. certificat p eq'itate r silitu
 dinē r vnitatē. Illi vō duo certificant p discessōne ab
 eq'itate. Rect'z igit certificat p seipm p' d'ici q' angu
 lus minor ex duobus āgulis icq'libus q' sunt i vna li
 nea stāte sup aliā est acutus r maior ex illis est āplus.
 St vō diligēt cōsideret i h iā oñdit rectus. maior. n. ē
 q' est tāms r aliqd plus. minor vō est cui de tāto aliqd
 deest. p tū g certificat cognitio maioritatis r minor
 itatis. igit p vñ s'it' certificat mult'plex dissile r di
 uersuz. Sic g d'ebes itelligere dispo'itionē p'riū diffini
 toz. debes ēt reminiscē eoz q' p'dicta sūt de dispo'itōe
 p'riū materie r p'ndentū ex materia.

Cōpletus est tractatus quintus laudet deus se
 quit. sextus. ad laudem eius.

Capitulum p'mū de dionib' cāz r de eaz dispo'nib'.

Dist' tractauim' de s'ibis r acc'ntib' r de
 respectu hozital' r posteriorital' iter se. r
 de cōueniētia diffinitionū cū diffini'ij. r de
 v'lib' r p'cularib' o'z nūc vt loq'mur de
 eā r cāto. h. n. s'it' ēt de p'ntib' esse i'gtū est esse. Cāe āt

sic iā nosti sunt for^a r mā. r agens et finis. Dico igit qd
 nos nō itelligim'z. eē cāz formale nisi cāz q' ē ps eēntie
 rei i q' ē id p qd res ē i effectu. Nōām vō itelligim'z eē
 cām q' est ps eēntie rei i q' est id p qd res est i effectu r
 i q' req'escit po^a eē eius. Agens vō ē cā q' acq'rit rei esse
 discretū a seipo. s. vt eēntie agētis h'z p'mā itentionē nō
 sit s'bm illius eē qd acq'rit ab eo nūc iformet p illd sed
 ita vt i seipo sit po^a illius eē nō accidētāl' r sic ēt o'z vt il
 lud eē nō sit ab ipo i'gtū est ipē agēs. Sed si fuerit sit
 s'bm aliū respectū. s. qm diuini phi nō itelligūt p agētē
 pncipiū motionis tm. sic itelligūt nāles. Sz pncipiū
 eēndi r datorē ei' sic creator mūdi. Cū vō agēs n. l' nō
 acq'rit eē rei nisi motionē aliq' ex modis motionū ligif
 acq'res eē nālibus est pncipiū motus finē. vō itelligi
 mus cām pp quā acq'rit eē rei discretū ab ea. r p' r'ndi
 q' nō est rē alia h p'ter has. Dico. n. q' cā rei necessario
 v' est itra eēntiā rei r ps eē eius vel nō. Si āt fuerit i
 tra eēntiā rei r ps esse eius. vel erit ps cui' ē solū nō
 fac rē debere eē i effectu. sed vt sit tm i po^a r h vocat
 yle. v' erit ps cui' eē ē facere cā erit i effectu r h ē for^a.
 Si āt nō fuerit ps eē rei tūc vel erit cā pp q' res ē vel
 nō. Si āt fuerit cā pp q' illa est finis. Si vō nō fuerit
 cā pp q' tūc necē ē vt v' eē eius nō sit i ea nisi p accēs
 r est agēs eius. vel eē eius sit ab eo r sit ab eo r sit i ea
 r h est ēt elm eius. v' s'bm eius licet pncipiū vno nō sit
 v. r alio mō q' tuoz. Si. n. elm qd est recipiēs r nō est
 ps rei accepis p' elm qd est ps erūt qnq'. Si āt acce
 pis v' r'iq' p vno eo q' eōicāt i'it'itōe po^a r p'pationis
 erūt q' tuoz. o'z āt vt nō accipias elm ex sensu agēz q' ē
 ps pncipiū for^a h p'posito r rē recipiēs erit pncipiū ite
 tiōi. Itm. n. p' nō p'stituit nisi p formā h ei' eēntia re
 spectu suiūp'ius tm ē nō po^a. r es āt q' ē i po^a eo mō q'
 est i po^a nō ē pncipiū q' nō ē nisi pncipiū it'it'itōi. Itm
 tio. vō eget vt acq'rat sibi s'bm i effectu r deū sit cā ex i
 stētie rei h'z sit it'it'itōi h'z p'pabil' igit p'mit'ia erit v' eēntialitē
 v' remota. h p'mit'ia erit eēntia n' tpe. hec igit s'it spēs
 cāz. Cū āt s'bm fuerit cā it'it'itōi q' sustinet nō ē h'z mo
 dū q' s'bm ē cā p'positū. h alio^a. Cū vō fuerit for^a cā ipse
 māe. nō erit eo mō q' for^a ē cā p'positū q' p'ueniūt eo
 mō q' vñ qd q' eoz ē cā alicui' q' neutū eoz ē discre
 tū. Itm. n. quis pueniāt i h'it' vno duoz modoz vñ
 eoz nō acq'rit alteri suū eē i'gtū ē cā h acq'rit eē ali' r ei
 r ē i ea alio q' cā ei' ē pncipiū p'pinquū ad acq'rdū cā
 to suū eē i effectu h nō solū nisi cū p'cipe r occasiōe q'
 fac ē hāc formā. s. v' cām. igit illd aliū p'stituit p illd et
 id erit mediū cū p'cipe ad acq'rdū illi suū eē i effectu
 igit for^a erit māe q' si pncipiū actiū sit eē eius i effectu eēt
 ex ea solū v' videret q' for^a eēt ps cāe actie sic vñ ex
 duobus mouētib' nauē sic i seq'ntibus d'clarabit. for^a
 āt nō ē nisi cā formal' p'posito ex ea r ex mālig' for^a nō
 ē nisi for^a māe r nō ē cā formal' māe. agēs vō acq'rit aliū
 rei eē qd nō hēbat illa res i seipaladuētus cuius eē ē
 ab h q' ē agēs i'gtū eēntie huius agēz nō est recipiēs
 formā illius eē nec ē adiūctū illi ita vt sit itra illd. Sz
 vna q'z duaz eēntiaz ē ēt alterā. r neutū eoz ē d'p' r e
 cipiēdi alter' i se. Itā ē āt longe qn sit agēs q' attribuit
 eē actu actione q' r'ū i se ē. Itā. n. q' ē i ligno absciso est
 actiū pncipiū motus q' nō sit i mā nisi p motū q' est i
 nā p quē debuit eē eēntia eius. Cōiūctio vō eoz nō ē q'
 vñ eoz sit ps eē altius v' mā eius. h q' due eēntie s'it
 certissime discrete r hnt eōe id i q' s'it. **E**x agēnti
 bus āt ē q' aliqn nō est agēs nec eius paciēs ē paciēs.
 Sed cū suū paciēs nō est paciēs r'ingit agēti occa
 siones pp q's sit agēs r tūc ab eo est eē rei postq' non
 fuit g illi rei r eē r est qd ei fuit nō eē. Sz ab agēte nō

est ei h qd nō fuerat nec h qd est postq̄ nō fuerat sed ab agente hz tm qd est postq̄ aut res ex se ipsa hz non esse sequit tūc v̄t ee eius sit post nō ee z fiat postq̄ nō fuerat igit q̄ illi est eentialiter ab agente h est. f. ee h qd ee nō est ei nisi qz illialit rei p̄curreret oia ex qz p̄cur su bz vt p̄ter ee qd hz eentialit beat aliud esse h h qd nō habuerit ee nō est ei ex ca agente h at qd nō habuerit ee ia referunt qda ad aliq̄ cam q̄ e puatio sue cae. Suū. n. ee post nō ee est qda qd nō est scm p cam. nō est at post v̄llo mō vt sit ei ee. q̄ at nō est possibile nō hz cam v̄ez est at q̄ suū ee p̄t ee z nō esse igit sui ee ca est. h suū nō ee aliq̄n erit aliq̄n nō erit. igit p̄t esse vt z sui nō ee sit ca z sui ee postq̄ nō fuit ei ee. ¶ Si qs at dixerit q̄ suū ee postq̄ nō fuit. potuit ee. z potuit n ee. dicā si tu itelligis suū ee iquātū ia est ipm suū esse tūc puatio nihil agit h. ¶ Ip̄z. n. suū ee e nō necessariū. Ad ee at nō necessariū iquātū adhuc est puatio h ex h q̄ casu accidit mō qd erat puatū. Inquantū v̄o accepis suū esse post nō esse p̄siderabis suū ee post nō ee n̄ suū ee tm qd fuit post nō ee z postea p̄tigit ei q̄si nō p cam. deinde vt esset ca eēndi suū ee post nō ee. Si at fuerit ca sui esse q̄ fuit post nō ee iquātū est suū ee tūc certū est posse p̄cedi q̄ suū ee p̄t ee z nō esse post nō esse qd erat ei. Nec dat ei certū suū ee post nō ee iquātū e ee post nō ee vt possit ee pp nō esse vel possit nō esse nisi nō fuisset ee v̄llo mō z tūc eēt z tūc eēt i respectu ad ee. ¶ Et forasse putabit aliq̄s q̄ agente z ca nō est opus nisi vt res heat ee post nō ee. Sed postq̄ res habuerit ee si destruat ca. erit tm res sufficiens i se. igit puatuit q̄ res nō indiget ca nisi ad incipiēdū ee. Sz postq̄ incepit z habuerit ee ia nō idigebit ca. Cae igit ap cū erit cae fiendi tm z p̄ores eo q̄ sit non simul cū eo. Ia igit puatuit cū falsum sic tu nosti. esse. n. rei. postq̄ res facta est necesse est vt sit v̄l necesse ee v̄l nō necesse ee. Si at fuerit esse qd est necesse tē v̄l sua necessitas erit illi q̄dditatē eēntia ipius q̄dditatē ita vt iudiciū illi q̄dditatē sit necesse ee z tūc impossibile est vt incipiat ee vel erit necesse p̄ditionaliē. z tūc illa p̄ditio v̄l erit iceptio vel p̄petas aliq̄. Sed necessitas sui ee nō p̄t ee pp iceptionē. ¶ Ip̄ius. n. iceptiois nō e suū necesse necessariū p se. quō igit erit necesse p illā id qd est aliū ab ea. Inceptio at ia destructa ē. Tu igit ipa nō est quō erit ca necessitatis alii rei. nisi forte dixerit q̄ ca nō est ipamer iceptio sed ipa est res cui acquisita est iceptio. igit eēt h de p̄petatibus q̄ sunt eius qd cepit. igit ia h p̄tineret i sc̄a p̄re diuisionis. dico igit q̄ necessario tūc aut id qd comitaret has p̄petates comitaret q̄dditatē z tūc q̄dditatē comitaret necessitas eēndi aut q̄ hec p̄petas incipit cū ee igit dictio d̄ necessitate sui ee eēt sic dictio d̄ p̄. Si at fuerint p̄petates infinite z oēs h̄mōi tūc oēs erūt possibile esse nō necessarie p se v̄l pueniāt ad p̄p̄tate q̄ necessario est pp aliud a se. diuisionis at ps p̄a ponit oēs p̄petates esse possibile i sc̄ip̄as. Ia at p̄stitit q̄ sua necessitas possibile p aliud a se. igit oēs p̄petates erūt debite ex necessitate pp aliqd aliud ex se. diuisionis v̄o ps sc̄da fac debere q̄ ee iceptū nō fac p̄manere nisi ee necessitatis extrinsece z h est ca. Tu aut ia nosti q̄ iceptiois nō est nisi ee postq̄ nō fuit h igit est esse z h est esse. postq̄ nō fuit. Cā at q̄ fac icepte nō eget aliqd in nō esse eius. h agit iquātū est ab ea esse. z postea accidit vt sit h i illa hora esse postq̄ nō fuit. accidens aut qd casu accidit nō est intrās i p̄stitutionē rei igit nō ee qd p̄cessit nō est ca ei esse qd iceptit. Sed h maneria huius ee iquātū est illi manerie q̄ddi

tatū. oz vt habeat cam q̄uis buret z p̄maneat z iō nō erit possibile d̄ze q̄ aliq̄ res ponat ee rei. nec postq̄ nō fuit. h. n. nō eēt postq̄ aliqd. n. ee qd nō bz necessario esse post nō ee z aliqd est qd necessario bz ee post nō ee. ee at iquātū est ee huius q̄dditatis p̄t ee ex ca sed p̄petas huius est. f. q̄ est ee post nō ee nō p̄t ee p cam. igit res iquātū est ee suū cepit. f. iquātū ee qd est approba tū. sed qd est post nō ee nō hz cam certissime. Sz ca ē illi iquātū q̄dditas eius hz ee igit alr est res q̄ ipi pu tant. Cā. n. nō est nisi de ee tm. Si at euenerit qd p̄cel sit illud nō ee. erit incipiens. sed si nō euenerit incipiens nō erit. agēs v̄o fm qd vulgus appellat agētē non est certa ca iquātū ponit eū agētē. ¶ Ip̄i. n. ponit eū agētē iquātū p̄siderat eū pus nō fuisse agētē. vnde nō est agēs iquātū est ca. sed iquātū est ca z aliqd aliud ē ad iūciū cū ea. qm̄ est agēs vno respectu. f. q̄ nō ē adhuc ip̄atio i illo z alio respectu sui. f. q̄ adhuc nō ē ip̄sio ab eo i illo sic si p̄siderares ipm fm h qd puenit ab ipso p̄iūctū cū eo. q̄ nō puenit ab ipso. z sic vocat agētē z ob h q̄qd ipi vocat agētē de p̄dōne ei. est q̄ aliq̄n fuit nō agēs z postea voluit z accidit ei aliq̄ dispō q̄ n̄ erat. z postea adiūctionē essentia ei cū illo adiuncto fit ca i effectu. Ia at pus erat absq̄ h igit agēs est apud eos iquātū est ca i effectu post suū ee cam i po. nō iquātū est ca tm i effectu z oē id q̄ vocat agētē. comitat vt sit ēr id qd vocat paciēs. ¶ Ip̄i. n. nō faciūt eū alienū a bi sp̄de q̄ sibi adūgit pp quā cū sibi aduēt ab eo ee post q̄ at paruit q̄ ee q̄dditatē. p̄det ab alio iquātū est ee illi q̄dditatē. nō iquātū ipm ē ee post nō ee tē illud ee fm h̄uc nōz creatū ee z iteri dū durauerit sic erit eātū p̄dēs ab alio. Ia igit manifestū est q̄ eātū eget aliq̄ qd det si biūm ee p se tm. sed iceptio z alia h̄mōi sūt res q̄ accidit ei. z q̄ eātū eget batore sui ee sp̄ z incessantē q̄diu habuerit esse.

¶ Capm sc̄dm de solutiōe q̄onis an oīs ca sit sit cū suo cāto z de certitudine cae agentis.

¶ H q̄ putat filius remanere post p̄zem z fabrica post fabricatorē z calefactio post ignē occasio fuit ignorantia q̄ sit v̄a ca. fabricator. n. z p̄z z ignis nō sunt v̄e cae ex̄ntie fm qd d̄z oppositionem ei. nec etiā sunt cae sui esse. ¶ Fabricatores nāq̄ mori ca est motus alicui⁹. Sed postea q̄es z ei⁹ cessatio a motu vel puatio sue morionis z sua ponderitas post illā motionē ca est p̄pletionis illius motionis. ¶ Illa. n. ponderositas z aduentus illius motionis sunt ca alicui⁹ p̄iūctionis z illa p̄iūctio ca est alit cuius figure. vnaq̄q̄ igit ca est sit cū suo cāto. ¶ ¶ Et ca est motus sp̄matis. z mori sp̄matis postq̄ puenit ad modū p̄dictū ca est essendi sp̄ma i loco suo z deide ipm q̄desere i loco suo ca est rei. Sed eius formatio i al z suū p̄manere al. hz alia cam. postq̄ aut h ita ē tūc oīs ca est cū suo cāto. Sitr et ignis est ca calefactiois aq̄. Calefactio v̄o ca ē d̄struēdi aptitudinē i effectu p̄fectā recipiēdi formā aq̄itatē v̄l p̄manēdi z illav̄l alia ca est ca adueniendi aptitudinē p̄fectā ad hui⁹ dispōnē vt incipiat p̄iūctio ei⁹. f. formā igneitatē. ca at for⁹ igneitatē sūt cae q̄ iuestiūt eta suis formis. z hec cae s̄t sepa te. igit v̄e cae sit sūt cū suis cāq̄. Sz p̄cedentes sūt cae v̄l p̄acc̄sv̄l adiutrices. z iō oz vt teneam⁹ q̄ ca sabce est p̄iūctio z ca huius sunt nature p̄iūctio z sua collectio fm qd ordinauerūt ea z ca huius est occasio sepa ta efficiens naturas. Cā quoz filii est p̄iūctio sue for⁹ cū sua materia ab occasiōe attributrice forme. Cā v̄o ignis est occasio donatrix formaz z remotio aptitudi

nis perfecte ad huius forme similitudinem. igitur iam inuenimus causas cum suis causis. Cum autem consideremus in hiis que sequuntur quod cause sunt finite non assignabimus nisi has causas. Nec tamen negamus esse causas adiutrices et paritricas sine fine ante alias. Imo oportet ita esse necessario. **¶** Omne enim quod incipit iam debet tunc postquam non debuit per necessitatem sue cause sicut ordinamus. Quia postquam eius causa debet esse debet tunc et ipsum esse vnde oportet ut in rebus particularibus res precedentes per quas debent esse cause que sunt in effectu ad hoc ut sint cause illarum in effectu sunt res sine fine et ideo non cessat interrogatio facta de illis per que villo modo. Sed quod est hoc an vnde quod eorum que sunt sine fine necessario faciat esse istas et sequuntur tunc instantia multa continua inter que non erit tempus quod est absurdum an remaneat tempus. **¶** Spondebit igitur sua necessitas essendi sit in toto illo tpe non in extremo eius. et intentio eius quod facit debere esse necessitate eorum sit et cum illis in illo tpe. et tunc verbum de necessitate faciente necessitate essendi illa erit sicut verbum de illis. et pueniet quod cause infinite erunt simul. et hoc est quod nos negamus. **¶** Vico quod si motus non esset deberet esse dubitatio. motus. n. facit non permanere debet vna in vna dispositione. Et hoc nona dispositio succedat post dispositionem non est instantia post instantia. sic ut raturat illud sed hoc fit hinc continuationem igitur causa non est faciens necessitatem essendi causatum hinc essentia sed hinc operationem aliquam. cuius operationis causa vel princeps sue cause motus est. **¶** Id. n. per quod causa est causa in effectu motus est. **¶** Cum. n. res non habeat debere esse hinc vna dispositionem nec tamen fraudat ab esse cum incipit in vno instanti. tunc necessarium est ut causa custodiens vel quod est princeps in ordinatione istarum causarum per quas soluit dubitatio sit motus et hoc amplius declarabit alias. **¶** Iam igitur ostensum est quod cause essentielles rei per quas est esse rei in effectu. necesse est ut sint cum ea nec peccant in esse sic ut possunt remoueri remanente causa. h. n. non potest peccare nisi in causis non essentialibus vel non propinquis. **¶** Causa. n. non essentielles vel non propinquas non nego peccare in infinitum. Imo facio debere hoc postquam autem hoc ita est tunc cum aliquid ex rebus per essentialia fuerit causa esse alterius rei semper perfecto semper erit ei causa quod illa habuerit illud esse. et si fuerit semper esse huius. semper erit esse illius. **¶** Res igitur huius omnibus causis est dignior in calitate. eo quod absolute prohibet rem non esse. hoc igitur est causa que dat rei esse per effectum et hoc est intentio que apud sapientes vocat creatio quod est dare rei esse post non esse absolute. **¶** Causa. n. quod est in se esse ut sit non. quod vero ad causam suam est ei ut sit. **¶** Quod autem est rei ex seipsa. apud intellectum prius est per essentiam non tpe ea quod est ei ex alio a se. igitur esse creatum esse ens post non ens posteritate essentie. **¶** Si autem laxauerint nomen inceptionis circa oem quod hoc esse post non esse quod sit hoc posteritas tpe tunc oem creatum erit incipiens. **¶** Si vero non laxauerint sed fuerit additio incipientis ut habeat eum quo tempus sit prius tunc destruit illud prius per aduentum suum post illud eo quod posteritas eius est talis posteritas quod non est simul cum prioritate. Imo est discreta ab ea in esse. quod temporalis est. et sic oem creatum est incipiens. quod est creatum cuius esse precedit tempus et precedit eius esse sine dubio motus. et pmutatio sicut nostri. **¶** Nos autem non curamus de nobis. **¶** Item incipientes hinc intentionem que non precedit tempus necessario vel esse eius est post non absolute vel esse eius est post non absolute hinc hinc pmutationem pmutationis opposite parte in materia eente sicut iam nostri. **¶** Si autem fuerit esse eius post non absolute tunc aduentus eius a causa erit creatio et hoc est dignior omnibus modis dandi esse quod pmutatio iam remota est oino. et inducit esse. **¶** Sed si ponat pmutatio talis quod esse precedit causa tunc generatio creati erit impossibilis nisi ex materia et inductione

esse. esse rei ex re. quod est breue et debile et futurum aliquid autem huius sunt que cause quod est huius non ponitur esse creatum. **¶** Vico igitur quod cum nos estimauimus rem que est ex materia causa mediante alia causa agere quod illa res non sit ex materia. **¶** Sed post non esse eius successerunt esse eius. Imo eius esse fuerit ex materia causa que esse post esse alterius quod adiungit ei tunc non esse suum si ex non absolute hinc ex si quod sit materia. aliquid est sursum quod attribuit creationem omni esse formali quodcumque modo fuerit. **¶** Sed esse materia quod sit materia non processit. appropat tamen propter eiusdem causam nomine geniture. **¶** Nos autem non curamus de nobis postquam instantia eorum habemus discretas. **¶** Inuenimus igitur quod ex hiis est quod dicitur esse quod est ex causa semper sine materia et quod dicitur quod est ex materia et quod dicitur quod est ex aliquid mediante et quod dicitur sine meo. **¶** Puenit autem ut oem quod non est ex materia piacente vocemus non generatum hinc creatum et ut ex omnibus creatis id vocemus nobilius quod est ex sua materia causa nulla mediante siue illud sit materia siue actum siue sit aliquid aliud. **¶** **¶** Redeo autem ad id quod est et dico quod ois agens cui accidit esse agens indiget materia inquam agat. **¶** De. n. quod cepit sic iam nostri indiget materia. et fortassis agat subito et fortassis erit actio per motionem. erit igitur incipit motus. **¶** Cum autem nales vocat agere incipit motus intelligitur motus quatuor et sustinet in hoc loco ponere generationem et corruptionem esse motus. **¶** Iam autem agens erit per seipsum et iam erit agens per virtutem. **¶** Sed que est per seipsum agens est sic calor si esse existens expoliarit ageret et tunc id quod proueniret ex eo proueniret ob hoc quod est calor tamen agens pro per virtutem est sic ignis que est agens per calore suum. **¶** Nos autem iam enumeramus alios modos virtutis.

Capitulum tertium de operatione que est in causis agentibus et sua causa.

¶ Quod est agens in omniis que attribuit esse quod est suum esse hinc fortasse et que attribuit esse non quod est suum esse ignis que facit nigrescere et sic motus que calefactio agens autem que attribuit esse quod est suum motus est quod ipse tpe est dignior et fortior in materia: quia sit ille agens que attribuit esse non quod est suum sed hoc motus non est manifestum nec vix ex ois premissis forte id quod attribuit sit ipsum esse et certitudo et tunc attributor dignior est ad hoc quod id cui attribuit. **¶** Redeo igitur ad causam et dico quod cause sunt cause causarum necessario vel ad instantiam esse vel alio modo lex plura hinc est calefactio ab igne lex plura sit est calefactio ex motu et aduentus raritas ex motu et multa alia hiis similia loquimur igitur de causis et causis que operationem motus hinc et iducamus que putant esse diuisiones eorum. **¶** Vico igitur quod in motu hinc iam putat quod in plerisque causis minus est esse quod causa in eadem instantia sit ipsa instantia fuerit talis ut recipiat magis et minus sit ad eum calefactio ab igne est quod sit sit ei cum recepit hinc sit ignis de que tenet visibile quod prouenit a se in partem sibi igne. et tunc illud sit sibi eque in forma igne ita que non recipit magis et minus et sit eque in accente in separabili. **¶** Calefactione sensibilis fuerit aduentus illius actus a forma eque sue forma fuerit ab illa et cum materia fuerit eque in aptitudine. **¶** Sed quod creatum sit magis in instantia qua causa hinc vix non esse possibile villo modo nec fuerit hinc in rebus que putat cause et causa. **¶** Illud. n. augmentum non potest aduenire sibi ex seipso nec potest esse ut augmentum eius proueniat ex augmento aptitudinis nunc. sic ut per se faciat necessario exire ad effectum aptitudo. n. non est causa eendi. **¶** Si autem causam et ipsationem que venit ex causa vtraque posuerit occasione augmenti. tunc illud augmentum erit creatum a duabus rebus non ab vna tamen. **¶** Sed ille due res sit in uere sit maior et plusque creatum quod est augmentum. **¶** Cum autem nos processerimus oes istas operationes et que ad hinc amplexu opponere voluerit posimus hinc quod quod sit instantia fuerit in creatum et causa eque in magis et minus tamen causa equatum est causa erit portitas essentialis sine dubio in illa intentione portitas essentialis que est

In illa intentione erit intentio dispositio illius intentionis non inuenta secundo igitur illa per intentionem cum accepta fuerit secundum suum esse et secundum suas dispositiones quod habet quantum ad suum esse. sequitur tunc suum esse ut alter sit plus eo et tunc remouebit ab soluta equalitate. Sed equalitas remanebit in diffinitione et illa utraque sequatur habent illam diffinitionem eandem equalitatem et neutrum eorum erit causa alterius vel causum. Sed secundum hanc quod unum eorum est causa et alter causum manifestum est quod attribuire vni eorum diffinitionem illam dignius est eo quod est ei proprium non a secundo. nec fuit secundo nisi ab ipsa per se. Constat igitur ex hoc quod hanc intentionem cum fuerit ipsum esse. impossibile erit illa equalitas in eo villo modo eo quod non est possibile illa equalitas in eo. nisi in respectu diffinitionis et est potius quantum ad meritum ipsius esse. et tunc meritum ipsius esse non est de genere ipsius diffinitionis eo quod hanc intentionem non accipit pro ipso esse. manifestum est igitur non esse possibile ut accipit illi cum intentionem non accipit ipsum esse igitur attribuens rei esse sequatur est esse dignior est quantum ad esse quam ipsa res. Sed hoc est quiddam aliud discernendum et certificandum quod non debemus preterire. scilicet quod causa et causa in per speculationem diuiduntur apud intellectum in duas partes quarum vna est quod in natura causam et eius spiritualitate et eius quidditate essentiali est quod faciet debere esse causam in suo esse a natura vna vel pluribus et tunc causa erunt diuerse a spiritualitate eius sine dubio cum fuerit causa rei in sua spe non in suo indiuiduo. Cum autem ita fuerit tunc due spes non erunt vna. quod non habet inquit est causa illius spei. Sed causa erunt sic quod debent esse spei alius a spei ipsorum causarum et causam debent esse spes alia ab eorum spei et erunt causa rei cause essentialis respectu ad spem causam absolute. alia est quod causum non erit causum a causa nec causa erit causa in sua spei sed in suo indiuiduo. Sed accipiamus hanc in quod vni intellectum huiusmodi diuisionem et tu sustineas quousque pueniamus ad veritatem dispositionis quod debet esse in ea secundum naturam speculationem de causa vane forma ob hanc formam ex corporibus. Sed exemplum primum est alia in quantum est causa motus electionis. exemplum vero secundum est iste ignis in quantum est causa illius ignis. vna autem iter hec duo nota est. hanc ignis non est causa illius ignis ob hoc quod sit causa spiritualis ignis. sed ob hoc quod est causa alius ignis. Cum autem considerauerimus hanc secundum modum spiritualitatis erit hanc causa spirituali per accidens. Sicut patet filio non in quantum hanc est patet ille filius quantum ad esse humanitatis. sed hanc per intellectum ligat duobus modis. vno ut causa et causum sint coicantes in aptitudine materie sic ignis et ignis. alio ut non sint in ea coicantes sicut lumē solis quod est in sba agentis lumē hanc vel in luna. Cum autem aptitudo materiarum non fuerit equalitas in illis nec materie fuerint vnius spei tunc multominus equalitatem indiuidua in hanc. hanc lumē quod est in sole et hanc lumē quod puenit ab ipso. fortassis ob hoc duo lumina non sunt vni spei apud eum quod ponit conditiones in equalitate spiritualitatis equalitatem quod vna eorum non sit magis vel minus quam alia sicut tu nosti in suo loco. Sed sunt vna spes apud eos quod tenent diuersitatem iter eas secundum magis et minus esse diuersitatem per accidens et per indiuidua. per autem per se. quod sunt due res coicantes in aptitudine materie. diuidit et in duo. Nam illa aptitudo vel erit aptitudo perfecta in paciente vel imperfecta. aptitudo vero perfecta est ut non sit in natura ei impediens id quod est in potestate in ea sicut aptitudo aqua calefacere ad infrigidandum. In ipsa. n. est potestate naturalis sicut ostendimus in naturalibus quod vel adiunat virtutem quod est extrinsecus ad infrigidandum vel non adiunat. Sed aptitudo imperfecta est. sicut aptitudo aqua ad calefaciendum. In ea. n. est potestate adiunans calefactionem quod sit in ea ab extrinsecus et habet eandem calefactionem remanens in ea nec destruit. Pars autem prima diuidit in tria. quod in adaptato vel erit virtus adiunans que remanet et adiunat sicut in aqua cum infrigidat

quidam post calefactionem erit virtus impediens rem sed bestruit cum esse rei sicut cum albescunt capilli post nigredinem. vel erit in adaptato aliquid duarum virtutum. scilicet nec adiunans nec impediens sed puatio rei et adaptatio ad eam tamen sicut dispositio insipidi ad recipiendum saporem et sicut paluatum odore ad recipiendum odorem. Si quis autem nos interrogauerit de aptitudine aqua ad essendum ignem sub quo illarum. v. primum est: non erit dubium nobis illam contineri sub coicantem in aptitudine perfecta materie. sed in quo materia est huiusmodi eius. potest etiam aliquid dicere nos iam pretermisisse considerationem vnius diuisionis. scilicet cum non est coicatio in materia omnino eo quod non est illi materie. Contra quod ratio habet est. scilicet quod hanc non potest esse puenientia in spe villo modo. Nam. non omnino est quod eorum quod conueniunt in spei et sunt separata a modo omnino esse vnius modi omnino. nec potest esse ut intentionem vnius eorum potest esse de multis. postquam autem assignauimus has diuisiones quod sunt. v. tunc assignabimus iudicium vniuersumque eorum. Dico igitur de hac parte diuisionis. scilicet in quo non est coicatio in aptitudine materie nec in propinquam nec in remota. quod id quod facit agens de impressionibus quod recipiunt magis et minus non debet esse equalitas sibi possibile est enim ut secundum quod dicitur in suba materie dicitur etiam in aptitudine recipiendi aliquid et tunc non recipiunt equaliter nec debent esse non equalitas. nam potest esse dispositio huius spei est dispositio suspiciendi vniuersumque suspiciendi circuli lune in motu quod est per accidens. scilicet quod vbi non potest esse aliquid prohibens receptionem impressionis ibi est equalitas quod in primis agens et in hoc loco id quod fit. contingit esse sicut sibi. sed in alia parte diuisionis. scilicet in quo est aptitudo perfecta quousque non fuerit res manifesta est quod paciens iam assimilatur agenti a similitudine perfecta sicut ignis quod puenit aqua in ignem. et sicut sal quod puenit mel in sal et sicut. Nam autem potest esse ut paciens addat sup agens sicut vni. sed non est certum sicut aqua quod congelat aer quod frigiditas aeris non infrigidat illam congelationem. Sed cum tu bene consideraueris non est agens solium. frigiditas quod est in acre. sed et eius virtus in frigiditas formalis quod est in subis aqua quod iam assignauimus in naturalibus siue adiunat ea siue non adiunat frigiditas aeris. In alia autem parte diuisionis. scilicet in quo est aptitudo patientis imperfecta non potest paciens assimilari agenti perfecto in virtute nec equalitas ei. Nam est. non possibile ut id quod est in virtute cui non est virtus et id quod est in alia virtute cui est virtus quod prohibeat sicut equalitas villo modo nisi remoueat prohibens et ob hoc non est possibile esse aliquid preter ignem a quo calefacit aliquid cuius calefactio sit equalitas est calefactio illius ignis. Nam ut sit aliquid preter aqua a quo infrigidat aliquid et sit eius frigiditas maior frigiditate aqua. aptitudo. nam ad calefaciendum et aqua ad infrigidandum est dispositio non vna in sua sba et virtus agens est de sba eius non exnea quod ea. hanc in paciente ab illis duobus est prohibens et aduersans quod id quod agit principium passionum est ex sbam eius agit in illo per tactum et mediate alio. sicut ea effectio sensibilis in igne calefaciente et frigiditas sensibilis in aqua infrigidate. Nam est igitur illud possibile ad equalitatem ei. Si quis autem dixerit iam quod ignis liquifacit sbas et facit eas calidiores re. Nam. non possumus mittere manus nras in ignem et praesire per illum subito nec adurit tamen quantum sicut liquifacit si sic moueremus manus nras per illa et ob hoc certe cognitio scimus quod liquifacit calidiora sunt ipso igne. dicimus quod quantum nis hanc ita sit non sit cum hanc id quod liquifacit sit calidius igne. sed sit hanc tribus de causis ex quibus tamen vna est euidetior. sed illarum trium vna est in liquifacit alia in igne. tertia in tangente. Dico autem iste sunt adiunantes se et propinquam sibi liquifacit. n. eo quod spiritum est et est in eo coheretia et viscositas et tarditas separationis cum tangit calefactio comitatur tangere et non potest separari nisi in tpe habente mensuram in se

Capitulum tertium. Et quartum.

ppone tps q sepat calefactio ignis quous sensus no p
pedat illa diuersitate h relicto r ro faciut debere esse
diuersitate. De na at ageris nat est vt agar in suu pa
ciens tpe logiore actione firmiore vt debilis tpe logio
agar qd n agit fortis tpe breui. Sz q est i igne fit ob
h q igs sensibil n est nisi pres si ignis cu pib9 terre.
eleano r mouedo se qz p uicinitate est fz vicinitate siue
tactu n fm p uicinitate. imo sunt iter se diuise r rari
ficat eas aer q substrat r id id qd de eo trar i illas di
minuit puritate calozis ear eo q est frigid9 illo r qz
no paciunt i rata festinatide passionē p qua fiat pur9
ignis r cu h qz ipe est velocis mor9 i se n remanet ps
eius tagēs prē corpis manus tpe q i p r i m a t l ea ip s i o
sensibil r qz ignis n est p r i c t u s . h r a r : i o f a c i p s i o e s
multas no sensibiles. nec iducētes mēsurā sensibilem
nec cū tpe hūte mēsurā qz vō sba liqsci est p r i c t a s t a
bilis r p r i c t a s p r i u a t i o n e . i o i d q d d e e o o b u i a t s u p
ficiē man9 sit qst vna superficies coeqlis illi toti. Sed
qz qd de igne sensibili obuiat illi est superficies pne cō
mixte respectu qz est ifrigidās. iō ip s i o ignis dū ab
illa nisi durauerit manus i igne rāto tpe q p u i g i p o s
sunt tagētia r multiplicari r agar vna qz superficies i r a
gentē se actionē q postea hūte quēadmodū fit i p u e r
sionib9 nālib9 i frigidādo. ¶ Ignis vō q ieludit in
calanis fabroz est mag9 ipmēns i id a q rāgit qz liqsa
crum vel alia hūmōi. r est velocioris tps pp suā p r i c
tione r suā puritate. Sz de h qd fit i manu cā ē h qz
manus est potēs ad secādū aerē r ignē i corpib9 sub
tilib9 veloci motu. h n est potens sic ad secādū liqscm
inspissis veloci motu. vñ conatus ad secādū r irrupē
dū subtilia est puus. ad spissa vō ē magnus. r p r e v t
nō vocet illud rarū. r h spissū nisi ob diuersitate quā
hnt i hac itētiōe quous. n. liqscm n eēt viscosū nec mag9
adherēs ei qd rāgit. nec eēt maioris p r i c t i o n i s r v n i
tōis tñ si dūret ei9 secatio tpe logiore i sustinēdo illū.
r sit stabile r comitās n refugiens tactū p f c o s u f f i c i e t
ei h vt i secādo mag9 ipmar qz s b r i l e f m p p o n e t e p o z .
Quaf cū ipserit i rāto tpe iquātū iprimūt subtile ali
quā ipressionē p f c o cū duplicatū fuerit tps poterit si
bi adēqri i aliq duplicationū. Cū vō addiderit in du
plicationibus. poterit r h addere sup illud. r iō tps igs
duplū n erit mēsure sensibil i actiōe p p o n e m a g t u d i s
adherētie illius liqscf sic tu scies. puenit at vt i h loco
declaremus h amp quous h plus pueniat magisterio
nāli. Sz. n. vt h dicamus qstū suffic ad soluedū dubi
tationē r p q appeat vitas eius. De cū si aliqz volu
erit h p f e c t i u s i q r e r e i q r a t i l l u d e x h i u s q d e a s u n t i n
scia naturali r p c i p u e l u e n i e t i l l u d i h i u s q e x n f a p r e
sunt vel ex h i u s o b u s p d c i s m a n i f e s t u e s t i a i d i q u o
putat esse pcedendū q agēs pōt eqri cū paciente r id
in q putat q paciens p r addere sup agētē r id i q pu
tat h n posse pcedi h minus esse eo r inciz paruit q qz
uis res ita eēt. tñ i itētiōe eēndi iquātū est ipm esse nō
eqnt agēs r paciēs eo q n ē agēs i itētiōe iquātū est
eē itētiōis p accēs v l p p o s i t i o n e s i c i a o n d i m u s d e i n
i n p n o a g e t e . c u i u s p a c i e s n c o i c a t e i i n s p e n e c i m ā . h
cōicat ei aliq mō i itētiōe eēndi n p r p s i d e r a r i d i s p o i n
tētiōis q est qz ipa n cōicat i ea itentione. ¶ Remāsit
igit d i s p o p s i d e r ā d i l e o i p m e ē . I n c e t e r i s a t a b h i a
erat paciēs eqle v l a d d e s s u p p n c i p i u a g e n s . S z cū
p u e r t i m u s n o s a d p s i d e r ā d u i l l a q s t u a d i t e n t i o n e m
eēndi p n c i p i u a g e s e r i t n e q l e p a c i e n t i e o p i l l i s e ē p
se r eē p a c i e n t i s q s t u a d i l l ā p a s s i o n e s t a c q s i t u a b i l l o .
bein eē iquātū est eē n variat i fortitudine r debilitate
nec recipit mag9 r minus qz nō variat nisi tribus mo

dis. f. fm pōrtate r posterioritate r fm qd ē idigēs r
n idigens r fm qd ē nece r possi. Si ar p s i d e r a u e r i s
pōrtate r posterioritate p f c o s i c t u n o s t i e ē p n s e r i t
cāe r bein cāto de indigenti ar r n idigēti iā nosti q cā
adeo n idiget cāto qz hz eē p se v l p a l i ā c ā m . S z h i
tētiō pene est qst p a quous d i a t a b e a a l i q u o r e s p e c t u .
De necessitate quoqz r possibilitate iā nosti q si fuerit
cā q est o l c ā t o . i l l a e r i t n e c e e s s e r e s p e c t u v n i u e r s i t a t i s
cātoz r eē abso. Si vō fuerit cā alicuius cāti ipa erit
nece eē respectu illius cāti r illud cātū q l e c u o s f u e r i t
est possi eē i se. Sūma at hoz h ē q cātū qstū i se ē id
cui n est nece eē alioqn eē necm absqz sua cā cū positū
fuerit eē nece p se r i q u ā t u n p b i b e t c i e ē . S i n a t h r
eē p cām. Ipm igit p seipm sine p d i t e eēndi sibi cām
v l n eēndi sibi cām ē possibile eē nec ē nece sine dubio
nisi pp cām. De in cā sic o n s u ē n p e d i t n e c e s s a r i o eē
pp illud. Sz erit v l n e c e eē p se v l n e c e p p a l i u d a s e
r cū acqstū sibi fuerit eē p illud tūc p r e s t e v t a b c a s i t
eē aliud a se. igit cātū respectu sui est possibile r cā r e
spectu sui v l e s t n e c e v l p o s s i b i l e . S i f u e r i t n e c e eē
tūc eē eius dignius ē qz eē possibile. Si vō fuerit possi
bile nec fuerit nece pp cātū. h cātū ē nece pp illā post
necitate illius tūc effentie cāe p s i d e r ā d a ē i q u ā t u e s t
nece pp illud n attēdetes eēntiā cāti h h e r i t p p i l l u d
nece. ¶ Nulla p s i d e r a t i o n e a d h u c h i t a . D e c ā t o cū eēn
tia cāti cū n sit nisi possibil nec curātes p s i d e r a t i l l u d
respectu cāe. igit cāe e t a p p r o p a t i o n e c e c i t a t i s r c ā t o n
erit nisi possibilitas tñ ap illā appropationē. Sed cā
cāto fuerit necitas: cāe quoqz erit necitas. alioqn cū
ad huc eēt possibil nec eēt nece suū eē r sic nece eē eēt
cātū. eueniret igit q eēt nece r n pp ipsā cām qd ē a b
surdū. igit cāe erit necessitas respectu sui iquātū ipsa
p p a t c ā t o e o q c ā n e s t n e c e p p i l l u d h p p s e . v l p p r e
spectū sui ad aliud n ad se. Inquātū at cā nōdū referē
ad cātū: cā tū eē n est nece. qz n est necesse suū eē nisi i
quātū cā referē ad illud r tūc fit. pp has igit tres iten
tiones cā est dignior eē cāti. igit cā dignior ē cāto. Sed
qz eē absolute cū positū fuerit eē alicuius fiet certitu
do eius. manifestū est tūc qd p n c i p i u qd est attribuēs
certitudine i q ipm cōicat. dignius est hūda ipa certit
tudie. Cū igit certū fuerit h esse p n c i p i u p m u qd est
attribuens aliis certitudine p f c o c e r t u e r i t q s c i a d e
e o b u s s c i a d e v e r i t a t e a b s o l u t e f m qd s c i a d i v e r i t a s
. s . q u e e s t i n r e s p e c t u s c i t i .

Cap. iiii. f. d aliis cāis. f. mālib9 formalib9 finalib9

Ad postq tractauimus de p n o efficiēte: loq
s mur nūc b aliis p n c i p i s . S z p n c i p i u m ā l e
est id i quo ē po a eēndi rē. Dico igit q illi ē
h d i s p o cū alio multj modis. alicubi. n. est sic tabla scri
pture q apra est ad recipiēdū aliqd q accit ei sine aliq
sui pmutatiōe vel remotiōe alicuius ab eo qd erat ei.
alicubi vō ē sic cera ymagi. r sic puer vtro. quoz vñū
qd qz aprū ē ad recipiēdū aliqd sine pmutatione aliq
suaz d i s p o n u e x c e p t a m o t i o n e f m v b i r f m q s t u z z .
h m o i . a l i c u b i v o ē s i c l i g n u l e c t o q c u d o l a t m i u i t a l i
q d b e s b a e i u s . a l i c u b i v o ē s i c a l b u n i g r o h . n . a l t a t
a m i t t i t q l i t a t e q u ā b e b a t s i n e c o r r u p t i o e s u e s b e . a l t e r
b i v o ē s i c a q a e r i e x q n f i t a e r n i s i q z i p a c o r r u p t i t . a l l
c u b i v o ē s i c i p m a a t a l i q d e g e r s p o l i a r i a s u a f o r a s e p e
q u o u s q a d a p t e t f o r a t a l . S i l r v u e a c r e s v i n o . r a l l
c u b i v o e s t s i c m ā p a f o r a q a d a p t a t a e s t a d r e c i p i e d u
eā r p e a p s t i t u i t i e f f e c t u r a l i d e s i c s p e s b e l l i r i c i e l e
c t u a r i o e x q b s s o l u n ē e l e c t u a r i u h e x e i s r a l i a a n h

at erant vna ex suis partibus electuarii potest alicubi esse sic
 liget lateres domus. hanc autem videri esse sic procedenti hanc quod ex
 procedenti non sit electuarii nisi hanc alterationem. In hoc non est
 nisi propter huius manerie sunt et unitates numero. Ita
 autem posuerunt quodammodo propositos sunt magis rationi et error. In
 modo propositos sunt magis sic filii. Doctores vero non est forma propositum hanc
 quodammodo sequitur ex illis quod propositos efficiat ea in anima. Sed
 hos quod modos res suenies quod sustinet potentiam. Illi enim
 res vel sustinet potentiam pro seipso vel pro potentiam alterius.
 Si autem pro seipso tunc ad hoc vel sit ex eis aliquid in effectu vel
 non egebunt aliquid sic tabula et hoc est quod dicitur vocari secundum
 respectu eius quod est in eo et ideo vel huiusmodi res habeat pro se in
 effectu exteriori nisi cum haberet exteriori non erit adaptata ad
 habendum id quod sit in ea. Si vero non fuerit exteriori nisi pro id quod ad-
 uenit in ea. tunc iam fuit in ea aliquid receptum quod requirit in ea
 cuius aduentum constituit aut huiusmodi erit tale quod non constituit
 illud. hanc adiungit ei vel erit quod aduenit eius destruet id quod
 erat constitutum ante aduentum eius. Eueniet igitur ut alteret.
 Hos autem posuimus illud non altari et hoc est per se dionis vel
 egebit ut aliquid sibi addat et hoc erit vel motus localis tamen.
 vel motus huiusmodi quantitate vel motus huiusmodi quantitate vel motus huiusmodi
 situ vel motus sibi vel remotio alicuius de seba eius.
 sine sit quantitas sine quantitas eius sine aliquid aliud. Ita autem
 sunt pro potentiam alterius rei sine dubio erit ei potentiam et
 propter vel propter erit ex potentiam tamen. vel cum hanc erit alteratio
 huiusmodi quantitate. Sed si quocumque fuerit alterationem vel puenit ad finem
 vna alterationem vel multis alterationibus. Ita autem sit versus ut
 id ex quo sit generatio pro oppositionem et est in re vocet eam et hoc est
 id ad quod resoluit res ad vltimum. Si autem fuerit corpale
 tunc ipsum est minimum ad quod puenit dicitur in dicitur in formas
 diuersas quod sit in eo. et iam diffinitur illud esse id ex quo et ex alio
 a se. proponit res et est in ea potentiam et non diuidit pro forma. quod
 autem tenet res non sunt nisi ex generibus et dicitur ponit ea per
 ela. et precipue vnum et idem tamen. hanc ponunt digora pncipi
 pncipi quod ad badiuceptionem eo quod sunt maioris vltimam et
 generalitatem. Sed si ipsi vellent recte indicare scriberet quod exteriori
 tamen potentiam non est nisi idem dicitur. quod sequuntur ea sunt digora
 ut sint sibi et exteriori pro se et sunt et digniora unitate. Re
 deamus igitur tunc ad magis et dicamus quod iam fuit versus ut
 aliquid dicat res esse ex magis et aliquid non. Dicitur enim quod porta
 est ex ligno et non dicitur quod ex holo est scriptor et aliquid id quod sit
 propter sibi et aliquid non. dicitur enim quod porta est lignea et non di-
 cutur quod hanc scriptor huiusmodi. pncipi autem cum fuerit hanc quod sibi non
 mouet vltimo modo nec alcat in recipiendo aliquid tunc non dicitur
 sit ex illo. hanc sibi dicitur quod est ex puatioe sic dicitur ex non scriptor.
 Cum vero alcat et precipue cum non inuenit puatio in noie. dicitur quod est
 ex sibi. Copone vero quod est in sibi non vltimum plurimum nisi cum
 fuerit sibi sicut aliud propter illud adapretur forma. Sed forma
 non parat ei nec quod sit ex ea sed deriuat ab ea nomen.
 Subm vero aliquid est coiccas toti et aliquid est comitans non toti
 sic vultue pncipi sunt origo aceto et vino et arob. in aliis
 huiusmodi. Quis autem origo scriptur est origo non hanc nisi receptionem
 tamen. hanc acquisitionem forma est sibi ab alio a se et quocumque origo vel
 receptus vel iniciu motus ad ipsam fuerit ens in se.
 putat esse mobile ad ea pro se hanc non est ita. Ita enim manifestum est
 nobis ex aliis locis quod non propter vna res agens et recipiens
 eadem rem sine pttitione sue centie. Cum autem in origine fuerit
 pncipi sui motus pro seipso tunc erit mobilis pro magis et id
 quod sit ex ea erit nunc cum quo fuerit pncipi motus in illa
 aliquid extrinsecus et non fuerit ei moueri pro se ad illam pncipi
 tunc id quod sit ex ea erit artificiale vel simile et hoc est to-
 tum quod diximus de ma. Forma autem aliquid dicitur ois interiori quod
 in effectu est adaptata ut agat ita ut sibi separet et sint for-
 me et hanc hanc intentionem dicitur forma ois visum et actio quod est in re-
 cipiende vnto vel proposito. ita quod motus et accitua sunt

forme dicitur et forma id pro quod constituit ma in effectu et tunc sibi in
 intelligibiles et accitua non erunt forme et dicitur forma id pro quod pncipi
 est ma quous non constituat pro illis in effectu sic sanitas et quod
 est ad quod mouet res nali et dicitur forma prope si et quod aliud
 sit in materis partiticiu et dicitur forma prope spes rei et gen
 eius et dicitur eius et hanc totu. Quod totalitas totius forma est et
 pncipi. Forma est aliquid est ipseca sic motus et aliquid p-
 fecta sic quod ratura et rotunditas. Ita autem nosti quod vna res
 aliquid est forma et pncipi efficiens diuersis modis
 quod in artificio ptingit na ipm artificiu forma est artificiat
 in aia eo quod in aia habet forma motus ad formam domus.
 Illa enim pncipi est pro quod venit acquisitione forme in ma; do-
 mus. Sicut sanitas forma est curationis et cogitio medendi
 forma est sanandi. Algēs vero ipseca eger motu et illis
 ad hoc vel id quod est in aia eius habeat esse in ma. pncipi vero est cum
 ex forma quod est in eius eentia puenit esse forme in sua ma; vno
 autem quod forme rex naliu sint ap cas pcedetes na; aliquid
 mo. ap na; vero sunt hanc solitu cursu suu aliquo mo et tu
 scies hanc postea. Finis vero est ille pro quem res est et hanc ia no-
 sti in pcedentibus. finis autem aliquid est in aliis reb; in ipso agere
 tamen sic gaudiu ex victoria et aliquid est in alio ab agere quod
 aliquid est in sibi sic pncipi motu quod puenit ex cogitatione
 vel ex na. aliquid est in aliquid tunc sic cum quod fac aliquid ut pro illis
 placeat alii. igitur placere alii finis est et agere et ex reci-
 piens quous gaudiu placendi alii. habeat et alii finem. ex si-
 nibus etiam est assimilari alii rei quod res in quatuor desiderat
 finis est et ipsa etiam assimilatio: finis est.

Cap. v. de stabiliendo fine et de solone quoniam illoz
 qui destruxerunt finem et de dicitur inter finem et necessarium et
 de notificando modo hanc quod finis est pro ceteris causis
 et modo hanc quod est posterior ceteris causis.

Ita igitur iam patuisse ex pncipi quod ois cantu hanc
 d pncipi et quod ois scipiens hanc magis et est forma. hanc
 nodu patuit quod ois motio fiat pro fine. hanc non est
 aliquid quod est in curia et hoc quod est casus et hoc sic motus celi
 videri esse non pro fine et quod gno et corrupo non videt fieri pro al-
 que fine hanc quod putat propter et aliis dicitur quod vnicuique fini sit
 finis sic vnicuique pncipi est pncipi et ita non est verus finis
 nec pncipi. finis enim verus non est nisi ap quem est quod. Ita autem in
 uentim; res quod sunt fines et hanc fines vsq; in infinitu. hanc non
 sunt quod putant esse fines quod sunt in finite sic pncipi quod pro
 ve niit ex illis pncipi et non finitunt. et propter et aliis dicitur pncipi
 quod ois actio sit finis quod propter posuerunt illa cam poze celis
 casus cum ille sit certe cantu oiu; cap. Ita autem ois quod in fine
 post solone huiusmodi quoniam hanc est. an finis et bonu sint idem
 an diuersa et est quod dicitur sit iter largitate et pbitate. pncipi
 igitur quoniam quod est de casu et in curia. soluo sic. et dico de vispo
 ne casus. quod quod ipse sit finis aliis ia ondim; in naliibus.
 Sed de in curia ois ut scias quod ois motus voluntariis hanc pncipi
 pncipi pncipi et pncipi logiquu. pncipi autem pncipi
 est vno motus quod est in muscu mebru et pncipi quod hanc pncipi
 est pncipi vntu desiderate. pncipi vero logiquu est
 ymaginatio aut cogitatio. Cum enim ymaginatioe vel cogi-
 tatioe ronal fuerit ipsa forma aliquid et mota fuerit dicitur
 tamen vno ad pncipi stati hanc vntu nols quod est in mebru
 aliquid vero ipsa forma ipsa ymaginatioe vel cogitatioe erit
 ipemet finis ad quem puenit motus et aliquid erit alio ad hanc
 hanc non puenit ad illu nisi pro motu ap quod vel cessabit motus
 vel durabit motus. exemplum autem pncipi est hanc. s. quod hanc aliquid
 redet esse in loco aliquid et ymaginat hanc ea forma aliquid loci
 quod desiderat esse ibi: mouet tunc ad illu locu et puenit motus
 eius ad illu. igitur dicitur tamen eius erit id ad quod puenit motus
 vntu mouetiu musculos. exemplum vero si est hanc. s. quod aliquid

ymagiat i ata hois for^a vidēdi aliqūe amicu suū r desi
 derat videre illū. vñ mouet ad locū i q̄ putat se iuēire
 eū r mor⁹ ei⁹ puenit ad locū illū. Id ar ad qd̄ puenit
 mor⁹ ei⁹ n̄ ē ipm suū p̄mū desideratū qd̄ itēdebat sed
 aliū. Sui. n. d̄sideratū psequūt illud r acq̄rit post illū
 qd̄ ē iuentio amici. Jā igr̄ nosti has duas d̄iones r ex
 h̄ clarescet tibi aliq̄tulūq̄ finis ad quē puenit mor⁹ i
 oī d̄spōe iqtū ē finis motus lē finis p̄m⁹ verus v̄tuti
 efficiētī motū q̄ ē i mēbs r v̄tute mouētī q̄ ē i mēbs n̄ ē
 ali⁹ finis p̄ter hūc. S³ aliq̄ v̄tuti q̄ ē p̄or bac ē finis
 alius p̄ter hūc. vñ n̄ o³ sp̄ vt illa res finis p̄mus v̄tuti
 desideratiue sine v̄tus sit ymagiatua sine cogitatuua.
 nec o³ sp̄ n̄ esse q² aliq̄n erit r aliq̄n n̄ erit sic patuit ex
 duob⁹ exēpl̄. In q² p̄ fuit finis vnus. In hō q̄o fu
 erūt diuer⁹ s̄p̄. n. mouēs q̄ ē i mēbs ē p̄ncipiū mor⁹
 sine dub^o. h̄ v̄t⁹ desideratū ē p̄mū p̄ncipiū ill⁹ mor⁹.
 Ad. n. p̄t ē vt mor⁹ atal sit n̄ p̄ d̄sideriū v̄llo mō. Jā
 id ad qd̄ tēdit v̄tus h̄m itēctioe atal ē p̄ d̄sideriū atal
 sine dub^o qd̄ sit postq̄ nō fuerat. igr̄ p̄p̄quū p̄ncipiū
 oīs mor⁹ atal ē v̄t⁹ mouēs musculos i mēbs r h̄ p̄nci
 piū q̄ p̄cedit eā ē desiderū. Desiderū q̄o sic tu nosti i
 lib^o de ata seq̄t ymagiatōe v̄l cogitōe sine dub^o.
 igr̄ p̄mū p̄ncipiū erit ymagia^o v̄l cogita^o. h̄ ar s̄c p̄n^a
 motus atal ex q̄busdā sūt b̄bita p se neccō r qdā sūt n̄
 debita p se neccō. B̄bita q̄o neccō sūt v̄tutes mouē
 tes q̄ sūt i mēb⁹ desideratē. Ad b̄bita q̄o neccō sūt
 ymagia^o r cogita^o. Ad. n. p̄t eē ymagia^o r n̄ memoria
 nec cogita^o r n̄ ymagia^o. S³ oī p̄n^o motus: finis ē sine
 dub^o. p̄ncipiū. n. qd̄ est neccō motui voluntario h³ finē
 neccō. S³ cū p̄ncipiū ē neccō: mor⁹ erit vacu⁹ a suo
 fine r si p̄tgerit vt p̄currat p̄ncipiū p̄p̄quū qd̄ ē v̄tus
 mouēs r duo p̄n^o q̄ s̄c p̄ illa. s̄. d̄sideratiū cū ymagia^o
 v̄l desideratiū cū cogita^o. tē termin⁹ mor⁹ erit finis
 oībus p̄ncipiū cū h̄ n̄ erit sic ē i curia v̄llo mō. Si ar
 p̄tgerit vt d̄fant. s̄. vt v̄tus mouēs n̄ sit finis cēntialis
 v̄tuti d̄sideratē: op̄tebit tē neccō vt v̄tuti d̄sidera^o sit
 finis alius post finē q̄ ē i v̄tute mouente q̄ ē i mēbro.
 Ad. n. iā oīdim⁹ q̄ motus voluntarius n̄ ē sine desi
 derio cāe ar qd̄ ē desiderū ē desiderū alicuius rei.
 Ad. si n̄ fuerit cā finalis ad finē motus tē erit ad aliqd̄
 aliū sine dub^o. S³ cū iā fuerit illud ad aliū pp̄ qd̄ q̄rit
 motus p̄scō d̄bebit eē post p̄uētiōe motus r erit illū
 q̄si id ad qd̄ itēdit motus v̄l q² acq̄rit post finē motus.
 r erit q̄ desiderū ymagiatū r cogitatuū p̄currerūt
 ad illud. māifestū ē igr̄ q² illud ē finis voluntarius r n̄ ē
 i curia v̄llo mō. Dis ar finis ad quē p̄uēit motus si fu
 erit finis desideratus ymagiatōe n̄ cogitōe. ille ē q̄
 vocat i curia. Eū ar finis n̄ fuerit termin⁹ mor⁹ h̄ ei⁹
 p̄ncipiū fuerit desiderū ymagiatōis n̄ cogitōis tē
 neccō ē vt ill⁹ ymagia^o sola sit p̄ncipiū mor⁹ desiderū.
 v̄l ymagia^o cū nā v̄l eū p̄pone sic suspirō r mor⁹ pul
 sus. v̄l ymagia^o cū more r bitu aiāl q̄ p̄currūt ad illā
 actionē sine meditatiōe. Si ar sola ymagia^o fuerit p̄n
 cipiū desiderū tē illa actio vocabit̄ fortuita r n̄ erit i cu
 ria. Si q̄o ymagia^o fuerit cū nā sic suspirō: vocabit̄ illa
 actio p̄suetudo. mores. n. roborant nisi frēq̄ntatiōe
 passiōis. Ad. igr̄ fuerit post mores erit p̄suetudo sine
 dub^o. Cū ar finis q̄ ē v̄tuti mouētī q̄ ē cū mor⁹ iā fu
 erit r n̄ fuerit finis alius q̄ ē post illū quē itēdit deside
 riū r q̄ ē finis desiderū: tē illa actio vocabit̄ frustra: sic
 ille q̄ puenit ad locū i q̄ putat iuenire amicu r cū n̄ iue
 nerit eū ibi eius actio vocabit̄ frustra p̄pone v̄tuti de
 sideratiue. n̄ v̄tuti mouētī r p̄pone finis p̄mit. r n̄ finis
 si. postq̄ ar p̄stāt h̄c oēs p̄pones tē d̄cō illius q̄ dixit
 q̄ i curia ē actio sine finali cā. falsa ē. Quid. n. dixit q̄ i

curia ē actio sine finali cā fuit p̄suptuosus r putat fal
 sus q̄ ē p̄suptuosus. p̄ q² actio nō sit sine finali cā. nisi
 cū n̄ h̄uerit finalē cā: p̄pone eius qd̄ ē p̄ncipiū sui mo
 tus n̄ p̄pone ei⁹ qd̄ n̄ ē p̄ncipiū sui motus. nec cuius³
 rei q̄ p̄tgerit nec ei⁹ qd̄ iduxerūt iqtitōe p̄ exē^o de co
 mēdo bar bā. Jā p̄ncipiū p̄p̄quū mor⁹ huius ē v̄tus
 q̄ ē i musculo. q̄ q̄o p̄cedit h̄c ē desiderū ymagiatū si
 ne cogitatiōe. p̄ncipiū. n. ei⁹ n̄ ē cogita^o v̄llo mō. q̄ n̄ ē
 ei finis cogitatu⁹. h̄ ē ei finis q̄ ē d̄siderio ymagiatu⁹
 r v̄tuti mouētī. manifestū ē igr̄ q̄ h̄ actio h̄m p̄ncipiū
 ei⁹ qd̄ ē v̄t⁹ mouēs puenit ad finē. h̄ ar qd̄ n̄ mouet ad
 finē n̄ ē nisi q² v̄t⁹ p̄ncipiū ei⁹ n̄ sit v̄tus mouēs. Ad
 o³ ar putari h̄ puenire n̄ ex desiderio ymagiatū v̄llo
 mō. Dis. n. actio atal sit postq̄ n̄ fuit h̄ igr̄ ē desiderū
 aliqd̄ sine dub^o r iqtitio atal. h̄ ar ē cū ymagiatōe aliq̄.
 S³ ymagia^o aliq̄ n̄ erit stabil. h̄ facile destructibil. v̄l
 erit stabil h̄ n̄ ata aduertit eā. Ad. n. oīs q̄o ymagiat ali
 qd̄ aduertit illud nec indicat se iā ymaginatē aliqd̄.
 ymagiare. n. aliud ē q̄ aduertit se ymagiatē r h̄ ma
 nifestū ē. Si. n. oēs ymagiatōe comitat et aduertit
 ill⁹ ymagiatōis p̄ceder et h̄ i finitū. Sedo q̄ aduē
 tu hui⁹ desiderū aliq̄ cā ē sine dub^o v̄l q̄ p̄suetudo v̄l
 reditū d̄spōnis r voluntat⁹ mouēdi se ad aliā d̄spōitio
 nē v̄l p̄cupiscētā v̄tuti mouētī r sensibili r enouādī
 i se actionē motiōis v̄l sensibilitat⁹. Ad. oīnetudo ar ē de
 lectabile r moueri ab eo cui⁹ reder ē delectabile r vel
 le facere aliqd̄ nouū delectat. s̄. h̄m v̄tuti atalē v̄l y ma
 giatiū. delectatio q̄o ē v̄tilitas sensibil r ymagiatū h̄
 delectatio aiāl q̄ certe putat v̄tilitas ē h̄m p̄tē h̄uanā.
 Cū ar fuerit p̄ncipiū ymagi^o atal sine dub^o eius v̄tili
 tas erit aiāl ymagiatū. igr̄ h̄ actio n̄ ē vacua ad v̄tili
 tate sui ḡnis q̄uis eius v̄tilitas n̄ sit q̄a h̄m itellectū.
 Deīn p̄ter has sūt alie cāe q̄ appropant aliqd̄b⁹ tm̄ d̄
 spōnib⁹ motuū p̄ticulariū q̄ n̄ p̄phēdūt. du^o q̄o q̄ p̄se
 quit illū māifestab⁹ p̄ h̄. s̄. vt scias d̄iā iter finē p̄ essen
 tiā r finē neccō. q̄ v̄n⁹ ex finib⁹ q̄ s̄c p̄ acc̄ns. B̄iā ar
 iter h̄ ē q̄ finis p̄ eētā ē cā q̄ q̄rit pp̄ seipam. Neccō
 v̄t⁹ ē v̄nū qd̄z ex trib⁹ q² v̄l ē aliqd̄ qd̄ neccō ē eē ad h̄
 v̄t⁹ sit finis. iqtitū ip̄z eē cā finis aliq̄ mō sic d̄urices fer
 ri ad h̄ vt p̄ficiat scider v̄l ē aliqd̄ qd̄ neccō ē eē ad h̄ vt
 sit finis n̄ q̄ ip̄z sit cā h̄ q² ē comitās cāz sic h̄ qd̄ neccō
 ē eē corp⁹ fuscū. ad h̄ vt sit scidere. n̄ fuit ar corpus fu
 scū neccō ad scidēdū cū eo pp̄ suā obscuritatē. h̄ q² co
 mitat ferrū qd̄ neccō ē ad scidēdū cū eo v̄l ē aliqd̄ cui⁹
 eē neccō comitat ip̄am cām finalē sic cā final⁹ p̄iugū ē
 ḡno filioy deīn ḡnōnē sequit amor filioy r comitatē.
 Ad. q̄o p̄iugū fuerit pp̄ amorē filioy. h̄i oēs sūt fines
 p̄ acc̄ns neccō n̄ p̄ acc̄ns casuale. Jā ar tu nosti alios
 fines acc̄ntales casuales. Scias ar q̄ eē p̄ncipioy d̄si
 derū nāl ē d̄sio fa ex h̄iis d̄sionib⁹. v̄. ḡ. nā q² d̄bit i
 sine d̄no eē largitatē d̄tē oī qd̄ possit ē eē bonū i suo
 eē. idcirco v̄nū ex h̄ fuit eē qd̄ ē i p̄positū tm̄mō ex ekis.
 Nec fuit possit̄ eē i ill⁹ nisi terrā r aq̄ r aerē r ignē.
 S³ q² n̄ fuit possit̄ vt igr̄ eēt ei⁹ mōi q̄ iducef: ad finē
 v̄l q̄ itēdit p̄ ignē nisi eēt ad h̄uēs r d̄solutiōes. iō co
 mitat h̄ neccō vt noceat iustis r b̄struat m̄ta ex p̄positū
 S³ q² iā sum⁹ eē p̄positū tē redeam⁹ ad illū r r̄ndea
 m⁹ ad qd̄nē iducefā d̄icētes. q̄ ididna ḡnata q̄ s̄c i finē. n̄
 s̄c fines eētiales nāe. Jā finis eētial nāe. v̄. ḡ. vt sit
 s̄bā q̄ ē h̄v̄l equ⁹ v̄l plāta r vt illū eē sit stabile eē. h̄ ar
 fuit i possit̄ i v̄no ididuo d̄sigo. q̄. n. qd̄ ḡnat comitat
 neccō corp⁹. s̄. ḡnatū ex v̄le corpali. Postq̄ ar h̄ p̄bi
 bitū fuit i ididuo remāsit i sp̄. p̄ igr̄ itētio nāe ē vt p̄
 maneat nā h̄uā r alia h̄mōi. v̄l ididuu p̄peruū n̄ de
 sigtū r illa itētio ē cā p̄cūua actiōis n̄ v̄tis. ad h̄ ar vt

h vnu pmaneat i ee necesse e vt sint ididua post ididua sine fine igit infinitas ididuoꝝ nuero erit accntal fm in tentione necessu i pre distionis p^a r fm qd e accns p se. Si n. possit eet boseni pmanere sp sic pmanet sol r ce lu. pscd n eet opus gnone r multiplicatide p gnone. q^o nis. n. pcesserim9 q^o itetio nae n e infinitas ididuoꝝ. m infinitas ididuoꝝ e itetio alia ab itetioe cuius; ididui h. n. q^o ididua veniut sine fine post ididua n fit ad h vt sit infinitas. Itē ididui qd duc ad aliud ididui r deit ad tertiu r qrtu n e ipm finis naevlis h nae piculari. postq^o at h sut finis nae piculari r post illu nihil aliud pter illu erit itetio r finis illi nae q^o sut ei9 finis. Intel ligo at p naz picularē vturē ppria regis vnus idiu dui r itelligo p nam vtem vturē infusam i sbas celoz q^o vnā rē r gubnatē vniver sitatē gnouū. tu at postea scies h oia. motus at q^o tedit i infinitū e vnus p r tinua tionē sic nosti i nālib9 r et itetio nae q^o est i illo motu n est ipsemet motus itetū est iste motus. h itetio est ibi durabilitas r h durabilitas est vna itetio cuius esse pcedit ex reb9 q^o nū s pcedit ee sine fine. S3 modus ppōnū r rclonis est h. o3. n. vt scias q^o sensus nfe di cionis que dicitur q^o cā final tmiat r cessat. h e. f. q^o cā final q^o e fm vnu agētē r vnā actionē tmiat. Ad p^r. n. ee vt agēs nālis vl volūtari9 agat actionē pmanētē pp finē post finē. ita vt n cesset ap aliqū finē. Si. n. ex vno p^o pueniret actio post actionē: pscd ipe fm vnā q^o actionē cēt agēs ali9 ab agētē q^o erat fm aliā actio nē q^o nū nec p eētā nec p sbm eet ali9 a se. vñ pos sent multiplicari ei9 fines r fm vnu qd qd fieret ab eo eet agēs pp aliū finē vsq^o i infinitū. r ei9 fines erūt vsq^o i infinitū. Itē rclō e cā final sillo q^o fit pp qrtū ter minatū. ois. n. pō sillo fit pp h. aia q^o fm vnu qd q^o sillo succedētē q^o pueniet ab eo meret dicit agēs ali9 r ali9. r i vna q^o vice q^o e agēs e ei finis desigt^o q^o n pōt ee ire i infinitū eo pvnici9 sillo e vna rclō sine dubo. **S**ed dubo q^o sequit h: soluit h mō. f. iā scies q^o finis ponit res r ponit ens r dicit e inter rē r cētē q^o nū res n sit nisi ens sic dicit q^o e iter aliqd r ei9 comitās. S3 h tibi iā vificatū e. ois at cā itetū e ipa cā h3 certitudine r cālitatē. cā q^o final itetū ipa e cā cā e vt cete cāe sint xāe i effcū. Igt cālitatē cāe final est cā ee aliā. igit esse aliā cātū est a cālitatē illi9. ei9 at cālitatē n e cā ee eaz nisi pns sit ymaginata i aia vl i alio p^ritū. Ad e cā cāe si nali i sua cālitatē nisi cā alia pter cāz q^o mouet ad eā vl ad quā ipa p se mouet. **S**cias et q^o res aliū e cāta i sua cālitatē r aliqū e cāta i suo ee. Cāta at in sua cāli tate e sic dualitas q^o i suo ee dualitatē. **Q**uo sit cāta i suo ee: māifestū e nec later. Silt aliqū e rei aliqd acqsi tū ad h vt sit sua cālitatē sic ad exndū qdraturā i lig vl lapid. corpa. n. nālia sūt cā cālitatē multaz ex formis r accntib9 q^o n eminant nisi p illa r sūt cāe ee aliq^o ex ill r n sue cālitatē. sic purat iudiciū silt ee i disciplinabilib9. Itā igit facile e inllre q^o cā finalis i cālitatē pcedit cās agētēs recipientes. silt r formā fm modū q^o cā formal h3 cām q^o duc eā ad illā. Silt et cā finalis i suo ee i aia pō e cetis cās. In afa. n. pō e agētē q^o aia aduenit eā pus r postea ymaglat ap se actionē r itetionē reci pientē r q^o litatē for^a. respectu igit cālitatē r respectu eēt di i sillo. n e aliq^o cā pō cā finali. Immo ipa e cā eēt di cās: cetis cās. ee q^o aliāz cāz i effcū eā e eēndi illā i effcū. S3 cā final n est cā itetū est sueta. S3 itetū e ad aliqd. vñ fm modū q^o est cā: cā e aliāz cāz. S3 fm mo dū aliū e cāta cāz. f. cū cā final iā hūit ee. Si. n. n hūe rit ee i effcū h suū ee fuerit pus suo ee i effcū sic postea suo loco mōstrabit rē nlla aliāz cāz: erit sibi cā neq^o et

agēs q^o fac h mōl ee. igit cā final n est cāta ceteraz cāz fm qd est cā final h fm q^o iā est aliqd i effcū. cū. n. nō h3 esse i effcū. n est cāta vllō mō. S3 cū p^riderat itetū e cā final: est cā cēfaz cāz. f. ad ipas eēndū cās. ita vt sit cā agēs r cā recipiēs r cā formal. n vt sint in effcū r hēat esse i seipis. q^o igit p eētā est cāe finali inq^o est cā fi nalis h est. f. vt sit cā cēfaz cāz. S3 ex mō q^o ei9 itetio iā h3 esse i effcū accidit ei vt sit cāta ex h. f. mō. Itā igit notū est p se quō aliqd est cā r cātū itetū ipm est agēs r finis r h est vnu de pncipiis nālū. **S**3 qd inq^o post h declarabit p h qd dicit. f. q^o finis q^o acqrit ex ac tione agentē: diuidit in duo. f. in finē q^o est for^a vel iten tio i paciente receptibili actiois. r in finē q^o nō est for^a nec in itetio in paciee receptibili vllō mō est igit in agē te. Si. n. nō fuerit in agente nec in paciente. tūc cū nō possit esse in illa sba q^o p se stat q^o nō est ex mā nec i mā pscd nō hēbit esse vllō mō exēplū pmi est for^a huma na in mā humana q^o est finis vtuti agētī formationē in mā hoīs r ad hūc finē puenit ei9 actio r ei9 mot9. Exēplū q^o h est hitatio q^o est finis fabricatorū domus q^o est pncipiū motus ad eēndū domū r ipa nullo mō e for^a domus. vñ at q^o finis agentē ppinquus r rtingēs motionē māe sit for^a i mā r vt id cuius n e finis for^a i mā n sit pncipiū ppinquū motū itetū est sic. Si at ac ciderit q^o illud cuius finis e for^a i mā data r q^o illud cui us finis e hui9 itetiois q^o n est sua for^a in illa mā sūt vnu aliqd tūc si fuerit h erit p accns. Sic cū aliq^o fa bricat domū vt hiet i ea. Itā. n. i q^o hitatiois iduc eū ad fabricadū r e ei p^a cā fabricadū inq^o ite est fa bricator r est cātū itetū est hitator. Cū at ita enenerit vt vnus hō simul sit hitator r fabricator r finis finis itetū est hitator ali9 erit a suo fine itetū est ipe fabrica tor. postq^o at māifestū est h dico q^o i pre diuifictōis p^a finis h3 pationē ad multa q^o pcedebant eū in acqui sitione eius in effectū r in esse. Ipse. n. h3 pationē ad agentē r pationē ad recipiens cū ipm est in pō^a r ad pationē ad recipiens cū ipm in effectū est recipiens r pationē ad motū. Cōsiderat9. n. respectu agentis est finis r respectu motus: est terminus r nō finis. si ne. n. essentie pp quē est res r quē intendit res nō de struit res h p eū p^ricit res. motus q^o destruit puen tionē eius. p^rideratus q^o respectu recipientis q^o p^riciat p illū cū ipm erat i pō^a est bonū q^o adaptat ipsam. malū q^o p^ro est sue pscōnis. S3 bonū qd est ei oppo sitū est esse r acq^o sitio i effcū. p^rideratus q^o respectu re cipientē cū ipm iā est in effectū est for^a. **S** finis q^o fm distiones p^rē secūdā: notū est q^o n est for^a māe pacien tis nec est ipsemet tūm9 mot9. Itā at claruit q^o ipsa e for^a vel itetio i agente r q^o p illū sine dubio erit agēs de pō^a ad effectū. q^o aut est in pō^a est pp puationē cul p^rictū est malū. q^o q^o est i effectū est bonū illi oppo si tū. igit h finis bonū est respectu n eētē agētis. h agē tis fm qd e pncipiū mot9. r agēs e finis. respectu q^o agētis fm q^o p illū erit de pō^a ad effectū r p^ricit est bo nū: si ille exitus de pō^a ad effectū fuerit itetio vt il ad ee vl ad pmanedū i cē r vt mot9 sit nālis r volūtari9 r electiois itelligibilis. S3 si fuerit imaginabilis nō h3 ee bonū. S3 putat. igit ois finis e finis vno respectu r alio respectu e vey bonū. vl putat h igit e dispō boni tatē r cāe p^recti. **A**d cōscōdā at dispōnē boi r liba litatē o3 q^o scias q^o vna r cadē res h3 respectū ad reci piēs qd p ipsā p^ricit r respem ad agētē a q^o puenit cū at fuerit respect9 ei9 ad agētē a q^o puenit sic vt nō faciat debere agentē esse paciee p illā vel p aliqd aliud q^o sequat eā: tūc respectu sui ad agētē erit libalitas. r re

speciem sui ad pacem erit bonū. sicut autem liberalitas et p̄sistens
 ex sua p̄ ip̄one ap̄ oēs linguas ē donator tribuens alii
 ex se bonū nō pp̄ retributionē. Si. n. intēdit pp̄ illud re
 tributionē. b̄ v̄ditor vel accomodator vel fenerator.
 adulatio v̄o et collaudatio et fama et oēs dispōnes q̄ ap
 petunt nō reputant a vulgo eē retributiones nisi sint
 s̄bevel retributiones q̄ itell̄nt i s̄biectis. putat. n. q̄ is q̄
 dat alii ex se bonū p̄ q̄ acq̄rat sibi laus sit libalis et non
 v̄ditor vel accomodator cū tñ ip̄e se sit v̄ditor qz ex
 h̄ q̄ ip̄e b̄nfac̄ alii ip̄e lucr̄at siue retributionē libalē sui
 gn̄is vel alteri v̄el laudē vel adulationē p̄ q̄ gaudeat
 siue lucr̄et q̄ fiat nobilis et laudabilis. Si. n. nō fecisset
 id qd̄ dignū et meli⁹ ē facere q̄ nō facere ip̄e nō eēt tā
 pulchre dispōnis i sua nobilitate. vulgus v̄o nō p̄pu
 tar has itētiōes iter retributiones. vñ eū q̄ b̄n fac̄ alii
 pp̄ aliqd̄ bonū bonoz puritiorū vel v̄oz q̄ p̄ v̄eniūt ei
 p̄ illud nō censat vocare libalē. S; si b̄n accederet hanc
 intētiōē nō vocaret eū libalē. aliq̄s. n. ex vulgo b̄nfi
 ciū recipiens ab aliq̄ pp̄ retributionē q̄uis illa sit pp̄
 s̄baz cū p̄cepit h̄. desp̄icit illud b̄nficiū et negat eē bonū.
 nec vult illū sibi b̄nfaciētē vocat libalē eo q̄ id qd̄ agit
 agit pp̄ eam. Si at̄ diligētē iqr̄at q̄s se sit sensus liba
 lis iueniet q̄ libalis est q̄ dat alii p̄fectionē i sua eius
 vel i p̄ibus eius. sic vt nō fiat sibi retributio v̄llo mō.
 iḡ ois q̄ agit aliqd̄ ex itētiōe tali vt pueniat sibi p̄sistens
 retributio nō ē libalis. vñ ois d̄as recipiēti formā vel
 aliqd̄ vile et h̄z finē pueniēdi sibi aliqd̄ ex bono q̄ fec̄
 alii nō est libalis. S; dico q̄ retributio et volūtas i eo
 qd̄ itēdit nō aduenit nisi rei ip̄secte i eēntia. Retribu
 tio. n. vel ē fm̄ se i sua eēntia vel fm̄ aliqd̄ aliō i sua eēn
 tia vel i suis cōmoditatibus. Motū ē at̄ q̄ si sua itētiō
 fuerit de retributionē sue eēntie vel de cōmoditate sue
 eēntie vel oio de aliq̄ p̄fferat sibi aliq̄ vtilitatē ei⁹ eēn
 tie ip̄scā ē i suo eē. vel i suis p̄fectionibus. Si at̄ nō fue
 rit pp̄ aliqd̄ tē necesse ē vt aduenit illā itētiōē ab illo i
 aliud a se vel nō aduenit sibi eēle ē. Ita videlz vt et si
 nō pueniret a se illud q̄ bonū ē alii. eius tñ dispō oio eēt
 eadē quā si pueniret. iḡ h̄ nō ē ei melius vel pulchri⁹
 vel laudabili⁹ siue sit aliqd̄ aliud de accētib⁹ p̄p̄is sue
 eēntie q̄ ei⁹ p̄riū qd̄ ē nō pulchri⁹ nec laudabile nec ali
 qd̄ aliō de accētib⁹ q̄ sunt amabilia v̄l vtilia. ita videlz
 q̄ si h̄ nō faceret nō tñ desisteret eē id qd̄ est ei dignū et
 pulchri⁹. Itō ē iḡ adducēs illū ad h̄ qz nō ē ei potior
 puenire illud a se in aliud q̄ eius oppositū. h̄. n. mō si
 nō fuerit res pueniēs ex nā vel ex volūtatē q̄ nō ē fm̄
 viā iudicēdi necētatē h̄ alio mō sic tu scies postea. p̄fco
 non pueniet bonū id aliq̄ rez ex aliq̄ cāz. nisi fm̄ h̄ q̄
 agētēs fm̄ itētiōē suā potior ē itētiō p̄dca. s. vt fluat
 ab eo bonū i aliō a se. eo q̄ h̄ dignū ē ei et ei⁹ p̄riū idi
 gnū et tē finis rei ē itētiō retributionis q̄ p̄iūgit sue eēn
 tie vel supuenit sue eēntie vel reflectit ad suā eēntiā et
 tūc eē illā itētiōē et nō eē nō ē ei eēle respectu sue eēn
 tie et p̄fectionū sue eēntie et suaz cōmoditatū. S; adue
 tus illi⁹ ab eēntia illi⁹ ē sic aduenit retributionū q̄ ap
 propant sue eēntie et reducunt ad eēntiā ei⁹. q̄b̄ acq̄
 rat p̄fectionē et dignitatē p̄p̄riā. et ob h̄ qd̄ de q̄ re n̄ ces
 sat iterari q̄usq̄ pueniat ad h̄ vt reducat ad eēntiā. v̄.
 g. Si dicat alicui agēti aliqd̄ q̄re fecisti h̄. r̄ndebit vt p̄
 sit illi. et bein si ierroget q̄re voluisti. p̄cedet illi. r̄ndebit
 qz b̄nfacere bonū ē et sic n̄ cessabit qd̄ q̄usq̄ dicat ei
 q̄re q̄ris qd̄ ē bonū et r̄ndeat h̄ eē aut vt bonū cueniat
 ei aut vt malū remoueat ab eo et tē cessat qd̄. acq̄sitio. n.
 boni i of re et remotio mali ab ea h̄ ē qd̄ acq̄rit sibi abso
 lute. misericordiā v̄o et largitas et clem̄tia circa aliū et gau
 diū d̄ bono qd̄ sit alii et tristitia q̄ puenit ex defectu et.

h̄mōi. sūt acci⁹ p̄ba agēti pp̄ q̄ vitupat si ea non fece
 rit vel minuit aliqd̄ de ei⁹ p̄fectione. iḡ libalitas ē lar
 gitio absq̄ itētiōe alicuius modi. ita vt pp̄ largitiōē
 nō sit p̄fectio iḡ h̄ itētiō respectu recipiētis est bonū et
 respectu agētis est libalitas. ois. n. adeptio p̄fectionis
 respectu recipiētis est bonū siue fiat pp̄ retributionē
 siue. nō respectu v̄o agētis nō ē libalitas nisi cū nō fue
 rit pp̄ retributionē. h̄ est iḡ manifestatio certitudinis
 b̄nficii et libalitatē qz iḡ iā locuti fuim⁹ de cāis et eaz
 dispōnib⁹. restat vt colligamus breuē q̄ dca sūt de eis.
 dico iḡ q̄ hec q̄tuor eāe putant n̄ p̄iūgi ois i plerisq̄
 reb⁹ qm̄ res q̄ nō mouent et disciplinales nō putant h̄z
 agētē. s. p̄ncipiū motus nec eēt putant h̄z finē. putat. n.
 q̄ finis nō est nisi motus nec eēt mām. qz nō iqr̄it nisi de
 formis eaz. vñ risit ille q̄ dixit q̄ h̄ nō s̄gn̄t eam p̄fecti
 uā et q̄ p̄siderare h̄ ad hanc sciam spectat. vna. n. scia
 tractat de eis sic de oppositis. h̄ at̄ nō sūt opposita. vna
 v̄o scia eo mō q̄ h̄ scia est vna manifestat dispositionē
 eaz. Nos at̄ h̄z nō p̄cedamus q̄ hec eāe nō p̄iūgunt i
 oib⁹ reb⁹ de q̄b⁹ agit i sciētis. itaq̄ sūt de reb⁹ cōib⁹
 q̄ icidit i suba sciaz diuersaz. Ip̄e tñ iā inueniunt i sciē
 tiis disc̄retis diuersis. et id̄ auctor alicui⁹ vni⁹ scie. v̄.
 g. n̄al̄s. cuius magister iū est on̄der h̄ oia p̄n̄ nō suffi
 cit on̄dere q̄cqd̄ accidit eis. Itō at̄ ita se h̄z res. Itō. n.
 ois agēs est. p̄ncipiū motus sic d̄z. res eēt disciplinales
 i n̄ais suis nō sūt nisi p̄ aliō a se q̄re n̄ nō separt a mā
 q̄uis spoliēt i eēntiōe. Itā. n. comitat eas i eēntiōe
 d̄io et siḡ q̄ sūt eis ex occasione māe et q̄ verius ē dico
 q̄ mēsure sūt v̄les p̄p̄nq̄. figuris mēsurabilib⁹ et vni
 tates eēt nūo et nūs p̄petarib⁹ nūi et id̄ istis est p̄ncipiū
 agēs et p̄ncipiū recipiēs et vbi h̄ duo fuerit ē p̄fco et p̄fco
 est integritas. h̄ t̄minatio et ordinatio pp̄ q̄s sūt eis p̄pe
 tates q̄s h̄nt nō sūt eis ob h̄ q̄ fm̄ h̄ q̄ sunt: sicut illi⁹ or
 dinationis et integritatis et t̄minatiōis. Si at̄ negauerit
 q̄ nō est p̄fectio. s. finis motus. nō tñ negabit eē bonū
 erit iḡ eā eo q̄ est bonū. S; nec ē t̄minat illi eā nisi qz
 fuit bonū et postea accit illi bono vt eēt p̄fco motus. eo
 q̄ illa fuit ad illā p̄ motū. S; si h̄ nō esset q̄ p̄petates q̄
 sequūt ea essent fines ad q̄s reducunt dispōnes eoz. i
 q̄sitor itaq̄ n̄ iqr̄eret eas i māis illoz finū. ar̄t̄. n.
 mouet nām ad h̄ vt sit rotūda nō tñ ē finis ip̄a rotūdi
 tas h̄ aliqd̄ aliō de p̄petarib⁹ ei⁹. Inq̄rit. n. circūlū p̄
 eā. vñ hec eāe iā sūt cōes q̄ p̄p̄t ois vt actor h̄mōi scie
 speculet i eis. Ip̄e. n. nō tñ p̄siderat cōia h̄ eēt id̄ qd̄ est
 p̄p̄riū vnicui⁹ scie. s. qd̄ est p̄ncipiū illi⁹ scie nō p̄side
 rat cōia tñ qm̄ h̄ scia iā p̄siderat accidentalia approp̄a
 tia ip̄a p̄icularia cū fuerit eēntialia et p̄o et nodū fuerit
 acci⁹ eēntialia subis sciaz p̄iculariū. Si at̄ de vnaq̄q̄
 istaz cāz esset scia p̄ se v̄tq̄ nobilior iter eas esset scia
 de finali et ip̄a esset sapia et h̄ etiā ip̄a nobilior est reliq̄s
 p̄tibus huius scie qz est scia p̄sideras finales cās rez.

ExPLICIT tractatus. vi. laudemur deus sup̄ omnia.
Incipit tractatus. vii. cū auxili⁹ dei. Cap. i. de p̄nti
 bus vnitatē. s. idēp̄ritatē et ei⁹ v̄ionib⁹ et de p̄ntib⁹ m̄st̄
 tudinē. s. alietatē et diuinitatē et de mōis oppōis cogniti⁹.

Idē at̄ q̄ fm̄ hāc n̄am itētiōē vt iā cō
 u pleam⁹ s̄bū de h̄is q̄ p̄ba s̄ idēp̄ritati fm̄
 q̄ ē idēp̄ritas et de p̄ntib⁹ eā. Scias aut̄ q̄
 vñ et ens iā p̄ficant i p̄dōne sui de reb⁹
 ita q̄ d̄ q̄cūq̄ d̄ixit qd̄ ē ens vno respectu illud p̄t eē vñ
 alio respectu. nā q̄cqd̄ ē vñ ē et id̄ forma putat qz id̄ qd̄
 itell̄t d̄ vt oq̄ sit vñ et id̄ h̄ n̄ ita. Sūt at̄ vñ s̄bo. s. qz
 i q̄cūq̄ est h̄. est et illud. Si. n. qd̄ itelligit de vno oio eēt

id qd itellr pens tē multū fm qd ē multū n̄ eēt ens. sic
 n̄ ē vnū quīs accidat ei eē vnū. dī. n. q. mltitudo ē vna
 s̄ n̄ l̄gū ē multitudine. vñ o3 vt loq̄niur nē d̄ hīs q̄ ap
 p̄opant vnitati t̄ de ei9 opposito. s. multitudine. q̄ at p
 pria sūt vnitati. sūt idēitas hōgenea pueniētia t̄ eq̄li
 tas t̄ siltitudo p̄pa vñ q̄ multitudis sūt appo^a istoz. tra
 ctare at̄ de oppositū vnitati: mai9 ē. vnitas. n. siltis ē. s̄
 q̄ ē ei9 d̄riū ē multis modis. ¶ Idē at̄ ē cū multa vno
 mō ponūt vnū vno mō t̄ h̄ p accēs t̄ h̄ ē fm respectū
 vni9 p accēs. Sic. n. illic d̄ vnū sic t̄ h̄ d̄ idē. Sed q̄
 d̄nr idē i q̄litate sūt p̄silia t̄ q̄ i q̄litate d̄nr eq̄lia t̄ q̄ s̄
 idē i rehone d̄nr p̄partia. S3 vires p̄ eētia sūt i reb9
 q̄ p̄stitūt eētia. vñ q̄ fuerit idē ḡne d̄nr hōgenea t̄ q̄
 fuerit idē i spē d̄icēt talia. t̄ q̄ fuerit idē p̄po d̄icēt p̄ue
 niē^a. oppo^a vñ istoz noscūt ex cogne istoz. ¶ Nā oppo
 sitū ad idē abso^o ē aliud. aliud vñ q̄ddā est ḡne t̄ q̄ddā
 est spē t̄ h̄ ē ē aliud d̄ria t̄ q̄ddā est aliud accēte. p̄t at̄
 eē vt id qd ē aliud accēte sit vna res q̄ ē aliud a seipsa
 duob9 mōis. Quoz vñ9 nomē p̄pū fm alicui9 placitū
 est. s. q̄ ē diuersū nūero. aliud vñ d̄r a diuerso i h̄ q̄
 diuersū ē id qd d̄r a q̄l3. aliud vñ ē id qd aliāt eētia
 lī. Diuersū q̄ ē magi eōe q̄ aliū silt t̄ alia. ea vñ q̄ aliāt
 ḡne ḡnaliss^o si fuerit ex̄tia i materiis ipe sua alictas
 i ḡne ḡnaliss^o n̄ fac̄ debere ea n̄ posse p̄iugi i vna mā.
 S3 q̄ aliāt spē sub p̄p̄q̄s ḡnib9 q̄ sūt sub vno ḡnaliss^o
 mo i poss^o est ea p̄iugi i vno s̄bo. q̄cūq̄ at̄ n̄ pueniūt in
 vno s̄bo eod mō i eodē ipe d̄nr oppo^a. Tu at̄ tā nosti
 i logica m̄ez t̄ p̄petates eoz. ex q̄b9 h̄it9 t̄ puō vno
 mō p̄tinet sub p̄dictoriis. d̄ria vñ vno mō p̄tinet sub p̄
 uariōe t̄ h̄itu. mod9 vñ q̄ p̄tinet puō sub negōne ali9 ē
 a mō q̄ p̄tinet d̄ria sub puōne. ¶ D̄z at̄ vt scias q̄ p̄
 uario d̄ multīs mōis. d̄. n. puō id qd d̄z eē i aliq̄ nec ē
 in co n̄ q̄ n̄ sit illius modi vt sit i eo quīs sit illius nāe
 vt sit i aliq̄. t̄ d̄z puō id cuius nā ē eēt ḡne alicuius rei
 nec ē i ipa re q̄ n̄ ē illi9 modi vt sit i ea siue illud sit ge
 nus. primū siue lōgiquū. t̄ d̄z puō id cui9 nā ē eē rei n̄
 abso^o s̄ i sua hora q̄ p̄terit sic senex edētulus. p̄oz vñ
 mod9 nimū p̄uēt nega^a. alit mōi differūt ab ea t̄ d̄z p̄
 uario amissio p̄ violētā t̄ d̄z puō id p̄ qd amissit res i
 regritate suā. monocul9. n. n̄ d̄z cec9 nec ērvidēs abso^o
 h. n. n̄ ē nisi i respectu s̄bi lōgiquū. s. hōis n̄ oculi. Deū de
 puōne p̄dicat neg^a. s̄ n̄ p̄uertit. puō vñ n̄ p̄dicat de d̄
 rio. amaritudo. n. n̄ ē puō dulcedis s̄ ē aliud cū puōne
 dulcedis. ¶ P̄uatio. n. aliq̄n ē i mā aliq̄n ē comes
 eētie q̄ fac̄ debere eē p̄uatiōe alterius eētie i mā. t̄
 n̄ ē silt cū puōne t̄ h̄ sūt d̄ria. q̄z oppōnis cā n̄ ē alteras
 ḡnez. iā. n. ondīm9. h. s̄ cā h̄it9 ē q̄ eētie eoz ipa biffi
 nitide sui t̄ diffinitide suaz d̄riaz repugnt p̄iugi t̄ de
 struūt se. postq̄ at̄ nulla ḡnez ḡnalissimoz sūt d̄ria. o3
 tūc vt d̄ria sic distātia d̄riis vt iter oia q̄ sūt aliud d̄ria
 sunt aliud p̄ formas. sic nigredo t̄ albedo sub colore. t̄
 dulcedo t̄ amaritudo sub gustu. boitas vñ t̄ mali^a nō
 sūt certe ḡna supiora. nec boitas silt it̄tionē vniuoce
 i ill^o nec mali^a. p̄ter h̄ at̄ mali^a silt i oī re aliq̄ mō p̄ua
 zione p̄cōis q̄ d̄z eē. ei. boitas vñ ē eē ei9. Int̄ illa iḡ
 est diuersitas q̄ ē iter p̄uatiōe t̄ eē. q̄es vñ t̄ labor. cō
 ueniūt i ḡne alio q̄ sit boitas t̄ mali^a. Cōueniūt. n. in
 sensato t̄ ymagiatio t̄ i siltib9. ¶ Ad sūt iḡ spē boitaj
 t̄ mali^a. vñ at̄ q̄ n̄ bñ p̄siderauef̄t. h̄. itellexerūt q̄ eo
 rū q̄ sūt d̄ria t̄ h̄nt ḡna p̄p̄q̄ sub q̄b9 p̄tinent vel qdā
 pueniūt i sensu vñ i siltu t̄ qdā d̄nt t̄ collegerūt ex eis
 it̄tionē pueniētie t̄ it̄tionē diuersitaj t̄ posuerūt
 vñ ex eis gen9 q̄rūdā t̄ alterā. posuerūt gen9 alioz.
 S3 n̄ d̄z ita eē. ¶ Nā sensus pueniētie t̄ diuersitaj ē vt
 p̄po^a fuerit q̄si due nāe inueniēnt̄ eis aliq̄ q̄ diuersis

respectib9 apta sūt poni q̄si ḡna eoz. ¶ Ipa. n. p̄tinent
 sub vniuersitate potētiaz agēdi t̄ paciēdi qdāmō t̄ s̄b
 q̄litate9 alio^o t̄ s̄b resonib9 alio^o. ¶ Ipa. n. fm h̄ q̄ p̄ue
 niūt ex reb9 q̄ sūt po^a agēdi t̄ fm h̄ q̄ acq̄rūt i aliq̄ ex
 aliq̄b9 q̄ sūt po^a paciēdi t̄ fm h̄ q̄ de ill^o d̄scūt d̄spōes
 i suis subsistētib9 sūt de q̄litate9. S3 fm h̄ q̄ p̄uētiēs
 ē: ē p̄uētiēs suo pueniēti sūt de relatiuis. Cū at̄ nomē
 rei q̄ est de pueniētia vñ diuersitate fuerit reductū ad
 aliq̄ā istaz it̄tionū. p̄tēb9 sub ḡne qd ē ei p̄pū. ¶ Ad
 dico at̄ q̄ vna res p̄tēat sub diuersis ḡnib9. h. n. ē qd
 ego refugio. s̄ qz diuersis respectib9 vna res ē aliū t̄
 aliud t̄ p̄tinet i alia pte. ¶ Nec sūt h̄ certa ḡna s̄ sūt q̄si
 ḡna q̄ sūt res p̄p̄sice ex it̄tōe t̄ actiōe vñ passiōe vñ
 rebone t̄ alit9. t̄ vñ q̄ in seipsis sūt q̄litate9 t̄ ceteri re
 spectus. comitant̄ ea. ¶ Itē quīs nos studeamus pone
 re cōueniētia t̄ diuersitate p̄tēri sub ḡnibus alterio
 ribus t̄ nāe d̄rie q̄ ponūt due nāe h̄nt certa ḡna p̄ter
 pueniētia t̄ diuersitate sub q̄bus p̄tineant̄ t̄ iā nosti h̄
 als. S3 h̄ q̄ d̄ria sūt sub duob9 ḡnibus d̄riis sic an
 dacia t̄ temeritas. lōgū ē d̄steref. auda^a. n. i se q̄litas ē
 t̄ qdā i respectu ē strenuitas. Silt̄ ē temeritas in se q̄l
 itas ē t̄ qdā i respectu ē stoliditas. S3 strenuitas t̄ stoli
 ditas n̄ sūt de ḡnib9 istaz q̄litate9 quēadmodū sap̄ t̄ i
 s̄p̄id n̄ sūt ḡna olfēoz t̄ gustatoz imo comitant̄ ea di
 uersis reb9 q̄ p̄sequūt̄ ea. auda^a. n. i se n̄ ē d̄ria temer
 itati nec foridolositate. Immo strenuitas t̄ foridolosi
 tas sūt d̄ria p̄tēta sub h̄tu q̄ ē vna spē q̄litate9. auda^a
 vñ ē oppo^a n̄ audacie q̄ ē q̄si genus temeritaj t̄ fori
 dolositaj. Si. n. auda^a eēt d̄ria temeritaj n̄ t̄n eēt d̄ria
 ex nā s̄uip̄s9 s̄ ex aliq̄ qd accit̄ ei. s. ex h̄ ille ē laudabil
 t̄ strenu9 t̄ vtil. h̄ vñ vitupabil t̄ stolidus t̄ nocuus.
 Cōtraria iḡ se sūt ea q̄ pueniūt i ḡne t̄ i s̄bo. q̄z qdā
 sūt talia q̄ vnū s̄b9 recip̄ vtrūq̄ vñ d̄rioz t̄n sine cō
 uersioe sui i aliū ab ill^o duob9 t̄ qdā sūt q̄z s̄bm p̄us cō
 uertit̄ i aliū ab eis q̄ntq̄ accidat ei vñ ex eis aliq̄. n. ē
 p̄lo q̄ indolozat̄ aliq̄d. s̄ ad amaricād̄ eget aliq̄ p̄plo
 ne. ¶ Ad ē at̄ h̄ d̄spō i uersioe calidi i frigidū. ¶ N. n. fue
 rit d̄rietas i ḡne necēe erit tē vt puō cuiusq̄ eoz i sua
 nā q̄tū ad illud gen9: comitet̄ alterz t̄n t̄ tē n̄ erit me
 diū iter illav̄l erit mediū. s̄ vnū vñ p̄ha. t̄ necēe erit
 vt illa multa distēt ab vno q̄q̄ illoz vel eodē mō ita vt
 ab vno n̄ distēt maḡ vel min9 q̄ ab alio vel n̄ eod mō.
 Si at̄ fuerit h̄ n̄ eod mō tē qdā eoz erit p̄p̄q̄s silt
 t̄ d̄i alicui9 eēti mō q̄ i se ē aliq̄d for^a illi9 t̄ qdā erit
 in vlt^o distācie ab eo t̄ h̄ ē d̄riū. qz d̄rietas ē vltimū di
 stācie iter appo^a q̄ p̄uētiūt i ḡne t̄ i mā. vñ ē at̄ d̄icēf
 vltimū distācie eē vbi ē mediū t̄ vbi n̄ ē mediū. qz vnū
 qdā eoz ē i vlt^o distā^a ab alio. iḡ d̄rietas ē distā^a p̄cā
 qz distātio eaz ead ē. ¶ Ad at̄ q̄s pōat vltimā diuer
 sitate t̄ distātia iter vnū t̄ duo alia distā^a h̄ iposs^o ē.
 Distā^a. n. vnū a duob9 vel erit fm vnā it̄tionē vni9
 mōi t̄ tē duo distā^a ab vno eod mō erit p̄uētiē^a i for^a
 distācie q̄ ē vna spē n̄ multe vel erit mult9 mōis t̄ tūc
 illi erūt diuersi modi d̄rietaj. n̄ vn9 mod9. q̄ n̄ erit h̄ p
 d̄ria q̄ p̄seq̄t̄ gen9 vt faciat illā spēz sine expectatōe ali
 cui9 t̄ p̄cipue i simplicib9 iā. n. nosti h̄ s̄ erit d̄ mō seq̄n
 tiū t̄ d̄ d̄ispōe eoz q̄ comitāt̄ spēz. ¶ It̄ at̄ h̄mo ē d̄ vno
 mō d̄rietaj. s̄ q̄ ē p̄ eētia. māifestū ē iḡ q̄ d̄riū vnū n̄
 ē nisi vnū. mediū vñ se ē id q̄ quīs sit diuersū est t̄n
 p̄sile t̄ iō o3 vt p̄uersio p̄mū fiat ad illud dū aliq̄d mo
 uetur ad d̄riū. ¶ Agrum. n. prius sit citrīnū vel viride
 vel rubēū t̄ deinde sit album. ¶ Jam at̄ ponūt p̄trariis
 media. per negationem duozū extremozū. Sed hoc
 aliq̄n sit ex defectu nōis mediū. s. mediū veri sic si dice
 retur nec calidū nec frigidū si tepidum careret nōie t̄

Omni res vel erit i vno genere vel diuersis sic si diceris nec leue nec gūc. h ar nō erit vep mediū h ē meliū hōremus. **H**abit⁹ ar r puatio nō hnt mediū i ho. Ipsa. n. sūt ipa affirmatio r negatio restricta circa genus vltīm r i tpe ē r dispositione. **C**ōpatio igf habit⁹ r priuationis ad illā rē r dispositionē. erit sic patio r dictionar ad oē qd est. sic. n. nō est mediū int dictionar sic nō est mediū inter puationē r habitū.

Caplin scdm de assignandis intentionib⁹ antiquissimoz r ydeis r scda methali r de cā q eos duxit ad h r de ondenda origine ignorantie pp quā decepti sunt.

Empus est nobis vt accingamur ad refelē dū snias dicitas de ydeis. r disciplinalibus r de pncipiis sepatis r de vltib⁹ q dnt a nris radicibus q̄s iā stabilim⁹. q̄ quis iā pbate sint cert⁹ regulis in q̄ est aliq̄ munitio sufficiens speculatozi ad dissoluendū r destruedū oēs verisilitudines eoz r ad opponēdū sententiis eoz tñ conabimur ad h totis viribus nris. **C**ōsidim⁹. n. p ea q̄ dicimus interim dū aduersamur eis vtilia multa puenient q̄ p̄missa sūt in eis q̄ diximus et ondimus. **P**ico igf q̄ ois ars in exordio suo est cruda r imatura sed maturat postea. r deinde paulatim decorat r pficit. **T**alis fuit plia antiquitus apud grecos. primū qdē p sualibilib. s. retho. **D**einde qz incidit deceptio i ea fuit dialectica i vna ex p̄ribus eis. s. naturalis q̄ apud plures eoz pus fuit v̄sitata. postea vō cepunt adauertere disciplinalē r deinde diuina. **S**ed in h dū transirent de aliis ad alias nimitū fatigati sunt. **P**mū aut i trāseundo de sensibili ad intelligibile r diuisi sunt. **N**ā quidā ex eis putauerūt q̄ diuino facē debere eē duo aliq̄ i vnaq̄q. re. sic duos boles in intēone hūanitatē. s. hōem sensibile corruptibile. r hōem intelligibile separū p̄petuū inuariabile. r vnicuiq̄ istoz attribuerūt eē. **S**ed eē separū vocauerunt esse exēplare. r vnicuiq̄ rex naturalitū attribuerunt formā separā q̄ est ipm̄ intellectū r cui obuiat intellectus eo q̄ intellectū est res q̄ nō destruit. **S**ed qdqd est sensibile ex hīs est corruptibile. **S**cias vō r demōstrationes posuerunt fm̄ hōi cursum r fm̄ h tractauerunt de eis. **E**x q̄bus plo famosissimus r magf eis socrates nimitū adheferūt huic snie dñres. q̄ hūanitas est vna intēo ens in q̄ cōicāt idiuidia r remanet destructis illis. **N**ā est aut h illa intēo q̄ est sensibilis multiplex corruptibilis. est igf illa q̄ est intēo intelligibilis separa. **Q**uidā vō alii nō dederūt huic for⁹ separationē sed pncipiis eius r res disciplinales q̄ sunt separe diffinitionibus posuerūt digniores separationē i eē. **I**d vō de formis naturalibus q̄ nō sunt separe diffinitione dixerūt nō separe p essentia. r dixerūt q̄ forme nales nō generant nisi ex iūctione illaz formarū disciplinaliū cū mā. sic planicies q̄ est intēo disciplinal cū adiungit m. s. naso fit sinus. r fit intēo nāl planicies aut fm̄ q̄ est disciplinales ē sepabil. **S**ed fm̄ qd est nāl nō est ei vt separe plo vō plus inclinabat se ad h vt forme sunt separe r disciplinales apud eū erant medie. iter formas r iter nales. q̄nis. n. hec sint separe diffinitione nō tñ pcedebat eas existere non in mā. **F**or⁹. n. vel est finita vel infinita. **S**i aut fuerit finita h h hz ex h qd ē ex spoliata nā tūc oē spaciū erit infinitū. **S**i vō h acciderit ei ex h q̄ ē ex spoliata a mā. tūc materia ē acq̄res restrictionē r forma. **S**z vtrūq̄ istoz est absurdū. **N**ā spaciū esse infinitū ipossibile est. **S**i aut fuerit finita tūc restrictio ei⁹ est iūmo tmi-

nato. r sig⁹ mēsurata. **Q**uia h nō est el nisi ex passione accēte sibi extrinsecus. nō ex ipa nā eius. **N**ā parit aut for⁹ nisi a sua māligf sit eē separe r nō separe r h ē ipo. o. q̄ igf vt sit mediū. **A**lii vō p̄m̄ rex nālū posuerūt ydeas r posuerūt eas certa intellecta r certa separe dñtes. **C**ū ipi ex spoliāt dispōnes corpales a mā. s. nales nō remanet nisi māgudo r sig⁹ r numer⁹. **Q**uā ex. ix. p̄dicamēris ea q̄ sunt q̄litates passibiles r passiones r habit⁹ r po⁹ r i po⁹ sūt res hntū passiones r hitus r potētias. **R**elo vō est de hīs q̄ p̄dent ad similitudinē istoz igf est mā. restat igf vbi r ē q̄litas r q̄n est q̄litas r situs r est q̄litas. **A**gē vō r pari sunt mās acq̄rit igf ex h vt dēqd nō est q̄tū sit ē pendēs ex mā pendē vō ex mā pncipiū ē id qd nō p̄det ex mā. igf disciplinalia. s. ydee sūt p̄m̄ nālū r ipa sūt certa intellecta. alia vō ab eis. sūt nō intellecta r idcirco nullus p̄r diffinire colorē vlt saporē vel alia hōi. diffinitione q̄ sit recta h q̄ est r patio aliq̄ ad v̄tū ap̄p̄dēte. qz intellect⁹ nō intelligit eas apud eos sed ymaginat eas ymaginatio seq̄ns sensū. **D**ixerūt ē q̄ numeri et mēsure r dispōnes eaz intelligūt p seipa igf ipa sunt separe. **Q**uidā vō posuerūt ea p̄m̄ r nō posuerūt ea separe. r h fuit secta pitbagore r p̄p̄ oia assilauerūt vnitati r bualitati r posuerūt vnitatē i tūto bonitat⁹ r restrictionis. bualitatē vō posuerūt i malit⁹ r i nō restrictione. **Q**uidā vō alii posuerūt p̄m̄ augmētū r diminutionē r egle potētes egle ipam rle eo q̄ ab ipo sit p̄uersio ad v̄tūq̄ eimoz. **Q**uidā vō alii posuerūt egle formā eo q̄ ipa est restricta r tūmata. augmētū vō r diminutio nō hnt tñ. postea vō diuisi sunt i p̄p̄one vniuersitat⁹ ex disciplinabilit⁹ ydeis. **Q**uidā. n. posuerūt numer⁹ pncipiū mēsure. vñ linea ap̄ eos p̄ponit ex duob⁹ vnitatib⁹ r superficies dic⁹ q̄tuo vnitatibus. **Q**uidā vō vnāquāq̄ istaz dix⁹ posuerūt p̄tē p se r plures ex eis tenuerūt q̄ numer⁹ ē ipm̄ pncipiū sed vnitatis ē p̄m̄ pncipiū r q̄ vnitatis r idētitas sūt cōitātia vlt p̄ntia r p̄cauerūt numer⁹ ex vnitatis r ordinauerūt eū fm̄ tres modos. qz vn⁹ modus nūeral. alē est modus nūeri disciplinal. tertius ē modus iteratōis. modus vō nūeri nūeral ē q̄ posuerūt vnitatis ē p̄m̄ ordimis. r deīn bualitatē r deīn tñarietatē r sic deiceps. **N**umer⁹ vō disciplinal ē q̄ posuerūt vnū p̄m̄ deide scdm. r deīn tertius r ordinauerūt nūerū p̄ successione vn⁹ post vnū. tertius vō modus ē q̄ posuerūt nūer⁹ p̄ creari p̄ iterationē ipius vnitatis. nō p̄ additionē alius vnitatis ad ipaz. miror ar d snia pitbagore q̄ tenuit numer⁹ p̄poni ex vnitatis r sba eo q̄ vnitatis non cōstat p se qz vnitatis ē alicui⁹ r id ē sba ē. r id ē p̄patio r sic ē mltitudo. **E**t ex hīs fuit q̄ vnicuiq̄ ordini disciplinalis nūeri attribuit pueniētā alicui⁹ for⁹. **I**ta vt cū ē ex spoliat⁹ sit ordo nūeri. **C**ū vō amiscet m̄ sit for⁹ hōsvltēq̄ r h d snia quā assigūim⁹ p̄dēt. **Q**uidā vō alii dixerūt q̄ hē hāc formā nūeralē r iter ei⁹ rē dñia est ex q̄b⁹ fuerūt q̄ posuerūt eā mediū fm̄ q̄ p̄dēt ē. plures vō ex pitbagoreis tenuerūt q̄ numer⁹ disciplinal vel ydealis ē ipm̄ pncipiū r ipm̄ est nō separe. ex q̄b⁹ fuit ille q̄ p̄cessit r p̄positionē formar⁹ geometricaz fieri ex vnitatib⁹. h q̄ negauit mēsuras dimidiari r ex hīs fuit quē nō piguit ponē disciplinales r p̄positas eē ex nūeris r post p̄p̄one accidere eis diuidi i infinitū. r ex hīs fuit q̄ formas numerales posuit cōicātes formis geometricis. **T**u ar cū diligent⁹ p̄sideraueris h iūcies q̄ radictis actōis ois erroris i quē icidēt illi v̄ri si. v. **Q**ua ē opinio eoz q̄ cū res est ex spoliata ab aliquo nec est adiūct⁹ ei respectus alius p̄fecto ex spo-

liata est esse ab eo quemadmodum id cui aliqd adiuuctu est
 psideras p se sine pditione eius q sibi adiuuctu e. Ipa
 .n. psiderasti illud no adiuuctu illi. r oino cu psideraue-
 ris illud sine pditione p iuctionis ia putabit te pside-
 rasse illud cu pditione no p iuctionis. Ita vt no opor-
 teat cōsiderare illud nisi no p iunctu quis sit p iunctu.
 Sed q intellectus apprehendit intellecta q sunt i mu-
 do sine psideratōe eius cui adiuugit ideo putauerūt q
 intellectus no apprehēdit nisi separata ab eis. Ad est
 aut ita. imo ois res fm qd in seipsa est habet vnu re-
 spectu r h q iucta est alii hz aliu respectu. Nos. n. cu
 intelligimus. v. g. forma hōis iqtu est for^a hōis solū^o
 ia intelligimus aliqd q solūmō. est fm qd est i se. Sz ex
 h q intelligim9 no oz q sit solū r separū. Cōiuctū. n. ex
 h q est ipm no est separū fm modū negnis. no fm mo-
 dū p uariōis q iteltr separatio ex nctie. Ad est at nob diffi-
 cile iteltr fm apphensionē vl p reliqs dispōnes vnu
 ex duob9 qz vnu ē. s. q n eē de nā ei9 separi a sibi p iū-
 cto i ex nctia quis sepe ab eo i diffinitōe r itēōe r cer-
 titudine cū fuerit eius certitudo no p rēta tra certitu-
 dinē alterius qm eē cū illo fac debe eē p iuctionē no cō-
 tineri i itēōibus. **S**ecda est error eoz de vno. p
 h. n. q dicimus q hūanitas ē itēō vna no intelligim9 i
 tentione q sit vna numero. r sit i multis r multiplicet re-
 bus sic vnus est p multoz imo sic vni p i sunt filii di-
 screti. Itā at scripsimus de hā. Ipi at nescierūt qd p
 h qd dicimus multoz eē itēōne vna intelligamus q
 qz cūqz pus itelleximus veni ad mān eadē hz dispō-
 nē quā alia. nec puenit ex ea nisi h vnu idiuuidū r sū-
 qlēcūqz pus occurrerit intellectui r ipm fūerit i co-
 acqret ex eo h eadē itentio vna quis cū vna aduenit
 delet alia r no agit aliqd. Ad sic calor q cū uenit i māz
 i q est hūiditas ipmit aliq itēōne r cū p i ratū fuerit
 intellectui q uenit ad eū itēō hūiditatis agit aliā itēō-
 nē. Iti vō si itelligerēt itēōne devno i h: remouerēt
 ab errore suo. **T**ertia est iqrātia eoz h iqrātū ē h
 aliqd aliud est in cōicāse i diffinitōe q est deō pdictio-
 nis. sic si aliqs sōphistice itterrogatus an hō iqtū ē hō
 sit vnus vel multi rūdeat q est vnus vel mlti. Itā hō
 iqtū est hō: est hō tm. r iqtū est hō no est aliqd aliū ab
 hoie h vnitas r mltitudo: sunt aliū ab hoie. Itā aut vi-
 scussimus de hiis. **Q**uarta est optio eoz de h q cū
 nos dicimus q hūanitas est semp manēs. est q si dice-
 remus q hūanitas r hūanitas vna vel multe eēt
 vna itēō r iō no oz putare vt cū cōcesserūt sibi p i q
 hūanitas est manēs pseq vt vna r eadē hūanitas sit
 manēs ita vt ponat hūanitas eterna. **Q**uinta est
 optio eoz de h q si res māles fuerint cāte optreat cās
 eaz esse res qs possibile est separi. Ad. n. si res māles
 fuerint itellecte r disciplinales sepate. optebit iō vt di-
 sciplinales oino sint cāe eaz qz fortasse alie sbe erunt
 cāe q no sunt sbe q sustinet. ix. pdicamēta. Itā certifi-
 cauerūt certissime qz geometrice q sunt de disciplina-
 bilibus. no pnt carere materiis i suis diffinitionibus
 absolute quis careant spē materiez r hee sunt res ad
 certitudinē qz videret sufficere radices qs pmissim9.
 igit accigamur q eos q tenēt sniaz de disciplinabilib9.

Caplm tertiu de bestruendo sniam de disciplina-
 libus r de ydcis.

Ico igit q si i disciplinabilibus fuerit discipli-
 nale reparū a disciplinali sensibili tūc vl erit
 i sensibili disciplinale vel no erit. Si aut i sen-

sibili no fuerit disciplinale: optebit tūc vt nec qdratū
 nec rotūdū nec numeratū sit sensibile. Si aut nullum
 istoz fuerit sensibile tūc quō erit via ad stabilitēdū suū
 eē r qto mīuus ad ymaginādū ea. Inctū. n. nre yma-
 ginationis de h sumit ab esse sensibili ita vt si estima-
 remus aliqū hōsem nullū eoz sensisse pculdu^o r iudi-
 caremus eū no posse ymaginare aliqd eoz nedū etiā
 itelligere quis nos ia stabilierimus plura ex eis esse
 i sensibilibus. Si vō fuerit natura disciplinalis h vt
 beāt esse i sensibilibus r illis naturalibus erit i sua eētia
 respectu pp quē eētie eoz vel erūt pueniētes i diffi-
 nitione r itēōne cū separo vl no pueniētes. Si at no
 fuerit n pueniētes cū illo r disciplinalia itellecta erūt
 alia ab eis q ymaginamus r itelligimus r ad stabilitē-
 dū illa erit opus p batione alia r sic postea psiderabi-
 mus de dispōne separationis eoz. q. n. ipi ptermiserūt
 stabilire ea r pposuerūt tractare d sepone eoz nihil ē.
 Si aut fuerint cōicāta r cōicātū illi i diffinitione tunc
 h q de illis sunt i sensibilibus nece est vt vel fuerit in
 eis nisi naturis r diffinitione eoz. Sz quō sepabunt
 ab eo qd est eoz diffinitio vel sit h pp aliqd qd accidit
 eis ex aliq occasione r tūc illa est pparata ad h qz diffini-
 tiones eoz no phibebūt h seq ad illā. igit de mō illoz
 separoz erit vt fiant māles r de mō illoz materialū
 erit vt sepe n h ē p iū ei q tenent r sup qd p iū uer
 radice sue sniel h aut q fūit pp aliqd qd accidit vl ege-
 būt separatis ad eē suū vl n egebūt. Si at eguerit sepa-
 tis h n egebūt aliis separatis a se nisi pp naturas suas.
 tūc separata egebūt aliis separat. Si at h no eguerit sepa-
 tis nisi pp aliqd qd accidit eis. ita q nisi illud accidit
 illa no egerēt separatis vllō mō. nec separata deberēt hē
 esse vllō mō tūc accēs rei est q fac debe esse rei qd est
 pus ea r ita n eger ea r ponit separata egētia ill ad h vt
 possint hē esse. It aut no fuerit sic h fuerit q esse sepa-
 toz fac debere eē separoz cū illo accite tūc accēs no
 facit debere ea esse i aliis nec in suis h natura separo-
 rū ē pueniens si aut fuerint no egētia separatis r sepa-
 ra no erunt cāe illoz nec pncipia r sequēt q h
 separata sunt insufficientia. Cōiuctū. n. materie psequūt
 vires r actiones q no sūt i separo. Quanta. n. bōia est
 iter figurā humanā simplicē r iter figurā hūanā vna
 agētē. **D**iroz et de eis q posuerūt lineā i sua ext-
 stentia expoliata a superficie r pūctū a lineā. qd est q
 p iūgit ea in corpe naturali a natura vniuersulqz eo-
 rū facit debere h sed sūr deberet ea p iūgere si eēt
 separata: an alia vrus aia an itellia an creator. De iū li-
 nea quō por ē corpe pfecto pōitate cāe cū no sit for^a
 eius. lineā. n. no est for^a corpeitatis qz nec est agens
 eius nec finis eius. Sz saltū corpus pscm r itegrū bi-
 mensionibus sit finis linee r alioz. Itāc et est yle eius
 imo est qddā qd psequit illud fm h qd finit r incidit.
Illū et q r3 sniam de numeris comitat vt distin-
 ctiones rez ponat varietatē fm augmētū r diminu-
 tionē eoz et tūc diuersitas inter hōsem r equū erit q
 vnus eoz est plus r alē minus. Minus at sp est i eo
 qd est plus igit vnus eoz erit i alio. **E**t ex hiis est
 etiā q pōit vnitates eqles r ita id i q bīr plus ab eo qd
 est minus erit ps eius qd est minus. hiis est et q pōit
 vnitates ineqles h si ipe bīnt diffinitione tūc no sunt
 vnitates nisi cōione nois. Si vō no bīnt diffinitōe h
 postqz pueniūt in diffinitōe augent r minuunt r aug-
 mētū in erēnti eaz pp aliqd qd est i eis i effectu sicut
 numerus r sicut vnitas est mltitudo. **E**os at q ten-
 ent sniam de numero numerali r eos q pponunt ex
 eo formas naturalū sequit vt factat vnu de duobus

videlz vt vel nūm q̄ est sepat9 ponat finitū r tūc finitio eius erit apud vnū ex suis t̄minis designtū t̄minū r nō apud aliū. vel ponat ifinitū r tūc formas nāliū ponet infinitas r isti ēt ponūt vnitatē p̄mā. p̄ter vnāq̄q̄ duarū vnitatū q̄ sūt in ternario r p̄orē ill' r sūt in hīs q̄ sequunt̄ t̄nariū sed h' ē absurdū. Qm̄ iter p̄mā dualitātē q̄ ē in t̄nario nō ē d̄tia i eēn' h' accidit ei adiūgi sibi aliqd. adiūctio vō alicui9 sibi nō destruit eēntiā eius. Si. n. destrueret eēntiā ei9: nō eēt p̄iūctū. Lōiūctū. n. p̄iūctū est eēntiā. Sed destrues nō ē p̄iūctū. vnitās āt quomō erit destructrix duarū vnitatū. nisi p' h' q̄ destruit vnāq̄q̄ illarū. s; vnitās quō erit destructrix vnitatū. Nā si destrueret illā nō eēt dualitās. Dualitās. n. q̄ sit ex p̄iūctiōe duarū vnitatū tē se nō ē discretā i eēn' a dualitātē ex nte nō p̄iūctā vnitati. vnitās. n. pp̄ p̄iūctiōnē nō variat dispōnē h' fac' malus totū r admittit p̄tē h' dispōnē suā r oīno cū fuerit vnitates pueniētes r p̄pō fuerit vna tūc erūt due nāe puenientes nisi forte acciderit aliqd qd̄ variet r destruat. igf' n' pōt eē vt vnitates sint nisi pueniētes qz nūis sit ex vnitatib9 pueniētib9 n' aliis. q̄uis qdā ex illis dicāt q' dualitātē inq̄tū ē dualitās seqt' vnitās alia p̄ter vnitātē t̄nariū igf' sūt vnitās dualitatis erit p̄ter vnitātē t̄nariū. Sequet' q' vt denarietas sit p̄pō' nō ex duab9 q̄narietatis bus s; q' due q̄narietates sunt due q̄narietates. Denarii. n. vnitates sūt p̄ter vnitates q̄nariorū. igf' denarietates nō ē p̄pō' ex duab9 q̄narietatis. Sequit' q' vt vnitates q̄narietatis cū fuerit p̄s denarii sint d̄iūse ab vnitatib9 suis cū fuerit p̄s q̄ndenarii. S; fortasse dicent q' q̄narietas q̄ ē i q̄ndeci r. s. p̄s q̄ndenarii est p̄ter q̄narietate q̄ ē i denarietate simplici qz ē q̄narietas denarii. Sequit' q' q' denarietas cū adiūgit ei q̄narietas n' sit q̄ndenarietas nisi p̄s destruat vnitates ei9. r h' totū absurdū ē. Beñ si q̄narietas denarii n' fuerit eq̄lis q̄narietati abso'. tūc n' erit q̄narietas nisi colone nois r sic optebit vt it̄ctiōe q̄narietatis intelligam9 in illa post colone nois. Si āt fuerit eq̄l. tūc vnitates in oib9 ill' erūt eq̄les r q̄narietates sūt. for' igf' q̄narietatis erit i q̄nitate. S; q̄narietas est for' sp̄i nāl' r q̄narietas sūt igf' i sp̄ib9 nāl'ib9 erāt sp̄es. aliarū rex diuer sarū ab ill' q̄. Cū aliq̄s nūis fuerit for' bois r itē nūis alius eq̄ maior v' minor eo tūc si fuerit maior eo sp̄es bois erit i eq̄. si vō fuerit minor eo sp̄es eq̄ erit i boie. Sequit' igf' vt sit for' sp̄i q' recipiat p̄s cū fuerit maioris p̄pōnis q̄ ille r vt p̄pō sp̄ib9 ex sp̄ib9 fiat i infini tū. Beñ quō p̄t aliq̄s nūis h̄ns ordinē eēntiālē ex vnitātē r dualitātē puenire i infini tū i effectū. h' iā paruit falsitas ei9. Quidā faciūt nūm q̄nari p̄ iterationē vn9 ei9 dē vnitatē n' intelligūt iterationē i illo nisi it̄ctiōnē rei alteri9 nūo p̄ter p̄mū. Si āt nūm fac' iteratio h' i p̄' r bo n' ē vnitās: tūc vnitās n' ē p̄ncipiū ordiatio nis nūi. Si vō p̄m9 i q̄tū ē p̄m9 fuerit vnitās. r scōs inq̄tū ē scōs fuerit vnitās tūc h' sūt due vnitates. sed vna vnitās nō nisi p' vicē vnā post aliā r h' vices vel erit t̄pal' v' eēntiāl'. Si āt fuerit t̄pal' nec defecerit it̄rim tūc ipā ē sic erat iā it̄ata ē h' si defecerit: tē vnitās erit aliud ididū. Si āt fuerit eēntiāl' h' ēt erit manifestus. Quidā vō posuerūt vnitātē nūo q̄si yle r q' dā posuerūt q̄si formā qz b' de ol'. Quidā āt de p̄tagorici9 q' vnitātē idisibiles ponūt p̄n' mēsurarū cū ipsi sciāt mēsuras didi i infini tū. Quidā ēt dixerūt q' cū vnitās adiūgit m̄e sit p̄iūct' s; m' p̄sideratiōez illo rū. r tē dualitās adiūgit ei fac' lineā r q̄narietas sup̄ficiē r q̄narietas corp9. vñ necesse ē vt aut m̄a sit ei cois aut vnāq̄q̄ hēat suā m̄a; p' se. Si āt fuerit ill' vna m̄a:

tūc m̄a aliq̄n sit p̄iūctus r aliq̄n corpus r aliq̄n v̄ref in p̄iūctū r q̄uis h' icōueniēs stradhuc t̄n h' ēt fac' d̄bet vt p̄iūctū n' sit d̄gior ad essendū p̄ncipiū corp9 q̄ corp9 p̄ncipiū p̄iūctū. S; est de hīs q' sūt vicissim i codē s̄bo. Si āt m̄e eoz fuerit d̄iūse tē i m̄a dualitatis n' erit nisi dualitās r seqt' q' h' n' lo mō eēt sit. Scdm̄ āt s̄ntam v̄i tatis p̄iūct' n' ē nisi i lineā q̄ ē i sup̄ficie q̄ ē i for' corp9 q̄ ē i m̄a. p̄iūct' vō n' ē p̄ncipiū nisi ex ultu ex̄mitatis. S; r vera corpus ē p̄ncipiū ex ultu q' accit ei finit' i p̄ipm. Quidā āt de illo q' posuit p̄ncipiū augmētū r diminutionē r eq̄le r lonē posuit p̄ncipiū. r lo āt ē qd' dā accēs alicui alii ex hīs q' sūt r ē posterius oib9 re bus. Beñ quō ē eis possit' ponere in esse multitudinē. vnitās. n. hā q̄ ē i multitudinē refer' ad p̄mā. n' erit eē p' seipsā. In q' igf' d̄t vnitās ab vnitātē. S; necesse ē p' se nō multiplicat nec d̄t ab aliq' nisi p' s̄bam nō p' nūm. Si vō p̄tingerit h' pp̄ diuisionē vnitatū tūc vnitās n' erit nisi mēsurā h' si p̄tingerit pp̄ altā actionē tē vnitās h; cām q̄ ē i nā sua. nec ē de hīs q' sūt p' se nec de p̄ncipiis q' sūt h' n' h̄t cām. Beñ quō posuerūt vnitātē r multitudinē eē de d̄iūis assignēs vnā bonitātē r alterā maliciē. Ex istis. n. sūt q' tēnt q' nūis ē ex p̄te bonitatis ordiatiois r p̄pōnis r dispōnis. Quidā vō tenuit q' vnitās ē ex p̄te boitatis. S; si vnitās fuerit ex p̄te boitatis tē quō ex boitātē ḡnāt maliciā. vel quō ex additiōe boitatis sit maliciā. Si vō multitudine fuerit boitās r vnitās maliciā tē quō ex additiōe maliciē puenit boitās vel quō p̄ncipiū r initiū fiet maliciā ita vt maius sit cātū r min9 cā. Quidā vō ex eis posuit nūm r vnitātē de maneria boitatis r posuit maliciā yle. S; yle si fuerit cāta tē hēbit cām ex q' pendeat q' erit yle vel for'. Si āt p̄der ab yle tē scies q' intelligim9 ex h'. Si vō ex for' p̄der tē quō boitās ḡnabit maliciā. Si āt n' fuerit cāta tē necesse ē p' se r vel erit receptibil' d̄isionis vel erit exspoliata. Si vō fuerit receptibil' d̄isionis i se tē mēsurā p̄pō' ex vnitatib9 s; m' s̄ntam illoz r tē ē de boitātē. S; si n' fuerit diuisibil' i seipsā tē eēn' ei9 ē vnitās. vnitās āt i q̄tū ē vnitās. boitās ē qz ap' eos n' itll' boitās nisi s; m' h' q' ē vnitās v' l'ordo nūi. vnitās vō ap' eos d̄gior est ad h'. Si āt posuerūt q' vnitātē eē vnitātē n' ipsā eē boitātē. destruent tē ois eoz radices. h' si posuerūt q' vnitātē eē vnitātē ipsā eē boitātē. seqt' tē ex h' ipsā eē yle. eo q' ipsā ē vnitās q' ē boitās. Itē si fuerit vnitās q' n' ipsā ē boitās p̄ns eā r ex̄nea ab ea. tē si remouerimus ab ea h' p̄ns. sequet' eadē inq̄sitiō. Itē quō p̄t q̄nari ex nūis calor v' frigiditas leuitas vel q̄uitas. ita vt nūis faciet debere aliqd moueri sur s; r deorsū. Sed ad destruedū h; n' ē nob' nimis laborādū. q̄uis qdā eoz posuerit res q̄nari ex nūo qui comitat' q̄litatē r habet eē cū illa. vnde p̄nci' nō erūt nūi sed t̄m nūi r qualitates aliarū rex r h' est absurdū apud eos.

Explicit tractatus. vii. Incipit. viii. Caplin primū de cognoscēdo p̄' p̄nci' vniuersi esse r de cognoscēdis proprietatibus eius.

Qst̄q̄ āt puenimus ad id i h' lib' nō: o3 vt p̄ficiamus eū p' cogitiōnē p̄mi p̄ncipiū vni uersum eē inq̄rētes an sit r an sit vnū nec h̄ns p̄. nec s̄le r vt oñdam9 ordinē ei9 in eē r ordinē eoz q' sūt p̄ter ipm. r ordinē eoz r dispositiōnē reductiōis eoz ad ipm adiuti auxi' ei9. p̄mū vō qd' de h' sc̄ibit nob' ē h. s. vt oñdam9 q' cāe oib9 mēis finite sūt r q' in vnoq̄q̄ ordie eaz ē p̄ncipiū. r q' p̄nci-

piu otum illoz e vnu. r q e discretu ab oibz q sut. ipm
 solu ens necce ee r q ab ipo e pncipiū sui ee ois qd e.
 Bico igr q ca ee rei heat ee cū ea. iā h certissime onū
 est tibi. vñ dico q si posuerimus cātū r posuerim9 ei9
 cām r sue cāe cām: n tū erit possi vnicuic9 cāe ee cām
 in infinitū. Cātū. n. r ei9 eā r cā sue cāe si p̄siderent līn
 gula fm p̄pōnē sui adūicē: p̄fco cā cāe erit p̄ cā abso
 lute duoz alioz r duo alia hēbūt p̄pōnē cātōis ad illā
 q̄uis dīant in h q̄ vñū eoz e cātū mediāte aliq̄ r altez
 est cātū nullo mediāte q̄ n̄ fuit sic i p̄o nec i meo. De
 diū. n. qd e cā p̄xi cātū e cā vni9 rei tm. cātū vō vlti
 mū nullus rei e cā. vñū qd9 igr isoz triū habet p̄pe
 tatē. Sz p̄petas vltimi cātū e h q̄ ipm n̄ e cā alicui rei
 r p̄p̄ter alterius vltimi. e h q̄ ipm e cā ol alii a se. p̄
 p̄ctas vō mediū e q̄ ipm e cā vni9 exmi r e cātū al
 terius exmi r idē e an sit vñū mediū an plura si fuerit
 plura r idē e an ordiant finita. in infinita. Si. n. ordiant
 multitudo finita tē vni9 uersa mōsitas q̄ e iter duo ex
 ma erit q̄ si vñū mediū qz colcat in p̄petate mediū fm
 p̄pōnē sui ad duo exma vnicuic9 ar duoz exmoz est p̄
 p̄ctas. Silr ēi fiet si ordiant multitudo infinita. cuius
 nō inueniat exmū qz totū illud infinitū erit fm p̄petatē
 mediū. de q̄ si q̄stacū9 collectionem accepit: illa erit cā
 ee cātū alteri9 qd seq̄ r erit cātū p̄. eo qd qd e de illa
 collectiōe cātū e ei9 a q̄ p̄det ee totū collectiōis. Lu
 ius ar ee p̄det a cāto: cātū e. Illa igr collectiō est p̄di
 tio eēndi cātū altez r e cā ei r q̄to maiorē collectionē
 accepit tē iudiciū infinitiōis remanebit vñ n̄ p̄t ee col
 lectiō cāz aliq̄z i q̄ n̄ sit cā n̄ cātā r cā p̄. Itā totū infi
 nitū eēt mediū sine exmo qd e absurdū. Si qd ar di
 xerit qd cāe p̄cedit cās sine sine remouēdo vtrū9 ex
 mū vel ita vt sint duo exma h iter ea sint infinita h nō
 tollit n̄ram frōtione i q̄ sumus. s. i stabiēdo p̄mā cām.
 q̄uis. n. bicat h ee duo exma r inter ea me sine sine. h
 tū dīc lingua tm. n̄ ex ista quā teneat. Itā si exmū hz
 finitū e i se. q̄uis p̄siderās n̄ pueniat ad exmū ei9. h. n.
 in p̄siderāte ē n̄ in re ipsa. altez vō ee fictū i se h vtrū9
 ipm hēe exmū. quō q̄ vni9 uersitas q̄ est iter duo exma
 erit infinita exnte exmo. Illud igr exmū erit prius eo
 qd e infinitū r erit cā n̄ cātā r h mō ondi p̄t qd in oibz
 ordinibz cāz finitio est. q̄uis p̄ h n̄ inq̄ramus nisi cās
 agentes. Tu ar itā nosti in nālīb9 qd qd hz ordinē in
 nā finitū e q̄uis h n̄ p̄nciat ad illos. Accedam9 q̄ nūc
 ad ondedā finitioē cāz q̄ sunt p̄tes essentie rei. r sunt
 p̄ozes ea i tpe r hee sūt cāe q̄ p̄po noie dicunt māles.
 r hee sūt de q̄b9 est res cuius ipse sūt ps essential. p̄ h
 ar qd dicit9 rē ee de re oino itelligas itra se i esse sedi
 aliqd qd erat rei p̄. s. vel sba r eēntia q̄ e rei p̄. sic hō
 in puero. cū dīq̄ vir factus e de eo vl ps sbe r eēntie
 que est rei p̄ sic aer in aq̄ cū dī qd de ea fit aer. Sed p̄
 p̄tione illā q̄ dī h e de h cū fuerit posterius eo. ita vt
 h vbi de n̄ significet aliq̄s de eēntia p̄mi. nō itelligas
 nisi posterioritatē tm vñ dico qd rē ee de re n̄ ex inten
 tione eēndi post rē. h ex frōtione. s. qd in hō est aliqd de
 p̄. r itra eius sba m dī duob9 modis qz vnus sensus
 est vt p̄mū n̄ sit id qd est nisi qz nā eius mouet pfici p̄
 scdm. v. g. sic puer nō e puer nisi qz e in via pueniēdi
 ad virilitatē. Tu vō sit vir: nō corrūpit. h pficit. Non
 enim remouet ab eo aliqd sbale vl et accitale nisi h qd
 p̄det de imp̄sōne r de esse eius ad huc sp̄o. cū p̄side
 ratus fuerit fm allā p̄fōnē alteri9 vō sensus e vt p̄i
 mū sit tale cuius nā sit nō moueri ad scdm q̄uis comi
 tetur illud qes ad recipiendū formā eius n̄ ex mō sue
 q̄ditatē. h ex mō iustitatis suā q̄ditatē. ex q̄ cū fuerit
 fm. nō erit de sba eius qd e in effectū nisi fm intēntiōe de

post. sed est de sba eius. s. p̄t q̄ adiūgit po. sicut in aq̄
 cū sit aer. Spoliat. n. a sua yle for aq̄citaf r acq̄rit in
 ea for acrietaf. p̄ igr ps diuisiōis sic notū est tibi: est
 vt acq̄rat fo tota sba q̄ est in ipso p̄o. Secdo est vt ps
 eius r destruat sba illa. q̄ igr sba ps diuisionis e qd sba
 p̄ozis sit in eo qd e posteris q̄si ipm idē vel ps eius. r
 p̄ e qd totalitas sbe p̄mi r p̄fco adiūgat ei. r fuit et sic
 iā nosti ex p̄dctis vt id qd e finitū i effectū n̄ hns p̄tes in
 finitas i effectū siue sint p̄tes mēsurabiles siue itelligibi
 les ita vt hēant ordīnē tē h suffic nob ne opus sit ostē
 dere. an sit possi esse sbm huius aut sbm vsq̄ infinitū.
 an n̄ sit possi. Sz de sba p̄t diuisionis manifestū est qd
 in ea et oz ee finitio. In p̄o. n. n̄ e nisi po a si pp opinio
 nē q̄ e iter formā ei9 r formā fi. h r ipsa oppositio ser
 uat i p̄uersiōe vtrū9 qz rez. s. qm vnaq̄qz eaz sit sbm
 alteri9 qz h corrūpit in illā r illa in istā. r sic certe nul
 la eaz e p̄ eēntiā p̄oz altera. h e p̄ozitas ei9 p̄accns. s.
 respectu idiuidualitatis n̄ spālitaris. Sz ob h n̄ est nā
 aq̄ digoz ee p̄ncipiū aeris q̄ aer aq̄. h sunt q̄si vicissitu
 dinaria i ee. Illa. n. singularis aq̄ p̄t ee p̄oz illo singu
 lariaere. Itā nego ar rtingere ill' singularib9 nō esse
 finē vl' incitū. h n̄ e n̄ fmo h qd singularib9 ei9 sit incitū
 h spālitaris ei9. Nec qd p̄ accns sit incitū h p̄ eēntiā p̄f
 sunt. n. h accidere cāe an cās in infinitū tā i p̄terito q̄
 in futuro nec e opus nob ondere nisi finitioē in reb9
 q̄ p̄ eēntiā sūt cāe. r h e dispō si mēbz diuisionis postq̄
 adiuerim9 nos p id qd dicitū e in nālīb9. p̄mū. n. mē
 bzū e qd p̄ eēntiā suā e cā sui sbi h n̄ quertat vt fm fiat
 cā p̄mi. Quia. n. fm sit cā ip̄fōne h p̄mū sit cā in mo
 tu ad p̄fectionē. ideo nō p̄t ee mōz ad p̄fectionē post
 acq̄sitionē p̄fōnis sicut p̄t ee p̄fco post mortū ad p̄fe
 ctionē. p̄t igr ee vir de puero r nō puer de viro.

Capitulum secundum de questionibus p̄sequētib9 id qd dī
 ctum est de solutione eoz.

Am ar inuim9 in māifestatiōe hui9 nos seq̄
 id qd dēū e de h i hac doctrina p̄ i tractatu
 de scripto p̄ elib9 iuniorē. Sed i h loco sūt
 qōnes q̄s debemus iducere r dēū accingem9 nos ad
 soluēdū eas. p̄t. n. q̄s bīc qd p̄m9 doctor n̄ p̄p̄ntit di
 uisionē ei9 qd e ee aliqd de alio. Ipse. n. h dixit duob9
 modis tm. vno. s. vt aliquid vñū sit de alio sibi hōio r
 oino qd qd e de alio fm viā p̄uersiōis alio vt id qd p̄fi
 citur sit de eo ad qd mouet ipm r qd qd e in via sciēdi
 aliqd h h n̄ e inre9 diuisiō. oc. n. qd e de aliq̄ p̄mū e tri
 bus modis. Necesse ē. n. vt aut p̄mū de q̄ sit aliud ma
 neat fm suā eēntiā ita vt nihil ei9 destruat vel corrū
 pat nisi itēntio aptitudis r qd p̄deat ex ea aut vt aliqd
 sit de alio qd erat aptū tm r subito exmū ad effectū nō
 paulatim aut vt sit aptū tm r exeat ad effectū motū p̄l
 nuo i q̄ e itra aptitudinē purā r p̄fōnē purā. igr id qd
 sit de alio fm p̄dictā diuisionē. aliq̄n dī ee vni9 dispo
 sitionis sic cū dī qd de iq̄zate h vel h sit sciēs r aliq̄n e dī
 spōnis eūtis paulatiz. sic cū dī qd de puero sit vir r ali
 qn est dispois apte tm. sic cū dī qd de sp̄mate sit vir.
 Itōmē. n. puer i notat aptitudinē ad p̄ficiēdū vix pau
 latin. Itōmē vō sp̄mat9 aptitudinē ad eēndū holēz n̄
 p̄dōne p̄cedēdi paulatim. igr mag9 p̄m9 d̄ p̄tib9 dīstio
 nis vñā p̄termisit eā. s. q̄ est p̄fco r ee de aliq̄ nō p̄pōne
 motionis ad p̄fōnē. Tu qz ois exitus ab aptitudine
 pura ad effectū nō est p̄fco. aīa. n. sentit q̄n9 fallum r
 exit ad effectū in eo de po. Nec sit h fm viā p̄fōnis
 nec ēt fm viā p̄uersiōis. tū qz ex elis generant gene
 rata r quertunt in cōmixtiōe nō corrūpta in suis for

mis essentialibus sicut iam nosti. vñ in eo qd fit p̄plo p̄ remotione huius p̄plonis s̄ p̄ p̄natione p̄plonis. h̄ igr̄ ps diuisionis: nō ē de diuisione quā exemplificauit p̄ generatione aeris ex aq̄. et n. nō corrupunt in suis speciebus in p̄plone s̄ p̄uerunt. Nec est de diuisione quā exemplificauit p̄ eē vix b̄ puero. h. n. nō p̄uertit qz puer nō ē p̄ destructione viri. S̄ illud p̄uertit. igr̄ ex hiis que comiscēt est quiddā q̄ comiscēt post destructione p̄plonis z qz cū ipse loquit h̄ nō loquit de s̄bo inquitū est s̄bm nisi inquitū siḡt de h̄ v̄bū essendi aliqd̄ de aliquo. Morū est. n. q̄ h̄ non d̄ de oī p̄pōne generati ad suū s̄bm. Si. n. fuerit de apratis ex q̄b̄ fit aliqd̄ s̄m p̄fectione z non habet nomē s̄m modū quo est aptatū z nō sequit̄ illud p̄mutatio dispōnis sue q̄ est ei ante exitū ad effectū tūc nō dicit̄ aliqd̄ esse de eo. Ad. n. d̄ de boīe esse vir s̄ de puero. puer. n. nomē est rei ex h̄ q̄ est in p̄fectus nec p̄ficiat nisi p̄uersionibz z ēt s̄m viā p̄cedēdi paulatim z est ipositū ei ad h̄ vt̄ intētio q̄ siḡt nomē de illo remoueat in exitu ei⁹ ad effectū nisi enīz est in eo remotio alicuius rei q̄ erat ei p̄p̄ quā n̄ie rebat nomē nō dicit̄ aliqd̄ esse de eo. accidit igr̄ ex h̄ vt̄ cū p̄p̄ fuerit generati ad s̄bm in eo qd̄ nō habet nomē nō sit intra hāc diuisionem z accidit ēt ex h̄ vt̄ p̄p̄ ad s̄bm sit p̄ accēs nō p̄ eēntiā. puer. n. inq̄tū est puer nō p̄t̄ eē vir ita vt̄ sit ille puer z vir s̄ destruit id qd̄ intelligit̄ p̄ nomē pueri ad h̄ vt̄ sit vir. igr̄ esse de puero ad vltimū est intentio de post. Itē qz nō loquit nisi qz de s̄btis q̄ s̄t p̄ accēs. Itē qz necesse ē vt̄ aq̄ ex aq̄ sit aer vel sit elm̄ ei aliqd̄ nō vel nō sit. Si at̄ nō fuerit tūc nihil v̄z tractare de eo. Sed si fuerit tūc nō oz vt̄ cū aer p̄uertit a sua q̄litate in aq̄litate fiat elm̄ et. s. qm̄ ipse nō p̄uertit a sua alia q̄litate ad h̄ vt̄ fiat elm̄ alteri⁹ rei. v̄. g. a sua humiditate vt̄ fiat elm̄ ignis sine p̄uersione sui in aquā. Beīn s̄t ignis est in alia q̄litate nō opposita ei inq̄ p̄uertit aer. igr̄ cause māles nō ibūt in infinitū sine reuersione. exponere. n. eius nō patuit ea de bere reuerti oīno s̄ possit̄ eē ea reuerti. ex q̄ inuit̄ posibilitas finitionis. Ad est at̄ h̄ inq̄sicio eius imo eius inq̄sicio est eē finitione. ondām igr̄ solone istaz q̄nū dicētes p̄ueniētus eē vt̄ v̄bū maḡi s̄m nō sit nisi de p̄ncipiis s̄be inq̄tū ē s̄ba nō inq̄tū est s̄ba cui accidit qz nō p̄stituit ei s̄bam nec p̄ficiat eā. vñ v̄bū eius fuit de eē s̄bam de suo elo vel de s̄bo illi vel de eē s̄m viā specie s̄be abso^o vt̄ s̄m viā eēndi p̄fectione sp̄ei. s̄be z p̄ueniētus ē ēt vt̄ v̄bū eius sit de eē nāli nō artificiali. Qz cū ita sit tūc elm̄ ē ps eēntial̄ in eē generati z ēt i eē eius qd̄ generat̄ ex eo. Ad̄ itelligo at̄ p̄ essentialē vt̄ sit ne cessariū ad esse p̄positi ex se z ex alio. Qz h̄ ēt inest elo in generationibz nō essentialibz sic elo ad esse corpus albū. S̄z itelligo p̄ eēntiale h̄. s. vt̄ elm̄ eē p̄t̄ sit aliqd̄ eēntiale ei z tūc nō p̄stituet̄ illud elm̄ in effectū nisi fuerit ps illi vel fuerit qd̄ ē rei sua p̄fco nāl̄ eo qz illud iā p̄t̄ eē ps s̄be. Illius v̄o iudiciū ē sic iudiciū huius nisi fuerit elm̄ qd̄ p̄stituit̄ absq̄ illo z deinde accidat ei fieri p̄t̄ p̄positi ab ipso z accēte qz est in eo qz nō est p̄li tūc ipm̄ nec p̄ficiens id qd̄ p̄stituit igr̄ ipm̄ eē p̄t̄ est eēntiale respectu p̄positi z nō eēntiale respectu sui p̄ficiens h̄ oz vt̄ termino auferam⁹ ei suū eē p̄t̄. Lū at̄ fuerit sic. tūc s̄bm non erit libez ab vno istoz dnoz. s. qz vel erit p̄stiturū ab hac re vel ab alio equalēti. erit igr̄ qz iā fuit in ea. igr̄ an̄ acq̄sitione for^o h̄te iā erat in eo aliud qz equalēti ei in p̄stitutiōe eius s̄ nō adiūgit̄ cū h̄ igr̄ erit qz iā acq̄sito ex nā z illa re erat s̄ba q̄ destruit̄ cū aduenit scdm̄. z est vna ps diuisionis aut erit qz elm̄ iā p̄stituit̄ si p̄ hāc rē q̄ p̄uenit sed p̄ formā nō p̄fectā q̄

est ei p̄ nām quā hēbat iq̄tū p̄stituit̄ mām tm̄. s̄ nōdū acq̄rit̄ id qz est cā final̄ hui⁹ for^o p̄ nāz erit igr̄ qz acq̄rit̄ s̄ba p̄fecta nāl̄. Cum at̄ illa p̄fectio fuerit p̄fco eius p̄ nām quāuis v̄tus nāl̄ sit p̄ncipiū motus ad p̄fcoē q̄ est per nām sequit̄ tūc necessario qz aliqd̄ t̄ps erit in quo h̄ nō erit s̄m suā itegritatē nāl̄ pp̄ aliqd̄ p̄fcoē ipz qd̄ est in ipso cū illud nō mouet̄ nāl̄ ad illā p̄fcoē sequit̄ igr̄ necessario in hac p̄te diuisionis vt̄ qz est aptū moueat ad p̄fcoē. Itā igr̄ manifestū ē qz oēs modi essendi s̄bz s̄m hāc p̄sideratione p̄tinent sub aliq̄ istaz duaz p̄tū diuisionis necessario. S̄t̄ in oibz modis essendi aliqd̄ ex aliq̄ illud qd̄ est recepitibile i v̄triqz p̄tibz erit ps essential̄ s̄m respectū sui in se. z s̄m respectū sui ēt ad p̄positū. Qz p̄t̄ at̄ aliqd̄ d̄e posse eē vt̄ v̄bū nāl̄ nō moueat ad suā p̄fcoē pp̄ defectū alicui⁹ extrinsecū z pp̄ p̄fcoē z p̄hibēs exēplū p̄mi nō ē certū s̄ sol̄ in ḡnis z in feminibz. Scd̄ exemplū est lāgozē extenuātes corpa. sed r̄nsio ad h̄ h̄ est. qz v̄bū p̄mi doctoris de h̄ nō qz ē oīno moueat in effectū s̄ qz si nō fuerit aliqd̄ p̄fcoē nām z actiōes nāles fuerit nāl̄ adiuuātes eius nām moueat ad p̄fcoē z h̄ s̄m viā p̄cedendī. Itā q̄ manifestū ē qz cētē pres diuisionis nō intēdunt in hac inq̄sitiōe s̄ ps p̄dca. h. n. iudiciū nō ē certū de reliq̄s p̄tibz diuisionis. p̄t̄. n. h̄ eē in nō eēndo s̄bas videlz cū p̄uersione s̄m qd̄ icipit̄ z nō cessat acq̄rere aptitudinē. post aptitudinē ad res accētales sine fine. sicut li gnū qd̄ cū figurat̄ aliq̄ siḡ^a aptat̄ p̄ h̄ ad aliqd̄ z cū ei⁹ aptitudo erit ad effectū itez aptat̄ ad aliud s̄t̄ z aīa in app̄hēsiōe itelligibiliū z vt̄ qz i p̄uersionibz nāl̄ibz nō p̄ h̄beat h̄ itentio. Sed solō q̄nōis de h̄ qz res fuerit ex eē h̄ vt̄ qz ē s̄m vna duaz p̄tū diuisionis patebit̄ ex hiis q̄ p̄dca s̄t̄ qm̄ elm̄ p̄ se sol̄ non est aptū recipe formā vegetatiōis z aīalitat̄ s̄ acq̄rit̄ sibi aptitudo illa pp̄ q̄litate q̄ venit i illud de p̄mixtiōe z p̄ploni p̄tingit̄ in eo sine dubio aliq̄ p̄uersione i aliud sibi nāl̄ quā nō p̄stituat̄ illud igr̄ p̄p̄ ei⁹ ad formā p̄plonis est de illa p̄te diuisionis q̄ ē de p̄uersione q̄ cū acq̄sita fuerit i p̄plone tūc receptio for^o aīalitiōis ab illo fiet p̄fco illius acq̄siti in p̄plone z pp̄ eā nā mouebit̄ ad illā igr̄ p̄p̄ eius ad formā aīalitiōis ē sic p̄p̄ pueri ad vix z pp̄ h̄ nō corrupet for^o aīalitiōis ad h̄ vt̄ fiat p̄plo tm̄ sic puer nō ē de viro s̄ corrupit̄ p̄plo ad h̄ vt̄ fiat for^o simplex quēadmodū aq̄ p̄uertit̄ i aerē. aīal. n. nō ē elm̄ s̄be eloz sed cōuertit̄ i illa eo qz illa s̄t̄ simpli^a. igr̄ p̄plo z simplicitas vicissitudinant̄ i s̄bo. Simplicitas v̄o nō p̄stituit̄ s̄bam eloz sed p̄fic̄ nāz cuiusqz cor̄ iquātū ē simplex z ob h̄ igr̄ est pur⁹ igr̄ pp̄ q̄litate q̄ est i eo cōmutās suā formā z s̄t̄ v̄nūqz cor̄ eloz. ḡno igr̄ aīalis pender̄ ex duabus ḡnomibz v̄niuscuiusqz qz est iudiciū p̄p̄tū debito diffinitionis z id p̄tinet i vnaqz p̄tū diuisionis p̄d̄rtaz. Qz q̄nē q̄ accidit̄ de h̄ qz ipse nō acceptit̄ de elis nisi s̄m h̄ qz vsus erat d̄e aliqd̄ eē de aliq̄ non s̄m acceptiōne q̄ nō erat i vsu. r̄nsio ē h̄. s. qz iudiciū rez nō variat̄ pp̄ nota s̄ nos debem⁹ attendere sensū cor̄. igr̄ itelligam⁹ z sciam⁹ itentione cor̄. Dico igr̄ de intētio ne est qz s̄m ex q̄ est res cū fuerit pus tpe s̄m h̄ qd̄ est pus h̄z p̄petatē q̄ nō ē ei cū iā acq̄siti fuerit illud z h̄ est aptitudo oīmōda nec ḡnat̄ s̄ba ex eo nisi pp̄ aptitudinē suā ad recipiēdū formā eius. Lū v̄o remouet̄ aptitudo pp̄ exitū ad effectū est s̄ba z in h̄ p̄t̄ dicit̄ qd̄ sit ḡnata ex eo. S̄z si nō fuerit nomē ex mō aptitudis sed suū nomē fuerit s̄p̄tū ex seipso s̄m qd̄ erat qm̄ nō p̄cedebat̄ ex eo ḡnari aliqd̄ tūc illud nomē nō erit nomē ex q̄ p̄deat̄ itentio ḡnomis. Lū at̄ nō fuerit ei nomē s̄m aptitudinē tūc nō poterit̄ v̄bo ex p̄mi quāuis

intentiō eius acq̄sita sit in eē. Si aut̄ intentio q̄ est notatio fuerit acq̄sita nō notato: tūc suū iudiciū intentiōne erit iudiciū illius q̄uis penuria noīs phibeat iudiciū de eo ⁊ de noīe eē vnū iudiciū. Si igit̄ accepim⁹ deseriptio- nē pro illo noīe fieret positū tūc poterimus loq̄ de oī re q̄ ḡnat̄ de eo q̄ eī mā. v. g. possum⁹. n. dicere q̄ aīa sciens sit de ala insecta apra tñ ad sciam nisi phibeat q̄ vbi accipit in eo q̄ est p̄ter itentiōne ḡnonis q̄ eī in sba vnū nō possum⁹ ꝓcedere dici q̄ ala sciēs ḡnet̄ de ala apra ad sciam. S; h̄ sine dubio ꝓcedit i sbatūis. Nā iudiciū vīc locutiōis de illis nō variat i ipsis sbatūis. nec in sbatūis cū suis dispōnib⁹. Q̄ ar̄ dicit ille hō q̄ aliqd̄ ḡnari ex aliq̄ eī fm̄ itentiōne de post. q̄uis sit q̄licūq̄ mō itentiōne post nō tñ erit p̄ter ḡnari q̄ nos itelligim⁹. In oī. n. ḡnone alicui⁹ de aliq̄: necesse est ḡnatū eē post illud ex q̄ ḡnat̄. Nō ar̄ ob aliud p̄termisit ⁊ resuḡ loq̄ de post maḡ p̄mus nisi vt nō putaret eē ibi itentiō tñ posterioritatē sic̄ ex in q̄ iduxit ⁊ exposuit. Cū. n. sit aliqd̄ de aliq̄ ex hac itentiōne q̄ eī post illud sic vt remaneat ei aliqd̄ de sua sba q̄ erat ei p̄us. ⁊ eī i sba fi tūc nō erit tñ ex itentiōe de post. h̄ erit id de q̄ erat n̄ h̄mo eī ar̄ q̄ dicit maḡstrū p̄mū dixisse de elo qd̄ eī p̄accns n̄ de elo qd̄ eī p̄cēntiā it̄ accidit deceptio ob h̄ q̄ eī eln̄ ḡnonis: n̄ eī id qd̄ eī eln̄ ex̄ntie vno resp̄cū q̄uis id sit p̄cēntiā. eln̄. n. p̄cēntiā: ḡnoni eī eē p̄iūctia po. ⁊ eln̄ p̄cēntiā ex̄ntie eī cēntiā p̄iūctia effectui. ⁊ vniūq̄q̄ istoz̄ est eln̄ p̄accns ei cui eī eln̄ p̄cēntiā. S; vbi eī de elo q̄ est ḡnoni n̄ q̄ eī ex̄ntie igit̄ n̄ accepit eln̄ nisi fm̄ qd̄ est p̄accns vni eloz̄: qd̄ est ḡnoni iniciū ex̄ntie. qm̄ puer nō eī eln̄ ex̄ntie viri nec sit de eo ex̄ntiaviri h̄ est eln̄ ad siēdū vix ⁊ de eo sit vir. ¶ Siq̄s ar̄ dixerit q̄ eū p̄mus maḡ n̄ fuit locut⁹ de p̄ncipiū sbe abso. tūc q̄re p̄termisit eln̄ qd̄ eī sbe i ex̄ntia eius sic̄ s̄m̄ celi ⁊ adhelit tñ elo qd̄ eī sbe fm̄ q̄ ḡnat̄. v̄ndebimus ad h̄. q̄ eln̄ ex̄ntie celi eī ps̄ eī q̄ eī cū eo i effcū nec dubitam⁹ finita eī i effcū ea q̄ s̄r̄ i eo q̄ eī finitū ex̄ns i effcū. S; ei q̄ iā ad h̄ puenit vt nouerit hāc sciam ⁊ coq̄uerit ce- rera q̄ p̄deā s̄r̄ n̄ dubitabit an cāe sint finite v̄l infinite. h̄ dubitabit an s̄r̄ sit i elis q̄ s̄r̄ i po. v̄nū post aliud ⁊ s̄r̄ diuersa p̄pinq̄tate v̄l elogatiōe. S; q̄onē vltimā de h̄ q̄ dicit de aq̄ ⁊ aere r̄ndere facilius erit ei q̄ coq̄uit ea q̄ dixim⁹ de elis in lib. de ḡna. ⁊ corrup. q̄uis h̄mo n̄ h̄ eī de ḡnone rei ex re p̄cēntiā ⁊ oīs alteratio q̄ est p̄cēntiā eī fm̄ vnā p̄rietate tñ. igit̄ id qd̄ eī de aliquo p̄cēntiā corrupit i illud necessario ⁊ illud aliud s̄r̄. vni- uersitas igit̄ alterationū p̄prehēsa est. q̄re oīs ordo de diuis est duobus ex̄mis ab vno quoz̄ sit reuersio in alterz̄ igit̄ iā solute sunt oēs p̄dicte q̄ones.

¶ Cap. iiii. de oīdē finitas eē cās finales ⁊ formales ⁊ d̄ stabilitē p̄mū p̄ncipiū abso. ⁊ cās p̄mis abso. ⁊ de cā p̄a p̄pe ⁊ d̄ oīdē qd̄ sit cā p̄a abso. q̄ eī cā oīuz cāz.

¶ Quod finite sint cāe finales iā patuit tibi ex eo loco in q̄ oīdim⁹ eas eē ⁊ soluin⁹ q̄ones scās de ill. cā. n. final. cū stabilit̄ suū eē stabili- tur eī ipsā finitā eē. Cā. n. p̄fectiua eī pp̄ quā cete res s̄r̄ i ipsa nō eī pp̄ aliqd̄ aliud. Si. n. post vnā cām p̄fe- ctiuā eēt alia cā p̄fectiua tē p̄a eēt pp̄ scdam ⁊ ita p̄a nō eēt cā p̄fectiua. post̄ ar̄ fuerat cā p̄fectiua. cū igit̄ fuerit sic tūc q̄ ꝓcedit cās p̄fectiua seq̄ se vnā post aliā. iā ne- gat eas eē cās p̄fectiua ⁊ destruit nāz boītatē. q̄ eī cā p̄- fectiua eo q̄ boītas eī q̄ pp̄ seip̄az q̄rit ⁊ pp̄ quā cete cāe q̄rūt. Cū ar̄ fuerit res q̄ q̄rit pp̄ aliā tē illa erit v̄tile nō bonū v̄z. v̄nū māifestū eī q̄ ex h̄ q̄ cāe p̄fectiue d̄nt eē n̄

finite remouet eē cās p̄fectiua q̄. n. ꝓcedit q̄ post vnā- q̄q̄ p̄fectiōne eī p̄fectiō h̄ iā d̄struit actionē itellect⁹ p̄ se. n. notū eī q̄ d̄sceret q̄q̄q̄ n̄ fac̄ id qd̄ fac̄ p̄ itellectū nisi qz̄ l- tēdit aliq̄e finē a deo q̄ si aliq̄s ex nob̄ egerit aliq̄e q̄ n̄ h̄z aliq̄e finē p̄positū: dicit̄ stult⁹ ⁊ dicit̄ agere nō fm̄ qd̄ eī h̄ns itellectū h̄ q̄si sit brutū at. postq̄ ar̄ h̄ ita est: necesse eī tē vt ea q̄ fac̄ d̄sceret fm̄ qd̄ eī d̄sceret sint ter- miata acq̄rēta sibi p̄ seip̄a fines p̄positos. q̄ ar̄ actio i- telligibil̄ nō eī nisi cāra p̄ finē h̄ n̄ eī actiōi itelligibili ex mō q̄ eī actio itelligibilis h̄ ex mō q̄ eī actio i q̄ agēs itē dit finē igit̄ eī sic ex h̄ q̄ ip̄e eī itēdēs finē. S; h̄ q̄ ip̄e eī itēdēs finē phibet vnicūq̄ fini eē finē. igit̄ māifestū eī n̄ eē v̄z d̄re q̄ post vnūq̄e q̄ finē sit finis. actiōes. n. siles ⁊ aīales notū eī ex altis locis eē pp̄ fines. ¶ Cā eī q̄ eī rei forma facile scrī p̄t eē fini. ex h̄iis q̄ d̄cā s̄t i loq̄ ⁊ fortassis sciet̄ ex diffiōne p̄mū q̄ s̄t rei i d̄cā fm̄ ordine eīz aliq̄e nālē ⁊ ex h̄ q̄ for. rei itēz vna eī ⁊ q̄ multū eadē i ea pp̄ cōitatē ⁊ p̄betatē ⁊ q̄ cōitas ⁊ p̄pe- ras p̄tinet ordinē nālē. q̄cqd̄ ar̄ h̄z ordinē nālē iā scit eē finitū. Cōsiderare igit̄ h̄ immō. suffic̄ ne sit op⁹ p̄lita- ta. Incipiā q̄ d̄ca q̄ cū d̄ p̄ncipiū p̄mū agēs vel p̄- mū p̄ncipiū abso. necesse eī eē vnū. Cū ar̄ d̄ca q̄ p̄a mā. l. cā p̄a formalis ⁊. h̄mōi n̄ eī necesse eē vnū quēsdmodū h̄ d̄z i necesse eē. Nulla. n. cap. est cā p̄a abso. S; necesse eī est p̄ncipiū eī illaz̄ p̄maz. ex h̄ igit̄ ⁊ ex eo qd̄ p̄d̄t- mus māifestū eī q̄ necesse eē vnū nūo eī ⁊ patuit q̄ q̄cqd̄ aliō eī ab illo cū p̄siderat̄ p̄ se eī poss̄ i suo eē ⁊ iō eī cāz ⁊ pene inouit q̄ i cālitate sine dubio p̄uēt ad ip̄z v̄nū q̄ qd̄ eī exceptio vno: qd̄ eī sibi ip̄o vnū ⁊ eī q̄ eī sibi ip̄o eī acq̄rēs eē ab alio a se p̄ qd̄ eī sibi eē n̄ p̄ se ⁊ h̄ eī itentiō d̄ h̄ q̄ res eī cāta. i. q̄ eī recipiēs eē ab alio a se ⁊ h̄z p̄d̄z q̄ certificat̄ ei i sua cēn. abso. n̄ q̄ certificet̄ ei p̄uo pp̄ suā formā absq̄ sua mā vel pp̄ suā māz absq̄ sua for. h̄ p̄ suā totalitatē igit̄ si sua totalitas n̄ fuerit s̄l cū d̄b̄i eēn̄ d̄i d̄atorē eē tē si posueris ip̄z remouit̄ ab ea d̄bebit eē p̄uo eīz cū sua totalitate qd̄ eī oppositū ad ip̄az eē a da- toz̄ eēndi ipsā cū sua totalitate igit̄ n̄ erit aliq̄ ps̄ eīz cuius eē p̄cedat alterā h̄z p̄siderationē hui⁹ s̄nie. S; qz̄ nec mā eīz nec for. eīz si fuerit h̄ns māz ⁊ formā. To- tū igit̄ resp̄cū p̄cāe creatū eī. S; dare eē ei qd̄ eī ab ip̄o n̄ eī tale dare eē q̄ oīo phibeat p̄d̄z a s̄bitis rez̄ h̄ eī tale eē q̄ phibeat p̄d̄m abso. ⁊ eī eo qd̄ p̄t s̄b̄stiere et̄nita- tē ⁊ h̄ eī creatio abso. ⁊ eē absolutū n̄ eē aliqd̄. oē. n. qd̄ cepit ab illo vno eī ⁊ illū vnū eī d̄as ei s̄ceptionē eo q̄ id qd̄ icip̄ eī id qd̄ eī post n̄ eē. Sed si illū post fuerit ip̄ale tē p̄cedet illū an̄ h̄ remouet̄ h̄ an̄ cū illū icip̄ eē erit igit̄ res ap̄ p̄para sic q̄ eā p̄cessit an̄ ⁊ n̄ eī n̄ igit̄ n̄ pueniet eē aliqd̄ nisi an̄ illū fuerit aliqd̄ aliud q̄ d̄struat̄ ip̄a iā eēnte igit̄ s̄ceptio d̄ n̄ abso. q̄ eī creatio erit cassa n̄ h̄ns itellectū igit̄ post qd̄ eī h̄: eī post qd̄ eī p̄cēntiā qz̄ id qd̄ est rei ex seip̄a p̄us eī eo qd̄ est ei ex alio a se. postq̄ ar̄ eī ei ex alio eē ⁊ d̄bitū eēndi tūc h̄z ex se p̄uom ⁊ possibilt̄- tatē ⁊ fuit eius p̄uo ante esse eius post p̄uationē eius p̄ioritate ⁊ posterioritate. p̄ essentiā igit̄ oīs res exce- pto primo est postq̄ nō fuit ens q̄tū in se est.

¶ Cap. iiii. de p̄betatib⁹ p̄mi p̄ncipiū qd̄ eī necesse eē.

¶ Am stabilitū eē aliqd̄ qd̄ necesse eē eē s; stabili- limētū eīz fuit p̄ h̄ q̄ necesse eē vnū eī igit̄ ei qd̄ est necesse esse n̄ cōicat aliqd̄ i suo ordi. igit̄ ni- hil eī p̄ter ip̄m qd̄ sit necesse eē postq̄ ar̄ nihil p̄ter ip̄z eī necesse esse tē ip̄m eī p̄ncipiū d̄bedi eē oē qd̄ est q̄ fac̄ de- bere ip̄m esse debito p̄rimario vel mediāre alio. Sed postq̄ esse oīs qd̄ est p̄ter eū est ab eīz esse tūc ip̄m est

pmū. Ad itelligit at p pmū scēntiā q̄ addat ad debitiū sui eē ita vt p h multiplicet debitiū sui eē. h itelligit p h respectu rlonis sue ad id qd̄ eē ex se. Scias at qd̄ cū nos vixerim⁹ ⁊ pbauerim⁹ qd̄ necesse eē nullo⁹ multiplicat qd̄ eē eī⁹ est pure vna purissima q̄ nō itelligim⁹ p h qd̄ ab ipō remoueant oīa q̄ sūt ⁊ q̄ nō hēat rlonē ad ea q̄ sūt. h. n. ipō est. ab. oī. n. qd̄ est negant multi ⁊ diuersi modi eēndi qd̄ qd̄ est ad alia q̄ sūt hz alique modū rlonis ⁊ pponis ⁊ p̄cipue id a q̄ sūt oē eē. s. p h qd̄ dicim⁹ ipm eē eē vni⁹ eēn⁹ q̄ nō multiplicat itelligim⁹ qd̄ ipm eē sic in sua eēntiā ⁊ deīn p̄sequit ipm vel rlonē affir⁹ vel nega⁹ multe ⁊ ipē sūt comitātē eēntiā ⁊ sūt cātē eēntiē ⁊ sūt post eē eēntiē. nec sūt p̄stituētē eēntiā nec sūt ps ei⁹. ¶ Si q̄s at dixit qd̄ si ille fuerit cātē tūc ill⁹ erit et alia rebo ⁊ pcedet h vbi i finitū nos inūige- m⁹ at vt consideret id qd̄ certificauim⁹ de hmoi i capite rlonū vbi volum⁹ oñdere qd̄ rebo puenit ad finē ⁊ ibi soluet ei⁹ qd̄. redibo iḡ ⁊ bicā qd̄ pmū nō hz qd̄ditatē nisi anitātē q̄ sit discreta ab ipā. Bico. n. qd̄ necesse eē nō p̄ hzē qd̄ditatē quā comitet necessitas eēndi ⁊ scipiēs a capite dico qd̄ necesse eē itā itelligit ipz necesse eē vronū ⁊ itā itelligit ipm vni⁹ ⁊ itā itelligit p h qd̄ ei⁹ qd̄ditas eē q̄. h. hō vel aliq̄ aliaz sbaz q̄s ille hō sit necesse eē. sic itā itelligit vni⁹ qd̄ eē aq̄ vel aer vel hō ⁊ eē vni⁹. Itā at pote ris p̄siderare ⁊ scire h ex eo loco i q̄ accit diūstias snā rū i nālib⁹. s. qd̄ p̄ncipiū vel est vni⁹ vel multa. Quidā .n. ex eis posuerūt p̄ncipiū vni⁹ ⁊ qdā multa. Qui aut posuerūt vni⁹ qdā posuerūt p̄ncipiū nō eēntiā vni⁹. sed id qd̄ est vni⁹ sic aq̄ vel aer vel ignis vel alia hmoi. ⁊ qdā posuerūt p̄ncipiū eēntiā vni⁹ i q̄tū ipm eē vni⁹ nō aliqd̄ cui accidit vni⁹. vñ d̄tia est iter qd̄ditatē cui accidit vni⁹ vel ens ⁊ iter ipm vni⁹ vel ens i q̄tū eē vni⁹. Bico iḡ qd̄ necesse eē nō p̄ eē eīnsmōi vt sit i eo p̄pō ita vt sit h qd̄ditas aliq̄ q̄ sit necesse esse ⁊ illi qd̄ditati sit itētio aliq̄ p̄ter certitudinē ei⁹ q̄ itētio sit necessi- tas eēndi. s. q̄. Si illa qd̄ditas eēt hō: tūc hōlem eē eēt aliud eē qd̄ ipm eē necesse eē ⁊ tūc nō possēt eē qn h qd̄ dicim⁹ necessitas eēndi vt eēt h certitudo vt nō eēt. ab surdū eē at vt huic itētionē nō sit certitudo q̄ sit p̄ ipaz qd̄ditatē. Si at illi necessitati eēndi fuerit h vt p̄deat ab illa qd̄ditate ⁊ nō est necesse eē sine illa tūc itētio de necesse eē i q̄tū sit necesse eē est necesse eē pp aliud qd̄ nō est ipm. iḡ tū erit necesse esse in q̄tū est necesse esse. Ip̄m. n. i se i q̄tū est necesse eē p̄siderare eē necesse esse pp aliqd̄ qd̄ est ei pp qd̄ est necesse eē eē absurdū. Si at fuerit vt discrepet ab illa re tūc illa qd̄ditas nō erit ne- cesse eē vilo mō abso⁹ nec accidit ei necessitas eēndi ab solute. Itā. n. nō sit necesse eē aliq̄. S. necesse eē abso⁹ semp est necesse eē. Ad est at sic dispōentis cū accipit abso⁹ seq̄ns qd̄ditatē nō ligatū cū necessitate pura. Nec obest si q̄s dixit qd̄ illud ens cātū est qd̄ditati h mō vel alii rei po⁹ est. n. vt ens sit cātū ⁊ necessitas abso⁹ q̄ est p̄ eēntiā nō sit cātā. restat qd̄ vt necesse eē p̄ eēntiā abso⁹ certificatu i quātū eē necesse eē sine illa qd̄ditate. ad qd̄ r̄ndeo qd̄ tūc illa qd̄ditas eēt acc̄ntal ad necesse eē qd̄ est certificate ex̄ncte p se si illd̄ eēt possi⁹ iḡ necesse eēt de si q̄tū i intellectu h eēt eēt certificate necesse eē q̄uis nō eēt qd̄ditas illa acc̄ntal. Illa iḡ nō eē qd̄ditas rei desi- gnate i intellectu. q̄ eē necesse eē. h eē qd̄ditas alteri⁹ rei se q̄ntis eā. Itā at posita fuerat qd̄ditas sua nō alteri⁹ rei ⁊ h eē scōueniēs iḡ necesse eē nō hz qd̄ditatē nisi qd̄ eē ne- cesse eē ⁊ h eē anitas. Itē dico qd̄ qd̄ hz qd̄ditatē p̄ter anitātē cātū eē. Tu at itā nosti qd̄ ex gnitate ⁊ eē nō p̄stat qd̄ditas q̄ eē p̄ter anitātē ad modū q̄ aliqd̄ p̄stat ex p̄sti- tuētē. erit iḡ de comitātib⁹ ⁊ tūc nō pōt eē qn vel co-

mitent qd̄ditatē ex h qd̄ eē ipsa qd̄ditas vel comitent eā pp aliqd̄ aliqd̄. Itētio at de h qd̄ dicim⁹ comitātē eē seq̄ eē ⁊ qd̄ eē seq̄ nō eē. Si at fuerit h qd̄ anitas seq̄ qd̄ditatē ⁊ comitet eā p se. tē erit h qd̄ anitas i suo eē seq̄ eē qd̄ qd̄ at i suo eē seq̄ eē id post qd̄ seq̄ hz eē p̄ eēntiā hz eo. iḡ qd̄ditas p̄ eēntiā erit hōz suo eē qd̄ eē scōueniēs. restat iḡ vt eē sit et ex eā. iḡ oē hns qd̄ditatē cātū eē ⁊ cetera alia excepto necesse eē hnt qd̄ditates q̄ sūt p se possibiles eē qd̄ nō accit ei eē nisi extr̄sec⁹. pm⁹ iḡ nō hz qd̄ditatē. S. sup hntia qd̄ditates sūt eē ab eo. iḡ ipē eē eē exspoliatū p̄dōne negādi p̄dōnes ⁊ cetās p̄pe- tates ab eo. Deīn cetā ali⁹ q̄ hnt qd̄ditates si possi⁹ qz hnt eēt p ipz. Itētio at de h qd̄ dicim⁹ qd̄ ipē eē eē exspo- liatū p̄dōne negādi cetās additōes ab eo. ⁊ qd̄ eē sit eē exspoliatū i q̄ cōicet aliqd̄ aliqd̄ eē si fuerit eē cui⁹ p̄petas. Itē. n. nō eē illd̄ ens exspoliatū p̄dōne negādi. h eē ens nō p̄dōne affir̄mādi. s. d̄ p̄ qd̄ eē ens cū p̄dōne nō addēdi p̄pōm. Si h aliqd̄ eē ens nō p̄dōne additōis ⁊ qz illd̄ fuit vltis qd̄ p̄dicat de ol re. istud vō nō p̄dicat de eo i q̄ eē addo. id i oī qd̄ eē p̄ illd̄ eē addo. pm⁹ eēt nō hz gen⁹. pm⁹. n. nō hz qd̄ditatē. h qd̄ nō hz qd̄ditatē nō hz gen⁹. n. r̄ndet ad it̄rogationē p̄ qd̄ eē. gen⁹ et aliq̄ mō ps eē rei. certificatu eē at qd̄ pm⁹ nō eē p̄pōs. Itē itētio q̄ntis nō p̄ eē qn vt sit necesse eē ⁊ tē nō cessabit q̄ntis sit ibi d̄tia vel nō sit necesse eē h sit p̄stituētē ipm necesse eē ⁊ tē necesse eē erit p̄stitutū ab eo qd̄ nō eē necesse eē qd̄ eē scō- ueniēs. pm⁹ iḡ nō hz gen⁹ id nō hz d̄tia. qz. n. nō hz gen⁹: nō hz d̄tia id nō hz diffinitōne. Nec sit demōstra- tio de eo. qz ipē nō hz cām. Silt nō q̄rit de eo qd̄. Tu. n. scies postea qd̄ ei⁹ actio nō hz q̄. ¶ Itē at aliq̄s d̄ze qd̄ hz f̄ugiam⁹ d̄ze de hō nom sbe nō tū possim⁹ refuge qn dicam⁹ de eo itētionē sbe q̄nt eē ⁊ nō i sbo q̄ est itētio sbe q̄ posuim⁹ gen⁹. Cōtra qd̄ dico qd̄ h nō eē itētio sbe q̄ posuim⁹ gen⁹. imo itētio ei⁹ eē qd̄ eē res hns qd̄ditatē stabilē. cui⁹ eē eē qd̄ nō eē i sbo cor⁹ vltāta. cui⁹ rei p̄ hō h eē. qm̄ nisi si h fuerit it̄lectū de sba erit gen⁹ nullo⁹ ipā qd̄. n. s̄ q̄t p h nom ens nō iudicat eē gen⁹. negō vō q̄ se quis nō dat ei aliqd̄ sup̄eē nisi occasione discretōis. hāc vō itētionē nō affir̄mat aliqd̄ qd̄ itā sit acq̄sitiū i eē. Nec est itētio alicui⁹ rei p se h eē i respectu tūc. eē iḡ nō i sbo nō eē itētio affir̄mātia nisi qd̄ eēn⁹ ei⁹ h p̄ eē vt sit ens ⁊ deīn ipz sit aliqd̄ negatiē ⁊ relatiē qd̄ eē it̄ d̄ptatē q̄ eē rei. h iḡ itētio si accipit h mō nō erit gen⁹. Tu at itā ple- ne nosti h i log⁹ ⁊ nosti eēt i log⁹ qd̄ cū dicim⁹ oīs anitas nō eē. itelligim⁹ eē appropariū qz nō hz certitudinē aliā ni si vnitatē. tē de h qd̄ dicim⁹ de diffinitōne sbe qz ipā est ens nō i sbo. itētio eē qd̄ eē res de q̄ d̄z qd̄ ens nō i sbo ita vt ens nō i sbo p̄dicet de ea ⁊ hēat in seīpā qd̄ditatē sic hō lap. ⁊ ar bor. Sic iḡ oī ymaginē sbam ad h vt sit gen⁹. p̄bō at qd̄ iter h duo sit d̄tia ⁊ qd̄ vni⁹ eor sit gen⁹ ⁊ nō aliez est h. s. qd̄ de ididuo alicui⁹ hōis cui⁹ esse iḡra- tur p̄ter d̄ici qd̄ ipm sine dubio mō nō est i sbo sed vt sūt cere qd̄ assignauim⁹ de h cū loq̄bamur de logica.

Capitulum q̄ntū i q̄ q̄nt affirmat ⁊ reperit qd̄ p̄terit ad oñdēdā vnitatē de necesse eē ⁊ oēs p̄petates ei⁹ nega- tiuas s̄m viā p̄cludendi. Itus eē vt reperam⁹ d̄bū de h qd̄ certitudo p̄ mi ipi tū ⁊ nllī alii. vni⁹. n. i q̄tū eē necesse eē eē id p qd̄ est ipē. ⁊ ei⁹ eēntiā ⁊ h intentio est attri- buta illi vel p̄ eēntiā illius it̄entionis vel p̄ aliā cām veluti si id qd̄ est necesse esse sit aliqd̄. s. q̄. h hō tē necesse est vt vel ille sit h pp humanitatē ⁊ qz est hō vel nō sit. Si aut pp h qd̄ est hō eēt h hō. tē humanitas iudica- ret eē hūc tū. S. si hūmanitas eē alit p̄ter hūc tē nō id-

cat humanitas eē hūc. h̄ ar nō ē fact⁹ h̄. nisi pp aliā cāz p
 ter hūanitatē. Silt ē dīspō certitudis de necce eē. Si
 .n. ipa p seipam fuerit h̄ sīgtū tūc ipō ē vt illa certitu-
 do sit alit nisi illi. alioqn ipa certitudo nō eēt h̄. Si vō
 certitudo hui⁹ itētōis fuerit huic sīgtō nō ex seipō h̄
 ex alio a se nec ipm ē ipz. nisi qz ipm ē h̄ itētio tē ppzū
 eē ei⁹ erit acq̄sītū ab alio a se t sic nō erit necce eē qd ē
 spō. igr certitudo de necesse eē ē vni tm qd ē necce eē.
 quō. n. q̄dditas exspoliata a mā erit duabus exctis.
 Duo. n. nō sūt duo nisi vel pp itētione vel pp sustinēs
 itētione vel pp id in q̄ sūt t locū vel pp horā t ips t
 olo pp aliq̄ cāz. q̄cūq̄ at duo dnt nō p itētione dnt
 p aliq̄ qd accit itētio t ē adiūctū ei. q̄cqd ar nō hz esse
 nisi p itētio nec pēder ex cā extrinseca nec ex dīspō
 extrinseca i q̄ differet ab alio sibi p̄sili. Illud igr nō ē
 ei cōicās i sua itētioe. igr p̄o n̄b̄l ē egle. Itē dico q̄ ne-
 cessitas eēndi nō p̄t eē itētio i q̄ dōicet aliq̄ aliō a se vl
 lo mō ita vt sint pueniētia i certitudinib⁹ t spēb⁹ nec
 sint diūsa certitudinib⁹ p̄mū ar ē q̄ necessitas eēndi n̄
 hz q̄dditatē sibi adiūctā nisi ipam necessitatē eēndi. vñ
 i certitudine necessitatis eēndi nō p̄t eē diūsitatē postq̄
 est necessitas eēndi. Itē necesse ē vt id i q̄ dnt singla
 q̄ sūt necesse eē post pueniētia i necessitate eēndi sit ali-
 qd qd ē vel vnicuiq̄ pueniētia i ea p qd dnt vnūq̄q̄
 ab alio vel nō sit alicui vel sit aliq̄b⁹ ex illis t nō sit ali-
 q̄b⁹ nisi ei⁹ puō. Si ar nō fuerit alicui nec fuerit h̄ ali-
 qd pp qd accidit diūsitatē post pueniētia cū i certitudi-
 nib⁹ nō sit iter ea diūsitatē tūc sūt pueniētū certitudi-
 nū. Itā ar dixim⁹ diūsitatē eē certitudies eay. postq̄ cōi
 eauerāt i ea. Si ar fuerit aliq̄b⁹ t aliq̄b⁹ nō. v. g. ita q̄
 vnū eoy dīseretū sit ab alio tūc hz certitudine necessi-
 tatis eēndi t isup aliq̄ aliud qd ē p̄dō dīseretōis t silt
 est alit certitudo necessitatē eēndi h̄ cū puōne p̄dōnis q̄
 ē illi qd nō sit dīseretū ad h̄ nisi pp hui⁹ puōne qz nō ē
 aliq̄ aliud nisi puō pp qd dīsernat ab alio. igr ex mō
 necessitatē eēndi t certitudis quā hz ē h̄ q̄ stabilit exns
 cū puōne p̄dōnis q̄ seq̄t illd. puō vō nō hz itētione acq̄
 sitā i reb⁹ alioqn eēnt i aliq̄ itētioēs infinite. ea. n. q̄ ab
 aliq̄ remouent i finite sūt p̄pōne ipoz q̄ de ipō affirma-
 tur a q̄b⁹ fierēt negōnes infinite. Itā p̄t ar eē qn aut ne-
 cessitas eēndi sit certificata fo sine additōe q̄ ē ei aut n̄.
 Si ar nō fuerit tūc erit q̄ sine illa nō hēbit necessitatē
 eēndi t p̄dō i necessitate eēndi erit i alio. Si vō fuerit
 tūc additio erit ēt sup̄na t nō erit de necessitate eēndi
 t cū h̄ erit p̄positū. Sz necesse eē est nō p̄positū. Si ar
 fuerit vnicuiq̄ eoy. aliq̄ p qd dīsernat ab alio tūc h̄
 iudicat p̄positionē i vnoq̄q̄ eoy. Itē n̄ p̄t eē ēt qn aut
 necessitas eēndi sit p̄fca ab vna q̄q̄ duay additionū v̄
 sit h̄ ei p̄dō h̄ quā p̄ficiat. Si ar fuerit p̄fca absq̄ addi-
 tionib⁹ tūc i necessitate eēndi nō ē diūsitatē p̄ eēntiā h̄
 p̄ acc̄ntalia q̄ p̄sequit. Itā ar qd ē necesse eē iā certitatē n̄
 egēs ad suā ex̄ntiā ill̄ p̄ntib⁹. Si ar nō p̄ficiat sine ill̄ tē
 necessario aut nō p̄ficiet sine illis ad h̄ndā certitudine
 necessitatē eēndi. aut necessitas eēndi erit itētio certifi-
 cata i seipā ita vt nec illa duo nec alre⁹ sit iter idēp̄rita
 tē ei⁹ fm qd ē necesse eē. h̄ est necessariū vt sit ei acq̄sītū
 eē cū aliq̄ eoy. v. g. sic yle cui⁹ i balitas q̄nis sit i dīfi-
 nitiōe sue vleitatis tm suū eē i effectu nō ē nisi p h̄ac for-
 mā vl p̄ aliā. colorē q̄q̄ q̄nis d̄tia nigredis nō p̄stituit
 itētū ē color nec d̄tia albedis tm vnaq̄q̄ eay ē ei q̄si cā
 ad eēndū i effectu ad h̄ndū eē nec vna eay tm ē cā ei⁹.
 Sz q̄cūq̄ euenerit q̄nis illa sit vna dīspōne t h̄ i alia.
 Si ar fuerit res fm iudiciū p̄mū modi. tē vnūq̄q̄ eoy
 erit intrās i p̄stitutionē necessitatis eēndi t erit p̄dō
 in illo. igr vbi fuerit necessitas eēndi op̄rebit vt illa sit

ei⁹ eo. Si ar fuerit fm iudiciū itētōis sebe tūc necessi-
 tas eēndi egebit aliq̄ p qd h̄eat eē. eēt igr necesse esse q̄
 postq̄ affirmat ei itētio q̄ ipz ē necesse eē egeret alio
 p qd h̄iet eē qd ē tēuēniēs. Sz i colore t yle nō cue-
 nit fm h̄ac formā yle. n. itētū ē yle t color itētū ē color
 ē aliq̄d t itētū ē ens ē aliq̄d. ponam⁹ igr q̄si colorē h̄ ne-
 cesse eē t d̄tia nigredis t albedis ibi. ponam⁹ h̄ id qd
 appropat vnūq̄q̄ postroz h̄ t sic vnaq̄q̄ d̄tiay albe-
 dimis t nigredinis nō recipit ad faciēdū coloritatē esse
 coloritatē. sic oz vt p̄peras vniuscuiusq̄ istoz duozū
 positoz nō sit aliq̄d ad stabiliēdā necessitatē eēndi. Sz
 ibi due d̄tie recipiunt ad faciēdū colorē h̄ie esse. t ad h̄
 vt color sit aliq̄d t supra h̄ qd ē color isup aliq̄d aliud h̄
 ar h̄ nō ē p̄o qm necesse eē. iā ē stabilitū eē imo ipm ē
 stabilitū eēndi. Sz eē ē p̄dō i stabilitū q̄dditatē de
 necesse eē. vel ipm ē ipm cū puōne puōnis vel p̄hibi-
 tiōe destructōis. In colore ar eē ē p̄ns q̄ seq̄t q̄ddita-
 tē q̄ ē color. igr q̄dditas q̄ p seipaz ē color luenit sīgtā i
 effectu iūta p̄eē. Si ar eēt p̄peras nō cā q̄tū ad stabi-
 liēdū q̄dditatē necessitatis eēndi. sed itētū acq̄rit sibi eē
 t esse eēt aliq̄d p̄ter illā q̄dditatē veluti id qd ē p̄ter q̄d-
 ditatē coloris. tunc p̄cederet h̄ fm p̄siderationē cetay
 rez cōmuniū dīseretarū suis d̄tis t olo diūsa itētio-
 nib⁹ diūsis sed optuit vt eē eēt acq̄sītū ad h̄ vt eēt ei⁹
 necessitas. igr p̄peras ē t sic q̄ i aliq̄ idigeret ea i q̄ nō
 idigeret ea qd ē absurdū tēuēniēs t q̄ esse eēt illi q̄ddā.
 Sz certitudo eē illi⁹ qd ē necesse nō eger aliq̄ fo eē. q̄
 sequat. sic certitudo coloris eget esse q̄ sit ei cā eēndi t
 cū h̄ certitudo necessitatis eēndi quō pendebit ex aliq̄
 d̄tie sibi necessitatē. tūc. n. necessitas eēndi i se eēt pos-
 sibilitatis eēndi. Inctpiā ḡ a capite t dicā oio q̄ p̄ d̄tiay
 t alia silia nō certificat certitudo itētōis gnāl q̄tū ad
 itētione ei⁹ sed fortasse sūt cā ad p̄stitūedū certitudine
 h̄ndi eē. Rōnale. n. nō est p̄dō vt ex ea pendeat al̄ q̄tū
 ad itētione atalis t certitudine ei⁹. sed ad h̄ vt h̄eat eē
 t sīgtū. Si ar ipm necesse eē eēt itētio cōs. t eēt d̄tia q̄
 egeret ad h̄ vt necesse esse h̄iet eē. tūc id qd eēt ei⁹ q̄si
 d̄tia eēt itra q̄dditatē ei⁹ qd est q̄si gen⁹. Dīspō ar i q̄
 cadit diūsitatē nō d̄tia i oib⁹ h̄tis manifestior ē se. p̄ba-
 tū ē igr q̄ i necessitate eēndi nō ē cōicatio. igr p̄o n̄b̄l
 cōicat postq̄ ar libez ē a mā t ab ei⁹ app̄dicitis t ab oī
 corruptiōe sed vtraq̄ h̄ sūt p̄dō ei⁹ q̄ cadit sub p̄dicta
 tūc p̄m⁹ nō hz p̄mū. Itā igr manifestū ē q̄ p̄m⁹ nō hz
 genus nec q̄dditatē nec q̄litate nec q̄tūatē nec qn nec
 vbi nec sile sibi nec p̄mū qd ē altissim⁹ t gliosus t q̄ nō
 hz dīffinitionē t q̄ nō p̄t fieri demōstratio de eo h̄ ipse
 est demōstratio de oī q̄ est imo sūt de eo siḡ manifestā.
 Cū ar designat ei⁹ certitudo nō designat nisi post an-
 tatē p̄ negationē p̄stitū ab ipō t p̄ affirmationē retonū
 ad ipm qm oē qd est ab ipō est t nō est cōicās ei qd est
 ab ipō. Itē vō est oē qd est t tm nō est aliq̄d ex h̄is.

Caplm sextū de ostēdendo q̄ ipm est p̄fcm t plusq̄
 p̄fcm t boīras attribuēs q̄cqd est t quō est h̄ t quō scit
 seipm t quō scit vltā t quō scit p̄ricularia t q̄līc nō p̄ce-
 dit dīci q̄ ipē ea app̄hendat.

Necessē esse est p̄fectū eē nā n̄b̄l deest sibi be-
 suo esse t de perfectionib⁹ sui esse. nec aliq̄d
 gnīs sui eē egredit ab eē eius ad aliud a se sic
 egredit ab alio a se. v. g. gra ab homine. multa enim de
 p̄fectionibus sui esse desunt vnicuiq̄ homini t ēt sua
 humanitas inuenit in alio a se. Sed necce eē est plusq̄
 p̄fectū. qz ipm eē qd est ei nō est ei tm. imo ēt oē esse est
 exuberās ab ei⁹ eē t est ei⁹ t fluit ab illo. Itā necesse eē p̄

ret se vsq; ad tps illis q; monstrant h; ee ipso. Sz ymaginatio de h; q; aliqd mouet & mouet no fac debe vt id qd mouet fac motor e ee absq; adone eendi illd vl aliud. vl motor faciat debe vt id qd mouet ab eo sit absq; adone eendi aliud vl illd. Sitr; relox cogitit antea p aliqd no pp ipam p pone & retonē in itellectu posita. Scim; .n. certissime nos h;e vtute q; itelligim; res & vtus q; itelligim; hac vtute & e eade vtus & sic ipa eade itelliget seipam & alia vtus itelligit h; & sic erūt in nob; vne vtus. vna q; itelligit res & alia q; itelligim; ipam vtute & pcatenabit vbu vsq; itinitū qz erūt i nob; vtus i finite i effectu q; itelligit res. Itā igf claruit q; ipam re ee itellecta no fac debe ipam itellecta ee q; aliqd qd sit aliud a se & p h; et monstrat q; itellector; no fac debe ee itellectorē alteris rei. De ar; a q; qdditas spoliata iuenit ee itelligēs & ois qdditas spoliata q; apphēdit a se vel ab alio ee itellecta. eo q; h; qdditas est itelligēs seipam & ipa a seipa ee et itellecta & ab of qdditate spoliata q; d; ab ea. Itā igf itellextit q; ipm ee itelligētē & itellectū n; fac necessario ee duo i eēn; nec i respu; et qz no acqrit h;is duob; nisi respectus q; qdditas sua p seipam spoliata est sibiipi & eo q; sua qdditas & sua eēn; spoliata ē sibiipi sed h; ē pōrtas & posterioritas i ordinatōe itentionū. Intētio. n. q; qrit māifesta ē & vna sine diuisione. Itā igf paruit q; suū ee itelligētē & itellectū no fac debe ee mltitudine i eo vllō mō. no p; ar; ee vt necce ee itelligat res p res. Si. n. sic eēt tē eēntie ei; pstitueret ex eo q; itelligeret & sic ei; p; fieret ex reb; & eēt q; si no eēt res extrinsece no eēt eū hac d;spōne & eēt ei; d; spō q; no pueniret sibi ex seipo sed ex alio a se. tūc ab alio a se fieret ipāio i ipm. Radices ar; q; pmissē sunt; destruit h; & qdqd ē sile huic. Sz q; q; ē pncipiū ois ee tē itelligit ex seipo id cui ipē ē pncipiū & q; ipē ē pncipiū eoz q; sūt pfcā i singularitate sua & eoz q; sūt generata corruptibilia fm suas spēs. & vno mō & fm sūt ididuidua alio. Itā p; ar; ee vt ipē sit itellector; istoz varioz cū sua variatōe fm qd sūt variabilia itellectu tē potali ididuiduali. h; alio mō q; ondūmus. Itā. n. p; esse vt ipē aliqñ itelliget itellectu tpali qdā ex eis ee & aliqñ itelligat itellectu tpalt qdā ex eis n; ee. qz tē vnicū q; istoz duoz eēt for; itelligibilis p se. Nulla. n. duaz formaz remanet cū z. Tūc igf necce ee eēt variabil; eēn;. Itē si corruptibilia no itelligunt nisi fm qdditate spoliata & fm qd seqt; ea id p qd no ididuiduant tē no itelligunt fm qd sūt corruptibilia. Cū. n. apphēdunt fm q; cōmifcet māe & accntib; māe & tpi & ididuidualitatē tē no sūt itellecta h; sensata vl ymaginata. Itos ar; tā of dim; i aliis libris q; ois for; sensibil; & ymaginabil; no apphēdit fm q; ē sensibil; & ymaginabil; nisi cū istō diuisibili & sic attribuet aliq; ex mltis actōib; ei q; ē necce ee ē ei ipscō sic ēt attribuet ei mltā ex mōis itelligēdi. Sz necce ee no itelligit qdqd ē. nisi vltē & tūc cū h; n; de est ei aliq; singularē & iō no deest ei qd minimū ē i cel; & i tra & h; ē de mirabilib; q; no p; ymaginare nisi q; fuerit sbitū lgeniū. Sz quō sit h; rō h; ē. qz. n. ipē seipm itelligit & q; ipē ē pncipiū ois qd est vtiq; itelligit pncip; eoz q; sūt ab eo. & qdqd nascit ab eis & q; qdqd est ex reb; ois ē necessariū ee pp eū & tā ondūm; h; igf iste cāe reducunt ad ea q; pueniūt ex eis quic; pueniūt ex eis res pnculares. Quia. n. p; mouit cās & q; p; nent; s; eis tūc ēt nouit necceio id ad qd reducunt & ipa q; sunt iter ea & q; nēs reducunt. Impos; est. n. vt sciat illa & ne sciat ista. ē igf apphēdēs res pnculares inquātū sunt vtes. i. q; hnt p; petates. Si ar; appropat eis indiduidū h; erit respectu tpiis alicui; vel d;spōnis alicuius.

ret se vsq; ad tps illis q; monstrant h; ee ipso. Sz ymaginatio de h; q; aliqd mouet & mouet no fac debe vt id qd mouet fac motor e ee absq; adone eendi illd vl aliud. vl motor faciat debe vt id qd mouet ab eo sit absq; adone eendi aliud vl illd. Sitr; relox cogitit antea p aliqd no pp ipam p pone & retonē in itellectu posita. Scim; .n. certissime nos h;e vtute q; itelligim; res & vtus q; itelligim; hac vtute & e eade vtus & sic ipa eade itelliget seipam & alia vtus itelligit h; & sic erūt in nob; vne vtus. vna q; itelligit res & alia q; itelligim; ipam vtute & pcatenabit vbu vsq; itinitū qz erūt i nob; vtus i finite i effectu q; itelligit res. Itā igf claruit q; ipam re ee itellecta no fac debe ipam itellecta ee q; aliqd qd sit aliud a se & p h; et monstrat q; itellector; no fac debe ee itellectorē alteris rei. De ar; a q; qdditas spoliata iuenit ee itelligēs & ois qdditas spoliata q; apphēdit a se vel ab alio ee itellecta. eo q; h; qdditas est itelligēs seipam & ipa a seipa ee et itellecta & ab of qdditate spoliata q; d; ab ea. Itā igf itellextit q; ipm ee itelligētē & itellectū n; fac necessario ee duo i eēn; nec i respu; et qz no acqrit h;is duob; nisi respectus q; qdditas sua p seipam spoliata est sibiipi & eo q; sua qdditas & sua eēn; spoliata ē sibiipi sed h; ē pōrtas & posterioritas i ordinatōe itentionū. Intētio. n. q; qrit māifesta ē & vna sine diuisione. Itā igf paruit q; suū ee itelligētē & itellectū no fac debe ee mltitudine i eo vllō mō. no p; ar; ee vt necce ee itelligat res p res. Si. n. sic eēt tē eēntie ei; pstitueret ex eo q; itelligeret & sic ei; p; fieret ex reb; & eēt q; si no eēt res extrinsece no eēt eū hac d;spōne & eēt ei; d; spō q; no pueniret sibi ex seipo sed ex alio a se. tūc ab alio a se fieret ipāio i ipm. Radices ar; q; pmissē sunt; destruit h; & qdqd ē sile huic. Sz q; q; ē pncipiū ois ee tē itelligit ex seipo id cui ipē ē pncipiū & q; ipē ē pncipiū eoz q; sūt pfcā i singularitate sua & eoz q; sūt generata corruptibilia fm suas spēs. & vno mō & fm sūt ididuidua alio. Itā p; ar; ee vt ipē sit itellector; istoz varioz cū sua variatōe fm qd sūt variabilia itellectu tē potali ididuiduali. h; alio mō q; ondūmus. Itā. n. p; esse vt ipē aliqñ itelliget itellectu tpali qdā ex eis ee & aliqñ itelligat itellectu tpalt qdā ex eis n; ee. qz tē vnicū q; istoz duoz eēt for; itelligibilis p se. Nulla. n. duaz formaz remanet cū z. Tūc igf necce ee eēt variabil; eēn;. Itē si corruptibilia no itelligunt nisi fm qdditate spoliata & fm qd seqt; ea id p qd no ididuiduant tē no itelligunt fm qd sūt corruptibilia. Cū. n. apphēdunt fm q; cōmifcet māe & accntib; māe & tpi & ididuidualitatē tē no sūt itellecta h; sensata vl ymaginata. Itos ar; tā of dim; i aliis libris q; ois for; sensibil; & ymaginabil; no apphēdit fm q; ē sensibil; & ymaginabil; nisi cū istō diuisibili & sic attribuet aliq; ex mltis actōib; ei q; ē necce ee ē ei ipscō sic ēt attribuet ei mltā ex mōis itelligēdi. Sz necce ee no itelligit qdqd ē. nisi vltē & tūc cū h; n; de est ei aliq; singularē & iō no deest ei qd minimū ē i cel; & i tra & h; ē de mirabilib; q; no p; ymaginare nisi q; fuerit sbitū lgeniū. Sz quō sit h; rō h; ē. qz. n. ipē seipm itelligit & q; ipē ē pncipiū ois qd est vtiq; itelligit pncip; eoz q; sūt ab eo. & qdqd nascit ab eis & q; qdqd est ex reb; ois ē necessariū ee pp eū & tā ondūm; h; igf iste cāe reducunt ad ea q; pueniūt ex eis quic; pueniūt ex eis res pnculares. Quia. n. p; mouit cās & q; p; nent; s; eis tūc ēt nouit necceio id ad qd reducunt & ipa q; sunt iter ea & q; nēs reducunt. Impos; est. n. vt sciat illa & ne sciat ista. ē igf apphēdēs res pnculares inquātū sunt vtes. i. q; hnt p; petates. Si ar; appropat eis indiduidū h; erit respectu tpiis alicui; vel d;spōnis alicuius.

Si igitur accipiat illa bispo cum proprietatibus suis erit et in ordine eorum sed abstrahet a principiis cuiusque eorum. scilicet sua species a suis individuis unde abstrahet a rebus individua libus. Ita autem diximus quod sic abstrahi. Ita ponit individuis descriptionem et proprietatem eorum propria. Si autem fuerit illa species sic et apud intellectum sic individuum erit tunc intellectui via ad illud descriptam et hoc est individuum quod est unum in sua specie cui non est alter sic sol. et. g. vel iupit. Si vero fuerit species dilatata in individuis tunc non erit via intellectui ad descriptionem alicuius sui individui nisi plus de signet et sic iam nosti. **R**edibo igitur et dicam quod si tu scires motus omnium celestium scires et omnem eclipsim et omnem applicationem et distinctionem que est et huiusmodi vltz. Ita quod res de aliis eclipsibus que post ipsos motus qui est de tali ad tale erit septemtrionalis bimedialis et quod luna discedens ab ea veniet ad oppositionem talem et per hanc et aliam eclipsim et hanc peritiam vel futuram erit in tempore et sic scires quod est bispo iter alias duas eclipses ita quod non erit aliquid de hiis que accidunt hiis eclipsibus quod tu nescias sed tu scires hoc vlti h. n. interio per diuidi de multis eclipsibus quod uniuscuiusque eorum bispo est h. bispo. tu vero scies aliquid ratione quod illa eclipsis non est nisi una tunc. sed hoc non remouet vltimate si memor es eorum que diximus. Sed cum omnia hoc fortasse non poteris iudicare modo per hoc esse hanc eclipsim. vel non esse nisi scieris singularia. scilicet videndo motus sensibilibiter et scieris quod tempore est iter hanc eclipsim visam et illam. sed tamen non est hoc te scire quod de motibus est vnus motus cuius bispo est talis que tu vidisti et per iter illam et eclipsim talem est tunc tempore. hoc autem tu potes scire hoc modo sciendi hoc tamen tu non scies illud ea hora que dubitabis de eo. an ille sint an non. hoc igitur ut iam acquisitum sit tibi per visum aliquid assiggnatum ei per quod scias dispositionem illius eclipsis. Si autem negauerit aliquid hoc vocari cognitionem particularis motus non preda cum eo. nra. n. interio nunc alia est ab h. s. ad faciendum cognoscere quomodo res particulares sciunt et apprehendunt tali scia et apprehensione que per eas variat scies et quomodo sciunt scia et apprehensione que per eas non variat scies. Tu n. si scies de eclipsi quomodo inuenit et tu esses semper pfecto et tibi scia non de eclipsi. absoluta sed de omni eclipsi que fit et tamen esse illam eclipsim et non esse non variaret in te aliquid. Tu n. scia in duabus dispositionibus eorum eadem. scilicet eclipsis que est cum talibus proprietatibus: esset post talem eclipsim. vel post esse sol taliter in ariete et tali modo et per eorum post talem eclipsim et quod post eam esset talis et hoc scia esset in te certa. scilicet esset ante illam eclipsim et cum illa et post illam. Si autem iterposito tpe in hoc cognosceres quod in hoc instari h. eclipsis non est sed in alio. tunc non remaneret illa tua scia que tunc est sed fieret alia scia et eorum quasi variatio que presignauimus. quod non potest esse ut in hora que remouet eclipsis sis huiusmodi que fuisse ante remotionem et hoc est quod es tpalis et momentaneus. primus vero que non subest tpe nec eius iudicio multo remotior est ab hoc ut tpe iudicet in hoc tpe vel in illo huiusmodi que eclipsis est in illo. et huiusmodi que iudicium de ea est nouum vel cognitio noua. Scias et quod tu non puenisti ad sciam eclipsium particularium nisi per hoc que apprehendisti omnes eorum causas et que apprehendisti quod quiddam est in celo de moribus. postquam autem apprehendisti omnes causas et esse eorum monisti te ad omnia causa. **H**os autem adhuc a capite reuoluemus huiusmodi cum additioe explanationis ut scias quomodo deus scit abntia et in scies quomodo primus scit principium eius rex et quod vna eorum est principium alterius rei et illa altera principium alterius vel aliorum et quod eorum bispo et motus sunt tales. et quod ex eis nascit tale vltz ad nouissimum post quod non sequitur aliud huiusmodi ordine qui comitat illud nouissimum huiusmodi posterioritate et prioritate et hee res sunt clauis de absentia.

Capitulum septimum de ratione intellectus ad ipsum et de omissione que eius proprietates affirmatiue et negatiue non faciunt debere esse in sua essentia multitudine et quod illi est pulchritudo maxima et gloria altissima et collaudatio infinita et de discernenda dispositione delectationis intelligibilis.

Est hoc igitur te scire quod cum primus de intelligentia: de huiusmodi intentione simpliciter que nosti in libro de anima. Ipe n. intelligit res simul ita ut per eas non multiplicet in sua substantia. nec ut ymaginet certitudo sue essentie esse hoc quod ipse ymaginet eas sed quod fluat for eorum ab eo intellectu. unde ipse aptior est ad hoc ut sit intelligentia que ipse forme fluentes a sua intelligibilitate et quod ipse intelligit seipsum et quod ipse est principium omnis quod est. et scias quod intentio intellecta aliquando sumit de re que est sic coningit cum nos sumimus de celo per considerationem et sensum formam eius intellectam et aliquando for intelligentia non sumit de hiis que sunt sed exouerso sic cum nos intelligimus formam artificialem que adinuenimus et deinde for illa intellecta mouet nra membra ad hoc ut sit in ope igitur non quod fuit ipsa deinde nos intelleximus eam hoc quod intelleximus: fuit ipsa. Talis igitur est ratio omnis quod est ad primam que est necesse esse quod intelligit suam essentiam et quod quiddam facit debere esse sua essentia et scit quomodo bonitas fit que in omni quod est. Sequitur huiusmodi forma intellecta for eorum que sunt huiusmodi ordinem huiusmodi apud eum non quod sint sequentes quemadmodum lux sequitur lucidum et calefactio calidum. sed quod est sciens qualiter est ordo bonitatis in eum quoniam ex eo est et quod ab ista scientia fluit esse huiusmodi ordinem quem intelligit huiusmodi ordinem rectum et quoniam ipse diligit seipsum que est principium totius ordinis bonitatis in quantum ipse est sic fit id quod ordo bonitatis est dilectus ab eo accendit sed non mouet ad eum dilectionem. Ipe n. non patitur ab eo nec occupatur aliquid nec tunc huiusmodi igitur est voluntas eius que est ex parte inspectionis et in unis a desiderio et ab angustia intelligendi aliquid. **N**emo autem putet quod quod intellecta apud eum huiusmodi formas et multitudinem id multitudo formarum que intelligit sint per sue essentie. Ita quomodo esset huiusmodi ipse sint post suam essentiam que n. ipse intelligit suam essentiam per suam essentiam intelligit et per hoc intelligit quod quiddam est post ipsum. hoc igitur quod intelligit suam essentiam eam esse intelligendi id quod est post suam essentiam. Suum igitur intelligi eius quod est post suam essentiam carum est eius que ipse intelligit suam essentiam. quis intellecta que sunt post suam essentiam non sunt intellecta eius nisi huiusmodi modum intellectus intelligibile non aiale et quod non est eorum ad ipsum nisi refo principium. scilicet quod ex eo est non in eo. huiusmodi relationes sunt huiusmodi ordinem. Quomodo alia ex eis sunt an alia que huiusmodi sunt simul. quod nec preceperit nec sequatur se in tpe. igitur non est in eo pmutatio in intellectis. Nec putet aliquid quod relatio intelligibilis ad ea sit relatio ad ea. huiusmodi quod inueniunt. alioquin omne principium egeret for et nra. De nra. n. illis for est ut intelligat huiusmodi dispositionem aliquid. scilicet exspoliatiois vel alterius modi ad hoc ut ipse intellectus sit in effectu. sed huiusmodi relatio eius ad illa est in quantum ipsa sunt in dispositione intellecta. Si autem hoc eorum in quantum est eorum in singularibus eueniret tunc quod ipse non intelligeret nisi quod inuenit in vnaqueque hora. Nec intelligeret de eis que parum eorum de eis in singularibus nisi postquam esset et ita non intelligeret de seipso quod est principium illius rei huiusmodi ordinem suum nisi cum fieret principium et sic non intelligeret suam essentiam. quod nra sue essentie eorum fluat ab eo quod quiddam est sua apprehensio de ipsis est in quantum nra eorum est que sit sic. unde non sit et apprehedens alter quomodo quis non sit. igitur sciens binum erit apprehedens id quod iam est et quod possibile est esse cuius refo ad ipsa erit in quantum sunt intellecta non in quantum sunt in singularibus. remansit igitur considerare dispositionem eorum illa intellecta. an sint in essentia huiusmodi. sic comitatio que sequuntur eum. an sit eis suum esse separatum ab eius

eēntia r ab eēntia alteri9 pter se sic for^a sepata fm or-
 dinē poss^a i oriēte deitaj an sint i itelligē^a vel i aia. vt
 cū fm⁹ itelligit hāc formā describat i qlibet eaz r tūc
 illa itelligē^a vel aia eēt q̄si s̄m illi for^a itellecte r effer
 itellecta i q̄tū est i aliq̄ illaz r eēt itellecta a h^o i q̄tū ē
 ex eo. Et itelligeret fm⁹ de seipso qd ē pncipiū eius.
 De vnīuersitate igf itellector9 qdā ē itellectū cuius
 fm⁹ ē pncipiū nullo mediā^a h fluit eē ei9 ab eo pncipa
 lit r qdā ē itellectū cui9 fm⁹ ē pncipiū aliq̄ mediāte
 r eē ei9 fluit ab eo fario r s̄t r ē dispō de eē illoy itelle
 ctory. q̄uis. n. eoz ip̄sio sit i vna re eoz. r̄n qdā s̄t bus
 r qdā posterio9 h9 ordine eae r eāti. Cū āt illa ip̄sio illa
 re fuerit d itellect9 pncipatr tē illa erit dvnūsitāte eoz
 qz fm⁹ itellerit suā eēntiā eē pncipiū r ita aduēreoz
 erit ab eo n fm q̄ dicim9. s. cū itelligit boitatē statiz ē.
 ita vt suū itelligere boitatē sit eā eē r vt ipaz eē sit ipz
 itelligere boitatē h. n. eēt q̄si diceremus qz itellerit
 ea itelligit ea vt qz s̄t ab eo s̄t ab eo. Si āt posuerit h
 itellecta eē pte sue eē r̄tger ipuz mltiplicari. Si vō
 posuerit ea seqn^a suā eēntiā accit sue eēn^a q̄ ex pre co
 rū n̄ sit necce eē pp applicatōez sui ad poss^a eē. Si vō
 posuerit ea sepata ab oi eēn^a icidēt i rdeas p̄lonicas.
 Si vō posuerit ea eē itelligē^a aliq̄ accidēt ēt icōueniēs
 qd̄ dixim9. an. S; igf vt studeas euader ab hac v̄sili
 tudine r caueas ne multiplices ei9 eēntiā ne cures si
 ei9 eēn^a accipiat cū aliq̄ r̄one ad poss^a eē. h si i q̄tū ē
 sua eēn^a. Scias ēt q̄ mūd9 bin⁹ ē valde imēsus r sci
 as q̄ d̄tia ē inē fluere ab aliq̄ formā cui9 nā ē vt intelli
 gat r iter fluere ab aliq̄ formā itellectā i q̄tū est itlecta
 tm absq̄ additōe aliq̄ r scias q̄ ipse itelligit suā eēntiā
 eē pncipiū flux9 ois itlecti i q̄tū ē itellectū cām sic itel
 lexit suā eēntiā eē pncipiū fluxus ois enf. i q̄tū ē ens
 cām. r stude r̄siderare radices datas r badas r apiet
 tibi qd̄ oz apiri. Prim9 igf itelligit suā eēntiā r ordia
 rione. boitatē q̄ ē i oī r quō ē. igf illa ordia^a ob h q̄ ipse
 itellit eā fluit r sit r ē r qd̄ scit fieri r mod9 f̄edi ex suis
 duob9 pncipiis ē boitas n̄ refugit^a seqns boitatē eēn^a
 pncipiū r ei9 p̄cōnē eo q̄ s̄t delectabi^a vtraz p seipa iō
 ipm ē volūtū. h volūtū pmi n̄ ē fm volūtū n̄m ita vt in
 eo qd̄ ē ex eo s̄t ei itēctio. S; tu tā nosti destructōz h9
 r adhuc scies. qz ē volēs fm modū volūtātē itelligibil^a
 puf r vita ei9 ē h ead̄ ēt vita enī q̄ ē ap nos p̄ficiat app
 hēctōe r actōe q̄ ē morio vchemēs ex duab9 diuersis
 virib9. Certū ē āt eē aia; apphēctōe q̄ vō ipse itellit oē
 cā ē ois r ipse ē pncipiū sue actōis qd̄ ē dare eē oi. igf
 vna itēctio de illo ē apphēctio vie bād̄ eā. vñ vita ei9 n̄
 est egens duab9 virib9 ad h vt p̄ficiat duab9 virib9.
 nec vita ei9 ē alia a scia ei9 qz h totū ē ei p suā eēntiā
 r ēt qz for^a itellecta q̄ sit i nob cā ē for^a aduēte artifi
 cial^a si ipm eē ei9 eē sufficiēs ad eēndū illā formā artifi
 cialē. s. si for^a eēnt i effcū p̄n^a eoz qz ipse s̄t for^a tē in
 tellectū ap nos eēt ipm posse h n̄ ē ita. Nā suū eē nō ē
 sufficiēs ad h h eger volūtā^a nouit pueniēte ex v̄tute
 desideratā pp q̄s duas s̄t mouet v̄tus motiua q̄ mo
 uet mēb^a istatā r nervos r deīn mouet istra extrinse
 ca r ad v̄tm mouet m̄z. vñ eē ip̄sio for^a itellecte n̄ est
 ipz posse nec volūtās. S; fortasse i nob ē posse ap p̄n
 cipiū mouēs r h for^a ē mouens pncipiū po^a r iō ē mo
 tor motoris. vñ volūtās ei9 q̄ ē necce eē n̄ ē alia i eēn^a
 ab ei9 scia nec est alia ab eo q̄ vllr de ei9 scia. Nā igf
 ondīm9 q̄ scia q̄ ē ei ē ipa ead volūtās q̄ ē ei r s̄t ostē
 sū ē qd̄ posse qd̄ ē ei ē ipm suā eēntiā eē itelligētē oē ta
 li itlectū q̄ ē pncipiū oīum n̄ s̄p̄r ex oi h est pncipiū p
 suā eēntiā n̄ expectās eē rei r h volūtās fm modū q̄
 certificauim9 eā q̄ nō certificat pp itēctōnē fluedi esse

ab ea vt ipa sit aliud ab ipso fluere est ipsamet libera
 litas. Nos āt tā ondīm9 de liberalitate qdā qz si memi
 neris. scies q̄ h volūtās ē ipa liberalitas r cū certus fu
 eris q̄ h^a p̄petas de necce eē ē qz ē r qz ē ens. Scies
 deīn q̄ de aliis p̄petarib9 qdā s̄t i q̄b9 itentio ē eē cū
 r̄one r qdā s̄t h eē cū negōne. Nulla āt hāz duaz fa
 cit i sua eēn^a debe eē multitudinē v̄llo mō nec varia
 tiōnē. q̄ vō cōmixta s̄t negōni s̄t h. Si q̄s dixerit de
 h^o qd̄ ē s̄ba nō itelligat nisi h eē nolēs ipam eē s̄bam. a
 q̄ negat eē i s̄bo. Cū vō d̄z vñ n̄ itllr nisi ipm eē nega
 ta ab eo dione p q̄ritatē vt p d̄cōnē. r negata ab eo co
 mite. Cū vō d̄z itelligē^a r itellectū r itelligens nō itllr
 certe nisi qz ipē ē ille q̄ ē spoliar9 i se r negat ab eo cō
 mixtio m̄e r ei9 appēcticia cū r̄sideratōe alior9. v̄l
 nis. Si āt d̄z de eo qd̄ ē fm⁹ nō itllr nisi r̄to h̄mōi esse
 ad oē. Cū vō d̄z potens n̄ itllr p h nisi qz necce eē rela
 tū ad h vt id qd̄ d̄z eē aliud a se. nō sit v̄e nisi p ipm fm
 modū quē p̄d̄xim9. Cū āt d̄z vñ n̄ itllr nisi h eē ex
 h itllr. s. vt neget m̄ā ab illo r q̄ ipē ē pncipiū dispō
 nis totū boitatē r q̄ ipē itllr h. h igf p̄po^a s̄t ex r̄to
 ne r negōne. Cū vō d̄z libal itllr q̄tū ad hāc r̄lonē cū
 negne cui addita sit alia negō. s. qz ipē n̄ itendit itēctio
 nem sibi ip̄s. Cū vō d̄z bon9 n̄ itllr nisi qz h eē libex ē
 a cōmixtiōe ei9 qn̄ ē i po^a r ip̄cōne r h ē negō. v̄l si di
 xerit q̄ suū eē est pncipiū ois p̄cōnis r ordiatiōis r h
 est r̄to. Cū igf itellerint p̄petates p̄mi r v̄i fm hūc
 modū p̄cōnē n̄ iueniet de eis aliq̄ q̄ faciat debe eē i ei9
 eēntia pres nec multitudinē aliquo mō. Non pōt
 āt eē pulchritudo vt decor ois nisi cui9 qd̄ditas ē itel
 ligibil^a pura bona i m̄nis ab oi mō ip̄cōnis r vna oi
 mō. igf necce eē h9 pulchritudis r decorē purū r ipm
 est pncipiū pulchritudis ois rei pulchritudo aut ois
 rei r su9 decor ē vt sit quēadmodū puenit ei. Quāto
 maior igf ē pulchritudo ei9 qd̄ ē quēadmodū d̄z eē q̄
 est necce. ois. n. pulchritudo r pueniē^a cū apphēctōe di
 ligit r delectat. Cui9 pncipiū ē sua apphēctio vt senti
 bil^a vt ymagiabil^a vel estabil^a vel putatiua vel itelligi
 bil^a. S; qz q̄to apphēctōe ē mag^a apphēctōe r certior r
 apphēctōe ē pulchrit9 r nobilit9 i seipo r iō q̄ d̄z vir
 tus apphēctōe sua delectatio i illo ē maior tē necce eē
 q̄ ē multitudine p̄cōnis r pulchritudis r decoris. eo q̄
 itllr seipm i tali v̄l^a p̄cōnis r pulchritudis r decoris
 r cū p̄cōne itelligēdi r cū itelligē^a itelligent9 r inllr r
 q̄ vñ sunt certiss^a iō ipē s̄uip̄s^a ē maxim9 amator r
 amatū r mag^a delectās r delectatū. Quā delectatio n̄ ē
 nisi apphēctio pueniētis fm qd̄ est pueniēs vñ sensibi
 lis delectatio ē sensibilitas pueniētis r itelligibil^a vt
 itllr pueniēs. Nā igf fm⁹ ē excellētior apphēctōe cū
 excellētior apphēctōe excellētioris apphēctōe r iō ē ex
 cellētior delectatōe cū excellētior delectatōe i excellēto
 ri delectato r h ē i q̄ nihil p̄pat ei. bee āt itēctōes n̄ hnt
 alia noīa nisi h. S; q̄lqs respuerit h iudicat alia si p̄r.
 S; āt vt scias q̄ apphēctio q̄ itelligēs apphēctit itelle
 ctū fortior ē q̄ apphēctio q̄ sentis apphēctit sentariū
 qz ē itellect9 q̄ itelligit r apphēctit qd̄q̄ p̄r spoliari ab
 aliq̄ r mutari cū eo r sit idipz r apphēctit illud i q̄tū ē
 ipm nō id qd̄ apper de eo. Nā est āt sic sensus sensato
 igf delectatio q̄ ē nob de h q̄ itelligim9 pueniens ma
 tor ē q̄ ea q̄ sentim9 pueniēs ita q̄ n̄ est p̄po iter illas.
 Coringit āt q̄ v̄tus apphēctōe n̄ delectat in q̄ oz delect
 atōi pp aliq̄ accēctā sic istmūs nō delectat in dulci re
 spuit illud pp aliq̄ qd̄ accit. S̄t^a oz vt scias n̄fam eē
 dispōnē dū sum9 i cor^a. nos. n. q̄uis n̄e v̄tutis itelli
 gibilis sit acq̄sita sua p̄cōnē i effcū nō in iuenim9 in ipa
 re tm delectatiōis q̄tū puenit ip̄s rei r h sit pp ipedi
 b

mentū corpis. Si vō exureremur a cor^o ad intelligē-
dū nřam eēntiā ita vt ipsa fiat. s. intelligibile cogiscendo
r speculādo ea q̄ sūt certiss^a r vřas pulchritudines r va
delectabilia r sic p̄iuncta cū eis. quēadmodū p̄iugitur
vnū itellectū cū alio itellecto. p̄fco eēm^o tē sic q̄ inue-
nirēmus delectationē r decore infinitū. S; nos onde
mus adhuc oēs has itētidēs plen^o. Scias at q̄ dele-
ctatio cuiusq̄ vřutis plena: ē acq̄sicio sue p̄fconis r iō
sensui sensata pueniē^a r ire vindicta r spei p̄secutio r
vinciūq̄ rei id qd ē p̄p̄iū r rōnali ase ipsam fieri sc̄m
intelligibile in effectu iḡr necesse esse ē itellectū siue in
telligat siue nō r dilectū siue d̄ligit siue nō.

Explicit tractatus. viii. cū aux^o dei ad laudē eius
sequit. ix. Cap. i. de p̄p̄ietate actiua p̄mi p̄ncipi.

Am manifestū ē nob q̄ vniuersitas h; p̄n-
cipiū qd ē necesse eē nō p̄rētū sub genere
nec sub d̄ffinitione nec s̄best demonstratiōi
ex ps q̄litaris r q̄ntitaris r q̄dditaris vbi r
q̄n r motus nec ē aliqd sile nec cōicās nec p̄iū r q̄ est
vnū q̄ itelligit multis modis eo q̄ ipm ē nō idiuisibile
nec i pres l effectu nec i pres pōne nec estitāde sic p̄i
nuū nec itellectū q̄si eēn^a ei^o sit p̄p̄o^a ex itētidōib; in
telligibilib; diuersis ex q̄b; puenit vnū p̄iūctū r q̄ ē
vnū in q̄tū ē nō ē cōicās ei aliqd villo nō in suo eē q̄ ē
ei r iō pp hāc vnitatē ē ip r ē ē vnū qz ipm ē p̄fcm eē
sic q̄ nihil deest eē qd sper ad p̄fectionē sui. Jā at erat
h vñs ex modis dicēdi vnū. vñs at nō d; ipse nisi mō
negatio qz sic vnū qd ē ē itētidōib; p̄tinuatiōe r p̄iūctio-
ne vel alio h̄mōi. q̄ ē vnū vnitatē q̄ ē intērio inuentiā
accūs eēn^a vel eēntiis. Jā at patuit tibi ex hies q̄ dca
sūt i sciētis nālib; q̄ vñs ē infinita nō p̄para q̄ ē p̄nci-
piū p̄mi mot^o r claruit tibi q̄ mot^o circularis n̄ sit gnā-
tione in cōicāte r tñ patuit tibi alio mō q̄ p̄ncipiū ē cā
eternū eē r post h claruit tibi q̄ necesse eē p h ē necesse
eē oib; suis modis q̄ nō pōt eē ei aliqd d̄ispō futura q̄
nō erat r adhuc ēt patuit tibi q̄ cā q̄tū i se ē fac̄ neces-
sario eē cātū q̄ si fuerit sp̄ fac̄ cātū necessario eē sp. h si
illa sufficerēt tibi p̄fco nō idigeres hīs q̄ adhuc onsu-
ri sum^o. Nos tñ adhuc addēm^o tibi aliqd ad declara-
tionē hui^o dicētes iā tibi notū eē q̄ oē q̄ cepit h; māz.
q̄ si ita ē tē eius qd pus nō fuit r postea ē necēio due
cāe. s. actiua r receptibil^o vel non erāt vel erāt sed vel
agēs erat nō mouēs r receptibil^o nō mouebat vel erat
agēs h nō erat receptibil^o vel erat receptibil^o h nō erat
agēs. Dicem^o at vñs gnāle anq̄ sc̄p̄iam^o d̄iscute h. s.
q̄ si d̄ispōnes fuerit in se sic fuerit r nō fuit sc̄m aliqd
aliq̄ mō qd nō erat tē debitu^o fiēdi aliqd ex eis vel nō
fiēdi erit sic erat r ita nō pōt eē vt aliqd itēpisset fieri.
Si at incepit eē qd nō fuit tē necessario vel cepit fieri
ad modū ei^o cuius cā fit subito nō ad modū ei^o qd fit
fm̄ p̄p̄inq̄ratē vel elōgationē sue cāe vel cepit fieri ad
modū ei^o qd fit fm̄ p̄p̄inq̄ratē sue cāe vel elōgationē.
S; ps p̄^a necessario ē de h cui^o itēp^o ē pp̄ itēptionē
cāe r cū ea non post eā villo mō. Si ḡ cā p̄rius nō fuit
r postea ē vel pus fuit r cātū ē post eā sc̄q̄ id qd dixi-
mus p̄^o. s. debe fieri aliqd aliud p̄ter cām qd fit pus r
sic cā p̄p̄inq̄. Si at duraret res fm̄ hūc modū o; tē vt
eē r ea q̄ sūt eēnt subito s̄finita r opteret ea eē s̄f h at
fm̄ q̄ nos assignauimus radicē iudicāte d̄estructionē
h̄mōitē q̄ cāe q̄ recipiūt n̄ sūt oēs subito nō pp̄ p̄p̄inq̄-
ratē vel elōgationē cāe p̄^o. R. estat ḡ vt itēp^o eius qd
fit pueniat ad p̄p̄inq̄ratē vel lōginq̄ratē ex eis. h h fit p̄
motū. Jā iḡr fuerit mot^o an^o motū r ille mot^o p̄duxit

cās ad hūc motū. Sūt iḡr q̄st duo p̄tingē^a sin at red-
bit qd itēz de tpe q̄ ē iter illa duo h ē qz si illud tps nō
lpleuerit mot^o r cā q̄ sūt ab eis s̄finita erūt i vno istā
ti eo q̄ nō p̄nt eē i instātib; p̄tingētib; r p̄currētib; h
oz vnū eē p̄p̄inq̄s i ipsa re post elōgationē vel lōgin-
q̄s post p̄p̄inq̄tionē r tē illud istās vel erit finis p̄mi
mot^o p̄ducētis ad aliū motū vel aliqd aliud. Si at fu-
erit p̄ducēs ad aliū motū r fecerit debe eē: tē ille mo-
tus q̄ ē q̄si cā p̄p̄inq̄ hui^o mot^o erit p̄tingēs illū. Intē-
tio at hui^o p̄tingē^a satis itelligit p̄cipue cū nō sit possi-
tē eē iter duos mot^o r mot^o nō eē interim. Jā. n. pa-
tuit ex nālib; q̄ tps p̄sequit motū. h tractare de on̄sio
ne hui^o: fac̄ nos scire q̄ mot^o p̄cedit motū nec tñ facit
scire an ille mot^o ē cā fiēdi hūc motū. Jā iḡr apte ma-
nifestū ē q̄ motus nō sit postq̄ nō fuit nisi pp̄ aliqd qd
erat. r illud qd erat nō cepit fieri nisi p̄ motū p̄tingēte
istū aliū motū. It̄d cogit at qd fuerit illud qd erat an-
q̄ h fieret. s. an fuit itērio agētis. vel volūtas vel scia.
vel instm̄. vel nā vel acq̄sicio vñs ip̄s puenitiōis
actioni q̄ aliteriā. vt acq̄sicio p̄p̄atiōis vel aptitudis
recipiētis q̄ nō erat vel applicatio i p̄mētis q̄ nō erat
quōcūq̄. n. fuerit suū fieri p̄debet ex motu nec pōt ali-
ter eē nisi sic. R. eēam^o q̄ ad d̄iscutiēdū h r dicemus.
q̄ si cā agēs r receptibil^o fuerit i seipsis sic vt nō sit ac-
tio vel pa^o iter illas tūc necessariū erit vt interueniat
p̄p̄o inter illas duas q̄ fac̄ debe eē actionē r passionē.
S; q̄tū ad agēte ē sic volūtas q̄ fac̄ debe eē actionē.
vel nā faciēs debe actionē vel instm̄ vel tps. q̄tū vō
ad receptibile ē sic aptitudo q̄ nō erat h q̄tū ad vtracq̄
est sic applicatio vñs cor^o ad alter. Jā at manifestū
est totū h eē pp̄ aliquē motū. S; q̄ agēs sit r nō rece-
ptibile villo mō h ē iposs^o. p̄^o q̄ receptibile sic on̄dim^o
nō sit nisi p̄ motū q̄ h; p̄tinuatiōe r sic erat r sic n̄
tū. Sc̄do qz nō pōt eē vt fiat qd nō fuit qn̄ p̄cedat ill^o
eē receptibile qd ē mā eueniret. n. q̄ receptibile iā cēt
r deñ fieret ad receptibile. Si at poneret q̄ recepti-
bile ē h agēs nō est: tē fier agēs r sequit illū fieri p̄ eām
hntē motū sic p̄dixim^o r ēt qz p̄ncipiū oluz ē eēn^a quā
necesse eē r necesse eē ē sic q̄ dca ē ab eo. necessariū
est q̄tū ad illud alioqn̄ cēt ei d̄ispō q̄ nō erat r sic n̄ eēt
necesse eē ex oib; suis p̄tib; . Si at d̄ispō q̄ fit po^o fu-
erit nō i ei^o eēn^a h ex ei^o eēntiā sic qdā cor^o ponūt vo-
lūtatē tē qd de h q̄ volūtas fit ab ipsa restabit adhuc
.s. an sit p̄ volūtatē an p̄ nāz an p̄ aliqd aliud qd ill^o
sit. Quōcūq̄ at posueris aliqd fieri qd nō erat vt po-
nes illud fieri i sua eēntiā vt nō fieri i sua eēntiā h erit
aliqd d̄iscerēt ab eēntiā ei^o r remanebit adhuc qd. Si
.n. sit i eius eēntiā tē ipm ē variabile. manifestū at fu-
erat q̄ necesse eē p se ē necesse eē ex oib; suis p̄tib; .
Itē si cū fuerit ea q̄ sūt d̄iscrera ab eo fuerit ipse sicut
erat anq̄ fieret r nihil accid ei villo mō qd nō erat h fu-
erit ipse sic erat cū nihil erat ab eo tē nō ē necesse aliqd
eē ab eo h erit d̄ispō r res sic erat. vñ necessariū ē cog-
scere necessitatē eēndi ab eo an eligerē eē ab eo fuerit
post p̄pter aliqd qd cēt mediū qd n̄ erat. cū erat pus
nō eē r cessatio ab actiōe eius d̄ispōitio an h nō fuerit
aliqd qd eēt eē eū. Nos at loqm̄r nūc de inceptiōe
eius qd fit ab eo nullo mediāte an sit aliqd qd cepit r
p̄ illud cepit fm̄ sic d̄nt de volūtatē r volūto. Intelle-
ctus at purus r verus testat q̄ eēntiā vna si sic erat
an cū nō erat ab ea aliqd mō ēt eēt sic ex oib; suis p̄ti-
bus p̄fco mō ēt nō eēt ab eo aliqd. Si at mō factū ē vt
sit ab ea aliqd tē iā p̄tingit i eēntiā illa itērio vel volū-
tas vel nā vel posse. vel aptitudo vel aliqd aliud hīs
sile q̄ nō erat. Quid at negauerit h iā d̄iscēssit a verō

intellectu lingua h̄ redit ad illū p̄p̄a intentione. qm̄ qd̄
 possit̄ est eē vel nō eē exit ad effectū. nec fit electio de
 eo vt sit potis̄ eē vel nō eē absq̄ inductore vel utilitate
 vel alio h̄mōi. igr̄ necesse ē vt fiat aliqd̄ in hac eēntia q̄
 fac̄ debere eē potis̄ cū ipsa sit agēs. Sin̄ at̄ p̄p̄o eius
 ad illud possit̄ erit sic̄ erat an̄. qz̄ si non p̄tingerit ei aliq̄
 p̄p̄o adhuc eēt res fm̄ suā dispōnē r̄ possibilitas esset
 pura possibilitas fm̄ suā dispōnē. r̄ cū at̄ p̄tingit aliq̄
 p̄p̄o adhuc eēt res fm̄ suā dispōz̄ r̄ possibilitas eēt pu
 ra possibilitas fm̄ suā dispōnē. Cū at̄ p̄tingit r̄ p̄p̄o: t̄
 iā p̄tingit ei aliqd̄ r̄ necesse ē vt p̄tingat res essentie r̄
 in sua eēntia. Si. n. fuerit ex̄ suā eēntiā restabit adhuc
 qd̄ r̄ nō erit illa p̄p̄o q̄sita. Inq̄rerem̄. n. p̄p̄ōnē q̄ fac̄
 debere eē q̄qd̄ est ex̄ suā eēntiā p̄p̄ōnē nō fuit totū si
 mul q̄sī sit vna collectio r̄ dispōnē q̄ erat an̄: cū non fa
 ceret eē aliqd̄ alioq̄n̄ excipimus de collectiōe aliqd̄ r̄
 oz̄ p̄siderare dispōnē eius qd̄ ē post illud h̄ h̄ ē absur
 dū. igr̄ qd̄ fit a p̄o fm̄ h̄ac dictionē ē in sua eēntia r̄ h̄ ē
 absurdū. q̄no. n. p̄t̄ esse vt in eēntia eius fiat aliqd̄ r̄ a
 quo fiet. Iā at̄ manifestū fuerat qz̄ necesse ē p̄ se vnū
 est. vn̄ necesse ē vt q̄qd̄ cepit: sit ab eo. erit igr̄ qd̄ non
 erit p̄p̄o q̄sita. Nos at̄ nō q̄rim̄ nisi p̄p̄ōnē q̄ facit ne
 cessario p̄mū possit̄ exire ad effectū nec fac̄ debe alud
 eē. H̄cū ē at̄ qz̄ necesse ē vnū ē qz̄ si fuerit ab alio tūc
 illud ē cā p̄a r̄ adhuc restabit qd̄. bein̄ q̄no p̄t̄ esse vt
 in nicho sit hora cessandi r̄ hora incobādi r̄ in quo erit
 hora diuersa ab hora. Itē postq̄ ostēdū ē qz̄ cāe qz̄ nō qz̄
 aliq̄ dispō p̄tingit p̄n̄ t̄ nō p̄t̄ eē quin id qd̄ fit fiat a
 p̄o vel p̄ nāz̄ vel p̄ it̄entionē i illo ex̄ voluntate vel volū
 tate postq̄ nō est p̄ violentiā neqz̄ p̄tingēs. Si at̄ fuerit
 per nāz̄ t̄ variata ē nā. Si q̄o fuerit p̄ it̄entionē t̄ va
 riata ē it̄erio. Sz̄ si fuerit p̄ voluntate ponamus illā fi
 eri in illo vel eē discretā ab illo. Sz̄ dico qz̄ aut volun
 tas est ipm̄ facere eē aut it̄entio r̄ utilitas post eē. Si
 at̄ ipsa volūtas fuerit ipm̄ facere eē p̄ seipsam tūc q̄re
 nō fec̄ eē an̄. vides qz̄ nō p̄placuit sibi id facere vel ad
 uenit hora etus aut qz̄ potuit sup̄ illud. p̄ h̄ at̄ qd̄ nūc
 dico nō it̄edo qd̄ dixit aliq̄s. s. qz̄ h̄ it̄errogatio inanis
 est eo qz̄ h̄ in oī hora p̄t̄ repeti. h̄ at̄ it̄errogatio recta
 est id qz̄ i vnaq̄qz̄ hora p̄t̄ repeti r̄ seq̄. Si at̄ fuerit p̄
 intentionē r̄ utilitatē. notū ē at̄ qd̄ i cuius eē r̄ nō eē
 agēti egle ē nō ē p̄ intentionē. qz̄ at̄ agēti potis̄ eē qz̄ nō
 eē illud ē sibi vtile. verus at̄ p̄mus qz̄ p̄fect̄ ē eēntia
 iō nō ē sibi aliqd̄ vtile. Itē p̄mus i quo p̄cedit ea q̄ in
 cipiūt p̄ suā eēntiā vel p̄ t̄ps. Si at̄ p̄ suā eēntiā tm̄ sic̄
 vnū p̄cedit duo q̄uis sint simul h̄ motus rei more ē vt
 moueat motu eius a quo mouet q̄uis sint simul. Tūc
 necesse ē vt vtraqz̄ sint simul incipētia. s. r̄ p̄mus eter
 nus r̄ q̄cūqz̄ scā sūt ab ipso. Si at̄ ipse p̄cedit nō p̄ suā
 eēntiā tm̄ sed p̄ eēntiā r̄ t̄ps videlz̄ qz̄ fuit solus r̄ non
 mūdus. nec mor̄ sine dubio at̄ h̄ v̄bū fuit siḡ id qd̄ p̄
 terit̄ nō qd̄ ē modo. p̄p̄e. sequit̄ t̄ vt dicas post. igr̄ iā
 fuit aliq̄ factura q̄ p̄terit̄ antequā crearet creaturas r̄
 illa factura ē creatura ab eo. Iā igr̄ fuit t̄ps aut motus
 r̄ t̄ps. p̄terit̄. n. aut est p̄ suā eēntiā r̄ h̄ ē ips̄. aut est p̄
 t̄ps r̄ h̄ ē motus. r̄ qd̄ ē in eo r̄ cū eo. r̄ iā manifestū est
 tibi h̄. Si at̄ non p̄cedit p̄ aliqd̄ qd̄ est p̄terit̄ hore p̄
 in q̄ est factura creature. t̄ ipse fit cū sua factura q̄no
 at̄ erit vt fm̄ positionē illoz̄ non p̄cedat p̄ aliqd̄ hore
 p̄mā creature. Sz̄ iā eēt ip̄e r̄ nō creatura vel eēt ip̄e
 r̄ creatura. Sz̄ nō fuit ip̄e r̄ nō creatura puenit ex̄ h̄
 qz̄ fuit ip̄e r̄ creatura r̄ nō suū esse an̄ creaturā. puenit
 ex̄ sui eē cū creatura h̄ at̄ qd̄ fuit ip̄e r̄ nō creatura nō
 est ipm̄ esse sol̄ qz̄ sua eēntia iā est cū creatura. Sz̄ at̄
 fuit ip̄e r̄ nō creatura nō est suū eē cū priuatione crea

ture nec ē aliqd̄ tertiu. eē. n. sue eēntie r̄ puatio creatu
 re dictū est qz̄ iā fuerat qd̄ nō est mō. h. n. v̄bū fuit p̄
 net in se intentionē intellectā p̄ter intellectū ex̄ duabus
 p̄dictis. Cū. n. tu dixeris eē eēntia r̄ puationē eēntie
 nō intelliget ex̄ h̄ pozit̄as. Sed p̄t̄ intelligi cū ea poste
 rioritas. Si. n. puarent res: posset eē suū eē cū puua
 tione rez̄. Nec posset dici h̄ fuit sed intelliget prioritas
 cū p̄ditōe tertia. Iā eē eēntie est aliqd̄ r̄ puatio eēn
 tie est aliqd̄ r̄ qd̄ intelligit p̄ fuit est eē aliud a duabz̄ in
 tentionibus. Iā at̄ attribuerūt h̄ac it̄entionē creatori
 p̄ntiam sine p̄n̄ r̄ p̄cesserūt eū antea creasse q̄lēcūqz̄
 qz̄ putauerūt eē creaturā. Si at̄ h̄ ita eēt t̄ h̄ anterior
 ritas eēt q̄titatiua mēsurata r̄ h̄ est qd̄ nos vocamus
 t̄ps. s. pozit̄atē nō mēsuratiōnē h̄ntē sitū p̄p̄o r̄ h̄ac h̄
 tem h̄ est fm̄ viā successionis. Bein̄ si videris qz̄
 ra qd̄ dixim̄ in nāl̄ibz̄. vbi ostēdim̄ qz̄ id qd̄ siḡt fuit
 r̄ erit: p̄tingit dispōnē nō p̄manēt. Dispō q̄o non p̄ma
 nēs est motus. Cū at̄ certus fueris de h̄: scies qz̄ p̄m̄
 nō p̄cessit creaturā apud eos pozit̄atē abso^a tm̄. h̄ pozit̄
 ritatē ip̄is i q̄ ē mor̄ r̄ corpus vel corpa. r̄ h̄i sūt he
 retici q̄ abstulerūt de eo sua libalitatē. Necesse ē at̄ vt
 p̄cedat qz̄ deus an̄qz̄ creasset hūc mūdū v̄l potens fuit
 creare. aliqd̄ corpus h̄ns mor̄ cuius hore r̄ t̄pa eēt
 mēsurata qz̄ duraret vsqz̄ ad creationē huius mūdi r̄
 cessaret ibi vel p̄mansit vsqz̄ ad creationē mūdi ita vt
 mora vni⁹ eēt lōgior mora alterius vsqz̄ ad creationē
 mūdi ita vt mora vni⁹ eēt lōgior mora alteri⁹ vsqz̄ ad
 creationē mūdi fuerūt illi hore r̄ t̄pa t̄minata vel non
 fuit potēs de⁹ creare aliqd̄ corpus nisi qn̄ incepit sed
 h̄ pars fa ē absurda qz̄ fac̄ necessario deū p̄mutari de
 po^a ad ip̄oritā r̄ p̄mutari creaturas de possibilitate
 ad impossibilitatē sine cā. p̄a at̄ ps̄ diuidi i duo. Dico. n.
 necesse ē qz̄ v̄l de⁹ potuit creare aliud corpus p̄t̄ illud
 corpus qd̄ duraret vsqz̄ ad creationē huius mūdi p̄t̄
 motibz̄ v̄l nō potuit. absurdū ē at̄ dicere qz̄ nō potuit
 pp̄ h̄ qd̄ iā p̄dixim̄. Si at̄ potuit creare aliud tūc vel
 potuit creare illud cū creatiōe illius p̄m̄i corpis qd̄ su
 pra notauim̄ an̄ h̄ corpa v̄l an̄ creationē ei⁹. qz̄ at̄ po
 tuerit creare illud cū illo h̄ ē absurdū. qz̄ n̄ ē possit̄ ip̄z̄
 scobare duas creaturas eq̄l̄ motus i velocitate pue
 niēdi vsqz̄ ad creationē huius mūdi. Si q̄o nō potuit
 creare cū illo. Sz̄ potuit creare diuisz̄ ab eo. s. v̄l p̄us
 v̄l posteris̄ eo: t̄ i dispōnē puatiōis possit̄ fuit creati
 creaturā alicui⁹ p̄p̄erit̄ r̄ nō possit̄ eē i alia dispōnē r̄
 h̄ scideret pozit̄as r̄ posterioritas r̄ ita iret h̄ i finitū.
 Iā igr̄ ostēsa ē certitudo ei⁹ qd̄ p̄dixim̄. s. qz̄ motus ē
 qui nō h̄z̄ incitiū i t̄pe r̄ qz̄ nō ē ei incitiū nisi ex̄ p̄te crea
 toris r̄ qz̄ h̄ ē mor̄ celestis. oz̄ at̄ vt cā p̄p̄inq̄ p̄m̄i mo
 tus sit aīa nō intelligentia r̄ qz̄ celū ē al̄ obediens deo.

Cap. ii. qz̄ p̄p̄inqu⁹ motor celestiu n̄ ē nā nec itelli
 gētia sed aīa r̄ qz̄ p̄ncipiū longinquū est intelligentia.

Item⁹ nos iā ostēdisse i nāl̄ibz̄ qz̄ mor̄ nō ē
 nāl̄ corpi abso^a. s. corpi ex̄ n̄ri fm̄ suā dispōnē
 nāl̄ eo qz̄ oīs mor̄ q̄ est p̄ nāz̄ p̄t̄ separi ab
 eo cui inest p̄ nāz̄: pp̄ aliquā dispōnē q̄ accit̄. Dispō q̄o
 q̄ separat id qd̄ ē p̄ nāz̄ ē dispō n̄ nāl̄ sine dub^o. manifestū
 est igr̄ qz̄ oīs mor̄ ē pueniēs a nā r̄ mouet p̄ dispōnē
 nō nāl̄ r̄ manifestū ē qz̄ oīs res cui ē mor̄ nāl̄ q̄diu ē
 in eo sp̄ deest sibi aliq̄ ex̄ p̄p̄onibz̄ motu ip̄a p̄manē
 te i sua nā. Sz̄ h̄ mor̄ q̄ deest nō aduenit nāe nisi pp̄
 eē dispōnē nō nāl̄ v̄l q̄litate sic̄ debilitas sani p̄ infirmitatē v̄l i lo
 co vt cū lapis iacit̄ sur sū r̄ silt̄ motus ē in aliis p̄dica
 b ii

mētis. Eū at trāsmutatiōis motus in hūi est trāsmu-
 ratio dispōnis nō nālis r positio sue elōgatiōis a fine.
 postq̄ at res ita ē tūc mor9 circularis nō ē a nā. Si. n.
 cēt tē cēt a dispōne nō nāli ad dispōne nāle. ad quā cū
 puenisset dēsceret nec posset q̄tū in se est redire ad di-
 spōne illā nō nāle. nālis. n. nō agit p electionē h ad mo-
 dū huient9 r ad modū eius qd comitat p eēntiā. Si at
 nāl eēt mor9 circularis: tūc ipa mouerent vā loco nō
 nāli vā situ nō nāli fuga nāli ab ipō. Vls at fuga nā-
 lis ab aliq nō pōt ipa cē eadē redit9 nāl ad ipm. mor9
 at circularis sepat ab of pūcto r relinqt illd r sic fac in
 singul pūct9 r n fugit ab aliq ad quē postea nō redat.
 igr mor9 circularis nō ē nāl h tū ē p nāz id est suū esse
 in suū. qd ē diūsiū a iudicio alteri9 nāe i suo corpe.
 qd mouet clos q̄uis nō sit vrus nālē tū res nā-
 lis illi corpi nō ēnea ab eo. r ē ei q̄si nā. Itē nulla vir-
 tus mouet nisi mediāte ielctone. Inclatio at ē itētio q̄
 sentit i corpe qd mouet. Si q̄s. n. coegerit illud dēscer-
 p violētā sentit illa ielctio i eo sic resiliō vtris i aq̄
 submergētē pp ielctōne mor9. Illa igr ielctio aliud est q̄
 mor9 sine vrb9 r aliud ē q̄ vrus mouēs. vrus. n. mo-
 uēs ē cū pfcōne mor9 r ielctio nō ē sic ēt ē hm9 mor9
 cuius motor nō cessat facere fieri in suo corpe ielctōne
 vna post aliā. q̄ inclctio nō phibet nā. Illa. n. nō est aīa
 nec ē ab extrinsec9 nec h3 volūtate nec electionē nec ē
 possi ab moueri nisi moueat ad patē nō tminatā r cū h:
 nō ē ei hūi9 q̄ pueniat nāe illi9 corpi9 ppīq̄. Si at vo-
 caueris hāc itētiōne nāz potis dicere q̄ cūm mouet p
 nāz. S3 nā eius ē flux9 ab aīa q̄ renouat hm ymagia-
 tiōne aīe. Itā igr māifestū ē tibi. q̄ pncipiū mor9 cū nō
 est nā. S3 iā oīsū fuerat nō cē p violētā. igr est p vo-
 lūtate. **T**erico ēt q̄ pncipiū sui mor9 ppinquū n pōt
 eē vrus itelligibil9 pura q̄ nō variat nec ymaginat9 pti-
 culari9. Nos at iā affigim9 i caplis pcedētib9 gnātr
 id qd pīnet ad cognē huius itētiōis cū loq̄bamur q̄
 mor9 ē itētio renouata pponib9 r q̄ vnaq̄q̄ ps eius ē
 appropata pponē. nā nō ē ei stabilitas nec pōt eē stabi-
 lis itētiōis vllō mō. Si. n. eēt stabil itētiōis opteret vt
 seq̄ret illud vno mor9 pmutatiōis dispōnū. Si at a nā
 cēt mor9 ei9 oz vt vnuq̄sq̄ motus q̄ renouat i eo eēt
 pp renouatiōe ppinq̄tat9 siue elōgatiōis a fine r post
 finē q̄sitū r oīs ps eius h3 pponē q̄ puat ab ea. i. id qd
 tminatū ē ei de ppiq̄tate r puat finis. Si at n eēt illa
 renouō nō eēt renouō. i. mor9. Dixit at mag9 hm9 qd
 a stabili in q̄tū stabile: nō ē nisi stabile. Si at mor9 cēt
 p volūtate oporteret tūc vt eēt ex volūtate renouata
 priculari9. volūtati9. n. vls pō ad vnaq̄q̄ pte motus
 vna ē. vñ nō oz vt h mor9 fiat singularis pp ea. Si at
 volūtas vls eēt cā huius mor9 pp aliū motū pōzē eo
 vt posteriorē puatū tūc puatū fac necessario eē puatū
 ti. puatū at nō fac necessario eē aliqd q̄uis puatiōes
 sint cāe puatiōnū. **Q** at puatū faciat necessario eē ali
 qd h est impossib9. Si q̄o cā mor9 fuerit pp aliq̄ q̄ reno-
 uant. tūc qd de renouatiōe eoz remanebit adhuc qz si
 renouatio fuerit nāl seq̄t incōueniēs qd supradixim9.
 S3 si fuerit volūtaria q̄ pmutant hm ymagiatiōes re-
 nouatas tūc h ē qd volum9. Itā igr māifestū ē q̄ vo-
 lūtas itelligibil9 faciēs eē nullo mō fac de be eē motū.
 pōt at puari q̄ illa volūtas ē itelligibil9 mobil9. Itā. n.
 itellect9 pōt moueri de itellecto ad itellectū: cū nō fu-
 erit itellect9 oīno i effcū. pōt. n. itelligere pricularē pti-
 neri sub spē bilatari9 r appropari9 accētib9 itellectū. i.
 ad modū vlem hm qd nos iā affigim9. igr pōt eē vt
 estem9 itellectū eē q̄ itelligit motū vlem r appetit eū
 r deim itelligit pmutatiōne de tmino ad tminū r app-

hedit illos motus r eoz terminos mō itelligibili. sic iā
 oīdim9 r sic ē nī vsus pbabimus qz qz motus de h ad
 illud affigē iniciū aliqd vlt. ad tminū aliud vlt cū mēsu-
 ra aliq̄ descripta vlt r sic q̄sq̄ finiat9 circulus tūc nō ē
 lōge qn estem9 q̄ renouatio mor9 seq̄t hūc itellectū.
 Itā igr q̄ hm hūc modū nō pōt ppleri mor9 circula-
 ris. h. n. ipso h3 hūc modū ē pueniēs ex volūtate vlt
 q̄uis sit hm modū renouatiōis r trāsmutatiōis. volū-
 tas at vls quocūq̄ fuerit nō ē nisi respcū nāe cōis in
 eis q̄uis sit voluntas cū motu q̄ seq̄t volūtas cū mo-
 tu. h at mor9 q̄ ē ab h hinc ad illud illinc nō ē prior9 p-
 uenire ab illa volūtate hui9 motus q̄ ē illinc ad tertū
 tminū. igr pō oīs pti9 mor9 eq̄lū singlar9 ad vnaq̄q̄
 q̄ illaz volūtate itelligibilitū mobiliū eadē ē. vñ nō est
 ibi ps q̄ dignior sit ppari ad vna illaz ymagiatiōnū ad
 h vt sit ei9 pō ad suū iniciū in vna q̄si elōgauerit se a
 suo inicio pp possibilitatē. Itā pstat suū eē ab eo po-
 tius eē q̄ suū nō eē hm qd bz eē ex sua cā h. n. nō pōt eē
 sic tu iā nosti. q̄o. n. pōt dici q̄ motus de. a. ad. b. pue-
 niat a volūtate itelligibili r mor9 de. b. ad. c. pueniat
 ab alia volūtate itelligibili r nō seq̄t ex vnaq̄q̄ illaz
 voluntatū aliud p̄t id qd securū ē r eed9. **Q**m. a. r. b. r
 c. p̄siles sūt i sono. Nulla at volūtati9 vltū ē q̄ assignet
 port9. a. q̄. b. vel. b. port9 q̄. c. igr. a. nō ē dignior affig-
 ri q̄. b. ex illa r tione si fuerit itelligibil9 motor cū nec. b.
 plusq̄. c. nisi fuerit al9 singularē. postq̄ at illi tmini non
 assignit in itelligē^a sed sunt tmini vles tū: tūc nō po-
 terit eē prior9 mor9 de. a. ad. b. q̄ de. b. ad. c. **D**eiñ quo
 poterit poni in illa volūtas r ymagina^o r deim aliav o-
 lūtas r ymagina^o q̄ vīant i aliq̄ qd p̄terit r vt nō ad-
 bereat vni ppo ididuo pp qd p̄sideret eū ol at h intel-
 lectū nō nō est possi^o ponere hāc trāsmutatiōne nisi
 cōem ymaginatiōne r sensui. **E**ū at p̄uenterim9 nos
 ad itellectū pur9 poterim9 itelligē^o vniūstratē motū
 r ptes trāsmutatiōis hm qd itelligim9 circulū sit. igr
 hm oēs dispōnes necessariū ē vt vrus aīa sit pncipiū
 ppinquū motū q̄uis nos nō negam9 ibi ēt eē vtrū
 itelligibile q̄ moueat hac trāsmutatiōne itelligibil9
 sed postq̄ inittit similitudini ymaginatiōis. Sed pō in-
 telligibili spoliare oib9 modis variatiōis. itellectū
 semp est p̄sens. siue itellectū eius sit vlt de vlt siue sit
 vlt de priculari quēadmodū oīdim9. Si at ita fuerit
 in re: tūc cūm mouet p aīam r aīa est ppinquū pncipiū
 sui mor9 r in illa renouat ymagi^o r volūtas r ipa est
 nat se hēc app̄rehensiōne rez variabiliū priculariū r
 volūtate eēndi ipsas res p̄culares r ipsa est p̄fectio
 corpis celi r eius for^a. Si at nō eēt sic sed eēt existēs
 per se oīmō tūc esset itelligētia pura q̄ non variaret
 nec pmutaret nec admisceret ei aliqd qd ē in po^a p̄xi-
 mus aut motus celi q̄uis nō sit itelligētia oportet tū
 vt sit hus eo itelligētia q̄ est prior cā motus celi. Itā
 at nosti q̄ h mor9 idiget vtrūte infinita spoliata a mā q̄
 nō mouet nec p itētiōne. aīa q̄o q̄ mouet celū est sic iā
 notū est tibi corpalis p̄uertibilis variabilis nec ē spo-
 liata a mā cuius pō ad celū ē sic pō nēc aīe aīalis ad
 nos cui ē vt itelligat aliq̄ mō itelligibilitate. i. cōmixta
 māe r oīno sue estatiōes vel q̄ vident estatiōes sūt
 certe r ei9 ymagiatiōes r q̄ vidēt ymagiatiōes se sic ē
 itellect9 acti9 i nob q̄ oīno inittit corpi. S3 hm9 mo-
 tor ei9 ē vrus liba a mā oīno r oīmō r postq̄ nō ē pos-
 sibile eā moueri vllō mō in q̄tū ipa mouet r fac varie-
 tates r ē liba sic iā tibi inoruit h rē oz vt r ipa moueat
 quēadmodū motor mouet mediāte motu alteri9 mo-
 toris q̄ ē actor mor9 ab inicio suo q̄ variat pp eā r h ē
 motus quo mouet motor motoris. Itā aut qd mouet

motorē sine variatione sui nec p̄ intentionē nec p̄ desiderium idē finis et intētio quā itēdit id quod mouet et idem amatum in quōtū est amatum et ipsum est bonitas ap̄ amantē. Sed dico quod oē quod mouet motu nō violēto ad aliqd̄ est desiderium alicuius est. adeo quod nāe et est desiderium rei nālis et h̄ est p̄fectio eēntialis corpi vel i sua for̄a vel i suo vbi vel in suo situ. desiderium vō voluntatis est aliqd̄ voluntariū. vel volūtas alicui⁹ rei quē sitē sensibilis sic suauitas vel estimabil̄ ymaginabil̄ sic victoria vel opinabilis sic bonitas putatura. Inquisitor autē suauitatis est voluptas et inquisitor victorie est ira et inquisitor bonitatis est opinio putaste. Inquisitor vō bonitatis pure et v̄e est intellect⁹ et h̄ inquisitio vocat electio. voluptas vō et ira nō sunt puenientia sube corpis quod non variat nec patit quod nō psequit ad dispositionē cōueniētē vt ab ea itēz rediēs ad dispositionē cōueniētē delectet aut vt velit vlcisci pp̄ id quod ymagiat vñ irascit. p̄fer tim cū oīs motus ad suauitātē vel ad victoriā finit⁹ sit et qz plura eaz q̄ putant nō pmanēt putata semp. Necesse est igit̄ vt pncipiū huius mot⁹ sit electio vel volūtas bonitatis. Et necesse ē et vt illa bonitas sit q̄ possit acq̄ri p̄ motū et puenire ad eā v̄ si bonitas cui⁹ s̄bstantia possit acq̄ri v̄llo mō h̄ sit remota ab eo et necēio illa bonitas sit de p̄fectionib⁹ s̄be q̄ mouet vt acq̄rat eā p̄ motū. Sin at̄ cessabit mot⁹ nec poterit tūc moueri ad agendū aliqd̄ q̄ acq̄rat p̄fectionē. quē ad modū est nā eis q̄ vult eē larg⁹ vt pp̄ ea laudet vel honeste actiōes suas. ad h̄ vt fiat habit⁹ honestatis aut vt fiat nobilit⁹. Id. n. quod sc̄m̄ est acq̄rit suā p̄fectionē ab eo a q̄ sc̄m̄ est. Inconueniēs est igit̄ vt eodē p̄ficiat s̄bas sui agētis. p̄fectio. n. cāri inferior est p̄fectione cāe agētis. Id autē quod inferior est nō acq̄rit id quod nobilit⁹ digni⁹ est. h̄ fortasse id quod inferior est p̄parat nobilitati suā in s̄m̄ et suā mām quāq̄ ip̄m nobilit⁹ hēat eē i ali q̄ rez pp̄ aliq̄ cām. laudatio autē q̄ hōis in d̄m̄ et appetit⁹ est p̄fectio nō certa h̄ putatiua. h̄itus vō honesti quē acq̄rit⁹ p̄ actionē eā nō ē actio h̄ actio p̄hibet ei⁹ p̄ritū et adaptat ad illū vel accit h̄ h̄itus a s̄ba p̄ficiēte alias hōium q̄ ē itelligētia agens vel s̄ba alia ei⁹ p̄sitis et h̄m h̄ calor p̄parat actio eēndi vires aiales h̄m quod est p̄pans mām nō faciēs eē. It̄ fiat h̄mo nō ē nisi de eo quod facit et oīo cū fuerit actio p̄pās ad hōndā p̄fectionē tē cū fuerit h̄ita p̄fectio finiēt mot⁹. restat igit̄ vt bonitas iquisita p̄ motū sit ex̄ns p̄ se cui⁹ nā nō ē vt app̄hēdat. Idē autē bonitātē cui⁹ h̄ ē nā nō iquit intellect⁹ nisi vt affiliet ei h̄m quod sibi possit ē. affilari vō ei⁹ est itelligere de se quod nō ē illi s̄ile. et iō oīo vt pmaneat sp̄ h̄m quod p̄fectionis eē s̄be ei⁹ i suis disponib⁹ et comitātib⁹ ad modū illi⁹ cui potuit acq̄ri sua p̄fectio vltia in itio suo et v̄bi affiliet ei i p̄fenerātia. cui at̄ nō potuit acq̄ri sua p̄fectio i in itio suo p̄plet i ei⁹ affilariōe p̄ motū certitudo at̄ hui⁹ est quod motor celestis corpis mouet a v̄tute i finita. v̄tus at̄ q̄ est sue aie corp̄e finita est. In quōtū at̄ itelligit p̄m̄: fuit de ei⁹ fuit et v̄tute sup̄ eā sp̄ fuit sup̄ et sit ip̄a q̄si h̄ns v̄tute i finita. Sed intellectū de cui⁹ lute et v̄tute fuit s̄t corp⁹ celeste est i suba sua h̄m suā p̄fectionē vltimā eo quod nō remāsit in sua suba aliqd̄ quod sit i pō. Sit̄ ē et h̄ i q̄ritate sua et q̄litate. Sed i suo vbi et situ h̄z quod p̄m̄ securū ē est suū eē de s̄tib⁹: stabile nō est. It̄ quod ip̄m eē in situ aliq̄ vel nisi sit digni⁹ s̄be sue quā i situ alio vel vbi i suo t̄m̄to. Nulla. n. ps cursus celi v̄l stele dignior ē occurrere si bi vel alicui sue p̄ti. q̄ alia ps. Lū. n. fuerit i vna p̄te in effectu erit i alia p̄te i pō. It̄ igit̄ accit s̄be celi quod est i pō sui situs et vbi. affilatio vō bonitati vltie facit debe sp̄ pmanere i p̄fectione q̄ plenior eē p̄t rei sp̄. Et qz h̄ nō fuit possit corpi celesti i vno t̄m̄ retinuit in sp̄e et p̄ suc-

cessionē. fact⁹ est igit̄ mot⁹ retinēs de hac p̄fectione id quod fuit possit cui⁹ pncipiū est desiderium affilandi bonitati vltie i p̄manē. i p̄fectione vltia h̄m possibilitatē suā. pncipiū at̄ hui⁹ desiderii ē id quod itelligit de eo. Lū autē tu p̄sideraueris dispōm̄ corp⁹ nāliū i suo desiderio nāli ad eēndū i effectu et i suo vbi nec miraberis esse corp⁹ desiderās tali desiderio vt sit i aliq̄ suoz situū i q̄ pō ē ip̄z eē et vt sit v̄tutis q̄ p̄fectior eē p̄t et vt sit motū et p̄p̄. Et ex disponib⁹ et diurnitate sui cursus seq̄t ip̄z affilari p̄ h̄m quod ab alio fluūt bonitates nō quod ille sint itētio ei⁹ ita vt mot⁹ sit pp̄ illas h̄ qz itētio ei⁹ est affilari p̄ h̄m quod possit ē vt sit h̄m quod p̄fectior eē p̄t i seip̄o. q̄ritū ad h̄ q̄ seq̄t illū et q̄ritū ad h̄ affilari p̄ et q̄ritū ad eā q̄ pueniūt ab illo post illū igit̄ mot⁹ erit pp̄ illū pncipali itētiōe et dico quod ex ip̄o desiderio affilatiōe p̄ h̄m quod ē in effectu puenit mot⁹ celestis ad modū q̄ res puenit ab ymagiatiōe q̄ facit illā debe eē quāuis illud nō itendat ab ip̄o pncipali itētiōe. h. n. ē ymagiatiōe ei⁹ quod ē i effectu igit̄ inquit ab eo id quod i effectu ē p̄fectior. Sed qz h̄ nō est et possit i vno idiuiduo iō ē p̄ successione et h̄ est mot⁹. Lū. n. vñ idiuiduū durat nō acq̄ret et aliud p̄sile h̄ h̄ pmanet sp̄ i pō. Quoz igit̄ seq̄t illā ymaginatiōe h̄m hūc modū nō quod h̄ sit ei⁹ itētio pncipalis quāuis illā ymaginatiōe vñ sequat ymaginatiōes p̄ticulares q̄s dicimus et distinguim⁹ h̄m quod pueniūt nō h̄m itētiōe pncipale et illas ymaginatiōes p̄ticulares sequent motus q̄bz p̄mutant situs. mot⁹ autē est p̄fectio q̄ maior h̄ esse p̄t. igit̄ desiderium p̄m̄ est id quod dixim⁹. cetera vō q̄ sequunt illud: sunt flux⁹. h̄is at̄ reb⁹ inueniunt s̄ilia h̄ a longe i n̄ris corpib⁹ q̄ nō oīo p̄pant eis quāuis aliq̄ritū p̄formēt eis. v. g. cū desiderium fuerit vehemens ad acq̄redū quod amat v̄l aliud sequent illud tūc i nob ymaginatiōes h̄m quod acciderit q̄s sequet mot⁹. nō mot⁹ q̄ sunt apud ip̄m desideratū. S̄z mot⁹ apud aliqd̄ aliqd̄ in via et cursu ei⁹ in eo quod p̄pinque fuerit de illo igit̄ motus celestis sit volūrate et desiderio h̄m hūc modū. huius autē mot⁹ pncipiū: ē desiderium et electio nō at̄ vt mot⁹ sit id quod itēdit pncipit h. n. motus est q̄si h̄uitū aliqd̄ angelicū vel celeste. nō ē at̄ de p̄dōne mot⁹ volūtariū vt sit itētio i se. S̄z cū v̄tus desideratiua fuerit vt desideret et aliqd̄ pueniet ei ex ea ip̄sio p̄ q̄ mouent mēbra et aliq̄n mouet sic quod p̄t puenire ad id quod itēdit aliqd̄n alio mō p̄sili vel pene eodē cū fuerit h̄ p̄ ymaginatiōe siue itētio sit aliqd̄ quod affiliet siue sit affilari ei i faciēdo quod facit v̄l i eē. Lū igit̄ delectatio puenit ad itelligēdū p̄m̄ pncipiū et ad id quod itelligit de eo vel app̄hēdit de eo h̄m modū itelligibile vel aiale tē occupata circa h̄ retrahet ab oī alia re et ab oī alio mō h̄ t̄n pueniet ex h̄ id quod ē inferior eo i ordie et h̄ ē desiderium affilari ei h̄m possibilitatē seq̄t igit̄ iquisitio mot⁹ nō i quōtū ip̄e est mot⁹. h̄ i quōtū ē id quod dixim⁹ et seq̄t h̄ desiderium amor et delectatio q̄ fluūt ab eo et h̄ p̄fectio fluit a desiderio. igit̄ h̄m hūc modū p̄m̄ pncipiū mouet corp⁹ celi. ex h̄is igit̄ oib⁹ iā māifestū ē tibi et quod maḡ p̄m̄ cū dix̄ celū moueri p̄ aliam. qd̄ et voluit itelligi et cū dixit et moueri illō p̄ritū tē infinitā vel moueri sic amans mouet ab amato quod voluit itelligi. nec est i nobis ei⁹ p̄zietas. Itē tu scies quod s̄ba hui⁹ bonitatis amate p̄me vna est nec p̄t eē vt motor p̄mus vniuersitatis celoz sit plusq̄ vno. qz igit̄ vna q̄s speraz celoz hēat motorē p̄ritū p̄pinquū et desideratū amatum p̄ritū h̄m quod vidit maḡ p̄m̄ iō qz securi s̄t eū ex sapiētissimis p̄p̄teticis nō remouet multitudinē nisi a motorē vniuersitatis et attribuerūt multitudinē motorib⁹ separatis et non separā q̄ sunt p̄ritū vniuers-

cuiusq; eoz. posuerunt igitur p̄mū ex separtis p̄p̄is id qd̄
 mouet sp̄am p̄mā que s̄m eos qui p̄cesserūt tholomeū
 est sp̄a fixarū stellaz sed s̄m cū q̄ pitus est in sciētis q̄s
 docuit tholomeus est sp̄a p̄ter eā r̄ circū dās eā nō stel
 lata r̄ post hāc est motor spe sequētis p̄mā s̄m diuersi
 tatē duaz: s̄māz: r̄ s̄m: i oibz inferi9. Isti igit̄ viderunt
 q̄ motor vniuersitatis est quiddā r̄ qd̄ post eū vnaq; q;
 sp̄a habet aliū motozē p̄p̄riū. maḡ vō primus posuit
 nūm sp̄az q̄ mouent r̄ s̄m qd̄ appuit ei i suo tpe r̄ nu
 mez eaz sequit̄ nūs p̄ncipioz separtoz. Quā aut̄ firm9
 est in dictis suoz socioz manifestat r̄ v̄ i sua epla q̄ est
 de p̄ncipiis oīum q̄ motor vniuersitatis celoz vni9 est
 nec p̄nt esse plures quīs vnaq; sp̄a hēat motozē p̄
 p̄riū. p̄mū. Qui at̄ exposuerit libros p̄mi ma
 ḡstri s̄m breuitatē quīs non profunde intelligeret t̄m
 apte dixit cuius h̄ est it̄tio q̄ melius r̄ dignius est eē
 vni9 p̄ncipiū motus vniuersitatisq; celi q̄ est in eo r̄ esse
 p̄ncipiū motus p̄p̄riū illi i q̄rū est amariū separtū r̄ isti
 duo ex antiquioribz discipulis maḡstri p̄mi sūt maḡ
 circa eq̄litate vie r̄ arguē h̄ fac̄ ēē nec necessariū. Cer
 tificatū est. n. nobis ex doctrina almagesti q̄ motus r̄
 spe celestes sunt multi r̄ diuisi i plaga r̄ velocitate r̄ tar
 ditate. oz igit̄ vt vnicuiq; motui sit motor alius ab eo q̄
 est alterius r̄ desideratū sit aliud vni9 q̄ alteri9 alio
 q̄n quō eēt diuise plage r̄ velocitas r̄ tarditas. It̄ at̄
 oīdini9 q̄ h̄ desiderata. sunt bonitates pure r̄ separte a
 mā r̄ q̄ motus r̄ spe oēs dicāt in desiderio p̄mi p̄nci
 pii r̄ iō pueniūt oēs i diuinitate r̄ reuolutiōe mot9.

Capitulum tertium quater pueniunt actiones a p̄ncipiis
 alioribz vt p̄ h̄ sciat qd̄ opteat sciri de motoribz sepa
 tis intellectis p̄pter se r̄ desideratis.

Erudicemus h̄ r̄ apiam9 illud s̄m aliud exoz
 diū d̄ntes quosdā hōses fuisse q̄ qz audierūt
 v̄bū iustioris ex p̄cipuis antiqs d̄ntes q̄ di
 uersitas hoz motuū r̄ haz plagaz v̄ esse pp̄ it̄tionē
 gnāndi res corruptibiles q̄ sunt sub sp̄a lune r̄ nō sol
 qz audierūt illū sed ēē qz cognouerūt arguē q̄ mot9 ce
 loz nō p̄t eē pp̄ aliqd̄ nisi pp̄ seipm r̄ q̄ nō p̄t eē pp̄
 sua cāta voluerūt r̄ cordare vtrāq; s̄ntaz d̄ntes vt ipe
 mot9 nō sit pp̄ id qd̄ est sub luna sed vt assitet bonitati
 pur̄ desiderādo eā diuersitas vō motuū est ob h̄ vt id
 qd̄ sit ex vnaq; eaz in mūdo gnōnis r̄ corruptionis
 d̄nt tali diuinitate p̄ q̄ disponat p̄manē p̄pecierū. Sic
 si aliqs vir bonus velit ire pp̄ negociū suū ad aliq̄
 loc9. r̄ offendat i duas vias quaz vna est p̄pa r̄ p̄pen
 diosior ad locū sui negocii r̄ in alia est hō q̄ meret̄ sibi
 b̄n fieri. ipe vō s̄m iudiciū sue bonitatis eligit̄ ire hac
 scda via quīs non fuerit motus eius ad h̄ vt p̄desset
 aliū h̄ vt sibiip̄si r̄ dixerūt q̄ s̄m est mot9 vniuersitatisq;
 celi nō. n. est nisi vt duret semp̄ s̄m suā p̄scōnē vltimā.
 motus vō ad hāc p̄tē vel ad hāc r̄ huius velocitatē vel
 illis v̄st vt p̄sit aliū a se. p̄mū igit̄ qd̄ dicem9 h̄is h̄ ē. s̄.
 q̄ si corpibz celestibz p̄t esse it̄tio aliq̄ i suis motibz
 pp̄ res creatas tūc est illa it̄tio i eligēda p̄tē r̄ ē possi
 fieri h̄ r̄ accidet h̄ pp̄ ip̄z motū. p̄t aut̄ aliqd̄ d̄re q̄ pp̄
 quierē s̄m p̄ficeret eis bonitas q̄ eēt ei p̄p̄ta nec mo
 tus obesset ei in esse r̄ p̄desset aliū p̄ter se r̄ neutri9 eo
 rū eēt ei facilius vel difficilius q̄ alter. sed de eis eli
 git̄ id qd̄ est vtilius. Si aut̄ fuerit cā p̄hibēs d̄re q̄ mo
 tus eoz est ad h̄vt p̄sit aliū remouēdo it̄tionē eoz i
 agendo pp̄ aliud qd̄ est cārū tūc h̄ cā ē i ip̄a it̄tionē eli
 gendi plagā. Si autē h̄ cā nō p̄hibuerit it̄tionē eli
 gendi plagā ita ēē nec p̄hibet it̄tionē mot9. Sicut̄ est

dispo in it̄tionē velocitatis r̄ tarditatis. nō est at̄ h̄ pp̄
 ordinem fortitudinis r̄ debilitatis in circū ex ordine
 eoz. s̄. alioz sup̄ alia s̄m sup̄ius r̄ inferius ita vt pp̄ ea
 h̄ ascribat eis sed h̄ est diuersum. It̄cā aut̄ q̄ nullus
 eoz p̄t esse pp̄ generata nec pp̄ it̄tionē mot9 nec pp̄
 it̄tionē plage motus nec pp̄ mēsuratiōē velocitatē
 r̄ tarditatis nec pp̄ it̄tionē agēdi aliqd̄ pp̄ illa. oīs. n.
 it̄tio est pp̄ id qd̄ intendit r̄ est minoris esse q̄ id qd̄
 intendit. oē aut̄ pp̄ qd̄ est aliud est p̄scōris esse q̄ illud
 aliud i q̄rū ip̄m r̄ illud aliud sūt s̄m qd̄ sunt qm̄ p̄ ip̄m
 p̄ficat̄ aliud eo mō essendi q̄ ducit ad it̄tionē. Impo
 est aut̄ vt p̄fectius esse acq̄rat ab eo qd̄ est vilius. igit̄
 nullo mō est ei certa it̄tio cārū sed putata. Si aut̄ it̄
 tio esset acq̄rens r̄ tribuens esse qd̄ est p̄fectius eo in
 esse p̄ h̄ aut̄ qd̄ necessariū est nō intelligit̄ nisi id cui9 in
 tentio est p̄p̄ata ei r̄ attribuens sibi suū esse qd̄ est aliū
 sic medicus est sanitati. medicus. n. nō dat sanitatē sed
 p̄pat ad eā mām r̄ instm̄. nō. n. attribuit sanitatē nisi
 p̄ncipiū qd̄ est excellentius sanitatē r̄ h̄ est qd̄ dat m̄
 oēs suas formas cuius eētia est nobilior q̄ mā. aliq̄
 aut̄ it̄dēs fallitur i sua it̄tionē. s̄. cū nō it̄dēt id qd̄
 nobilius est it̄dēre r̄ tūc it̄tio pp̄ h̄ nō est recta sed
 erronea. Sed qz h̄ oīsio eger p̄liritate r̄ certificatio
 ne qz sunt in ea qd̄nes q̄ nō soluunt nisi v̄bis sufficiēt
 bus iō redibimus ad viā euidentiorē r̄ dicem9 q̄ oīs
 it̄tio aliqd̄ it̄dēt. sed q̄ est intelligibilis est illa cū id
 qd̄ intendit ab it̄dēte dignius est it̄dēti esse q̄ nō
 esse ab eo alioq̄n esset vana. It̄ aut̄ qd̄ dignius est rei
 acq̄rit aliq̄ p̄scōnē. s̄. si fuerit p̄ certitudinē erit certa:
 Si vō fuerit p̄ puratiōē erit puratiua sic meritū lau
 dis r̄ oīsatio potestatis r̄ diuinitas fac̄ qz h̄ r̄ h̄is
 sita sunt p̄scōnes puratiue. Sed lucrū vel salus vel
 ḡfe diuine adeptio vel futuri mundi bonū meritū h̄ r̄
 h̄is sita. It̄ p̄fectiones v̄ q̄ nō p̄lent p̄ solū it̄dē
 tē. igit̄ oīs it̄tio nō est pp̄ illā p̄fectionē. It̄. n. q̄ va
 na est v̄ eē pp̄ h̄. In illa. n. est delectatio vel refrigera
 tio vel aliqd̄ h̄mōi. absurdū ē aut̄ vt cārū cui9 eē p̄ficat̄
 p̄ cām acq̄rit eā p̄fectionē quā nō hebat. Ea aut̄ i q̄b9
 putat q̄ cārū acq̄rit sue cāe p̄fectionē falsa sunt vel fal
 lancia. Qui aut̄ p̄prehēderit ea q̄ p̄dicia sunt nō ip̄edi
 tur r̄ d̄derare h̄ r̄ soluere. Si q̄s aut̄ dixerit q̄ bonita
 tes faciūt debere h̄. bon9. n. fac̄ acq̄ri bonitatē dicem9
 q̄ bon9 acq̄rit bonitatē nō s̄m viā it̄tionis r̄ i q̄rū d̄is
 vt sit h̄. n. faceret debere eē ip̄scōnē. oīs. n. i q̄rū r̄ i
 tentio de aliq̄ est i q̄rū de eo qd̄ nō h̄z it̄dēs. sed q̄
 diu nō est r̄ nō it̄dēt nō est id qd̄ cōueniētius est it̄
 denti r̄ h̄ est ip̄scō. bonitas. n. nō p̄t esse q̄n vel sit cir
 ca ens absq; hac it̄tionē r̄ tūc h̄ it̄tio nō fac̄ eā eē vel
 sit sic q̄ suū eē hui9 it̄tionis r̄ suū nō eē a bono erit ea
 dē. igit̄ bonitas nō fac̄ debere eē hāc it̄tionē r̄ dispo
 alioz comitātū bonitatē q̄ comitant̄ eā vel nō erit p̄ se
 ip̄am nec p̄ it̄tionē q̄ sit it̄tio hui9 dispōnis vt erit q̄
 p̄ hāc it̄tionē p̄ficet̄ d̄ntas r̄ p̄stituet̄. h̄ igit̄ it̄tio erit
 cā p̄scōnis d̄ntatē r̄ sue ex̄ntie n̄ cāta illi9. Si q̄s at̄
 dixerit q̄ h̄ est assilarī cāe p̄ i h̄ q̄ bonitas ei9bat aliis
 r̄ vt sit bonū s̄m qd̄ sequit̄ post eā vt puenit ab eo. It̄
 cā q̄ s̄m qd̄ v̄ h̄ p̄cedi p̄t sed s̄m v̄tate nō ē ita. assilarī
 .n. illi. est nō it̄dēre aliqd̄ sed facere pp̄ seipm. r̄ qz ipe
 est s̄m hūc modū fuit cōueniētia oīum sapiētū. acq̄sitiō
 .n. p̄fectionis p̄ it̄tionē. discreta est ab assilarī illi nisi
 interī dixerint q̄ p̄ it̄tio est qd̄da r̄ h̄ est p̄ it̄tionē
 sedam ad modū p̄fectionis. v̄n necesse eēt i electōe pla
 ge ēt id qd̄ it̄dēt it̄tionē p̄ eēt qd̄da r̄ vtilitas p̄cā
 eēt p̄ns illd̄ qd̄ it̄dēt igit̄ plaga eēt nō it̄ta p̄ it̄tionē
 q̄rū ad ip̄m qd̄ sequit̄. Sz opteret ibi eē p̄scōnē i eēt

rei q̄ sequeret illā vtilitate quousq̄ possit assilari p̄o.
 Nos at̄ nō pbibem⁹ motū esse id qd̄ intendit p̄nciplr
 ad assilādū se eēntie p̄mi fm̄ modū quē diximus h̄ nō
 assilari eēntie p̄mi sit̄ itētio fā fm̄ qd̄ fuit ab eo eē post
 q̄ itētio p̄ aliud est. s. vt speculēt sursum. sed speculārī
 deorsum est respect⁹ vt itētio sit ad plagā ad h̄ vt sua
 assilatio cū p̄ sit assilatio l. pueniēdo res ab ip̄o h̄ pos
 set p̄cedi i ip̄a electioe mot⁹. igit̄ mot⁹ eē pp̄ id qd̄ ē in
 ferio vt fluat ab eo eē nō assilari ei i q̄tū ē p̄cū esse r
 amatū ei⁹. h̄ at̄ nō est sue eēntē nisi i q̄tū est sua essentia
 r sic res esse ab eo nihil ageret q̄tū ad nobilitatē sue
 eēntē r p̄cōnē. sed ageret q̄tū ad h̄ vt ip̄e fm̄ suā p̄cō
 nē sit id qd̄ nobilit⁹ est r i q̄tū fuit ab eo esse vniūstrat⁹
 nō inq̄rēdo nec intēdēdo. o3 igit̄ vt sit ei desideriu ad il
 lū pp̄ assilādū iūt hāc formā nō q̄ p̄cō p̄mi p̄ndeat
 ex eo. ¶ Si q̄s at̄ dicit q̄ sic p̄t esse vt corp⁹ celeste
 acq̄rat bonitatē r p̄cōnē p̄ motū r mot⁹ est ei actio q̄
 intēdit sicut est i oib⁹ suis actionib⁹ r nō debim⁹ ad h̄ q̄
 mot⁹ nō acq̄rit p̄cōnē nec bonitatē alioq̄n cessaret ap̄
 eū sed est ip̄amer p̄cō q̄ assignauim⁹ r est certa p̄ma
 nētia sue sp̄ei q̄ est possit̄ esse corpi celesti i effectu eo q̄
 nō est possit̄ p̄manē^a idiuicū h̄ igit̄ mot⁹ nō est sicut ceteris
 motib⁹ q̄ h̄rūt p̄cōnes ex se. s. h̄ mot⁹ p̄fici id qd̄
 mouet p̄ ip̄m. Ip̄e. n. est p̄manē^a sicut r locor fm̄ sue
 cessione. o3 at̄ vt redeam⁹ ad id qd̄ dimisimus at̄ ea. cū
 oñdim⁹ quō h̄ mot⁹ seq̄t ymaginatioē desideratā r q̄
 h̄ mot⁹ sicut est p̄manē^a. ¶ Si q̄s at̄ dixerit q̄ h̄ victo
 pbibet eē intētionē r curā eē gnātoꝝ r dispōm sapien
 tissimā q̄ ē i nob nos dicem⁹ postea q̄ remouebit hāc
 qōnē r faciem⁹ seiri curā r itentionē creatoris cura oē
 qd̄ est quō est r cura ois cāe ei⁹ qd̄ est post ip̄m q̄r ē r
 gnātoꝝ q̄ sūt apud nos quō est cura p̄ p̄n⁹ r cāp q̄ sūt
 in me⁹. Itā. n. oñsū est tibi ex hīs q̄ p̄dirim⁹ non posse
 aliq̄s cāp p̄fici p̄ cātū eēntiat̄ nisi accēntiat̄ r q̄ ille non
 itēdunt aliqd̄ agere pp̄ cātū quousq̄ placcat eis r sciāt
 illud. sed sic aq̄ s̄frigidat̄ p̄ seip̄as i effectu ad p̄seruādā
 suā sp̄m nō vt s̄frigidat̄ aliqd̄ aliud ex se sed p̄seq̄t vt i
 s̄frigidat̄ aliud ex se. r sic ignis calefacit p̄ seip̄m i effectu
 ad p̄seruādā suā sp̄m nō vt calefaciat aliqd̄ aliud ex se
 sed p̄sequit vt calefaciat aliud ex se. v̄tus q̄q̄ appetit
 ua desiderat delectari coitu ad repellēdū supflūū r cō
 plet ei⁹ delectatio nō vt p̄ illū fiat filius. Sanitas ē sa
 nitas p̄ seip̄am nō vt p̄sit s̄firmo. sed p̄seq̄t eā p̄desse i
 s̄firmo sic ēt est i cātis p̄cedētib⁹. S3 ibi est ei⁹ p̄prehē
 sio q̄ sit r cognitio q̄r est eis ordinatio r hoitas r q̄ ē
 sic o3 sed i istis nō. postq̄ at̄ ita est i re tē cor⁹ celestia n̄
 edicauerūt i motu circulari nisi pp̄ desideriu amari cō
 munis. Nec sunt diuisa nisi qz cor⁹ p̄n⁹ amara deside
 rabilia post illō p̄mū sūt diuisa. Itō q̄ si dubitauerim⁹
 quō ex vnoq̄q̄ desiderio debeat eē v̄tus fm̄ hāc dispo
 sitionē iō debeam⁹ sp̄diri ad coḡscēdū q̄ motus sunt
 diuisi pp̄ diuisitatē desideratoꝝ. Remāsit at̄ nob qd̄ dā
 ad estinādū. s. an desiderata diuisa sint cor⁹ nō itelligē
 tie separe ita videlz vt corp⁹ qd̄ est vilius velit assilari
 corpi qd̄ est pus r nobilius sicut putauit vn⁹ ex preci
 puis modernor̄ phophāriū sarracenoꝝ q̄ deturpauit
 p̄biā qm̄ nō intellexit itentionē antiquor̄. Vico igit̄ h̄ eē
 absurdū qm̄ assilari ei fac̄ debere h̄e motū illi p̄siles r
 plagā ē sine quā itēdit. Si at̄ aliqd̄ sp̄derit ne possit
 asseq̄ ordinē illi⁹ nō faciet debere h̄ nisi debilitas actio
 nis. nō diuisitas actiois videlz vt sit h̄ ad vnā plagā et
 illud ad plagā r illud ad aliā. Itō p̄. n. dicit q̄ cā huius
 diuisitatis sit nā illi⁹ corpi q̄si nā corpi repugnet mo
 ueri de. a. ad. b. r nō repugnet moueri de. b. ad. a. h. n. ē
 ip̄o. corpi. n. ex h̄ qd̄ est corpi nō fac̄ debere h̄. Itā ēt

ex h̄ qd̄ est nā corporis petit vbi nāle absq̄ situ p̄prio.
 Si. n. q̄reret sitū p̄p̄riū tūc moueri ab eo fieret p̄ vio
 lentia r sic i motu cū eēt violētia. Itē cū vnaq̄q̄ p̄tiū
 celi sit fm̄ oēm p̄pōnē q̄ p̄t esse i nā celi. tūc nō o3 vt si
 remota fuerit vna ps a plaga p̄rāscat r si remota fue
 rit ab alia plaga nō p̄rāscat fm̄ nāz nisi h̄ fuerit h̄ alia
 nā q̄ faciat moueri ad plagā vnā potius q̄ ad aliā r sic
 erit maḡ appetēs illā plagā cū remouet a sua plaga.
 Itā at̄ dixim⁹ q̄ p̄ncipiū huius mot⁹ nō est nāle. Nec
 est ēt ibi nā q̄ faciat debere ip̄m sitū nec plagas diuer
 sas. Itē nō est in suba celi nā q̄ phibeat aiam mouere
 ip̄m cū ad q̄z plagā. Itē nō pot̄ eē h̄ ex p̄te ale ita vt
 nā eius sit velle illā plagā tm̄ nisi itētio mot⁹ r it
 priata ad illā plagā. volūtas enī sequit̄ itentionē nō
 itio volūtatē. Si at̄ h̄ ita fuerit tūc cā erit diuisitas it
 tionū non est igit̄ phibēs ex p̄te corpeitatis nec ex p̄te
 nāe nec ex p̄te aie nisi diuersitas itentionis. violētia at̄
 ibi eē est ipossibilius. igit̄ si itētio eēt assilari post p̄mū
 alicui corpi celestiu tūc motus esse ad modū ali⁹ cor
 pis n̄ diuisus ab eo nec velocior̄ eo i multis locis. Sicut
 eēt si itētio motoris huius celi eēt assilari motori illi⁹
 celi. Itā. n. manifestū erat q̄ itētio i illis motib⁹ non est
 aliqd̄ ad qd̄ pueniāt p̄ motū r ibi q̄scat. sed qd̄ dā aliqd̄.
 r oñsum est nūc q̄ nō est corpus. remāsit igit̄ q̄ itētio
 vniūscuiusq̄ celi est assilari rei q̄ est aliud a sba eoz. s.
 a māis r a lab⁹ eoz. Inconueniēs est at̄ assilari clarib⁹
 r ei qd̄ gnāt̄ ex eis. Itō sūt at̄ cor⁹ nec aie p̄ter h̄. Re
 stat igit̄ vt sit vnicuiq̄ celoꝝ desideriu assiladi sbe itelli
 gibili separe q̄ est ei p̄pa. Diuersitas at̄ motū r suā
 dispōm quā h̄nt celi est pp̄ h̄. quāuis nos nesciam⁹ q̄
 lit̄ h̄ debeat r q̄dū. S3 cā p̄ est desideratū vniūstrat⁹
 cōit̄ r h̄ est itētio de h̄ q̄ dixerūt antiq̄ q̄ vniūstrat⁹ h̄
 motorē vniū amabile. S3 vnaq̄q̄ spa h̄ motorē suū q̄
 est ei p̄p̄rius r amatū qd̄ est ei p̄p̄riū. igit̄ vnicuiq̄ celo
 est ala mouēs q̄ itelligit bonitatē r pp̄ corpi h̄z ymagi
 nationē. s. formare p̄ricularia r h̄z volūtatē p̄riculariū.
 S3 idē qd̄ itelligit de p̄o r qd̄ itelligit de p̄n⁹ qd̄ ē sibi
 p̄p̄riū est p̄p̄inquū est p̄ncipiū sui desiderii motionis.
 vnicuiq̄ at̄ celo est itelligētia q̄ est p̄ncipiū sibi p̄p̄riū r
 p̄p̄inquū. s. p̄ncipiū separati cuius p̄p̄o ad eiafam ē sic
 separatio itelligētie agētis ad nfas aias r h̄ est exemplū
 v̄se itelligi sp̄ei. sue actiois r huic assilat̄ ip̄m. r oio in
 oī qd̄ mouet ab illis necēe est vt sit itētio itelligibilis a
 p̄n⁹ itelligibili qd̄ itelligit bonitatē p̄mā r ei⁹ eēntē est
 separe. Itā at̄ nosti q̄ oē qd̄ itelligit est separe essentie.
 p̄ncipiū v̄o motus est corpale. s. adherēs corpi. Itā at̄
 nosti q̄ motus celestis est aialis pueniēs ab aia eligē
 te reno^a electionib⁹ r̄ suāz p̄tiū. vñ nūs itelligētiar̄
 separe post p̄ncipiū p̄mū erit fm̄ nūm motū. Si at̄
 circuli planetar̄ fuerint sic q̄ p̄ncipiū motus circuloꝝ
 vniūscuiusq̄ planetar̄ sit v̄tus fluēs a planeta tūc nō
 erit longe qn̄ separe sint fm̄ nūm planetar̄ nō fm̄ nu
 mer̄ circuloꝝ r tūc eoz nūs erit decē post p̄mū. p̄mū
 aut̄ eoz est itelligētia q̄ nō mouet cui⁹ est mouere spe
 rā corpi v̄ltimi. Vēn̄ id qd̄ sequit̄ est q̄ mouet sperā
 fixar̄. Vēn̄ sequit̄ qd̄ mouet sperā saturni. Sicut est q̄
 usq̄ puenit ad itelligētiā. aq̄ fuit sup nfas aias r h̄ ē
 itelligētia mūdi terreni r vocam⁹ eā itelligētiā agē
 tē. Si aut̄ nō fuerit sic: s3 fuerit q̄ vniūscuiq̄ circulus
 mouet ad illas iudicio motus suiip̄m̄. s. sicut est vniū
 dsq̄ planetar̄ tūc h̄ separe erit plura nūo. r sequet̄ fm̄
 sniam magistri p̄mi q̄ sunt circiter q̄nquaginta r am
 plius. Sed vltima ex eis est itelligētia agens. Itā at̄
 nosti ex hīs q̄ diximus in disciplinalib⁹ q̄tū cōprehē
 dimus de nūo eoz.

Capitulum quintum de ordinatione esse intelligentie et animarum celestium et corporum superiorum a primo.

Am certum est nobis ex supradictis quod necesse est per se unum esse et quod non est corpus nec in corpore nec didicit aliquid non et quod esse omnium quod scilicet ab eo et quod non potest habere principiumullo modo nec causam. nec a qua est res nec in qua est res nec per quam est res. nec per quam est ita ut ipse sit per aliquid. unum non potest esse ut esse omnium ab illo sit secundum viam intentionis ab illo quemadmodum modus est nobis intentionis in hiis omnibus quod sunt a nobis. tunc. n. ipse esset intendens per aliquid aliud prater se. Ita autem expediti sumus ab his in aliis quod sunt ex eis. scilicet quod nulla res intendit aliquid quod sit inferius se. In eo autem habet evidentiam esse. Scilicet quod proprium sit ei non habere intentionem. esse omnium ab eo non habet. scilicet quod induceret multitudinem in sua essentia. tunc. n. esset in eo aliquid per quod intendere. scilicet quod vel cognitio eius vel scia eius faceret debere intendi quod indigeret ea vel bonitas que esset in ea faceret debere habere bonitatem intentionis alicuius utilitatis quod prederet ei sic iam prederimus. habet autem absurdum est. De. n. esse quod est ab eo non est secundum viam nature ad habere ut esse omnium sit ab eo non per cognitionem nec per beneplacitum eius. quomodo. n. esse posset cum ipse sit intelligens pura que intelligit seipsum et ideo necesse est intelligat seque ipsum ut esse omnium sit ab eo in quantum ipse est principium eius et in sua essentia non sit prohibens habere eo quod euentus omnium sit ab eo sic quod sua essentia est scilicet quod sua perfectio et sua excellentia est ut fluat ab eo bonitas et habere de comitatibus sua gloria que ipse diligat per seipsum. ois autem scia que scit quod puenit ex ea nec amiserit ei impedimentum aliquid habere queadmodum iam ostendimus placet ei id quod puenit ex ea igitur habet placuit ex sua essentia fluere et esse quod est. vitatur autem habet non est sua prima actio nisi per essentiam. ipse. n. intelligit suam essentiam et quod sua essentia est principium ordinis bonitatis in esse quemadmodum dicitur ois esse non intellectu procedente de potentia ad effectum. nec intellectu que mouet de vno intellectu ad aliud. eius. n. essentia in multis esse ab eo quod est in potentia ois sic iam supra ostendimus. habet ipse est intelligens ois ut sit et ex hoc quod intelligit seque ordinatio bonitatis in esse et intelligitur unum quod est possibile eleganter puenire esse totius secundum iudicium sui intellectus. certitudo autem intellectus apud eum est ipsa sic nosti scia potentia et voluntas. Nos. n. ad exequendum quod ymaginamus idigemus intentione motu et voluntate ad habere sit. In ipso autem hoc non est pueniens nec potest esse per suam humanitatem a dualitate in cuius potentia iam multum desudatum. igitur ipse intelligit se esse causam. Similiter quod intelligit illud. esse autem quod est ab eo est secundum viam mundi et comitatus eius esse non quod eius esse sit per esse aliquid aliud a se. quomodo ipse est agens esse quod est hac intentione quod ipse est ens a quo fluit quequod est fluxu discretio ab eis essentia. habet quod esse ois eius quod sit a potentia non est nisi per viam comitatus si certum fuerit quod necesse est per se esse necesse esse ois in suis modis. Ita expediti sumus ab his in procedentibus. igitur ea que potentia sunt ab eo et habet sunt creata non potest esse multa nec numero nec distione in manum et formam quomodo id quod seque ex eo est ab eis essentia non ab alio alio. modus autem et iudicium de his quod est in eis essentia secundum que seque ab eo habet non est modus et iudicium secundum quod seque ex eo non habet aliud ab his. Si. n. pueniret ab eo due res discrete per essentiam vel due res discrete ex quibus sit unum sic materia et forma comitatus sit. ille non pueniret nisi ex duobus modis distictis in eis essentia. Si autem illi duo modi essent non in eis essentia sed comitatus eius essentia. tunc remaneret quod comitatus istorum duorum quosque essent de sua essentia et sic ipsa esset distictibilis in intellectu. Ita autem prohibuimus habere area et ostendimus destructionem eius manifestum est igitur quod potentia eorum que sit a causa potentia unum non est et esse essentia et eius distinctas et unitas in materia. unum nihil corporum vel formarum que sunt perfectiones corporum esse carum eius proprium quod potentia carum est intelligentia pura quod est forma non in materia et ipsa est potentia intelligentiarum separatarum que nuanimus. ut autem ipsa esse principium mouens corporum vltimum secundum viam

desiderii. Potest autem aliquid dicitur quod id quod sit a potentia non prohibet esse forma malis. sed ex ea seque esse sue materiam ad quod dicitur eo quod habet faceret debere ut ea que sunt post hanc formam hanc materiam esset etiam in ordine carum et esset eorum esse media materia et sic materia esset causa essendi formas corporum que sunt in materia in mundo et suarum virium. habet autem est inconueniens eo quod suum esse materia esse esse re ceptibile tamen nec est causa essendi aliquid nisi secundum viam receptois. Si autem aliquid ex materiis non est scilicet non est materia nisi coide non minus. Si autem fuerit res posita stabilis non ad modum nisi coione nois. tunc potentia carum ad eum non erit in quantum est forma et materia nisi coione nois. Si vero fuerit habet secundum se sit forma non quo ab eo esse esse materia sit quod dicitur et eo modo quod ab eo esse forma sit quod dicitur aliud ita ut alia forma non habeat esse media materia. tunc forma materia erit sic quod ager actioe in qua non indiget materia. quequod autem agit sua actione non indiget materia ipsum per seipsum est non indiget materia. igitur forma materia non indiget materia et ois que sit forma materia sit causa materia ex his causa ad effectum et perfectioe causa tamen materia habet intentionem in esse illius et habet ipsa appropari et ligari. Si autem principium essendi fuerit de non materia sic iam nosti tunc sine duobus erit unum quod eorum causa alterius secundum quod aliquid et non vno modo. Si vero non fuerit ita tunc destruet formam materialed perdere de materia villo modo sicut est supradictum quod ad suum esse materia non sufficit forma tamen forma est ut prius causa. postquam autem ita est. tunc sola forma non potest poni causa materia ois sufficiens per se. palam igitur est non posse esse ut potentia carum sit forma malis habet quod non sit materia manifestum est. Necessarium est igitur ut carum potentia sit forma non malis ois. intelligentia. Tu scis autem quod habet sunt intelligentie et esse separate multe. unum esse eorum non potest esse acquirunt ab alio media materia non sit separatum. Itaque nosti quod in unitate eorum que sit a potentia sunt coram et nosti quod esse eorum est possibile esse carum esse in se et quod necessarium est per aliud esse et nosti non esse illis via essendi a potentia absque media materia. Sunt igitur ex ipso habet media materia. Et nosti quod medium non est unitas pura. Nostri est quod ex vno secundum quod est unum non est nisi unum. Necesse est igitur ut ex potentia carum esse eorum sint alia in quibus ois esse necessitate et multitudine quocumque eueniret. Intelligentie. n. separatis non potest esse aliquid multitudo nisi quemadmodum dicitur quomodo carum per se esse possibile esse in seipso. per potentiam autem est necessarium esse. sed necessitas sui esse est secundum quod est intelligentia et intelligit seipsum et intelligit potentiam necessario. unum ois ut sit in eo multitudo ex hoc quod intelligit se quod est possibile esse carum in se. et ex hoc quod intelligit necessitate sui esse a potentia quod est intellectu per se. Nostri est autem ei multitudo ex potentia. Ita possibilitas sui esse est ei quod dicitur per se non per potentiam sed est ei a potentia necessitas sui esse et deinde multiplicat per hoc quod intelligit potentiam et per hoc quod intelligit seipsum tali multiplicatione que est comitatus esse sue unitatis ex potentia. Nos autem non prohibemus ex vno esse essentia vna que postea seque multitudo relativa que non est ei in potentia sui esse nec est intras in potentia sue constitutionis et potest procedi esse unum ex quo pueniat unum et deinde habet unum comitec iudicium et distictio vel phetas vel carum. Et illud est sit unum sed per coicationem illius comitatus seque ex eo aliquid per quod pueniat multitudo ois variatas eius essentia. ois igitur ut habet multitudo sit causa possibilitatis essendi alia multitudine sicut causa potentia. Si. n. non esset habet multitudo perfectio non esset possibile esse ab eo nisi unum nec esset possibile esse ab eo corporum et ois non esset ibi possibilitas multitudine nisi habet modo tamen. Ita autem manifestum est nobis ex prederitis quod intelligentie separate sunt plures numero. igitur non habet esse sit ex potentia. habet necesse est ut excellentior omnibus illis sit esse quod potentia est ex eo post quod sequit intelligentia. Sub vnaqueque autem intelligentia est celum cum sua materia et sua forma que est alia et intelligentia inferius ea. igitur sub ois intelligentia sunt tria in esse unum ois ut possibilitas essendi habet tria sit ab illa intelligentia potentia in creatione per ternitate que est notata in ea. et nobile sequit ex

nobilioze multū mōis. igit ex p^a itelligē^a i q̄tū itelligit
 p̄mū seq̄t eē alteri itelligē^a iferioris ea. z i q̄tū itelligit
 seip̄s seq̄t ex ea for^a celi vltimi. z ei⁹ p̄fō z h ē aīa
 z pp nām eēndi possibile q̄ ē ei⁹ q̄ ē retēta i q̄tū itelligit
 seip̄s ē eē corpeitāl celi vlti q̄ ē p̄tēta i totalitate
 celi vlti vñ ip̄a z id qd ē cōe v̄turi sūt sic: q̄ ex ip̄a seq̄t
 itelligē^a z ex eo qd ē cōe v̄turi q̄tū appropat sibi p̄
 fm modū suū seq̄t sp̄a p^a cū suis p̄tib⁹ duab⁹. i. mā z
 for^a. mā āt ē mediāte for^a z p̄ortio ei⁹ sic possibilitas
 essēdi trahit ad effm id qd ē ap̄ eā. i. formā celi. Silt
 est dispō itelligē^a z i celo z celo q̄s p̄uenit ad intelli
 gētā agentē q̄ gubnat n̄as aīas. Itō oz āt vt h p̄cedat
 i ifinitū ita vt sub vno q̄q̄ sepato sit sepātū. Bico
 .n. q̄ si ex itelligē^a p̄uenit eē multitudis tē erit h pp in
 tētiōes multitudis q̄ sūt i ea. h nō p̄rit. ita vt in vna q̄
 q̄ itelligē^a sit h multitudo. z q̄ ei⁹ multitudinē seq̄nt h
 cāta. Nec hee itelligē^a sūt p̄ueniētes i sp̄e. ita vt iud^a
 suaz itētiōnū sint p̄ueniē^a. igit scipiam⁹ oñdere hāc i
 tētiōnē alio mō. Bico igit q̄ celi sūt multi supra nūm q̄
 est i p^a cāto q̄tū ad multitudinē ei⁹ p̄dictā z p̄cipue cū
 vñ q̄q̄q̄ celū diuidit i suā māz z i suā formā igit nō p̄t
 eē p̄ncipiū eoz vñū qd sit cātū i p̄mū. nec ēt p̄t eē vt
 vñū q̄q̄q̄ corpoz sit cā ei⁹. qd ē p̄ns. corpoz. n. ex h qd
 est corpoz nō p̄t eē p̄ncipiū corpi. nec ex h q̄ hz v̄tate
 aīalē p̄t eē p̄ncipiū aīe i alio cor^a. Itō. n. iā oñdim⁹
 q̄ aīa cuiusq̄ celi est ei⁹ p̄fō z ei⁹ for^a nec ē sba sepata
 alioq̄n eēt itelligē^a n̄ aīa nec moueret vllō mō nisi ad
 modū d̄sideriū nec p̄tgeret i eo variatio ex motu cor
 poris nec ex p̄ortio corpi p̄tgeret ymagiā⁹ z effiā⁹.
 p̄sideratio āt iā p̄duxit nos ad stabilitēdū has dispōes
 in aīab⁹ celoz sic nosti. Si āt res ita fuerit tē nō p̄t
 eē vt ex aīab⁹ celoz p̄ueniāt actiones i aliis corpi⁹
 nisi mediātib⁹ suis corpi⁹. for^a. n. corpoz z eoz p̄fō
 nes sūt duob⁹ modis aut. n. sūt for^a q̄z ex̄ntie sūt pp
 māz corpoz z iō ex̄ntia eaz ē in māiis corpoz illoz z
 ob h calor ignis n̄ calefac̄ qd hz qd fuerit obuiās suo
 corpi vlt fm p̄pōnē sui corpi. Silt sol n̄ illuminat qd hz
 h qd fuerit oppositū suo corpi aut sūt for^a q̄z ex̄ntie ē
 p̄ seip̄as nō pp materias corpoz sic aīe. qz vna q̄q̄ aīa
 nō appropat corpi nisi qz ei⁹ actio ē pp illud corpus z
 in illo. Si āt aīa eēt sepate eēntie z actiōis v̄triusq̄ ab
 illo cor^a tē eēt aīa oīs rei nō aīa illi⁹ tm corpi. Itā igit
 manifestū ē fm oēs modos q̄ vires celestes q̄ sūt im
 p̄resse i suis corpi⁹ n̄ agūt nisi mediātib⁹ suis copoz
 bus absurdū ē āt vt agāt aīam mediāte cor^a. corpoz. n.
 nō p̄t eē mediū int̄ aīam z aīam. Si āt ille agūt aīas
 absq̄ mediātib⁹ corpi⁹ tē hnt solitariā ex̄ntiā absq̄
 cor^a z appropationē z actionē sepata a sua eēn^a z ab
 eēn^a corpi. h āt ē p̄p̄positū. Si āt nō agit illud aīa
 tē multo min⁹ ager corpus illud celeste. aīa. n. āncellit
 corpoz i ordie z p̄fōne. q̄ āt i vno q̄q̄ celo ponat aliqd
 ex q̄ i suo celo p̄ueniat aliqd z imp̄ssio sine ifusiōe sue
 eēn^a cū occupat circa illud corpus h ei⁹ eēn^a sit discre
 ta i ex̄ntiā z actiōe ab illo cor^a nos n̄ p̄hibem⁹ h qz h
 est qd nos vocam⁹ itelligētiā spoliatā ex q̄ poim⁹ ad
 tenire id qd ē post eā sed ē p̄t patiēs a cor^a z p̄t cōicās
 ei z p̄t formā ei⁹ ppriā z p̄t oē id qd dixim⁹ cū stabili
 uimus aīam. Itā igit certificatū ē q̄ celi hnt p̄n^a q̄ sūt
 nec corpa^a nec for^a corpoz z q̄ vñū q̄q̄q̄ celoz appro
 priat alicui illoz p̄ncipioz. vñūitas āt eoz cōicat in
 vno p̄n^a. Itō ē āt dubiū h eē itelligētiā simplices se
 patas q̄ sūt cū factura corpoz hūanoz q̄ n̄ corripūt
 hz p̄manēt. Itā āt h māifestū ē i sciētis nālib⁹ q̄ nec p̄
 ueniūt a p^a p̄n^a eo q̄ multe sint q̄s sicut vna i sp̄e. Sz
 qz sūt. sunt cāte p̄mi mediāte aliq̄. cāe āt agentes me

die int̄ p̄mū z illas n̄ p̄nt eē inferiores eis i ordie qz n̄
 sūt itelligē^a simplices sepate. cāe vō d̄arices eē sūt p̄
 fōnes i eē recipiētes vō eē sūt iferiores i eē. oz igit vt
 cātū p̄imū sit itelligen^a vna p̄ eēntiā ex q̄ nō p̄t esse
 multitudo p̄ueniēs i sp̄e. Itētiōes. n. q̄ multiplicant
 in ea fm qd multitudo p̄t eē i ea si fuerit vñū certū
 tudinib⁹. tē id qd p̄uenit ex vna q̄q̄ eaz aliud est i sp̄e
 ab eo q̄ p̄uenit ab alia. Sed sic nō cōmitabit vñū q̄q̄
 eoz q̄ comitat alterz sz alia nā. Si vō fuerit p̄ueniē
 tes i certitudine tē i q̄ erūt vñū z multe cū nō sit ibi vñ
 uisio māe igit ex cāto p^a nō p̄t esse multitudo nisi di
 uersa i sp̄e igit hee aīe t̄rene n̄ sūt a cāto p^a absq̄ me
 diāte alia cā iā essente. Silt sit ab oī cāto p^a sublimio
 re quonsq̄ p̄uenit ad cātū qd sit cū factū⁹ re
 p̄ribilitā gnationis z corruptionis q̄ multiplicant nū
 sp̄e sit. igit multitudo recipiētis cā ē multitudis actio
 nis p̄ncipii qd ē vñū in eēn^a z h ē post p̄plectionē esse
 oīm celestū z seq̄t sp̄ itelligē^a post itelligentiā q̄s q̄
 fiat sp̄a lune z dein fiat ela z aprant recipe imp̄ssione
 vñā i sp̄e multā nūo ab itelligē^a vlt^a. Si. n. cā multi
 tudis n̄ fuerit i agere debebit eē necessario in patiēte.
 oz igit vt ex vna q̄q̄ itelligē^a fiat itelligē^a iferior ea z
 cesset tē q̄s q̄ possint fieri sbe itelligibiles diuisibiles
 multe nūo pp multitudine eaz z vsq̄ huc p̄ueniūt. Itā
 igit v̄ manifestū ē q̄ ex oī itelligē^a supioze in ordine
 fm h qd itelligit p̄mū. p̄uenit eē alterius itelligē^a infe
 rioris ea. Sz fm h q̄ itelligit seip̄sam p̄ueniēt circuli
 per se tm. corpus vō celi sit ab ea z p̄manet mediāte
 anima celesti oīs. n. forma causa est vt sua materia sit
 in effectū. ipsa. n. materia nō habet existentiā.

Caplin quintū de dispositione generationis eloz
 a causis primis.

Itā assignū nūm sparū celestū securū est
 p̄ necessario eē eloz. corpa āt elaria sunt gene
 rata corruptibilia vñ oz vt p̄n^a eoz ppinq̄
 sint res recipientes maneriā varietatis z motus z vt
 id qd est itelligē^a pura nō sit cā esse eoz sola oportet
 āt vt iā certus sis de h p̄a q̄ iā sepe replicamus q̄
 q̄ v̄t iā expediti sumus. h āt ela hnt materiā in q̄ cō
 ueniūt z formas q̄b⁹ differūt. vñ oportet q̄ vt ad esse
 diuersitatē suaz formaz coopet diuersitas dispōnū
 celoz z vt ad eē p̄ueniētiā eoz in materia coopet p̄ue
 niētiā dispōnis celoz. celi. n. p̄ueniūt in nā iudiciū mo
 tus circularis. oz igit vt iudiciū illius nature sit adiu
 uas eē materie. Et vt id i quo differūt sit p̄ncipiū p̄e
 paratiōis materie ad formas diūsas. ea āt q̄ sūt multa
 p̄ueniētiā in sp̄e z genere nō sunt sola absq̄ p̄ortio al
 terius adiuuātis qd est cā essētie q̄ in seip̄a est p̄ue
 niēs vñū nec fac̄ diuersa nisi qd est aliud ab ip̄a. h igit
 vñū nō est ab ea nisi pp ligationē alterius vñū qd
 reducit eā ad vñū aliqd. oportet igit vt illud sit vna de
 itelligētiis sepatis. sed vltima eaz q̄ sequit nos z ip̄a
 est a q̄ pp p̄ortūū motū celestū fluit aliqd in quo est
 descriptio formaz mūdi inferioris fm modū patiēdi
 quēadmodū in illa itelligētiā z in aliis itelligētiis est
 descriptio formaz fm modū agēdi a qua postea fluit
 forme in h appropriātes ea nō per seip̄a solūm vñū
 .n. vñū agit in vñū sicut nosti. sed pp p̄ortūū corpoz
 celestū. euenit igit q̄ cū h res appropriauerit aliq̄ā
 de impressionibus celestibus absq̄ mediā^a corpe elari
 vel mediā^a ita vt ponat illud fm aptitudinem ppriā.
 post cōmūne q̄ erit i sua sba materia ab h sepato fluet
 for^a ppriā z describet i illa materia. Tu sis āt q̄ vñū

nō appropat vnū i q̄tū vnūq̄q̄ eorū est vnū p aliqd
 qd sit ei absq̄ alio. sed idiget vt sint ei appropiatōres
 diuisi. appropiatōres vō māe sūt ei p̄patores p̄patoz
 vō est ille a q̄ sit p̄pato qddā cuius p̄pō pueniētiōz ē ad
 illud q̄ ad aliqd aliud. erit āt h p̄patoz eligēs eē id qd
 est sibi digni⁹ a p̄mis datorib⁹ formaz. Si āt mā eēt
 fm aptitudinē primā posset vltiq̄ aptari duob⁹ p̄mis
 q̄re. n. maḡ eligeret vnū q̄ aliū nisi pp d̄spōm q̄ d̄m̄t
 i primētes i ea ⁊ hui⁹ ēt diuisitat̄ p̄pō ad oēs māz vna
 est. vñ nō o3 vt q̄tū ad illud appropet vna mā pot⁹
 q̄ alia nisi pp aliqd ēt qd ē i illa mā qd nō ē nisi aptitu-
 do p̄ca nec ē p̄pato nisi p̄pō p̄ca ad ipm ad qd est p̄-
 pata ⁊ h est sic aq̄ q̄ cū nimū caluerit iungunt sūt calefa-
 cti. hōz aq̄tatis q̄ p̄uicra sūt remota sunt ab
 p̄pōne for⁹ aq̄tatis sed sunt multe p̄pōnis. ad formā
 igneā q̄ plus. n. h̄ trēdit. trēdit ēt p̄pō ⁊ auget aptitudo
 ⁊ sit de iure for⁹ ignee vt fluat sup eā h̄ ignis illius de-
 struit. S3 qz mā nō remanet sine for⁹ tē nō ē ei⁹ exn̄tia
 ex h̄ solo q̄ p̄pat eide p̄mis p̄ncipiū solūmō. h̄ ex h̄ q̄ ē
 ex seip̄a ⁊ ex for⁹. S3 qz for⁹ q̄ p̄stituit hāc māz mō. iā
 erat mā exn̄s sine ea tūc nō est ei⁹ exn̄tia p̄ formā solū
 mō sed p̄ ea ⁊ mediātib⁹ p̄ncipiū h̄iū vel mediātib⁹
 aliis vlt̄ p̄silib⁹. Si. n. eēt ex p̄ncipiū p̄mis solūmō tē n̄
 egeret for⁹ alia eo q̄ for⁹ iā p̄cessit. S3 qz pueniūt ibi
 i motu circulari ⁊ d̄m̄t comitātia nāe quā p̄stituit nāe
 p̄pē cuiusq̄ celi tē māz p̄stituit h̄ cui⁹ nā p̄uēit aliq̄ nā
 rū p̄paz q̄ sūt for⁹ ⁊ sic mot⁹ ē vltior d̄spō q̄ ē ibi sic ⁊
 mā est vltior eēt h̄ ⁊ sic ibi mot⁹ ē seq̄ns nām ei⁹ q̄ ē
 in po⁹ sic ⁊ mā h̄ puenit cū eo qd ē i po⁹ ⁊ sic ibi nāe p̄-
 pē ⁊ cōes sūt p̄nci⁹ ⁊ adiunātia nām p̄p̄iā vel cōeni h̄
 sic ⁊ id qd comitat nās p̄pas ⁊ cōes ibi de p̄pōnib⁹ cō-
 stellationū diuisis mutabilib⁹ pueniētib⁹ i eas pp mo-
 tū ē p̄ncipiū varietatis d̄spōnū ⁊ p̄mutatiōis eaz h̄ ⁊
 sūt p̄mixtiō suaz p̄pōnū ibi ē cā p̄mixtiōis p̄pōnis isto-
 rū eloz vel adiunū ⁊ a corpib⁹ celestib⁹ sūt ip̄siōes
 i cor⁹ hui⁹ mūdi pp q̄litates q̄ sūt ei p̄pē ⁊ ab illi fluit in
 hūc mūdū ⁊ ab alab⁹ ēt illoz sūt ip̄siōes i aīas huius
 mūdi ⁊ ex h̄is trētiōib⁹ scim⁹ q̄ nā q̄ ē gubernatrix isto-
 rū corpoz ē q̄si p̄cō ⁊ for⁹ sūt ab aīa diffusa vel adiu-
 gōrio ei⁹. **D**ixerūt āt qddā ex p̄phōphātib⁹ q̄ celū
 eo q̄ ē volubile ⁊ d̄3 reuolui sup aliqd qd sit stabile in
 ei⁹ plenitudine. vñ p̄fricationē ei⁹ cū eo seq̄t calefēō in
 tm̄ qd p̄uertit i ignē q̄ āt remotissimū ē ab eo remāet
 q̄tū ⁊ q̄ maḡ accedet ad frigiditātē ⁊ sp̄ssitudinē ē ter-
 ra q̄ vō de illo seq̄t ignē ē calidū sed minus calidū q̄ igitis
 sed qd de eo qd seq̄t trā ē sp̄ssū sed minus sp̄ssū q̄ trā.
 puitas āt calozis ⁊ puitas sp̄ssitudinis faciūt debe eē
 humiditātē. Siccitas vō puenit vel ex caliditate vlt̄ ex
 frigiditate vlt̄s. hūditas āt q̄ seq̄t trā ē frigidior q̄ vō
 sequit ignē ē calidior h̄ ē cā eēndi elā ⁊ h̄ ē qd dixerūt.
 nō ē āt h̄ qd possit p̄bare v̄bis sillogisticis nec ē firmū
 cū diligētē cōsideratū fuerit. vñ. n. h̄ eēt alt̄. **N**ā a corp̄-
 bus celestib⁹. s. vel a q̄tuoz corpib⁹ ex illis vel a nūo
 p̄teto i q̄tuoz collectionib⁹ ex vnoq̄q̄ eorū fluit i hāc
 materiā q̄ sit pp cōicacionē aptitudo ad formā corp̄is
 simplicis q̄ cū sit apta recipi illas formas a datore for-
 maz vel vt h̄ torū fluat ab vno corpe. sed sint ibi p̄pō-
 nes q̄ faciūt debe eē diuisitates a causis occultis i eā.
Tu. n. cū scire volueris i firmū eē q̄ dixerūt cōsidera q̄
 ip̄i fecerūt debe p̄mū eē corpe q̄ nō hēant aliq̄ ex for-
 mis p̄stitūtib⁹ nisi formā corp̄alē nec acq̄rit aliq̄ p̄ter
 formā nisi q̄tē h̄ario. **N**os āt iā oñdim⁹ destructionē
 huius ⁊ oñdim⁹ q̄ eē corpe nō p̄ficiēt ex sola for⁹ cor-
 peitatis. nisi cū ea itellexeris ēt aliā formā. **N**ā formā
 ei⁹ m̄ q̄ p̄stituit diuēsiōnē. **S**uū. n. eē diuēsiōnū se

quit alias formas q̄ sp̄ant ip̄as. **S**in āt: cōsidera d̄spō-
 sitionē raritatis ex calore vlt̄ sp̄ssitudis ex frigiditate.
 corpe. n. nō sit corpus calidū nisi i q̄tū ip̄m sequit aliū
 i motu ad h̄ vt calefaciat illud p̄ntia illi⁹ mot⁹ p̄ntis.
 quē iā oñdim⁹ nō eē violētū sed naturale. **S**in aut̄: iā
 p̄pleta erat eius natura. p̄t āt p̄cedi vt cū p̄pleta fue-
 rit eius natura fuerit in loco q̄ ē aptior sibi ad p̄feruā-
 dū illū. calidū. n. p̄seruat vbi ē motus ⁊ frigidū vbi est
 q̄es. deū nō cogitauerūt q̄lit ps illius m̄ debuit descē-
 dere ad centrū ⁊ alia ps eius vicinari sursū ⁊ accidit ei
 calor. S3 de cā huius cā reddi p̄t. **I**n vniūsitare. n. ē
 leuitas ⁊ ḡuitas. **S**ed de p̄re cuiusq̄ est sic ē q̄ postq̄
 certū ē p̄re eloz generatas eē. **N**at q̄ cū generat ali-
 q̄ ps ei⁹ i loco necērio seq̄t vt vna sup̄ficies ei⁹ sit su-
 p̄rior cū monet sursū ⁊ illa sup̄ficies ē pueniētiōz sup̄io-
 ritati q̄ alia. **E**x p̄nci⁹ vō sue p̄nciōis nō sūt vna sup̄fi-
 cies eius deorsū ⁊ alia sursū sed qz sine dubio trāsmu-
 tata est pp motū aliq̄ q̄ fecit cā h̄z sitū aliq̄ q̄ aut̄
 mibi maḡ vñ h̄ est qd sentim⁹. p̄to. n. qz ille q̄ h̄ dixit
 de generatione eloz conat⁹ est abuenire h̄ alicui scri-
 bentī sibi sup̄ h̄ ⁊ q̄ venit post eū p̄firmavit v̄cū eius.
Ip̄e vō q̄ scripsit h̄ fuit hō p̄fundens ⁊ p̄ur bās rem-

Capitulum vi. ⁊ de cura ⁊ ostensione quō cōtinent res sub diuino iudicio.

Ostq̄ āt puenim⁹ ad h̄ opus ē nob̄ oñdere
 que sit cura. **N**ā dubitas āt tibi iā fuisse ma-
 nifestū ex p̄dictis q̄ cāe altiores nō p̄cedūt
 opari pp nos id qd opant nec intēdere aliqd pp nos.
 nec inducit eas aliqd. nec accidit eis electio. h̄ āt q̄ mul-
 te ip̄pressiones mirabiles sūt in h̄ qd generat i h̄ mūdo
 tū in p̄ribus m̄talloy tū i p̄ribus vegetabilū ⁊ bruto
 rū ⁊ hoīum ⁊ in h̄ q̄ intelligit de p̄ribus celi nō est tibi
 via d̄e q̄ fiat p̄ casum qz rō inducit te ad iudicandū q̄
 oīo sunt ex gubernatione ⁊ d̄spōne. o3. n. vt scias q̄
 cura hoz ē ex h̄ q̄ p̄mis scit seip̄m. ⁊ q̄ ab ip̄o ē neces-
 sitas ordinationis bonitatis ⁊ q̄ sua cētia est cā boni-
 tatis ⁊ p̄fectionis fm qd possibile est rebus ⁊ placēt ei
 sicut p̄dictū est. **I**ntelligit igit ordinationē bonitatis
 fm qd possibile est esse melius. vñ ex h̄ qd intelligit o3
 dinationē ⁊ bonitatē q̄ melior esse p̄t fm qd ip̄e intel-
 ligit eā fluit ipsa tali fluxu quo p̄fectius puenit ad ordi-
 nē fm possibilitatē ⁊ h̄ ē intētio de cura. **S**cias aut̄
 q̄ malū est multīs modis. b̄. n. malū vt defectus q̄ est
 ignozātia ⁊ debilitas ⁊ deformatas. ⁊ b̄ malū vt dolor
 ⁊ tristitia in q̄bus est aliq̄ app̄hensio cāe nō amissionis
 rei tm̄. **C**ā aut̄ remouens bonitatē ⁊ p̄hibens ⁊ faciēs
 debere eē eius p̄uationē. aliq̄ est separata quā nō app̄-
 hendit ip̄editus sicut cū nubes obūbrat ⁊ p̄hibet ra-
 dios solis cū opus est p̄fici p̄ solē. cū. n. ille cui opus ē
 fuerit app̄hensioz app̄hendendū q̄ sol nō p̄dest. sed in
 q̄tū app̄hendit h̄ nō app̄hendit q̄ nubes inter po-
 site sunt sed in q̄tū est videns sed fm qd est vidēs nō
 est volens ip̄editus pp h̄ vel carens eo sed ex h̄ qd est
 aliud. aliq̄ āt est p̄uicra quā app̄hendit app̄hensioz p̄-
 uationis salutis sicut cū volēt pp amissionē p̄uicrat̄
 mēbz ex calore dissolueute. **I**p̄e. n. in q̄tū app̄hendit
 amissionē cōtinuitatis p̄ virtutē q̄ est in ip̄o mēbro ap-
 prehendit ēt notiones calidū. **I**ā igit p̄uicra sunt h̄ cū
 p̄tingit app̄hensio fm qd p̄diximus. s. app̄hensio
 rez p̄uicrat̄ ⁊ app̄hensio fm qd p̄diximus. s. app̄-
 hensio rez q̄ sunt. **S**ed h̄ app̄hensio in h̄ qd est non
 est malū in seip̄o. sed est malū respectu huius rei. p̄u-
 uatio. n. sue p̄cōnis ⁊ salut̄ nō est malū respectu ip̄sio

mēbrū alicuius hoīs religiosi. sed q̄ est sepius est inq̄
 sitio boni inētī in nā. sūt est qd̄ est sp̄. S3 sepius ē
 qz q̄ plura ex indiuiduis spēs sūt remota a p̄bustioe.
 Sp̄ vō ē qz multe spēs nō p̄nt fuari sp̄ nisi p̄ eē q̄le ē
 ignis ita vt sit p̄burēs. raro vō est sic id qd̄ puenit ab
 ignibz. s. nocumēta q̄ pueniūt ab illis. Sitr̄ ē in osbz
 aliis cāis q̄ sunt siles hīs. non erat ar̄ bonū p̄termitti
 vtilitates frēq̄ntes vel sempiternas pp̄ accētia mala
 rara igr̄ bonitates q̄ sūt ex his rebz fuerūt volite p̄
 voluntate fm̄ modū q̄ puenit dici beū velle res 7 sūt
 volitū malū ēt fm̄ modū q̄ ē p̄ accēs. 7 p̄scitū sūt illō
 futurū necessario nec tñ curatū ē de eo. bonū igr̄ iudi
 catū ē p̄ eētia 7 malū iudicatū ē p̄ accēs. eē ar̄ h̄ ē p̄
 uidiū. Sitr̄ de mā iā notū ē qz ipsa desic̄ in aliq̄bz 7
 ipsa deticiūt p̄cōnes aliq̄z rez sed a deo multa sup
 plent ei q̄ nō ē p̄pō eoz ad id qd̄ sibi desic̄. postq̄ ar̄
 ita ē tūc nō sūt sapiētie diuine dimittēre sūmas boni
 tates q̄ sp̄ 7 sepe sūt pp̄ mala aliq̄z indiuiduoz q̄ non
 sūt sp̄. Bico ar̄ qz res in estimatione aut sūt res quaz
 esse possit est eē nisi malū abso^o aut sūt res q̄z eē est bo
 nū 7 impossit est eas eē malas impsectas. aut sūt res
 in qbz p̄ualet bonitas 7 cū fuerint i suo eē necē possit
 alr̄ eē i naturis eaz aut sūt res i qbz p̄ualet malū. aut
 sūt res cōles ad vtrāq̄ dispōnē. Sed malicia iā inue
 nitur in naturis. q̄ ar̄ totū ē malū vel in q̄ p̄ualet vel ē
 eōle bñ nō inuenit. Id vō in cuius eē p̄ualet bonitas
 pueniētius ē eē cū id p̄ualet i co ē bonū. Si ar̄ tō q̄re
 nō sūt remotū malū ab eo oīno ita vt totū eēt bonū di
 cet q̄ tūc ipsa res nō eēt ipsa eo q̄ iā diximz q̄ eē ei
 est tale eē qd̄ impossit ē eē eiusmodi qm̄ accidat ex eo
 malū. S3 si poneret h̄ res sic vt nō accidat ex ea malū
 tūc eē eius nō erit eē qd̄ ē ei sed erit eē altaz rez q̄ sūt
 aliud ab ea 7 iā sūt aliqd̄. s. vt curat q̄ nō p̄scit eā mali
 cia p̄secutioe p̄. cui exēplū ē ignis cū fuerit eē eē sic
 vt sit p̄burēs 7 fuerit eē p̄burēs sic vt cū tetigerit p̄
 nū alicuius iusti p̄burat eū eo q̄ eē panui illi iusti ta
 le ē q̄ reccipibile ē p̄bustiois 7 fuerit eē vniuscuiusq̄
 eoz sic vt accidat ei motz diuersi 7 fuerit eē motū di
 uerfoz i rebz sic vt accidat eis p̄curfus. 7 eē duoz cō
 currētū. s. agētis 7 paciētis fuerit sic vt comitent illō
 nālir̄ actio 7 passio. si ar̄ nō fuerint scđaria nō erit p̄.
 In vniuersitate igr̄ nō sūt ordiate vires agētes 7 pa
 cientes. s. celestes 7 terrestres nāles 7 aiales nisi ad h̄
 vt p̄ducāt ad ordinē vlem cū hac impossibilitate. s. vt
 ipsa sint id qd̄ sūt 7 nō iducāt aliq̄ mala. igr̄ ex dispōnē
 bus mūdi iter se adinuicē sequit vt fiat in aia for^a pra
 ue snie vel incredulitatē vel alia malū in aia vel i cor^e
 ita vt si nō eēt sic ordo vniuersitatē nō eēt p̄fectus 7 id
 neglectū sūt h̄ nō eēt ar̄tenta pueniētia corū p̄pētia q̄
 necessario accidūt. Dicitū ē. n. in lege creauī istos ad in
 fernū nō curo. creauī istos ad paradisum: non curo. Itē
 dicitū est q̄ vniuersitas creata est ad id ad qd̄ creata ē.
 Si q̄s ar̄ dixerit q̄ malū nō est eēncū neq̄ raz h̄ se
 p̄ssimū dicitū q̄ nō ē ita. malū ē. n. multū h̄ nō sepiū
 mū. v̄tia ar̄ est inter sepe 7 multū h̄. n. sūt multa q̄ sunt
 multa 7 nō sepe sic langores q̄ sunt multi 7 nō sepe. cū
 ar̄ p̄sideraueris istū modū dicendi malū de quo nunc
 loqm̄ur inuenies illū multo minus q̄ bonū qd̄ est ei
 oppositū 7 q̄ inuenit in eius mā q̄to magi ar̄ minus ē
 p̄pōne bonitatū aliāz sempiternāz. v̄ez est ar̄ q̄ ma
 la q̄ sunt defectus p̄cōnū scđariatāz sunt sepiūssima. sed
 nō sunt de malū de qbz nos loqm̄ur 7 h̄ mala sūt sicut
 igr̄aria geometrie 7 sicut defectus nimie pulchritudi
 nis 7 alioz h̄nōi q̄ nō nocēt p̄cōnibz p̄mis nec p̄cōnē
 bus q̄ sequunt eas q̄ntū ad vtilitatē q̄ appet ex eis. 7 h̄

mala nō sūt ex actione agentis. h̄ qz nō agit agens eo q̄
 agēs nō ē parz v̄l qz ipsa nō mouent ad recipiēdū 7 h̄
 mala sūt puōnes bonitatū fm̄ supfluitatē 7 augmētū.

Capitulum septimū de p̄missione diuina.

Quis ē vt certificemus h̄ dispōnē aīaz hu
 manaz cū sunt exute a corpibz suis ad quā
 dispōnē pueniūt. oz ar̄ te sciz q̄ p̄missio alia
 est q̄ cū fide recipit qz nō ē via ad p̄bādū eā nisi credē
 do testimonio p̄p̄he sic illa q̄ ē de beo q̄ hēbit corpus
 ap̄ resurrectionē. Tu ar̄ iā scis delectationes corpoy
 gaudia qd̄ sunt. lex. n. n̄ra quā dedit mahometh oñdit
 dispōnē felicitatē 7 misie q̄ sūt fm̄ corpz. 7 alia ē p̄mis
 sio q̄ app̄hēdit itellectu 7 arḡne demōstratiua 7 p̄p̄hia
 approbat 7 h̄ ē felicitas 7 misia aīaz postq̄ sūt exute
 a corpibz suis q̄ p̄bant arḡnibz q̄uis n̄re estiationes
 debiles sint ad ymaginādū eas nūc pp̄ cās quas ego
 oñdā. Sapiētibz vō theologis multo maior cupidi
 tas fuit ad p̄ndū hāc felicitatē q̄ felicitatē corpoy que
 q̄uis daret eis nō tñ attēderūt eā nec ap̄cīati sūt cā
 p̄pōne h̄mōi felicitatē q̄ est p̄iūcta p̄ v̄itari sicut paulo
 post oñdā de ea igr̄ faciā sciri dispōnē h̄mōi felicitatē 7
 misie q̄ ē ei p̄zia. Corpāl ar̄ felicitas iā assiḡta ē i lege.
 Bico ar̄ optere vt scias q̄ oīs v̄tus aīal h̄z delectatio
 nē 7 bonū q̄ sūt sibi p̄p̄a 7 h̄z nocumētū 7 malū q̄ sūt si
 bi p̄p̄a. v̄. g. qz delectatio voluptatē 7 bonitatis eius ē
 vt pueniat ad eā q̄litas sensibilis pueniēs aliq̄ ex q̄n
 qz. 7 delectatio tre ē victoria 7 delectatio estiatiois: est
 fiducia 7 delectatio p̄seruatiue est recordatio rez pue
 niētū. Nocumētū vō vniuscuiusq̄ eoz ē id qd̄ ē p̄tū
 hīs. Sed oēs pueniūt in vno cōl. s. ip̄cipe q̄ sūt pue
 niēs 7 sibi ap̄tū ē bonū 7 delectatio q̄ sūt eis p̄p̄a. pue
 niēs ar̄ cuiusq̄ eoz p̄ eētia 7 certitudinē est adeptio
 p̄fectionis in effectu q̄ est q̄ntū ad ipsam p̄fectio. Et h̄
 est vna radix. Itē hec vires q̄uis cōicāt in hīs intē
 tionibz tñ ordinēs eaz: certē diuersi sūt. Cuius ar̄ p̄
 fectio ē nobilior 7 abūdātor 7 cuius p̄fectio est maior
 diuturnior 7 cuius p̄fectio est sibi vicinior 7 p̄p̄ator 7
 cuius actio ē p̄fectior 7 nobilior 7 app̄hētio ē in se for
 tior illius delectatio quā hēbit excellētior 7 gl̄osior: si
 ne dub^o 7 h̄ ē alia radix eo q̄ suus exitus ad exitū in p̄
 fectione aliq̄ est vt sentiat illa fieri 7 delectet fm̄ eius
 q̄litate. nō. n. p̄cipit delectationē interz bñ nō h̄z 7 bñ
 nō p̄cipit illā non p̄cupiscet eā nec p̄silit ad eā sicut fr̄
 gidī nālir̄. certū est. n. sibi q̄ coitus h̄z delectationē sed
 ipse nō desiderat cū nec allicit ad eū desiderio 7 illece
 bra q̄ sūt ei p̄p̄a h̄ alio desiderio sic cū desiderat id qd̄
 sit i eo a q̄ acq̄rit app̄hētio p̄ illud 7 h̄z aliqd̄ nocumē
 tū 7 oīno non ymaginat illud. sitr̄ ēt est b̄spō cecī nati
 circa pulchrā formā 7 sitr̄ surdi circa sonos ordiatos
 7 id oz vt prudēs hō nō putet q̄ oīs delectatio ē sic de
 lectatio asini 7 q̄ p̄ p̄n^a q̄ sunt pri^a b̄no seculoz ca
 reāt oī delectatioe 7 gaudio 7 q̄ p̄p̄a pulchritudo b̄nī
 seculoz q̄ est ei in regno suo 7 sua virtus q̄ est infinita
 nō sit ei in vlti^o nobilitatis 7 excellētie 7 suauitatis. h̄
 extollēdo eū vocamus h̄ delectationē improprie. Itē
 asini 7 pecora h̄nī delectationē 7 suauitatē. S3 q̄ p̄pō
 pōt esse supior ad h̄ vilia. h̄. n. ymaginamus 7 p̄sentā
 tantur nobis. Ylla vō nō scimus p̄ceptione sed argu
 mentatione. n̄ra igr̄ dispositio erga illa est sicut disposi
 tio surdi q̄ nūquā audiuit in sua puatione ymaginādū
 delectationē ar̄monicā cū ipse sit certus de amenitate
 eius 7 h̄ est alia radix. Itē p̄fectio 7 res pueniēs p̄p̄a
 rata est virtuti app̄hēdētī. sed si h̄ fuerit p̄hibens vel

Spediēs aliam adhorrebit eā ⁊ eliget potius eius hūi.
 sic cū infirm⁹ aliq̄s abhoiat saposores dulces ⁊ deside-
 rat saposores abhoiabiles malos p̄ eētā. q̄ fortasse nō
 est abhoiatio s̄ ē puatio delectatiōis sic cū formidolo-
 sus inuenit victoriā ⁊ delectationē nō p̄cipit eā nec de-
 lectat in ea. ⁊ h̄ ē q̄tra alia radit. Itē cū hūis app̄hen-
 dēs fuerit infecta hūio sue p̄cōnis nō sentiet illud nec
 refugiet illud quōq̄ remoueat impediēs ⁊ tūc nocebit
 ei ⁊ redibit ad suā nāz. quēadmodū amaricatus aliq̄n
 nō sentit amaritudinē sui oris quōq̄ repet̄ eis ⁊ p̄lto ⁊
 mūdēt mēbra eis ⁊ tūc refugiet dispōnē q̄ sibi accit.
 Sitr̄ ē al' aliq̄n fastidiēs cibū ⁊ abhorrēs illū quōis sit
 ille q̄ p̄ueniētior sibi ⁊ durat i h̄ lōgo tpe. Cū āt remo-
 uet impediēs reddit ad debitiū sue nāe ⁊ ⁊ fortat fames
 eius ⁊ suus appetitus cibi ita vt non possit abstinere
 ab eo. s̄ destruit cū amittat illū. h̄mōi āt ⁊tingit ex ma-
 gno dolore. sic ex adn̄stide ignis ⁊ ex v̄redie glacie le-
 dit sensus sic vt corpus nō corripit ⁊ deū ad aīas mo-
 uētēs corpa ⁊ postea ad corpa celestia ⁊ deū vt h̄ oīa
 sint descripta in aīa h̄m dispōnes ⁊ vires eoz quōq̄ p̄-
 ficiat in ea dispō eē vniuersitatē ⁊ sic trāseat in sc̄m in
 tellectū instar eē totius mūdi cernentē id qd̄ ē pulchri-
 tudo abso^o ⁊ bonitas abso^o ⁊ decor verus fiat vñū cū
 ea insculpta ex^o eius ⁊ dispōne eius ⁊ incedens f̄m viā
 eius p̄uersa in s̄litudinē s̄be eius. Sed h̄ quō poterit
 p̄pari p̄cōnib⁹ amabilib⁹ aliaz viriū cū turpe sit bi-
 cere eius ordinē esse nobilitōrē vel p̄fectiorē istis qm̄
 istoz ad illā nulla oīno p̄p̄d est nec in excellētia nec in
 p̄cōne nec in multitudine nec in cetis q̄b⁹ p̄ficiat dele-
 ctatio app̄hēdētū de q̄b⁹ supradixim⁹. Sed diutur-
 nitas eternitatē quō pot̄ p̄pari diuturnitati variabili
 corruptibili vel q̄ erit dispō eius cuius applicatio est
 ⁊tingētia sup̄ficierū p̄pōne eius q̄ insūdēt in s̄bam sui
 receptibilis ita vt sit ip̄m idē sine discretiōe qm̄ intel-
 ligētia ⁊ itellectus ⁊ itellectū sūt vñū vel pene vñū.
 Sed q̄ app̄hēsum a seipso sit p̄fectius q̄ h̄: h̄ vō est
 occultū qz id qd̄ est subtilius app̄hēdēs: q̄ddā est q̄
 tu poteris cogscere pua inspectione p̄dictoz. aīa. rati-
 onalis plura n̄io app̄hēdit ⁊ plus scrutat app̄hen-
 sum ⁊ plus exspoliāt illud a supadditis q̄ vō sunt in-
 tra eius intentionē vbi accidētāl' ⁊ ipsa penetrat in-
 teriora app̄hēnsi ⁊ exteriora. quō iḡ h̄ app̄hēnsio po-
 terit p̄pari illi app̄hēnsiōi. vel quō h̄ delectatio pote-
 rit p̄pari delectatiōi sensibilī ⁊ bestiali ⁊ irascibili. Sed
 qz nos in h̄ n̄io sc̄lo ⁊ n̄io cor^o demersi sumus in mul-
 ta turpia. ideo nō sentimus illā delectationē cū apud
 nos fuerit aliqd̄ de cāis eius. sic tā assigūimus in aliq̄
 de p̄dictis radicibus ⁊ ideo nō inq̄rimus eā nec allici-
 mur ad eā nisi p̄us deposuerimus a ceruicib⁹ n̄fis in
 quō voluptatē ⁊ ire ⁊ sorozes eaz ⁊ degustemus aliqd̄
 illius delectationis ⁊ sic fortasse ymaginabim⁹ de illa
 paz aliqd̄ tāq̄ p̄ interpositū. Sed p̄cipue cū solute fu-
 erint q̄nes ⁊ reuelata sibi fuerint inq̄sita nobilita tūc
 p̄p̄o hūius n̄fe delectatiōis ad illā n̄fam delectationē
 erit sic p̄p̄o delectationis sensibilis: q̄ est odorādi odo-
 res gustatoz delectabiliū ad delectationē comedēdi
 ea. sed idem incompatibiliter est longius ab h̄. Tu aut̄
 sc̄is q̄ cū intēdis in aliqd̄ q̄ nimis est tibi cordi si p̄sen-

tatur tibi aliqd̄ in quo est voluptas ⁊ fecerint te elige-
 re vñū de duob⁹ q̄ ⁊ tēpnes voluptatē si fueris nobi-
 lis aīa. vō etiā vulgares dimittunt paras volupta-
 tes ⁊ sustinēt labores ⁊ dolores magnos vel ne dete-
 gan̄ vel ne erubescāt vel p̄p̄ aliquā varietatē vt p̄p̄
 desiderū alterius rei. hee āt oēs sunt dispōnes intelli-
 gibiles quaz h̄ria p̄ponunt eis q̄ nāh̄ debēt eligere ⁊
 p̄pterea sustinēt multa horrenda nāe. ex quo sc̄ies q̄
 si fines itelligibiles p̄ciosissimi sunt aīe in reb⁹ vilib⁹
 q̄to maḡ in reb⁹ excellētiorib⁹. aīe etiā viles sentiūt
 bonū vel malū qd̄ accidit reb⁹ vilib⁹ ⁊ non sentiūt qd̄
 accidit reb⁹ excellētibus p̄p̄ excusationes q̄ iā dicte
 sunt. Sed postq̄ separati fuerim⁹ a corpe si aīa n̄ra dū
 fuit in cor^o aīaduertit suā p̄fectionē sibi amabilem quā
 nō est adepta cū ipsa nālīter tēderet ad ea: itē q̄
 erat in effectu. s̄ sua occupatio cū cor^o sicut dixim⁹
 ciebat etiā obliuiscit sui ipsius ⁊ eius q̄ amare d̄z. sic in-
 firmus q̄ obliuiscit eius q̄ opus est restaurare pro eo
 qd̄ resoluit de eo obliuiscit delectari in dulci ⁊ p̄cupi-
 scere ⁊ inclināt ad p̄cupiscēdū q̄ sunt de abhoiabilia ⁊
 tūc accidunt aīe dolor ⁊ tristitia p̄p̄ amissionē eius sic
 accidit delectatio debere eē ⁊ p̄bauim⁹ magnitudinē
 sui ordinis. iḡ illud est infelicitas ⁊ labor nō eq̄lis se-
 parationi p̄nuatiōis ab igne ⁊ etiā corruptioni ⁊ p̄nu-
 tationi p̄ltonis a glacie. iḡ tunc erit q̄si palis quā:
 assigūim⁹ in p̄dictis quā. s̄ agit in eo ignis ⁊ glacies s̄
 mā q̄ ē infecta in sup̄ficie sensus p̄hibet sentire eā ⁊ p̄-
 p̄dere. Si vō postea ⁊tingerit remoueri impediens
 sentit dolozē magnū. cū āt virtus itelligibilis fuerit
 p̄secuta veritatē termino p̄cōnis h̄m qd̄ sibi est post
 tūc cū separata fuerit a corpe p̄ficiet in ea p̄cōne q̄ sibi
 possit est p̄sed ad s̄litudinē palitrici cui cū p̄sentat cib⁹
 p̄cupiscibilis ⁊ p̄pellit gustare cibū delectabile ip̄e nō
 sentit. Si vō remouet palis ab eo statim speculatur
 maximā delectationē. s̄ illa delectatio nō ē de genere
 delectatiōis sensibilī ⁊ aīatis v̄llo n̄io: imo ē delectatio
 p̄ueniēs dispōni nālī q̄ ē s̄biis viuīs puris ⁊ excellē-
 tior ⁊ nobilitior ol delectatione ⁊ h̄ est felicitas. Illa vō
 alia ē labor ⁊ infelicitas. s̄ h̄ labor nō erit vniuersitūq̄
 imp̄fecti s̄ eoz q̄ v̄tutē itelligibilē acquisserūt deside-
 riū sue p̄cōnis ex h̄ qd̄ iā p̄batū ē apud eos de nā aīe
 eē vt app̄hēdat quidditatē vniuersitatis p̄ adeptiōnē
 ignoti ex noto ⁊ p̄cōnis in effectu ⁊ q̄ h̄ nō ē sibi ex nā
 p̄^a nec etiā ex ceteris v̄tutib⁹. s̄ p̄ceperūt q̄ hee p̄cō-
 nes non sūt nisi post aliq̄s cās. aīe vōz vires simpli-
 ces pure sūt q̄si yle subiecta cū nō acquirūt v̄llo n̄io h̄
 desiderū. h̄. n. desiderū non fit nec siḡlāt in suba aīe
 nisi postq̄ p̄batū ē ei h̄ esse res q̄y sc̄ia nō acq̄rit nisi p̄
 medios terminos sic tu nosti ante h̄ āt nō erat eo q̄ h̄
 desiderū sequit s̄ntas q̄ nō sūt aīe s̄nta p̄^a sed s̄nta ade-
 pta. Cū iḡ h̄it assequunt̄ hāc s̄ntam: comitat̄ aīam ne-
 cessario h̄ desiderū. q̄ postq̄ fuerit separata si nōdū ade-
 pta fuit id q̄ post separationē puēiat ad p̄cōnē sc̄ider in
 hāc maneriā laboris eterni eo q̄ p̄n^a bitus sc̄alis nō
 acquirunt̄ nisi p̄ corpus tm̄. s̄ corpus iā nō ē. Isti vō
 aut negligūt studere ad acquirēdū p̄cōnē humanā
 aut aduersant̄ aut negāt ⁊ defendūt s̄ntas falsas q̄ sūt
 h̄ic v̄is s̄ntis. q̄ āt negāt sūt deterioris dispōnis eo q̄
 acq̄sierūt dispōnes h̄ias p̄cōni. Sed q̄riū de ymagi-
 natione itelligibiliū optreat aīam h̄ois acq̄rere ad h̄
 vt p̄rāseat terminū i q̄ est illa q̄ incidit in hūc laborē
 ita vt cū p̄rāserit illū tm̄ h̄eat fiducia illius felicitatē.
 nō est imposs̄^o certe determinare s̄ est pene poss̄^o qz
 puto h̄ eē. s̄. vt aīa h̄ois ymaginet̄ p̄n^a separata v̄issime
 ⁊ credat illa eē credulitate v̄iss̄^a eo q̄ sunt apud eā p̄

demōstratōez z vt sciat cās finales z eoz q̄ icidūt i mo-
tus vles abiq̄ p̄icularibz nō hñtibz sine z vt q̄scat
apud eū dispō totū z opō suaz p̄tā int seadinuicē z
ordina^o pucniens a p^o p^o vlcq̄ ad vltm̄ eoz q̄ sunt z
eoz q̄ icidūt int ea z vt ymaginet carā z q̄r est. z vt
eētia q̄ p̄cedit oīa certificet q̄le est suū eē pp̄tū z q̄lis
vnitas z q̄r p̄t sciri ita vt nō cōmittet ea multitudine
z altatio vllō mō z quō ē ad eā opō ordinationis eoz q̄
sunt. z bein^o q̄ speculari op̄to plus addiderit specula-
tionis tāto plus addet ap̄tudo ad felicitatē z q̄ nō li-
berat hō ab h̄ mūdo z ab eius illecebrīs nisi postq̄ to-
tus suspēsus ab illo mūdo d̄sideret id qd̄ ē ibi z amor
eoz q̄ sūt ibi remoueat eū oīno a p̄sideratiōe ei⁹ qd̄ ē
post se. Bico ē q̄ h̄ vūissima felicitas non p̄ficiū nisi pp̄
recomendatōe aīus p̄tis aīe q̄ est practica. z p̄ponā ad h̄
p̄pōnē q̄uis iā dixerim⁹ h̄ i p̄dicij. Bico iḡ q̄ mores
sūt h̄tus pp̄ quē facile pueniūt ab aīa aliq̄ actiōes ab
q̄ p̄meditatiōe. Itā āt p̄ceptū ē i lib^o de moribz vt re-
neat mediocritas z acq̄rat h̄tus vnliuerſitatis vel me-
diocritatis. h̄tus āt mediocritatis h̄z eē i v̄tute rōnali
z v̄tute alali. S; i v̄tute alali ē cū acq̄rit et dispō subie-
ctionis. In v̄tute v̄o rōnali est cū acq̄rit et dispō ap̄ri-
tudinis z paciēdi quēadmodū h̄tus nimie p̄mētie z
nimie solonis sūt i v̄tute rōnali z v̄tute alali i v̄tute q̄
sūt eōzio mediocritatis. Notū ē āt q̄ nimia p̄mētia z
nimia slo sūt p̄uenientiores v̄tuti alali. Lū. n. p̄fortat
v̄tus alal z acq̄rit et h̄tus d̄handit: sūt i ala rōnali dispō
subiectiōis z imp̄sio passiōis istiget i ala rōnali cuius
nā ē ponere aīam nimis ligatā cū cor^o z nimis affectā
circa illud. h̄tus v̄o mediocritatis intelligit eē libera-
tio hōis a dispōnibz subiectibz q̄ p̄seruat alas rōna-
lem s̄m nām suā cū acq̄sitiōe dispōnis erigēdi se z de-
spiciēdi h̄ qd̄ nō est h̄tū sine s̄be nec ē inclinās ad eā ad
p̄tē corpis h̄ a p̄tē eius. mediocritas. n. semp̄ remouet
ab ea duo eīma. Itē s̄bam aīe corpus occupat z red-
dit stultā z fac eā obliuisci sui desiderii pp̄tū z inq̄rēdi
p̄cōnē q̄ sibi p̄petit z p̄cipiēdi delectatione p̄cōnis si
eā h̄uerit vel p̄cipiēdi aliqd̄ de p̄cōne si nō h̄uerit eā.
Itō q̄ aīa sit imp̄sita corpi vt submersa i eo h̄ qz ligō in-
ter illa duo q̄ ē desiderii nāle gub̄nādi illud z agitādi
affectōes eius z qd̄qd̄ supuenit ei ex acc̄tibz corpis z
h̄tibz q̄ sp̄zinunt i ea q̄ p̄ncipiū ē corpus. postq̄ āt
sepata ē remanet i ea h̄tus adep̄t ex p̄iūctiōe sua cū
eo z ē pene s̄tis dispōni sue i eo q̄ op̄to plus minuit tā-
to plus remouet obliuio mor⁹ desiderii sue p̄cōnis.
qz p̄ h̄ qd̄ de illo remanet cū illa ē iterpō ne p̄iūgat pu-
re loco sue felicitatē z ex h̄tis moribz p̄urbat magnifi-
cat ei⁹ dolor. Itē q̄ h̄ dispō corpal sit h̄tia sue s̄be z no-
ciua n̄ fac n̄ currere nisi corpus z nimia submersio ei⁹
in illud. Sed cū sepat aīa a corpe sentit illā h̄rietatem
esse magnā z qz nocuit sibi multū. h̄ āt nocumentū z h̄
dolor n̄ ē ex aliq̄ comitāti s̄sepabili h̄ ex acc̄ntē eīneo.
acc̄ns v̄o eīneū n̄ durat nec remanet h̄ remouet z de-
struit cessantibz actionibz q̄ istigebāt illā dispōnē affi-
duitate sua z ex q̄ seq̄v̄t p̄ea q̄ debet huic n̄ sit p̄hēnis
sed remoueat z deleat paulatim q̄usq̄ purificata aīa p̄-
ueniat ad felicitatē sibi pp̄tā aīe v̄o inspiētes q̄ n̄ acq̄si-
erūt desiderii boni nec acq̄sierūt dispōnes malas cū
fuerit sepate a cor^o merebunt aliqd̄ de magnitudine mi-
ficordie dei z aliqd̄ ide refrigēti. Si q̄s v̄o acq̄sierit
dispōnes corpis malas nec fuerit apud eaz alia dispō
nisi h̄ nec itētio q̄ aduerſet ei z refugiat ei⁹ sine dubio
desiderii erit p̄nū ad iudiciū corde eius. exuta iḡ a
corpe puniet pena forti pp̄ amissionē corpis z iudicii
corpis fraudulenta acq̄sitiōe eius qd̄ desiderauerat.

Inſtm̄ eius. n. iā destructū est. sed mores q̄ fuerāt ex
affectōe corpis adhuc p̄manēt. v̄t ē et v̄t id qd̄ dixit
qdā ex sap̄c̄tibz. s. q̄ hec aīe q̄ sunt m̄de cū sepant a
cor^o sed in sine inheret eis qdā modus fidei q̄ est aliis
sibi p̄silibz s̄m qd̄ solet dici vulgo z solet ymaginari in
aiabz eoz de hac cū ipsi sepant a cor^o si n̄ ē eis itētio
trabēs eos ad sup̄iore p̄tē ad p̄cōnē ad h̄ vt felicitē.
illa felicitate v̄o desiderii p̄cōnis ad h̄ vt affligat pe-
na illa. sed oēs eoz dispōnes aīales iclinant iſerius z
reſtrīngant circa corpus tūc n̄ ē p̄hibitiū qn̄ m̄te cele-
stes sūt subiecte actiōibz aīe i seipsis. dixerūt. n. qz
ipsa ymaginat qd̄qd̄ credebat de dispōnibz alteri⁹ mū-
di. iō inſtm̄ eius p̄ qd̄ p̄t ymaginari ea ē aliqd̄ ex cor-
poribz celestibus z iō videt qd̄qd̄ d̄ctū sibi fuerit in h̄
mūdo de dispōnibz sepulchri z de reſurrectiōe eoz z b̄
sūmis bonitatibz. aīe v̄o male videt ēt penā quā yma-
ginauerāt i h̄ mūdo z affligunt ea for^o. n. yagiatā nō ē
debilitio sensibili h̄ ē maior ip̄sione z claritate sic vide-
mus i sompnis. fortasse. n. si sompniatū mai⁹ ē p̄ mō
suo q̄ sensibile tūc op̄to maḡ illud qd̄ ē i alio ſelo for-
tius est q̄ qd̄ ē i sompnis pp̄ paucitatē impediētū z
exſpoliationē aīe z claritatē recipiētis. for^o. n. q̄ v̄z in
sompnis v̄t q̄ sentit in vigilia sic tu noſti nō est nisi de-
ſcripta in aīa sed vna eaz ſcipit ab itētio z deſcedit
ad illud. aīa v̄o ſcipit ab extēio z erigit ad illud. cū āt
deſcribit in aīa p̄ficiū ibi app̄hēſio viſa. sed nō fac̄ dele-
ctari nec noceri certe nisi h̄ qd̄ est deſcriptū in aīa nō
qd̄ ē ex. qd̄qd̄ āt deſcribit i aīa agit suā actionē q̄uis n̄
h̄at cām extrinsecus. cā. n. cēntialis est h̄ deſcriptio
extrinseca v̄o: est cā p̄ acc̄ns vel cā eāe. hec iḡ felici-
tas z infelicitas viles sūt qz sunt in p̄pōne aīaz v̄lū.
aīe v̄o ſancte lōge sūt ab huius dispōnibz qz p̄iūgunt
sue p̄cōni p̄ se z i mergūt i delectationē v̄iſſimā z libe-
rant a ſpeculatiōe eius qd̄ est post ipsas z a h̄uitute q̄
erant olimoda libatione. Si āt remāserit i eis affectio
de h̄ credibilis vel moralis nocebit eis z retardabunt
pp̄ter eā a p̄ſeq̄ndo gradu ſuperioz quouſq̄ deleat
illa imp̄ſſio z tūc p̄ſequet illum.

Explic̄ tractat⁹. ix. cū auxi^o dei. Incip̄. x. Cap. 12
de p̄n^o z de p̄missione gn̄alit̄ z de iſpirationibz z ozo-
nibz exauditis z flagellis celestibz z de cōmemoratiōe
dispōnū p̄phie z dispōne iudicii de ſtellis.

Itāq̄ āt eſſe cepti a p^o: tūc qd̄qd̄ p̄ſequit
aliud est inferius in ordine ſuo p̄ore nec
ceſſat deſcendere p̄ gradus. In h̄ āt p̄ri-
mus gradus est angeloz ſp̄aliū ſpoliato-
rum qui vocant̄ intelligenti⁹ poſt h̄ est ordo angeloz
ſp̄aliū qui vocant̄ alei: h̄ti ſunt angeli adminiſtrato-
res poſtea est ordo corpoz celeſtiū ex q̄bus aliud est
nobilius alio. ſic vſquequo perueniat ad vltimū eoz
poſt h̄ āt incipit eſſe materie recipientis formas gene-
ratas corruptibiles: q̄ p^o inueſtit formis eoz: z dein-
de gradatim inſormat formis altoz p̄rimū iḡ eſſe qd̄
est iter illa est id qd̄ vilius z inferius eſt: eo qd̄ ſequit̄
qd̄ āt est vilius iter ea: est m̄al poſtea eta: dein⁹ p̄poſita
p̄gelata. poſtea vegetabilia dein⁹ aīalia brutal poſtea
homo. ex h̄tis āt nobilius est homo z poſtea aīalia de
inde vegetabilia. Sed ex h̄tibz ille est nobilioz cu-
ius aīa ſit intelligentia in effectu z acq̄rit mores qui
ſunt honeſtates practice: ex h̄tis āt ille excellentioz ē
qui est ap̄tus ad ordinē p̄phiel: h̄ est ille in cuius vi-
ribz aīalibus ſunt hec tres p̄prietates. ſ. vt audiat
verbū dei: z videat angelos tranſfiguratos corā ſe in

forma q̄ possent videri. Itā autē oñdimus q̄liter fiat h̄c
oñdimus q̄ ante cui sit h̄ reuelatio transformant ange
li & fit in eius auribus vox quā ipse audit q̄ ē ex parte
dei & angelorū & audit eā quibus nō sit verbū hominū nec
naturalis terrenū & h̄ ē cui dat spūs p̄phie & sicut id q̄d p̄
miū sit a p̄ncipio vsq̄ ad gradū materie fuit itelligē^{do} de
inde aīa postea corpore celeste sic h̄ incipit eē a corpibus
postea ad aīas deīn ad itelligētias. Itā autē for^a nō
fuit oīo nisi ab illis p̄ncipiis & ego q̄ fuit i h̄ mūdo fuit
ex fluctibus viriū agētū & paciētū terrenarū seq̄ntiū
cōstitus viriū agētū celestū factura autē eius q̄d sit
ex virib⁹ terrenis p̄plet de duobus causis vna est i res
agētes i eis vñales vñ volūtariē alia ē vires passiue
vel nāles vñ aīales. Sed ex virib⁹ celestib⁹ fuit ipsio
nes i h̄ cor^a q̄ sūt i tra ea trib⁹ modis vn⁹corū ē ex se
ipsis h̄z q̄d nihil de aīalib⁹ ē cā i eo oīo & h̄ ē ex nā suoz
corpore & suaz viriū corpaliū fm figuratiōes q̄ ex eis
p̄currūt cū virib⁹ terrenis & p̄pōnib⁹ q̄ sūt i nē ea. Sed
est ex ipaz nāis aīalib⁹ tū ē cōicatio aliq̄ q̄ ē ill⁹ cū vi
spōnib⁹ terrenis & h̄ nō sunt oīo nisi eo mō q̄ dicā. Itā n.
notū ē tibi q̄ aīe corpore celestū h̄nt modū agēdi i ite
rōib⁹ p̄ticularib⁹ fm vñ nō p̄nt itelligibīlē. Itā n. ē
puenire ad p̄p̄hensionē eoz q̄ sūt p̄ticulariū p̄ app̄e
hēsiōnē diffictiōis suaz cāz q̄ iā sūt i q̄tū sūt cāe & ei⁹
q̄d puenit ex eis. nō autē puenit: nisi ad nālia & volūta
ria q̄ debēt esse & volūtaria fluctuācia q̄ nō sunt firma
nec puenit ad violētā violē^{ta}. n. aut fuit p̄ violētā nāe
vñ p̄ violētā volūtarij ad q̄s puenit resolo i oib⁹ violētj.
deīn volūtates sūt postq̄ n̄ fuerūt & iō h̄nt cās ex qb⁹
p̄seq̄ntē puenit faciētib⁹ eas eē debe. Itā ē aut volū
tas a volūtate. alioq̄n irer h̄ i infinitū nec a nā volentj
alioq̄n duraret volūtās q̄dū duraret nā. volūtates
aut fuit a causis q̄ sūt faciētib⁹ debere eē & inducētib⁹
& intētib⁹ terrenis vel celestib⁹ q̄ faciūt debe eē ne
cessario illā volūtate. nālia aut postq̄ iā sūt p̄stituta cō
stat q̄ si sūt sine dubio p̄dēt ēt ex reb⁹ celestib⁹ & ter
renis. Itā aut nosti h̄ ex p̄dictis. h̄ p̄ p̄ficiūt istaz cāz
& sp̄lū eaz & p̄ reductionē eaz in ordinē retrahunt
sub motu celesti. Cū autē cognita tibi sūt p̄ i q̄tū sunt
p̄ & dispositio eoz i suo defectu ad seq̄ntia scies fa ne
cessario & ex his. nosti q̄ aīe celestes & q̄ est supra eas
sciūt necessario p̄ticularia. eius autē q̄d est supra eas co
gnitio d̄ illis ē mō vñ. Itā vñ sciūt mō p̄ticulari sic vi
dens vel inducēs ad vidēdū q̄d ē p̄sens sensib⁹. igit si
ne dubio sciūt ip̄e id q̄d futuz ē & sine dubio ip̄e sciūt
i pleriq̄ q̄ p̄ticulariū q̄d sit meli⁹ & apti⁹ & p̄p̄iū bo
nitati abso⁹ de duob⁹ possibilib⁹. Itā autē oñdimus q̄
ymaginatiōes q̄ sūt illis cās sūt p̄ncipia eēndi illas for
mas h̄ cū fuerint possibles nec fuerūt ibi cāe celestes
fortiores ill⁹ ymaginatiōib⁹ q̄ sūt p̄ores eis nec q̄ ē in
vna p̄te diuisiōis p̄ h̄c t̄tia. Cū at res ita fuerint: ne
cessariū erit eē id q̄d ē possi⁹ non ex cā trena nec ex cā
nāli celi sed ex ipsiōe aliq̄ ab his reb⁹ vires celestes.
h̄ at nō ē vñ ipsio sed ē ipsio p̄ncipio eēndi illā rē a
reb⁹ celestib⁹. cū n. illa itellext̄nt p̄ tūc itelligēt illā rē
& cū itellext̄nt illā rē itelligēt id q̄d ē puētiēti eē. cū at
itellext̄nt h̄ statū fiet cū nihil fuerit i eo p̄hibēs. s. vel
puō cāe nāl̄ terrene vñ eē cāe nāl̄ trena. puō vñ cāe nā
lis trena ē. v. g. cū aliq̄ res ē faciēs eē calozē sed nō est
vñ calēfaciēs nāl̄ trena. calēfactio igit illa fit ymagina
tioni celesti ob h̄ q̄d bonū ē eē illā quēadmodū sit i cor
pib⁹ hominū ex cās ymaginatiōnū holum sic iā nosti
ex p̄dictis. exēplū vñ si nō ē p̄hibēs tū puō cāe calēfō
nis h̄ eē cāe frigidatiōis. ymaginatiōi igit celesti de eē
calozē adūsat id q̄d fac̄ neciō eē frigidō p̄ violētā ifri

gidadi quēadmodū n̄am ymaginatiōnē irascēdi p̄p̄
mit i nob cā ifrigidās. modi igit hui⁹ diōnis sūt p̄mu
tatiōes rez nālū vñ itpiratiōes addite inq̄rētū vel alū
ab eo vel p̄mixtio istoz q̄ vñ vel plura ex eis sit in
ducāt ad finē vñ. p̄d autē rogādi ad acquirēndā illā
virtutē est sic p̄p̄ manifestatiōis ad acquirēdū ma
nifestatiōnē rei sed h̄ totū fuit desup nec h̄ totū sequit̄
ex ymaginatiōe celestū tū. Sed q̄ p̄m⁹ ver⁹ nouit h̄
totū h̄ni modū quē dixim⁹ eē illi puētiēti iō ab eo sci
pit eē oīs ei⁹ q̄d sit sed mediāte aliq̄ & fm h̄ est scia ei⁹.
igit p̄p̄ has cās p̄sūt hoib⁹ oīones & sacrificia & p̄cipue
letante p̄ pluuia & alia h̄mō. o. v. timeas reddere ma
lū p̄ malo & studeas reddere bonū p̄ bono. cui rei cer
tūdo faciet te fugere mal⁹. S. certūdo h̄ p̄vidē^a
miraculoz ei⁹. miracula vñ ei⁹ sūt eē suoz p̄ncipia.
h̄ at dispō ē itellecta apud p̄ncipia o. igit vt beat eē. Si
aut nō h̄z eē tūc h̄ est secretū q̄d nos nō app̄hēdim⁹ vñ
est cā alia ipediēs ne illud sit dignū eē q̄ h̄. eē. at illud
& eē h̄ sit est ipossi⁹. cū at volueris scire q̄ res q̄s itelli
gis vñ itelles iducūt accomodatas & q̄ sūt nā. sed modū
vñitiōis quē iā nosti & cert⁹ es. p̄sidera dispōm vñlita
tis mēbroz i aīalib⁹ & plātis & quō vñūq̄q̄ eoz crea
tū ē & nō ē ibi cā nāl̄ vñ mō s. p̄ncipiū ei⁹ ē sine dubio
ex cura dīna h̄z q̄d tu iā nosti curā. S. ite crede eē istaz
intētiōnū p̄dere ex cura. fm q̄d tu iā nosti de cura sic
illa p̄dēt ex cura. Scias ēt q̄d plus approbat vul
gus & r. & biē vey ē ne refugiat h̄ nisi illū q̄ volūt vide
ri p̄bi eo q̄ ignorat cās & actiōes istoz. Itā at i hac ma
neria fecim⁹ librū de p̄ctō & ei⁹ opposito. Intēde q̄ ar
tēde dispōem istoz oīum & crede q̄d h̄z de dīnis fla
gell⁹ q̄ descēdūt sup ciuitates flagitioz & sp̄ boles tu
riosos & p̄sidera q̄r̄ defendit v̄itas. Scias ēt q̄ cā oīo
nis h̄ & ele & sicut & sicut euēti⁹ iniurie & p̄cti nō sūt nisi il
linc. p̄ncipia n. h̄oz ofuz puenit vsq̄ ad nām vñ volūtate
vñ casū. nec vñ p̄ncipiū ē illinc. h̄ volūtates q̄ si i nob sit
postq̄ vñ fuerūt. q̄cqd at ē postq̄ nō fuit cāz h̄z. igit oīs
volūtās q̄ ē i nob. cām h̄z. cā at h̄z volūtarij nō rēdit ad
finitū h̄ ad aliq̄ q̄ accidūt extrinsecū trena. s. celestia.
sed trena puenit ad celestia. collectio igit hoz oīum p̄
uenit neciō ex necessitate dīne volūtarij. C. Lasus aut
sit ex curā oīuz hoz. cū n. resolueris oīa p̄fō redu
cent ad p̄ncipia q̄z necessitas descēdit a deo. Iudiciū at dei
ē p̄ncipia simplex & mēsurō ē id ad q̄d puēit iudiciū q̄d at
quēadmodū si faceret debe p̄iūctiōes rez simpliciū q̄ i
q̄tū sit simpliciē fferūt ad iudiciū & mādātū dīnū. p̄mū
Si at possi⁹ eēt alicui holum scire oīa ea q̄ fiunt i celo
& i terra & nās eoz scire vñ q̄ & q̄r̄ sunt futura. vñ
astrolog⁹ iste actor iudicioz qm̄ pōnes ei⁹ p̄ & p̄p̄os
ei⁹ n̄ inuitunt demōstratiōi s. aliq̄ inuitunt expi⁹ vñ p̄
phie & aliq̄ vñ argumētatiōib⁹ poeticis & rethoricis
i sua p̄bōne iō nō p̄fidit nisi i signis vñ ignis ex causis
eoz q̄ sūt & h̄ sūt ea q̄ sūt i celo eo q̄ nō p̄mittat se cō
p̄hēdere oēs dispōnes q̄ sūt i celo. q̄nis. n. h̄ p̄mittēt
nob & ipleret nō tū eēt ei possi⁹ ponere nos & scipm̄ sic
vt p̄p̄hēdam⁹ eē oīum illoz i vno q̄z tpe q̄nis q̄
tū ad actionē & nām suā oīa illa sint cognita ap̄ nos. h̄
n. nō suffic nisi sciat an sint vñ nō sint. quēadmodū nō
suffic tibi scif ignē eē calid⁹ calēfaciētē & faciētē h̄ & h̄ ad
sciēdū q̄ iā calēfēc nisi p̄ sciēs eū fuisse ibi. q̄ est at vñ
astrologie i aritmetica q̄ possit nob vare cognē q̄ sūt
& contingūt in celo. Si. n. ip̄e possit p̄ponere nos & se
ip̄m̄ sic vt p̄p̄hēderem⁹ h̄ totū nō tū possim⁹ p̄ h̄ p̄scire
abfēn⁹. abfētia. n. q̄ sūt i via fidei nō p̄ficiunt nisi p̄ cō
mixtiōes rez celestū & iō sustinem⁹ b̄e nos scif ea q̄ p̄
p̄letione sui nūi. q. n. ex eis q̄dā sunt p̄terita & quēdā

secūtia ⁊ ex eis q̄dā sūt agētia ⁊ q̄dā paciē^a ⁊ ex eis q̄dā sūt nālia ⁊ q̄dā volūtaria id nō p̄t expleri h̄ p̄ sola celestia: nisi p̄prehendat q̄cqd̄ p̄tinet nūisq̄. Necessitas aut̄ vniuersaliū: eoz p̄prie ē id qd̄ p̄det ex absente ⁊ iō nō possum⁹ p̄phēdere abētia. vñ nō debem⁹ adberere oīo v̄bis eoz q̄uis p̄cedam⁹ p̄o b̄nplacito n̄fo q̄ q̄cqd̄ nobis dāt ex suis p̄pōnib⁹ sapiēcialib⁹ v̄z eē.

Caplm scdm̄ de stabiliendo p̄p̄ham ⁊ q̄lis est oīo p̄p̄hie ad deū altissimū ⁊ de p̄missione.

Ico aut̄ iā notū esse qd̄ hō d̄t a ceteris aīali bus in h̄ q̄ vita eius decoza nō eēt si vn⁹ solus eēt. nō. n. solus posset sufficere gubnatio ni sumptus sine p̄ortio alicuius adiunātis se ī necessitatib⁹ suoz negotioz. Necessariū est. n. vt vni hōi ali vacatū ali⁹ sine sp̄ei ministret qz. s. g. h. erat q̄ asserat illi qd̄. ⁊ ille q̄ obediet huic ⁊ ille q̄ p̄fuet huic. ⁊ illi asserat acū ille. cū igit̄ copulant̄ sic fit vita eoz sufficiens ⁊ ob h̄ eēt fuit necessariū viciū ⁊ ciuitates ⁊ p̄gregatōes. q̄cūq̄. n. neglexerit vinciri ciuitati fm̄ p̄dōnes ciuitatis sed p̄ueniūt cū aliq̄b⁹ viuere p̄tēti p̄ortio eoz tm̄ isti tales vñr eē remoti a genere hoīum p̄uari p̄cōnib⁹ eoz p̄ferim qz cū necessariū sit sibi vel alii p̄sili copulari et assistari ciuib⁹ qd̄ postq̄ ita est manifestū est tūc q̄ ad p̄manēdū eē hoīs necessaria eē cōcātio. cōcātio aut̄ nō p̄t p̄fici nisi p̄ctib⁹ ⁊ aliis causis necessariis q̄ sūt ei⁹. In p̄ctib⁹ aut̄ necessarie sūt p̄stitutiōes ⁊ iusticia. ad cōstitutiōes aut̄ ⁊ iusticiā necessari⁹ est p̄stitutor ⁊ iustite executor. necesse ē eēt vt h̄ sit q̄ p̄suadeat hoīb⁹ suae p̄stitutiōes ⁊ necesse ē vt h̄ sit hō q̄ nō p̄mitat hoīes sed suas s̄nias h̄ ⁊ dissentiat ī viuēdo vnusquisq̄ eoz rū qd̄ sit sibi iusticia ⁊ qd̄ iniuria vñ necessariū ē hōi hoīem eē in genere hoīum cuius eē magis necessariū est q̄ natiuitas piloz sup̄cilli ⁊ palpebray ⁊ q̄ cōcauitas plantay ⁊ q̄ multa alia vtilia sed nō necessaria ad p̄manēdū. eē v̄o hoīem aptū ad institutiōē ⁊ exequēdū iura possi^a est sic nos iā diximus. vñ nō p̄t eē vt illa cura h̄ p̄uideat illas vtilitates ⁊ nō p̄uideat istā q̄ ē fundamētū illay nec vt p̄ncipiū p̄mū ⁊ angeli post ipm̄ sciāt illas ⁊ nō sciāt istā. nec vt sciāt qd̄ i ordine rex possibilit̄ ⁊ necessari⁹ v̄z eē acq̄sitiū ad stabiliēdū ordinem bonitatis ⁊ h̄ nō sit quō aut̄ p̄t eē vt nō sit id ex cuius esse p̄det eius eē qd̄ ē. igit̄ necessariū est p̄p̄ham h̄z ⁊ necessariū ē ipm̄ eē hoīem ⁊ necessariū est eū h̄z p̄p̄tate q̄ nō est ceteris hoīb⁹ ita vt hoīes p̄cipiāt in ipso esse q̄dā p̄ qd̄ d̄t ab ip̄s ⁊ illud ē miracula q̄ p̄diximus. cū at̄ fuerit hōi hō optebit vt instituat hoīb⁹ iura i negotiis eoz p̄cepto dei ⁊ auxilio ⁊ ispiratiōe ei⁹ ⁊ reuelatiōe sci sp̄s v̄t p̄mū fundamētū ei⁹ qd̄ instituit sit h̄. s. vt assignet eis q̄ vnū h̄nt factorē oīpoterē sciēte occulta ⁊ māise^a ⁊ q̄ de iure ei⁹ ē vt obediāt p̄cept⁹ ei⁹ oī. n. vt obediāt mandatis ei⁹ cui⁹ est creatura ⁊ q̄ obediētib⁹ sibi iā p̄pauit sibi p̄missionē felicē ⁊ i obediētibus p̄missionē terribilē ita vt vulgus assuescat eis q̄ descēdūt sup̄ linguā ei⁹ adeo ⁊ angel⁹ ei⁹ odlēdo ⁊ obediendo. nō oī aut̄ vt detineat eos circa cognitōnē alicui⁹ rei de deo nisi circa h̄c. s. q̄ ē vn⁹ viuens nō h̄nt sitem sed si addiderit vt faciat eas credere eū h̄z eē nō s̄ḡtū i loco nec diuisibile v̄o nec qd̄ ē eī mūdū v̄l intra. nec qd̄ est aliqd̄ hui⁹ generis tūc magi honerabit ⁊ turbabit in eis id qd̄ p̄mū p̄cepant de fide ⁊ mittet eos in id vnde nemo poterit se expedire nisi ille qui fuerit adiutus a deo q̄ raro contingit eē cui ista dicant. vulgus. n. nō p̄t ymaginare has dispōnes pro modulo

suo. pauci. n. ex ill' p̄nt ymaginare certitudinē hui⁹ vni-
tatis ⁊ singularitatis ⁊ qz nō credūt eē hōi eē iō inci-
dētis i hereses ⁊ quertent ad id̄sistētes ⁊ argumētatōes
q̄ retrahūt. eos a suis opib⁹ ciuib⁹ ⁊ aliq̄n faciūt eos
icurere i s̄nias p̄rias vtilitatib⁹ ciuitatis ⁊ p̄dicētes de
bitō veritatis ⁊ multiplicant eis q̄dōnes i v̄similitudines
⁊ tūc legillatoz difficilē est eos cohercere. nō. n. sūt in
sapi^a diuina vt oīa eēt facilia. Nō v̄z at̄ legillatoz d̄t
vulgo se occultasse aliqd̄ qd̄ eis n̄ reuelauerit qz nō oī
eū eē faciliē ad dicēdū eis aliqd̄ de h̄is imo oī vt insti-
nuer eis gloriā dei ⁊ magnitudinē eius aliq̄b⁹ nutib⁹
⁊ paboz sumptis a reb⁹ q̄ sūt apud eos gloriose ⁊ magni-
fice ⁊ cū h̄ dicat eis qd̄ nō ē sibi aliqd̄ aliō cōpar v̄l s̄te.
Silt̄ eēt oī vt affirmet eis id qd̄ d̄t de p̄missiōe talit̄ vt
possint ymaginare ei⁹ q̄litate ⁊ q̄scāt i eo aīe eoz ⁊ vt
felicitatis ⁊ terrois inducat exēpla p̄ q̄ ipsi itelligūt ⁊
ymagināt de eis. v̄itate aut̄ hui⁹ nō detegat eis nisi all
qd̄ cōe. s. qd̄ ē aliqd̄ qd̄ nec oculus vidit nec auris audi-
uit ⁊ q̄ illic ē regū delectatōis mar^a ⁊ doloris ē orroz
etern⁹. Scias at̄ tu q̄ de⁹ scit modū dōitaj eē i h̄is q̄
deā s̄. oī igit̄ vt id qd̄ de⁹ scit faciat inētri i hoīb⁹ p̄ mo-
dulo suo sic nosti. nō est at̄ malū si iducat in sua rebori
ca aliq̄ capla assignatiū q̄ aptos nālter moueāt ad in-
quisitionē sapiēcialē.

Cap. iii. d̄ cultu dei ⁊ vtilit^a ei⁹ i h̄ mūdo ⁊ i futuro

De at̄ singulare qd̄ est p̄p̄ha nō ē tale cui⁹ eē
renouet oī tpe. mā. n. recipiens p̄cōnē hōi
hoīs in paucis p̄plexionib⁹ iuenit. vñ oī si-
ne bubio vt p̄p̄ha iā scripserit expōm vt p̄maneat qd̄
instituit ⁊ p̄mulgatur de h̄is q̄ p̄nēt ad vtilitates hu-
manas nec ē bubiu. cām huius rei eē. s. vt successio ho-
minū sentiat actorē ⁊ p̄missionē ⁊ remoneat cā iducēs
obliuionē ei⁹ p̄p̄ decessū gn̄ationis q̄ p̄secuta ē p̄han-
vñ oī vt iugant hoīb⁹ actiōes ⁊ opa q̄ assuescat frequ-
tare ip̄bz statutis ad hoc vt suū tps sit vmbra p̄sit ei
qd̄ iudicat ex ip̄o tpe vt redeat itez recordatio rei vt
nō debeat ei⁹ s̄nta obliuione repetat aliqd̄ ānuat v̄l fre-
quenter. oī eēt vt hec actiōes sint cognite et qd̄ fac re-
minisci dei ⁊ p̄missionis alioq̄n nihil vtilitatis est i eis.
recordatio aut̄ vel fiat v̄bis q̄ d̄nt vel ex p̄p̄o corde re-
cordante ymaginatiōis ⁊ vt dicat eis q̄ hec actiōes ap-
p̄ximāt ad deū gl̄iosum ⁊ altissimū ⁊ faciet p̄mereri
bonitate largiūmā ⁊ q̄ hec actiōes q̄e sunt h̄ mō. hec
aut̄ actiōes sūt q̄s diuina obsequā q̄ inuigant hoibus.
oī. n. oī h̄ eē aliq̄ qd̄ exccant hoīes. Et excitā^a at̄ sūt
v̄l mor⁹ v̄l p̄uōnes motuū ducētes ad mor⁹. mor⁹ v̄o
sūt vt oīones. p̄uōnes v̄o motuū sūt vt iciniū q̄ q̄-
uis sit res p̄uatoria mouet tm̄ nām motu fortī q̄ fac p̄ci-
pe hōiem q̄ ipm̄ ē vnū de mādat⁹ ⁊ q̄ nō sit i castū ⁊ p̄
h̄ recordat ei⁹ qd̄ itēdit ⁊ qz ē appropiquatio ad deū.
oī at̄ si possi^a fuerit vt cū h̄is dispōnib⁹ amiscas als
p̄moditates ad p̄fortādū ⁊ exponēdā cōsuetudinē. cō-
moditates v̄o mūdane hoīb⁹ s̄t eēt vt agāt eas sic ē ex
pugnare fideles ⁊ ire sp̄egrinatiōes ⁊ vt designet lo-
ca oīonū ⁊ q̄ ip̄a sūt aptiora oībz aliis locis ad seruē-
dū deo ⁊ qz sunt p̄p̄a loca dei ⁊ vt assignet actiōes
necessarias hoīb⁹ q̄ p̄ninent ipsi deo vt sacrificia ea q̄
multū valent ad h̄. loca aut̄ vtiliora ad designādū sunt
ea in q̄bz cōuerlat̄ est legillatoz ⁊ vbi habitauit qz p̄p̄
ea recordatur etas. vtilitas aut̄ huius recordationis
p̄ns est vtilitatē recordationis dei ⁊ angeloz. Sed qz
h̄ vnus locus p̄p̄he nō p̄t eddistare ab oī p̄p̄o id oī
inifigi iter p̄grinationis ad illū ⁊ oī d̄ci q̄ ex h̄is oī

bus obsequiis id est acceptabilibus pro quibus agens paratur quasi sit loquens in deo et tendens in ipsum et ad ipsum sanctus quasi presens eius et hoc est oratio. unde oportet ut doctor doceat orationem disponens quibus prepat ad orandum quemadmodum presuevit homo prepare se ad occurrendum rei humano iudicio et decore et ut faciat assuescere iudicio et decore firma consuetudine et instituat eum ad modum hominis prepatantis se in occursum regum cum humilitate demisso vultu pressis membris cessans a reuolutione et offurbatione. Sicut et instituitur doctor inas et descriptiones laudabiles sicut dicitur in vnoquoque tempore. hec enim dispositiones presunt vulgo ad imprimendum memoriam dei in animabus eorum et ut deuotio eorum circa legem et mores sit firmiter eis propter hoc. Si enim non essent eis huiusmodi memorantia obliuiscerent eorum omnium post descensum vnius generationis vel duarum. hoc est multum presunt ad permissionem que iustificat animas eorum sicut nosti. sed huiusmodi presunt maiorem ad permissionem. Ita autem stabilium dispositionem de permissione et ordinem que felicitas alterius mundi acquiri vacatione anime et libertate et elongatione eius a habendo dispositiones corporales que sunt parte causis felicitatis huiusmodi autem libertas anime acquiri moribus et habitibus. mores vero et habitus acquiruntur actionibus duram non est retrahere animam a corpore maniera et faciunt durare memoriam eius in memoria ad quam pertinet. cum autem multum fuerit retracta ad se non patietur a dispositionibus corporalibus ad memorandum autem ista adiuuantur actiones laboriose que sunt presunt vltimum nature et ultra vires. hec autem affligunt corpus et vires animales destrunt voluntates eorum que sunt detis et oculi et subterfugendi laborem et cogelandi naturam et discedendi ab exercitio acquirendi intentiones bestiales nam per exercitium illorum mortuum venit in animam recordatio dei et angelorum et seculi felicitatis velut nolit. propter hoc igitur est infixata sibi voluntas discedendi ab huiusmodi opere et ab eius impressionibus et sit ei habitus bonandi corpori et non patietur ab eo. cui si aduenerint actiones corporales non tamen agunt in eum dispositiones et habitus suarum impressionum quasi sit deditus eis et obediens omnino et ideo dicitur propheta veritatis nam peccata tollunt peccata. Sed si durat in huiusmodi actione acquirere ei habitum intendendi ad preteritatis et refugiendi falsitatis et sit antedissimus ad euadendum ad felicitatem post separationem sui a corpore. has autem actiones si quis egerit et non crediderit eas esse a deo. sed crediderit que omni actione oportet eum recordari dei et postponere cetera alia huiusmodi aliquid quod dicitur mercedis sequere per huiusmodi magnum cum agit eas ille qui scit que propheta ex deo est et ex missione eius et que in sapientia diuina necessarium est ipsum mitti. et que quicquid constituit non est nisi id quod apud deum fuit ut constitueret et que constituit ex deo est. prope igitur iniunctum est a deo: ut stabiliat cultum eius. ex quo utilitas que puenit cultoribus huiusmodi quod facit permanere legem et consuetudinem in illis que sunt causa eorum et in hoc que in tempore permissionis facit eos proximos deo est propter eius sanctas benedictiones.

Capitulum quartum de ligatione ciuitatis et de ligatione domus. scilicet de coitu et de institutionibus generalibus in hoc.

Oportet ut institutio legem habet sit per intentionem. scilicet ordinare ciuitatem in tres presbiteros et ministros et legis pitores ut in vnoquoque ordine istorum ordinem aliquid platus postquam ordinem alii plati in fertores eo inter se post hos iteque alii ordinem inter que usque pueniat ad paucos ad hoc ut nullus sit in ciuitate inutilis que non habeat aliquem statum laudabilem sed ut ab vno quoque pueniat utilitas ciuitatis id prohibeat ociositatem et vacationem ita ut nullus permittat que huiusmodi quod sibi preperit non habeat aliquem supra se. nec sit aliquid que non obediat ali

cui alii huiusmodi. nam homines omnes prescendi sunt id autem non patient prescendi. expellendi sunt a ciuitate cui autem causa huiusmodi fuerit infirmitas: vel nocumetum aliquid tunc instituentus est eis locus in quo permanent huiusmodi homines et deputet eis procurator oportet autem ut in ciuitate sit quidam modus reipublice que partim pueniat ex iure que instituitur sicutibus partim ex hiis que de terra vel vtero nascantur partim ex calumpniis que pro pena infliguntur partim ex predis rebellibus ut huiusmodi reipublica sit prepaata coribus visibus et ut de illa deest sumptus legis doctoribus et illis que non possunt lucrari vnum viuunt propter infirmitatem quibusdam autem visum fuit de bere occidi eum de cuius langore despat que abbo est expensa. nam eorum non gnat ciuitatem. Ita si aliquid eorum huiusmodi cognatos huiusmodi supflua ipsi sustinerent eulora autem non cogat psoluere solus ille que peccat sed adiuuent eum in partem ximi que non custodierunt nec presouerunt eulz leue fit que cogit psoluere et huiusmodi non cum seueritate erigat sed cum mansuetudine huiusmodi autem sit cum culpa prepetrat industria que non debet ignoscit non solus autem huiusmodi prohibere ocia sed et studia que amittunt hereditates et celsusita que nulla utilitas puenit ex eis sic que cupit vincere causa alicuius lucri ut luctator vel aleator huiusmodi accipit et non predest ciuitati. Sed oque ut accipit accipiat pro studio afferente fructum alii ut sit commercium vel sube vel alicuius alterius utilitatis vel commercium bone fore vel aliorum huiusmodi que enumerant inter bona humana. Sicut et huiusmodi prohibere studia bonum que inducunt huiusmodi utilitatibus sic doctrina furandi et capiendi et decipiendi et aliorum huiusmodi. et ut prohibeat et actiones que si negligunt inducunt huiusmodi destructioni ciuitatis sic fornatio et sodomiti que retrahunt homines ab eo que melius est ciuitate. scilicet coniugio. Deum que huiusmodi huiusmodi institueret in ciuitate coniugium est quod iducit generationem et ut faciat illud nimis occupis ipsam. nam remanet spes cuius permanentia signum est diuine clementie doceat ut manifeste fiat coniugium ne be gnatis pregar dubio et erubescere et eueniat ab huiusmodi alienatio premoniorum que sunt radices sube que necia vite. scilicet in primis est ramus primus radix. Sed radix est premonium vel aliquid quod est testamento legatum. vel datum ex quibus tribus radicibus firmior est premonium que non est ex fortuna vel ex casu vel ex consuetudine sic nalelex occultatione autem coniugium coniugium aliquid nocumeta altis modis sic debetur vniuersi sustinerandi alii et adiuuandi se et alia huiusmodi. que si presideruerit sapiens itelliget per se. oque et ut doceat firma esse iura huiusmodi coponens ne ex vnaqueque ira pueniat diuortium et seque in bio copte que coniugium filios et pretes et in vnaqueque vice egeat alio coniugio si que sunt multe spes nocumetorum. maior autem utilitas in hiis est amor. amor vero non acquiri nisi presocio. scilicet presocium non acquiri nisi consuetudine. Consuetudo vero non fit nisi diuina familiaritate huiusmodi autem firmior huiusmodi esse ex pre mulieris ne habeat pretere discedendi a viro que voluerit. scilicet in facili est ad irascendum et presciscendum vnum oque ut liceat viro aliquid dimittere vxore. alioquin multa dana pueniet. poterunt. nam talis nature esse coniuges ut quo magis cogant sit manere magis odiat se et pueniet ide maximum malum aliquid. nam erit aliquid iter eos que abbozeat nam et huiusmodi peller eos que ref alia coniugialium voluptas nale aliquid vero coniuges erit tales que non adiuuat se ad gnandum sed si coniugium aliquid gnabit. vnum oque ut iterueniat ibi sepso sed oque ut huiusmodi difficile pre mittat ut ut ne eorum duorum fuerit stulcius sensus et magis puerfus non habeat hanc pretere. scilicet in clinquat autem huiusmodi arbitrio iudicis quousque cognoscat causa discordie tunc sepetur ad hoc ut vir psoluar aliquid mulieri et preter huiusmodi melius est relique paci locum ut difficile sit ei ipas vocat que dimittere. vnum preceptum est in lege sic. ut postquam dimissa fuerit si possit reuocari nisi pre alii nupsit que cum scierit vir

fiet ei difficile vxore bimittere nisi fuerit vilis hō qui
 pūipendit verecundiā pp delectationē aliq̄ s; nos nō
 curam; de hōmōi hōib; . Iustū ē at vt mulier custodiat
 ē. n. pui sensus r̄ deceptibil' r̄ magne voluptatē ex cui
 cōiōne puenit ignominia r̄ verecūdia mariā. Et cōiō
 ne vō viri nō puenit ignominia sed inuidia r̄ ideo de
 bent custodiri porte r̄ cortine. Debet ēr vir mulieri mi
 nistrare necessaria qz pro h accipit retributionē cū ipse
 bñat r̄ ipsa sibi obīpar s; ēr viro ducere q̄ voluerit s;
 nō licet mulieri vtilitas vō coitus vtriq; cois est s; por
 tio mulieris maior est r̄ delectatio eius in filiis maior
 est. oportet ēr vt penes nutriat filios ita vt nif pbeat
 qd est suū ppziū r̄ p̄ministret expēsas. doceat etiā vt
 filii seruāt obediāt parentib; r̄ reuerēat r̄ cōmēdat
 eos. Ipsi. n. sunt cāe eius cē. p̄ter h aut qz iā multū la
 boris sustinuerunt pp enm.

C Laplin. v. de eligendo successore r̄ sūmo sacerdote
 r̄ de sc̄tib; r̄ de moribus.

P Ost h oportet vt ppha cōstituit sibi successō
 rem de genere suo sed cū p̄sensu maior; r̄ vul
 gi r̄ vt talē eligat q̄ bñ regere possit r̄ sit pru
 dens r̄ honestor; mor;. i. audax r̄ māfuetus r̄ pitus qz
 bernādī r̄ peritus legis. quo nullus sit peritior r̄ h sit
 manifestū oibus. Si aut postea discordauerint i h ita
 vt aliū velint eligere iā negauerunt deū r̄ id debet iter
 ponere iudicia in lege sua vt q̄s; se strudere voluerit
 po^a vel pecunia tota ciuitas vnanimiē irruat i eū r̄ oc
 cidat q̄ si poterit facere r̄ nō fecerit iā p̄dixerit deo
 r̄ negauerit nec ē reus sanguis q̄ iterficiit hōmōi ita tñ
 vt pzius innotescat p̄p̄o oportet ēr vt iſtituat q̄ post
 fidē p̄phe nihil est deo acceptabilius q̄ iterfectio istū
 qui se talit̄ intrudit. Si aut iste q̄ intrudit se pbauerit
 illū nō eē dignū sed se ad hāc dignitatē r̄ oñderit i illo
 vicia esse q̄ nō sunt in se tūc populus faueat ei r̄ sit cū
 eo. oportet ēr vt iſtituat aliq̄ eē in sollēpnitatib; q̄ nō
 p̄nt impleri nisi p̄ successore sic magne sollēpnitates.
 Sollēpnitates. n. magne vtilis sunt eo q̄ faciūt gōnes
 cōgregari r̄ bant eis audaciā r̄ emulationem r̄ oīones
 multitudinis exaudiunt pp eas eueniunt bñdictiones
 a deo. Silt ēr oz vt in sc̄tib; sint aliq̄ q̄ nō p̄nt fieri si
 ne sūmo sacerdote sic p̄iugia r̄ s̄nitates gnāles. vñ oz
 vt remoueat qcqd nocere p̄t i sc̄tib; r̄ doceat vt hoīes
 adiuuent se. r̄ defendat tam se q̄ ea q̄ possident subue
 niendo sibi. Cōtra inimicos aut legis sunt vnanimis
 ad expugnādū eos r̄ occidendū. sed postq̄ reuocauer
 rint eos ad veritatē. postq̄ autē necesse est vt hoīes
 seruiāt hoībus tūc necesse est vt redigant in seruitutē
 ciuiū. Silt q̄ p̄zi sunt liberalitati nālīe sunt serui sicut
 turci r̄ ethiopes. r̄ oīo oēs q̄ nascunt̄ inclinatib; i qui
 bus nō possunt nasci hoīes bone p̄plexionis nec boni
 sensus. Si aut alia ciuitas fuerit bonaz p̄stitutionū h
 non aduersat ei nisi ip̄s fecerit debere nō esse aliā legē
 nisi illā q̄ descendit. cuius institutio qm̄ optima est tūc
 dilatatāda est p̄ totū mundū. Si aut aliqui fuerint iter
 eos qui in aliq̄ a lege discordent p̄us corrigant vt res
 cipiscāt q̄ si facere noluerint. occidant. Debet aut intē
 perare penas grauissimas r̄ cōrumelias nō obedienti
 bus regi in h mundo. Ad. n. oīs hō dimittit maleface
 re pp id qd̄ timet in futuro pro eo qd̄ nocet alii. Si at
 fecerit aliqd̄ qd̄ noceat sibi ip̄si nō intelligat ei a deo pe
 na magna sed corrigat. Debet ēr docere q̄ ppria iudi
 cia q̄ habent vnūq; ip̄s qnq; debent p̄mutari. Sed
 q̄ magis est necessariū ciuitati est ordo legis p̄itor; fm̄

qd̄ opus est eis r̄ ab eis. Ad ponat aut in cluſate iudi
 cia p̄icularia qz bāna pucniant ex eis eo q̄ variātur
 fm̄ varietatē tempoz sed generalia. Institutio. n. ge
 neraliū non sufficit. vñ oz vt h referuet deliberationi.
 oportet etiā vt institutor iſtituat mores r̄ cōsuetudi
 nes ducentes ad equitatē q̄ est mediocritas in oib; tri
 bus viribus afe. s. in cōcupiscibili r̄ irascibili r̄ in bona
 dispositione sapientie r̄ p̄cipue in practicis ad h vt sit
 hō honestus in h mundo r̄ postea liberet aīa eius ab
 hoc corpe mundissima. Caput aut̄ hāz honestatū sunt
 sapientia r̄ p̄antia fortitudo r̄ hāz collectio est equitas
 q̄ est p̄ter nobilitatē speculatiuā. In quocūq; aut̄ p̄ue
 nerit cū illis sapientia speculatiua iā h factus ē felix r̄
 cui cū h date fuerint pprietates p̄phie. fortasse fiet de
 humanus quē licet adorari post deū. qz ipse rex ter
 reni mundi r̄ est vicarius dei in illo.

S I A I S.

C Explicit metaphysica Auicēne siue eius p^a p̄bia
 optime Castigata per Rueredū sacre theologie ba
 chalarīū frat̄e Fraciscū de macerata ordinis minor;
 r̄ p̄ excellētissimū artū doctorē dñm Antonīū frachā
 rianū vicentīnū p̄biam legemē in gymnasio parauino
 Imp̄sa Venetiis p̄ Bernardinū Venetū expensis
 viri Jeronymi durati. āno dñi. 1499. Dic. 26. martii

Registrum.

a	d	g
prima alba	patientis	videlz vt
C Incipit	T. u. n. diffinies	mis essentialib;
cupium.	nis eo q̄	primū. Ad
b	e	h
est corpi	qd̄ p̄tinet	essentia r̄ ab
vero non	in ea bis	intellectu
ymagineur	nō est nisi	motorē sine
c	f	i
per se	p̄pōne ip̄is	nobiliorē
Color igitur	ymaginatur	m̄. ita
suis dimēsiōib;	specu sui	spediens

h. Bibliot
Ine 956

